

UNIVERZITA PARDUBICE
Filozofická fakulta

Hospodaření města Pardubice po skončení třicetileté války
(Pardubice 1657)
Nela Morchová

Diplomová práce
2018

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 13. 5. 2018

Nela Morchová

Poděkování

Děkuji panu doc. Mgr. Jiřímu Kubešovi, Ph.D., vedoucímu práce, za odborné vedení a pomoc při zpracování mé bakalářské práce. Velké poděkování patří panu PhDr. Františku Šebkovi za odborné rady, které mi při tvorbě práce velice pomohly. Poděkování také patří mé rodině, která mě během studia vždy podporovala.

Anotace

Tato diplomová práce se věnuje tématu hospodaření města Pardubice v období kolem třicetileté války, přesněji mezi léty 1581 – 1658. První část práce se zabývá historií města do roku 1658, zaměřenou nejvíce na období komorního města a třicetileté války. Druhá část seznamuje s knihami městských počtů a prostřednictvím nich s hospodařením města Pardubice v přesně vymezeném období. Práce sleduje především důsledek třicetileté války na městský rozpočet a srovnává ho s dobou před válkou a po válce. Zároveň práce obsahuje edici knihy městských počtů z roku 1658 ve formě registáře. Kniha je uspořádána do tabulek pro lepší orientaci.

Klíčová slova

třicetiletá válka, Pardubice, městské počty, městské hospodaření, příjmy, výdaje

Annotation

This thesis is dedicated to the management of Pardubice city in the period around the Thirty years' war, precisely between years 1581 – 1658. The first part of the thesis deals with the city's history up to the year 1658, mostly dedicated to the period of chamber town and the Thirty Years' war. The second part introduces us to the book of city sums and through them to the city of Pardubice's management in a precisely defined period. The thesis primarily follows the impact of the Thirty Years' war on the city's budget and compares it to the time before and after the war. At the same time the work contains an edition of a book of the city's sums from the year 1658 in the form of a regist.

Key words

Thirty Years' war, Pardubice, city sums, city management, incomes, expenses

Obsah

1	Úvod.....	7
2	Pardubice – historie jednoho města do roku 1560	16
3	Správa a podoba města Pardubice	30
4	Pardubice ve světle městských počtů.....	37
5	Edice knihy počtů města Pardubic z roku 1657 - 1658.....	42
6	Hospodaření města v roce 1657.....	163
7	Výsledky městského hospodaření z roku 1657	178
8	Srovnání hospodaření města v první polovině XVII. století na základě analýzy vybraných městských počtů	180
9	Příjmy města v letech 1589 - 1657.....	181
10	Výdaje města z let 1589 - 1657	193
11	Závěr.....	207
12	Seznam literatury	209
13	Přílohy	214

1 Úvod

Vysvětlení jedné události je tolik, kolik existuje jejích svědků. Totéž platí i pro dějiny. Na všechny velké i malé okamžiky v dějinách lze nahlížet z mnoha úhlů pohledu. Do problematiky dějin navíc každý historik přináší svůj vlastní pohled na danou událost. Vkládá do své práce svůj vlastní názor na danou událost či dobu. Nejenže je mnoho způsobů výkladů určité události, ale historický výzkum přináší stále nová zajímavá zjištění, která mění a poopravují pohled jak historiků na dějiny, tak i všech lidí na všední události. Fernand Braudel tuto skutečnost vystihuje ve své knize *Dynamika kapitalismu* trefným citátem: „*Historická věda musí začínat stále znovu, stále znovu se utváří a překonává. Její úděl je stejný jako úděl všech společenských věd. Nevěřím proto, že by dějepisné knihy, které píšeme, platily na dlouhá desetiletí. Neexistuje kniha napsaná jednou provždy a všichni to víme.*“¹

Na období 17. století, potažmo dějin třicetileté války, se dlouho nahlíželo z pohledu velkých politiků a velkolepých bitev. A i když poslední dobou přibývá jiných prací, které zkoumají válku a tuto dobu jinak, stále jich není dost. V 50. letech 20. století přišli historici s pojmem, který byl probíraný velice dlouho. Jednalo se o pojem obecná krize. Byl diskutován v mnoha odborných časopisech a publikacích. I když s tímto termínem nejdříve operovali hlavně marxisticky orientovaní historici, kteří chtěli poukázat na přechodné období mezi feudalismem a kapitalismem, brzy se stal všeobecně používaným pojmem, a to ve všech kruzích. Byl to pojem označující období pozdního feudalismu mezi léty 1560 – 1660. Tedy období sta let, do kterého zasáhla nejvíce asi sice třicetiletá válka, ale také války, které na tuto dlouhou válku hned navázaly. Obecná krize se podle Christopera Hilla, který ji shrnul v několika tezích, vyznačuje: hospodářskou a politickou krizí, kterou nalezneme v celé západní a střední Evropě v 17. století. Dále pak že i když se od sebe projevy krize v jednotlivých zemích lišily, musíme hledat souvislosti a odlišnosti v politické struktuře a náboženství. A také že ve všech státech měl konec krize jiný dopad.

Avšak to je jen jeden náhled na tuto problematiku, někteří historici jsou zastánci jiného tvrzení, že obecnou krizi nelze definovat ani doložit, proto o ní nelze ani hovořit.² Pojem je prý velice neurčitý a zavádějící protože nemůže přispět k lepšímu pochopení historie. Avšak díky mnoha pracím na toto téma, nám historici obohatili poznání o 17. století. Významu obecné krize nebo také krize století, jak bývá nazývána, dávají někteří

¹ FUKULA, Radek. *Třicetiletá válka nebo všeobecný konflikt 17. století?* Ústí nad Labem. 2012. s. 9

² Zastánci tohoto názoru jsou například Ivo Schöffler, Alexandr Nikolajevič Čistozvonov atd.

západoevropští historici stejnou váhu jako pojmu renezanze či reformace. Ať již pohlížíme na tento pojem z jakéhokoliv hlediska, je zřejmé, že jistý problém tu v 17. století byl, a to tak rozsáhlý, že zasáhl většinu evropských států a v nich většinu jejich obyvatel.³

Téma této práce je časově zařazeno první poloviny 17. století a lety krátce po jejím konci. V literatuře se často objevuje, že peníze jsou začátkem a koncem všech diplomatických a vojenských akcí. Toto tvrzení se netýká jenom velikých akcí, ale také běžného fungování států, společnosti či měst. Tématem této diplomové práce tedy bude hospodaření města Pardubice krátce po ukončení třicetileté války. Pro lepší představu této problematiky pak porovnává poválečné hospodaření města s tím, jak si vedlo před válkou a za třicetileté války.

Diplomová práce si klade tři cíle. Prvním je přiblížit hospodaření města v letech 1657 a částečně i 1658, které zachycuje kniha městských počtů. Díky tomuto prameni se snad dozvíme, jestli město hospodářsky prosperovalo a jak jeho finance a hospodářství ovlivnila třicetiletá válka. Nabízí se zde také možnost porovnání příjmů města s výdaji ve zmiňovaném roce či analýza, za co město přijímalo nejvíce peněz a za co je naopak nejvíce vydávalo.

Druhým cílem je pak zpřístupnění zmiňovaného pramene knihy městských počtů z roku 1657/58. Ten zde bude přepsán do podoby registáře. Ten bude napsán formou tabulek, které jsou více přehledné než obvykle psaný text. Tabulky jsou od sebe odděleny nadpisy stejnými tak, jak jsou písařem uváděny v primárním prameni. Tato kniha městského počtu je tvořena 112 folianty, přičemž příjem je sepsán na 45 foliantech a výdaje na 67 foliantech. Pramen je uložen ve Státním okresním archivu v Pardubicích, a to pod číslem D3. Text tohoto pramenu byl sepsán písařem Balthazarem Klossem z Olomouce, který v Pardubicích působil poměrně krátce v letech 1658 – 1659, poté byl kvůli nemoci nucen ze svého postu odstoupit. Pramen je sepsán česky.

Posledním cílem je pak zkoumání hospodaření města v první polovině 17. století. Pomocí porovnání městských počtů bych chtěla zjistit, jak moc se válka dotkla obchodu a hospodaření jednoho komorního města a jak menší či větší příjem peněz ovlivnil fungování města.

Hlavním pramenem pro tento výzkum jsou tedy knihy městských počtů. Ty pro město Pardubice nejsou dochovány bohužel v souvislé řadě. Naštěstí to cíli mé práce nevadí. Vybrala jsem si pro svoji analýzu jednu knihu z období před válkou, dvě knihy ve válečném

³ FUKULA, Radek. *Třicetiletá válka nebo všeobecný konflikt 17. století?* Ústí nad Labem. 2012. s. 65-75

období a poslední kniha je z období po válce. I když jsou to jen čtyři knihy městských počtů, dodávají mi záznamy za období devíti let. Kniha počtů z let 1588-1589 mi doufám ukáže život komorního města Pardubice téměř 30 let před válkou, účty z let 1657-1658 zase jak se město vyrovnalo s dlouhým strádáním a jak se mu 10 let po válce podařilo obnovit hospodaření. Zkoumáním pěti válečných let (1636, 1644, 1645, 1646 a 1647) získávám obraz, jak fungovalo město ve válce nejen v době relativního klidu, kdy se na území Čech nebojovalo, ale také v době největších bojů na našem území. Knihy městských počtů, které jsem zkoumala, jsou kromě té z roku 1657/58 zpřístupněny v edicích.⁴

Knihy městských počtů mají určitá pravidla svého zápisu. U některých knih byl nejdříve sepsán seznam konšelů. Dále jsou pak knihy rozděleny na dvě části, a to příjmy a výdaje. V příjmové části nacházíme rozdělení příjmů do určitých, většinou pravidelných skupin. Část vydání je horší. I zde se nacházejí skupiny, ale již nejsou pravidelné, každý rok jsou skoro všechny skupiny výdajů odlišné a někdy nejsou výdaje rozděleny téměř vůbec.

V rámci tohoto cíle tedy budu zkoumat vývoj a hospodaření města v jeho komorní éře. Komorním městem se Pardubice staly již v roce 1560. Zkoumané období začíná tedy až 29 let po uskutečnění převodu šlechtického rezidenčního města na město komorní. V období po roce 1560 se muselo město vyrovnat se ztrátou prestiže šlechtického města, avšak ztrátou přímého dohledu tvořeného šlechtou, získalo město větší samosprávnou samostatnost. Dále se budu věnovat změnám jak v hospodaření města, tak i v jeho fungování s příchodem války. Zaměřím se na vojenské výdaje města, na výdaje na obranu či při napadení města. Zkoumat také budu vývoj města po válce, a to nejen hospodářský, ale také kulturní.

Poválečné období zkoumám pomocí knihy počtů konkrétně z roku 1657/58, která popisuje příjmy a výdaje města. Knihy městských počtů mají určitá pravidla svého zápisu. Nejprve byl sepsán seznam konšelů a jméno hejtmána, který se bohužel u mnou zkoumané

⁴ Kniha městského počtu z roku 1589 - STEHLÍKOVÁ, Barbora. *Hospodaření poddanského města Pardubice v letech 1530 – 1590 ve světle knih počtů*. Pardubice 2015. Diplomová práce. Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta. Vedoucí práce doc. Mgr. Jiří Kubeš.

Kniha městského počtu z roku 1636 - MORCHOVÁ, Nela. *Regestář a analýza městského počtu města Pardubice z roku 1636*. Pardubice 2015. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. František Šebek.

Kniha městského počtu z let 1644 – 1647 - NIKLOVÁ Martina. *Pardubice v letech 1644 – 1647 ve světle městských počtů*. Pardubice. 2014. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. František Šebek.

knihy městského počtu nezachoval. Dále jsou pak knihy rozděleny na dvě části, a to příjmy a výdaje.

Hlavní prameny, ze kterých jsem čerpala, jsem již zmínila. Než se ale začnu zaobírat dějinami Pardubic, tak bych nejprve ráda lehce popsala historiografické prameny, ze kterých jsem čerpala a které souvisí s tímto tématem. Nejdříve se zmíním o literatuře k třicetileté válce, kterou ve své práci popisují z pohledu města Pardubic, posléze se vracím k tomuto období v kontextu dějin měst. V poslední řadě se zaměřím na literaturu související s vývojem města Pardubice, a to nejen na veliké syntézy o městě, ale také na jednotlivé monografie či články.

Výzkum dějin měst byl často upozaděn zájmem o velké dějiny, velké činy a velké osobnosti. I přesto vznikaly již v 19. století publikace zabývající se dějinami měst.⁵ Autoři píšící o tomto tématu si vybírali spíše témata spojená se svobodnými či královskými městy, méně pak s poddanskými. Dnes je již téma poddanských měst rozšířenější. Více je rozvíjené v zahraniční literatuře, ale také v české historiografii můžeme najít zajímavé studie. Zahraniční historiografie zkoumající dějiny měst má dnes ústředí hlavně v německy mluvících zemích. Důležitou prací byla studie Bernda Roecka o Augsburgu. Akademickým prostředím, kde vzniká nejvíce studií, je pak Göttingen a Institut Maxe Plancka.

Nemění se jenom druh zkoumaného města ale také téma výzkumu. Zatímco dříve byl popisován hlavně právní a správní aspekt měst, od první poloviny 20. století jsou města zkoumána i z hospodářského hlediska. V 80. letech 20. století pak do tvorby proniká zájem o urbanismus, se kterým pomáhají i archeologické nálezy. Konec 20. století pak přináší další téma, a to společenský život elit i sociologii města.

Pro nynější českou historiografii je důležité konání konferencí pořádaných Archivem města Prahy. Tyto konference jsou zaměřeny na dějiny měst, každý rok s jiným tématem. Z těchto konferencí je vždy vydáván sborník příspěvků. V roce 2011 se konala jubilejní 30. konference s tématem Města ve středověku a raném novověku, jako badatelské téma posledních dvou desetiletí, na které přednášeli z českých historiků například Josef Hrdlička, Marek Ďurčanský či Ludmila Sulitková, ze zahraničních historiků zde promluvíli Ferdinand Oppl či Christian Speer, který se věnoval perspektivě výzkumu městských knih. Dalšími

⁵ Například Zikmund Wintr, František Hoffman, František Teplý či další.

tématy konferencí byly například *Město a jeho hradby* (2017), *Město v převratech konfesionalizace v 15. až 18. století* (2012) a další.⁶

Práce vznikající v Čechách o dějinách měst však nesouvisí pouze s touto konferencí. Zpracovávána jsou také větší časová období v kontextu většího území, jako je například kniha Jaroslava Millera *Uzavřená společnost a její nepřátelé. Město středovýchodní Evropy (1500 – 1700)*, vydané v roce 2006. O městské společnosti v širším kontextu psaly také ve své studii Hana Joránová a Ludmila Sulitková.⁷ Otázka, kterou si položily, zněla, zda obyvatelé měst byli či nebyli nositeli pokroku. Právě Ludmila Sulitková a také Michaela Hrubá se svými žáky se snaží v poslední době postihnout jak dějiny měst, tak život ve městech vysvětlit a věnují se hlavně oblasti severních Čech.⁸ Významným autorem v této problematice byl také Eduard Maur, který se zabýval hlavně demografií, ale také hospodářskými a sociálními dějinami raného novověku, a dále Josef Janáček⁹, jenž se v oblasti městských dějin věnoval například řemeslům ve městech či dalším tématům. Dalšími, kdo se zabývali dějinami města v raném novověku, byli Jaroslav Pánek se svou prací *Česká města v 16. – 18. století* nebo Michaela Kokojanová v práci *Měšťané, šlechta a duchovenstvo v rezidenčních městech raného novověku (16. – 18. století)*. Velkou syntézu k ranému novověku vytvořil Václav Bůžek (*Společnost českých zemí v raném novověku. Struktury, identity, konflikty*), který se zde také dotýká problematiky měst. Dalším, kdo se zabýval historií měst, byl Josef Macek, který napsal syntézu *Jagellonský věk v českých zemích*. Třetí díl této čtyřdílné syntézy věnuje právě městům. Dalšími autory píšícími o městech pak byli Petr Vorel, Petr Hlaváček a další.

Problematikou třicetileté války se lze zabývat z mnoha úhlů. Také pojem třicetiletá válka se vžil téměř okamžitě po skončení této dlouhé války. Takto dlouho trvající válečný konflikt vedl k napsání rozsáhlých syntéz, monografií i menších studií. Každý autor na tuto událost pohlížel samozřejmě jinak, avšak většina z nich se shodla na rozdělení tohoto třicet let trvajícího konfliktu na čtyři období. Vžila se pod označením *Bellum Bohemicum*, *Mars Sueco*

⁶ Seznam konferencí lze nalézt na stránkách Archivu města Prahy.

⁷ JORDÁNOVÁ, Hana. – SULITKOVÁ, Ludmila. „Otevřená společnost“ jednoho královského města na prahu raného novověku na příkladu Brna. In: JÍŠOVÁ, Kateřina. *V komnatách paláců, v ulicích měst. Sborník příspěvků věnovaných Václavu Ledvinkovi k šedesátým narozeninám*. Praha, 2007.

⁸ SULITKOVÁ, Ludmila. *Stav a perspektivy zpřístupňování středověkých a raně novověkých městských knih*. Ústí nad Labem 2010, HRUBÁ, Michaela. *Města severozápadních Čech v raném novověku*. Ústí nad Labem 2000, HRUBÁ, Michaela. Možnosti (a limity) studia měšťanských testamentů 15. a 16. století na příkladu měst severozápadních Čech. In: *Pozdně středověké testamenty v českých městech: prameny, metodologie a formy využití: sborník příspěvků z konference uspořádané 30. listopadu 2005 Archivem hlavního města Prahy a Historickým ústavem Akademie věd České republiky*. Praha 2006

⁹ Jeho díla: *Řemeslná výroba v českých městech v 16. století, Přehled vývoje řemeslné výroby v českých zemích za feudalismu, Dějiny obchodu v předbělohorské Praze, Obrázek ze života rudolfínské Prahy (1958), Malé dějiny Prahy (1968), a další.*

Germanicus, Bellum Suecicum, Deutsch – Swedische Kriege. Někteří autoři s tímto rozdělením dnes polemizují a poukazují na utišení bojů v průběhu těchto třiceti let, ale také na kontext osmdesát let trvající války mezi Španělskem a Nizozemím. Jak jsem již uvedla, třicetiletou válku lze studovat z mnoha pohledů. Herbert Langer nazírá na tento problém z kulturně historického hlediska a ve své knize *Válečná zahrada* poukazuje na vývoj barokního umění a rozvoj vědy a techniky, který válka přinesla. O tom, že lze psát o takovémto konfliktu nejen ze strany velké politiky, svědčí i citát Fernanda Braudela: „*Neuvažujme pouze v dimenzi krátkého času a nedomnívejme se, že pouze hluční aktéři jsou věrohodní. Existují i jiní aktéři, kteří mlčí. Kdo by to ostatně již nevěděl?*“¹⁰ Tento citát poukazuje právě na skutečnost, že na třicetiletou válku lze nahlížet různými způsoby. Tomu nasvědčuje i zjištění Konrada Repgena, podle kterého bylo jen do roku 1983 otištěno mezi 10 000 – 20 000 titulů s tematikou třicetileté války.¹¹

Jedním z autorů, který se začal na třicetiletou válku dívat z úhlu dějin měst, byl například Američan Christopher Friedrichs, který ve své studii *Urban Society in an Age of War: Nördlingen 1580 – 1720*. (Princeton, 1979) popisuje městskou strukturu městečka ve středním Německu. Dalšími zahraničními autory, kteří psali o osudech měst za třicetileté války, byli například Thomas Wolf či Bern Roeck.¹²

Na našem území vznikaly historické práce, které se věnovaly především politické situaci či vojenské taktice za třicetileté války. To zčásti vedlo k pomíjení tématu hospodaření měst za války. Avšak to, jak dokázalo město za války hospodařit, je často fascinující. Samozřejmě, že se mnohá města za války zadlužila, avšak některá byla zadlužena již dávno před válkou. Hlavní a průkopnickou prací je dílo Josefa Polišenského *Třicetiletá válka a evropská krize 17. století* (Praha, 1970). Ve svém díle popisuje válku ve třech vrstvách. Postihuje situaci v Evropě, v Českých zemích a v konkrétním městě, ve Zlíně. Dalším, kdo se zabýval třicetiletou válkou ve městech, byl například Marek Ďurčanský, který se věnoval již konkrétnímu městu, Nymburku.¹³ V roce 2014 vydal obsáhlé dílo *Česká města a jejich správa za třicetileté války*, které obsahuje mimo jiné i rozsáhlý seznam historiografie. Jan Kilián se věnoval dalšímu českému městu, a to Mělníku v knize *Město ve válce, válka ve městě: Mělník*

¹⁰ FUKALA, Radek. *Třicetiletá válka nebo všeobecný konflikt 17. století?* Ústí nad Labem. 2012. s. 25

¹¹ Tamtéž

¹² WOLF, Thomas. *Reichstädte in Kriegszeiten* Memmingen. 1991. ve své studii komparuje poznatky ze čtyř měst v jižním Bavorsku. Bernd ROECK ve své práci rozpracovává všechny aspekty života ve městě Augsburgu.

¹³ ĎURČANSKÝ, Marek. *Nymburk v letech 1629–1634 ve světle městských register a jiných pramenů* In: *Středočeský sborník historický*. Praha. 1999. s. 85 - 104

1618 - 1648. Dalšími autory jsou pak například Jan Schwaller, který píše o Pardubicích¹⁴, Bohumír Roedl píšící o Žatci či Lounech.¹⁵

I před těmito pracemi vznikaly i jiné, které se svou větší či menší částí věnovaly taktéž třicetileté válce a jejímu dopadu na města. Byl to například František Karel Rosůlek, který napsal dílo *Pardubicko, Holicko, Přeloučsko: dějinný a místopisný obraz*, kdy ve III. díle věnuje právě historii tohoto území. Další, kdo ve svém díle reflektuje problém třicetileté války a měst, je například Jan Dobeš a další.

Práce, které byly vydány o Pardubicích a jejich dějinách, bych zde kvůli přehlednosti rozdělila. První skupinu tvoří monografické práce. Dále pak odborné články a poslední jsou závěrečné bakalářské či diplomové práce.¹⁶

Jak jsem již uvedla, první skupinou jsou syntaktické práce. Mezi nejvýznamnější patří rozsáhlé dílo Josefa Sakaře *Dějiny Pardubic nad Labem*. Autor této syntézy se narodil v roce 1870 v Týnu nad Vltavou, vystudoval historii a působil jako středoškolský profesor.¹⁷ Jeho publikace jsou tedy značně profesionální na rozdíl od některých ostatních syntéz vydaných v téže době, jež jsou spíše vlastivědnými příručkami. Sakař svoji práci staví na velice široké pramenné základně. Dílo, které pojednává o Pardubicích od středověku až po 19. století, rozdělil autor do pěti dílů. Každý díl pak člení na další části. První díl se nazývá *Dějinný přehled města, zámku a bývalého panství do roku 1648*, druhá část prvního dílu pak *Dějinný přehled města, zámku a bývalého panství do roku 1900*. Druhý díl je také časově rozdělen podle let na dvě části *Zřízení městské do roku 1900* (1924). Třetí díl byl vydáván v letech 1926 – 1927 a byl rozdělen také na dvě části: první *Život náboženský do roku 1900*, druhá *Školství Pardubic*; IV. díl se skládá z částí čtyř: první a druhá *Místopis starých Pardubic*, třetí část *Soupis domů předměstí Dlouhého - Zeleného* a čtvrtá část *Soupis domů předměstí Malého – Bílého* (vydáváno 1928 – 1933). Posledním dílem je díl pátý *Cechy městské* (1935).

¹⁴ SCHWALLER, Jan. *Pardubice a pardubické panství v polovině 17. století – cesta k obnově*, in: Historická Olomouc XIII, Olomouc 2002, str. 409-418

¹⁵ ROEDL, Bohumír. *Vademecum městské správy v Lounech v letech 1573- 1727*. Ústí nad Labem. 2004. ISBN: 80-86067-99-8

¹⁶ SÍČ, Jan. *Hospodaření tří generací rodu pánů z Pernštejna v průběhu 16. století*: diplomová práce. Praha Karlova univerzita. Filozofická fakulta. 2012. 114. Vedoucí práce Prof. PhDr. Jaroslav Čechura, DrSc., RŮŽKOVÁ, Zuzana. *Mezi kladivem a kovaččinou. Vrchnostenský aparát pardubického panství v letech 1560 – 1630*. Praha, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. 2013. 227. Vedoucí práce prof. PhDr. Josef Čechura, DrSc., SVOBODOVÁ, Anna. *Rekatolizace na Pardubickém panství v letech 1618 – 1680*. Pardubice. 2009. Diplomová práce, Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta. Vedoucí práce: prof. PhDr. Petr Vorel, CSc. a další.

¹⁷ Více o Josefu Sakařovi, jeho životu a díle pak v SUDOVÁ, Martina. *Josef Sakař – život a dílo kněze, pedagoga a historika*. České Budějovice, 2017. Diplomová práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Bc. Zuzana Svobodová. PhD.

K monografiím o dějinách Pardubic patří i přehledové práce, které také přinášejí řadu zajímavých informací. Jedná se spíše o starší práce. Příkladem je například práce Františka Karla Rosůlka, který napsal práci *Pardubicko, Holičsko, Přeloučsko I. – III. díl*, vydávanou v letech 1903 – 1926.

Myšlenka k napsání další monografie pak vznikla v 80. letech 20. století. Mělo se jednat o publikaci zachycující dějiny Pardubic od pravěku do současnosti. Byla tvořena kolektivem autorů Františkem Šebkem, Petrem Vorlem, Elviou Žandovou, Vítem Vokolkem a Vladimírem Hrubým. Tento projekt byl sponzorován Krajským muzeem východních Čech (dnešní Východočeské muzeum v Pardubicích), Městským národním výborem v Pardubicích a Akademií J. A. Komenského. Do dnešní doby byl vydán však jenom jeden díl, a to do začátku třicetileté války, tedy do roku 1617.

Další pramen, pojednávající o Pardubicích, vznikl v rámci velkého projektu, který zpracovává historické mapy českých měst a vždy v úvodu je taky zaznamenána historie měst. Tato série vychází pod názvem Historický atlas měst České republiky a vyšlo již 29 svazků, každý o jiném městě. Právě druhý svazek pojednává o Pardubicích a byl vydán v roce 1995. Další všeobecnou monografií, která byla vydána o Pardubicích je například od Dagmar Broncové – Klicperové *Kniha o městě Pardubicích*, vydaná v roce 1999. Jednou z nejnovějších monografií je kniha od Františka Šebka, *Toulky historií Pardubic*, kterou vydal v roce 2016.

Historiografie Pardubicka se netýká jen monografií, ale i článků vydávaných v odborných periodikách. Těchto krátkých i delších článků vychází poměrně značné množství ať již o třicetileté válce či jiném období dějin Pardubic. Jako příklad bych zde uvedla článek od Vítězslava Prchala *Úřednický personál na Pernštejnském panství Pardubice v letech 1491-1560*, vydaný v *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis – Historica*, dále například článek Jana Schwallera *Komorní velkostatek Pardubice v letech 1650 – 1651* vydaný ve sborníku *K novověkým sociálním dějinám českých zemí Díl I.*, který editoval Zdeněk Kárník.¹⁸ V poslední době však vznikají i studie, které se zaměřují na Pardubice v období

¹⁸ PRCHAL, Vítězslav. Úřednický personál na perňštejnském panství Pardubice v letech 1491-1560, in: *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis - Historica* 31, 2003, str. 79-99. SCHWALLER Jan, Komorní velkostatek Pardubice v letech 1650 – 1651, in: *K novověkým sociálním dějinám. Díl I.* (ed. Zdeněk Kárník), Praha 1999, str. 71 – 93 a další.

komorního panství, na problémy rekatolizace po Bílé hoře či problémy soudnictví na tomto panství.¹⁹

Poslední oblast literatury, kterou bych chtěla zmínit, jsou vysokoškolské kvalifikační práce. Od začátku nového tisíciletí vzniká množství vysokoškolských závěrečných prací týkajících se historie Pardubic ať se jedná o perněšejnskou éru města či dějiny komorního panství. Zajímavé práce vznikly na Karlově Univerzitě, autory jsou Zuzana Růžková s prací *Mezi kladivem a kovadlinou. Vrchnostenský aparát pardubického panství v letech 1560 – 1630*, Jan Síč *Hospodaření tří generací rodu pánů z Pernštejna v průběhu 16. století* či Jan Schwaller. Ten napsal práce s názvem *Fenomén roku 1645 v pardubických dějinách* či *Komorní velkostatek Pardubice v letech 1650-1651*. Samozřejmě vznikají zajímavé práce i na Univerzitě v Pardubicích, zde je třeba jmenovat Barboru Stehlíkovou a její *Hospodaření poddanského města Pardubice v letech 1530 – 1590 ve světle městských počtů*, 2015 či Annu Svobodovou - *Rekatolizace na Pardubickém panství v letech 1618 – 1680*, 2009. I já jsem se již ve své bakalářské práci nazvané *Regestář a analýza městského počtu města Pardubice z roku 1636* věnovala tématu dějin Pardubic.

¹⁹ RŮŽIČKOVÁ Renáta – SIGLOVÁ Tereza, Apelační soud a odvolání proti rozhodnutím nižších soudů pardubického panství. Případy řešené v civilním soudním řízení v 16.- 18. století, in: *Sborník prací východočeských archivů*, SOA Zámorsk 2009, str. 13–130, RŮŽKOVÁ Zuzana, *Nectní pardubičtí občané - město a měšťané ve 2. polovině 16. století*, Praha 2011, SIGLOVÁ Tereza, *Soudové zisku nenesou. Spory obyvatel městeček pardubického panství v 16. a 17. století*, Brno 2011, ŠIMEK Tomáš, *Správa pardubického komorního velkostatku v předbělohorském období*, in: *VSHI*, 1991, str. 139-168. VOREL Petr, *Pardubické pivovarnictví v 16. a 17. století*, in: *Historik zapomenutých dějin Sborník příspěvků věnovaných prof. dr. Eduardu Maurovi*, Praha 2003, str. 284-299. A další.

2 Pardubice – historie jednoho města do roku 1560

Město Pardubice se nachází ve východních Čechách. Leží při soutoku dvou řek, Labe a Chrudimky. První písemná zmínka o osídlení tohoto místa pochází až z roku 1295, kdy se Pardubice objevují v bule papeže Bonifáce VIII., který se zde zmiňuje o klášteře cisterciáků při kostele svatého Bartoloměje²⁰. Avšak osídlení v těchto místech bylo podle archeologických vykopávek již v pravěku.

Z poloviny 11. století jsou doloženy první písemné zmínky o chrudimském hradě, v jehož okolí vznikalo chrudimské hradiště. Přilehlý kraj až k Pardubicím se stal spádovou oblastí pro toto rozvíjející se centrum.²¹ Avšak nerozvíjela se jen Chrudim, ale i Pardubice. Dle archeologických nálezů lze doložit blíže neurčené panské sídlo pocházející z konce 13. století²² na místě dnešního zámku. Teprve na počátku 14. století známe jméno prvního vlastníka Pardubic, jímž je Půta z Dubé. Jeho otec Hynek z Dubé byl vlivným velmožem na dvoře Václava II. a Václava III.

Držitelé města Pardubic a okolí měli velice dobrý příjem ze cla vybíraného při přepravě dřeva po Labi. To se vybíralo u soutoku Labe s Chrudimkou a právě u tohoto místa stálo panské sídlo.²³ Na počátku 14. století došlo ke změně majitele města a stává se jím rod z Hostýně, později páni z Pardubic. Právě za správy Arnošta z Hostýně se někdy mezi léty 1332 až 1340 stávají Pardubice poddanským městečkem..

Díky právu kostela Panny Marie na udělování rozsáhlých odpustků roste i význam města, přesto zůstává stále menším nehrazeným městem. Právo odpustků získal tento kostel díky Arnoštovi z Pardubic, arcibiskupu pražskému, který pocházel z rodu pánů z Hostýně, vlastníků Pardubic.

Páni z Pardubic přicházejí o město v roce 1391 během soudního sporu s králem Václavem IV., který prohrávají. Václav IV. předává Pardubice do rukou Hanušovi Milheimemu, dalšími majiteli byli Viktorín Bořek z Kunštátu, Jan Hlaváč z Miltrova a Diviš Bořek z Miletína. Z rukou potomků Diviše Bořka z Miletína se dostává panství do držení

²⁰ ŠEBEK, František. *Dějiny Pardubic díl I.* Pardubice, 1989. ISBN 80-900069-1-4 s. 37

²¹ ŠIMEK, Tomáš. kol. aut. *Hrady, zámky a tvrze v Čechách na Moravě a ve Slezsku, Východní Čechy.* Praha, 1989. s. 169

²² FIALA, Zdeněk. kol. aut. *Hrady, zámky a tvrze v Čechách na Moravě a ve Slezsku. Východní Čechy VI.* Praha, 1989. s. 355

²³ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl I.* Pardubice, 1920.

Viléma z Pernštejna, který ho v roce 1491 skupuje. Již rok předtím kupuje také Kunětickohorské panství.²⁴

Devadesátá léta 15. století byla přelomová nejen pro Pardubické panství, ale i pro české země. Zemřel uherský král Matyáš a Vladislav Jagellonský získal uherskou korunu, což vedlo po jedenácti letech znovu ke spojení všech vedlejších zemí českých. Opětne politické sbližování vede k zájmu moravských šlechticů o dění v Čechách. Vedle ostatních také Vilém z Pernštejna přispěl k získání uherské koruny Vladislavem Jagellonským. Za svoje služby Vladislavovi sklidil jeho přízeň a s ní i úřad nejvyššího hofmistra Království českého a právo na výplatu dvou českých panství. Bylo jím jihočeské panství Hluboká a Kunětickohorské panství ve východních Čechách.²⁵ Nebyly to však jediné majetky, které Vilém z Pernštejna vlastnil, již dříve mu také patřilo rozsáhlé panství na Moravě.

Vilém se nevěnoval jenom hromadění majetku, ale také svůj majetek zhodnocoval. Změny, které zavedl na Pardubickém panství, jsou patrné v okolí Pardubic dodnes. Vybuďoval rozsáhlou rybníční síť a ve městě Pardubice zřídil své rezidenční sídlo. Rybníkářství bylo jedním z nejtypičtějších způsobů hospodaření šlechty. Počátek budování rybníků je datován již do 13. století, avšak zde se jednalo o jednoduché stavby vytvořené přehrazením potoka. Postupně se tento obor rozvíjel, byla vybírána příhodná místa, jako močály či podmáčené louky. Důležitý byl také stálý přísun vody.²⁶ Proto bylo Pardubické panství pro Viléma z Pernštejna tak výhodné. Podmáčené louky a háje poskytovaly vhodné místo pro vybudování rybníků. Na budování rybníční sítě na Pardubicku měl zásadní podíl Kunát Dobřenský z Dobřenic, který nejenže vyprojektoval nové rybníky, ale vybuďoval i další vodní dílo, na svou dobu velice odvážné. Byl jím Opatovický kanál. Tato „velká struha“ byla částečně zprovozněna již v roce 1498. Jednalo se o umělé koryto, které sloužilo k napájení rybníční soustavy.²⁷ Přestože je za hlavního tvůrce rybníční sítě na Pardubicku považován Vilém z Pernštejna, síť se buďovala až do poloviny 16. století, kdy se zde nacházelo okolo 230 rybníků.

Jak jsem již zmínila výše, Vilém z Pernštejna se věnoval nejen úpravě okolí, ale také budování města Pardubice. Zde na místě staré tvrze dal zbuďovat nový zámek. Nové sídlo

²⁴ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl I.* Pardubice, 1920.

²⁵ ŠEBEK, František. *Dějiny Pardubic díl I.* Pardubice, 1989. ISBN 80-900069-1-4 s. 85

²⁶ MÍKA, Alois. *Slavná minulost českého rybníkářství.* Praha 1955, s. 6-11. Pro východní Čechy je důležitý článek od Jaroslava Teplého: TEPLÝ, Jaroslav. Příspěvek k dějinám rybníků a rybníkářství v předhusitském Chrudimsku. In: *Teatrum Historiae*, 3, 2008. Pardubice.

²⁷ VOREL, Petr – LEMBERK, Vladimír. *Opatovický kanál. Stavebně – historický, technický a přírodní klenot Pardubicka.* Pardubice, 1999. ISBN:80-238-3177-1

bylo stavbou přechodového stylu mezi hradem a zámek. Velice se u této stavby dbalo na opevnění, které zaručoval veliký obranný val s rondely pro dělostřelectvo. Hradní příkop mohl být v době nebezpečí napájen „strúhou sezemskou“, která kromě plnění hradního příkopu dodávala vodu také do tří rybníků a na Malém Předměstí do panských sádek. Než se vlila do Labe, stihla ještě roztáčet městský mlýn a další hospodářské stavby.²⁸ Toto nebylo jediné vodní dílo ve městě, důležitá byla také „strúha městská“, která byla napájena vodou z řeky Chrudimky. Tato městská řeka byla pro obyvatele velice důležitá. Vodní síla z ní poháněla zde vybudované stavby, jako například slévárnu, huť na děla, pilu, mlýny, vodu využívaly i pivovary a lázeň.²⁹

Na počátku 16. století nabírají Pardubice pomalu na vážnosti. Z roku 1506 pochází také nejstarší dochovaný pardubický urbář, který zachycuje souhrn usedlostí ve městě. Ve vnitřním městě bylo evidováno 69 domů a na Zeleném neboli Dlouhém Předměstí³⁰ 22 objektů³¹. Situace se však velmi rychle měnila, a to především kvůli dvěma požárům města. První zachvátil město v roce 1507 a druhý v roce 1538. Oba požáry měly za následek velké budování a přebudovávání města. K jeho rozvoji však přispělo kromě jeho budování a hospodářského rozvoje také udělování privilegií. Jednalo se o práva na vybírání cla a mýtného od lidí jedoucích přes město či právo svobodně nakládat se svým majetkem. Jestliže nebyla zachována poslední vůle a zároveň neexistoval právoplatný dědic, připadl majetek obci.³²

Vilém z Pernštejna zemřel 8. dubna roku 1521. Budování Pernštejnského panství v Čechách tak přebírá jeho syn Vojtěch z Pernštejna. Vojtěchův starší bratr Jan z Pernštejna dědí moravskou část panství. Vojtěch z Pernštejna dál pokračoval s udělováním práv pardubickým měšťanům. Postoupil městu pivovar a také nechal městu větší autonomii u hrdelního práva, přestože výsadní právo si stále udržoval on.³³ Také se pustil do renesančního přebudovávání zámku. Bohužel však velmi brzy umírá. Je pochován v kryptě sv. Bartoloměje v Pardubicích.

²⁸ Dalšími hospodářskými stavbami byly kola valchy, mlýn podvalchovský a kovářské šlajfěrně. SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl I.* Pardubice, 1920.

²⁹ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl I.* Pardubice, 1920. s. 52

³⁰ Dnes třída Míru

³¹ VOREL, Petr. Nejstarší urbář pardubického panství a jeho vypovídací hodnota o vývoji Pardubic v letech 1506 až 1516. In: *Informační zpravodaj klubu přátel pardubického muzea historického klubu. Příloha.* Pardubice 1990

³² SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl I.* Pardubice, 1920. s. 54

³³ BRONCOVÁ, Dagmar. *Kniha o městě Pardubice.* Praha, 1999. ISBN 8086098125.

Vojtěch nezanechal žádné mužské potomky, proto po jeho smrti dědí panství jeho starší bratr Jan z Pernštejna a tím se stává majitelem celého pernštejnského majetku. Pokračuje dál ve zvelebování Pardubic. Jak jsem se již zmínila výše, v roce 1538 zachvátil Pardubice další požár. Tento požár pomohl k renezanční přestavbě celého města, která spočívala v rozšíření městských domů o druhé patro. Fasády těchto domů pak byly malovány. Avšak ani Jan nespravoval celé panství dlouho, umírá v roce 1548 a jeho majetek dědí jeho synové Jaroslav, Vratislav a Vojtěch. Pardubické panství připadá nejstaršímu synovi Jaroslavu z Pernštejna.³⁴

Když přebíral Jaroslav obrovské Perštejnské panství, bylo mu pouhých dvacet let. Správa tak velkého majetku nebyla lehkým úkolem. O to horší Jaroslavova situace byla, že již za života jeho otce se Pernštejnové dostávali do finanční krize, která se s nástupem Jaroslava ještě zvětšovala. Od hospodářských povinností odváděla Jaroslava i povinnost trávit čas u habsburského dvora. Pro potřebu rychlého zisku prodával Jaroslav za podpory svých bratrů³⁵ některá panství pod jejich skutečnou cenou, avšak Jaroslavovy dluhy stále rostly. K nedostatku financí přispívala i skutečnost, že mu již nikdo nechtěl peníze půjčovat. Neutěšená finanční situace vedla v roce 1558 k uvalení nucené správy na Pardubické panství. O dva roky později Jaroslav z Pernštejna utíká před svými věřiteli do Itálie, kde v roce 1560 umírá. Ještě v roce 1560 skupuje Pardubické panství arcikníže Maxmilián II. Tímto se Pardubice dostávají do rukou Habsburků a stává se z nich komorní město.³⁶

Pardubice komorním městem

Pardubice se tedy v roce 1560 staly součástí komorních panství, která začal budovat již Ferdinand I. ve 40. letech 16. století. V rozšiřování komorního majetku pokračovali i dědici Ferdinanda I., syn Maxmilián II. a vnuk Rudolf II.³⁷

Na hospodaření v zemi, správu panovnického majetku a na finanční záležitosti dohlížela již od roku 1527 Česká komora. Na území českých zemí představovala v podstatě

³⁴ VOREL, Petr. *Páni z Pernštejna, vzestup a pád rodu zubří hlavy v dějinách Čech a Moravy*. Praha, 1999. ISBN 808618224X.

³⁵ Tento problém vyřešil nejmladší z bratrů tak, že byl majetek rozdělen na tři díly, nejmladší Vojtěch si ponechal statky na Moravě. Problém nastal u prostředního z bratrů Vratislava, který trávil čas ve španělsku. Zemský soud pro usnadnění nakládání s pernštejnským majetkem ho učinil nezletilým. VOREL, Petr. *Páni z Pernštejna, vzestup a pád rodu zubří hlavy v dějinách Čech a Moravy*. Praha, 1999. s. 186

³⁶ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl I*. Pardubice, 1920. s. 88

³⁷ HLEDÍKOVÁ, Zdeňka. – JANÁK, Jan. – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost*. Praha, 2005. s. 107

první byrokratický úřad.³⁸ Personál České komory byl vybrán z odborníků, tedy znalců finančních, hospodářských a správních úkonů. Analogicky pak vydávala pokyny nižším úřadům. Pro panství, která patřila panovníkovi, představovala nadřízený orgán a plnila funkci prostředníka mezi představiteli panství a panovníkem.³⁹ Mezi povinnosti České komory nepatřila jenom správa panství, ale také povinnost zasílat ke dvoru pravidelné zprávy a roční vyúčtování, a také fungovala jako poradní orgán při posuzování významných záležitostí a dlouhodobých plánů. Aparát dvorské komory tvořil prezident, čtyři radové a tři sekretáři, pokladník, taxátor, registrátor a další pomocný personál. Do rukou těchto lidí byl de facto svěřen dohled nad příjmy a výdaji českého státu, pokladní služba a účetní kontrola. Jeden ze základních příjmů komory byl právě komplex komorních panství. Ten tvořil veliký soustavný útvar z Brandýsa nad Labem až po Pardubice (přidané v roce 1560). Vybrané peníze měly jít především na umoření královského dluhu, k čemuž se zakladatel komory Ferdinand I. zavázal.⁴⁰

V roce 1560 převzala tedy Česká komora správu i nad Pardubickým panstvím. Po zakoupení Pardubického panství tak započalo včleňování panství do komorního majetku. Znamenalo to začlenit hospodářskou, finanční, soudní a další agendy pod dozor České komory. Tento proces znamenal pro pardubické konšely také nové hospodářské a právní povinnosti. Pojem Pardubické panství, které se stalo součástí komorního majetku, skrývalo v sobě původní Pardubické a Kunětickohorské panství, ke kterým bylo připojeno ještě panství Smrkovické. Území zahrnovalo také dalších pět městeček (Bohdaneč, Dašice, Holice, Sezemice a Týnec nad Labem) a jedno město (Přelouč) a rozkládalo se na 745 kilometrech čtverečních. Panství se ze správního hlediska rozkládalo na území dvou krajů, Královohradeckého a Chrudimského, až v roce 1654 bylo jako celek zařazeno pod kraj Chrudimský.⁴¹ Jednalo se tedy o území, které svou velikostí vyčnívalo v komorním komplexu vlastněném panovníkem, a to nejen co se území týče, ale také lidnatostí. V roce 1615 bylo zjištěno na Pardubickém panství 2654 usedlých obyvatel.⁴²

³⁸ HLEDÍKOVÁ, Zdeňka. – JANÁK, Jan. – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost*. Praha 2005, str. 105 - 109

³⁹ PEŠÁK, Václav. *Dějiny královské české komory od roku 1527. Začátky organizace české komory za Ferdinanda I.* Praha. 1930.

⁴⁰ PEŠÁK, Václav. *Dějiny královské české komory od roku 1527. Začátky organizace české komory za Ferdinanda I.* Praha. 1930. s. 21

⁴¹ RŮŽKOVÁ, Zuzana. *Mezi kladivem a kovadlinou. Vrchnostenský aparát pardubického panství v letech 1560 – 1630*. Praha, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. 2013. 227. Vedoucí práce prof. PhDr. Josef Čechura, DrSc. s. 44 – 45.

⁴² Tamtéž

Po převzetí panství se Česká komora musela nejdříve vypořádat s pernštejnskými dluhy a posléze měly jít příjmy z panství na dluhy panovníka. Pro větší výnosnost panství se tedy muselo začít s určitými opravami a rekonstrukcemi. Jako první přišla na řadu rekonstrukce rybníční sítě. I když doba velkého budování rybníčních sítí již pominula, stále bylo potřeba udržovat dosavadní síť, která přinášela městu veliký příjem.⁴³

Příjem panství tvořilo kromě rybníkářství také pivovarnictví. V menší míře se na hospodářství podílely třeba také dvory, pily či mlýny. I když Pardubické panství hospodářsky rostlo, stálo mnoho úsilí, než pardubičtí konšelé získali potvrzení všech městských majestátů. Nejprve v průběhu 60. let navštívil císař několikrát město. A teprve sedmého dubna roku 1570 získali pardubičtí konšelé v Praze slyšení u císařského dvora a byla jim potvrzena všechna dosavadní městská práva a privilegia.⁴⁴

S přechodem města pod komorní správu přišla i změna jeho statutu. Již to nebylo rezidenční město aristokratického, konkrétně pernštejnského rodu, ale město komorní. Tato změna znamenala na jednu stranu ztrátu prestiže, kterou přinášelo žití v sídelním centru aristokratického rodu, avšak na druhou stranu pozitivní byla skutečnost, že nyní byl oslaben bezprostřední dohled vrchnosti nad místní správou. V této době se také objevily problémy mezi měšťany a rytířským stavem žijícím ve městě. Tento stav nechtěl plnit požadavky města a platit poplatky, které se týkaly měšťanů. Napětí došlo tak daleko, že 29. června 1581 bylo vydáno usnesení obce, které nařizovalo: „*Po dnešní den z nás žádný ani budoucí držitelé gruntův našich pod žádným vymyšleným způsobem žádného gruntu svého osobám stavu rytířského obojího pohlaví mužského i ženského neprodával.*“⁴⁵ Toto usnesení se netýkalo osob šlechtického původu, které již vlastnily majetek v Pardubicích, s ním mohly také volně obchodovat a kupovat nový.⁴⁶

Konec 16. století byl ve znamení války s Turky, obzvláště v roce 1594, kdy arcikníže Matyáš ustupoval s armádou před Turky až ke Komárnu. Kvůli jeho postupu se ještě tentýž

⁴³ Výnosy z těchto rybníků byly značně veliké, mezi léty 1610 – 1613 dosahovaly zisky v průměru okolo 10 000 kop. RŮŽKOVÁ, Zuzana. *Mezi kladivem a kovadlinou. Vrchnostenský aparát pardubického panství v letech 1560 – 1630*. Praha, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. 2013. 227. Vedoucí práce prof. PhDr. Josef Čechura, DrSc. s. 46

⁴⁴ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl I*. Pardubice, 1920. s. 91

⁴⁵ RŮŽKOVÁ, Zuzana. *Mezi kladivem a kovadlinou. Vrchnostenský aparát pardubického panství v letech 1560 – 1630*. Praha, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. 2013. 227. Vedoucí práce prof. PhDr. Josef Čechura, DrSc. s. 53 citace viz SOKA Pce, AM Pce, Knihy rudé, č. knihy 55, folio 24

⁴⁶ RŮŽKOVÁ, Zuzana. *Mezi kladivem a kovadlinou. Vrchnostenský aparát pardubického panství v letech 1560 – 1630*. Praha, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. 2013. 227. Vedoucí práce prof. PhDr. Josef Čechura, DrSc. s. 52 - 53

rok rozhodli pražští místodržící ke svolání zemské hotovosti. Svolaný stavovský sjezd určil jako místo mustrunku Znojmo. Tam se měl sjet ze šlechtických statků každý desátý a z měst každý osmý muž. Škody Pardubicím přineslo tehdy jak svolání zemské hotovosti, tak také pochodující válečný lid.⁴⁷

Přelom 16. a 17. století bylo období spojené se snahou prosadit rekatolizaci.⁴⁸ Rekatolizační nátlak posílil hlavně po roce 1581, kdy pražský arcibiskup získal právo dosazovat kněze na fary náležející ke komornímu panství. Proti tomuto dosazování se pardubičtí představitelé bránili a odvolávali se na stará pernštejnská práva, kdy si město mohlo volit kněze samo. Dohady o dosazování kněží vedly k tomu, že na počátku 17. století se střídali pardubičtí děkani i několikrát do roka. Před vypuknutím třicetileté války nastoupil do úřadu hejtmána katolík Sebastián Rejšvický z Freifeldu, kterému se podařilo dosadit do funkce děkana katolického kněze. Ten se i přes nechuť měšťanů snažil zavádět katolické obřady. Jeho postup vedl až k malé potyčce. Před vypuknutím třicetileté války, kdy se protestanští měšťané pokusili o zavedení protestantských bohoslužeb a obsadili Bartolomějský kostel, který se snažili očistit. Jejich akce však byla posléze potlačena.⁴⁹

V roce 1617 jen shodou náhod právě v Pardubicích byl v prosinci podepsán důležitý dokument, týkající se uzavření Broumovského kláštera. Při řešení této věci se právě císař Matyáš nacházel v Pardubicích, přes něž se vracel z pražské korunovace krále Ferdinanda II. Tato událost byla jednou z mnoha, která o rok později přerostla do nepokojů, které vyvrcholily 23. května druhou pražskou defenestrací a pokračovaly pak stavovským povstáním a posléze vypuknutím třicetileté války.

Třicetileté válka

Po druhé české defenestraci byla nastolena vláda třiceti direktorů, kteří ihned začali svolávat zemskou hotovost. V Pardubicích téměř okamžitě po vypuknutí stavovského povstání byl z města vypovězen katolický děkan Matouš Appián a později odešel také katolický hejtmán Rejšvický, kterého vystřídal Břeněk Ježovský z Lub, jenž byl také jedním z velitelů stavovských vojsk.⁵⁰ Jako od všech tak i od města Pardubic plynuly důchody města directorské vládě a od roku 1619 také novému českému králi Fridrichovi Falckému. Měšťané sídlící v Pardubicích se až na pár výjimek do přímých akcí stavů moc nezapojovali,

⁴⁷ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl I.* Pardubice, 1920. s. 92

⁴⁸ ŠEBEK, František. *Dějiny Pardubic díl I.* Pardubice, 1989. ISBN 80-900069-1-4 s. 144 - 146

⁴⁹ ŠEBEK, František. *Dějiny Pardubic díl I.* Pardubice, 1989. ISBN 80-900069-1-4 s. 144 - 146

⁵⁰ Tamtéž s. 155

a poskytovali spíše finanční pomoc. Této skutečnosti pak využili a po skončení povstání se na ni odvolávali.⁵¹

Zámek v Pardubicích a nedaleká Kunětická hora měly sloužit jako opěrný vojenský bod ve východních Čechách pro stavovský odboj. V roce 1618, v rámci celkové kontroly komorních panství, byl na tato a další místa poslán komorní rada Václav Kolidius, který posléze podal zprávu o stavu míst, která navštívil. Mimo jiné také doporučil posílit zdejší obranu.⁵² V roce 1619 čítala posádka města 35 mužů, byli to povětšinou vojáci zverbovaní v Časlavském kraji, o rok později tu bylo 26 mužů. Do roku 1620 se městu válečné události vyhýbaly. Avšak dostihly je po bitvě na Bílé Hoře, kdy se na území Pardubického panství dostala skupina polských kozáků, kteří cestou kradli a loupili.

Důsledkem prohrané bitvy bylo i pozdější nahrazení hejtmana panství Břeňka Ježkovského, jehož místo zaujal katolík Kašpar Celler z Rozentalu, jenž měl mimo jiné dohlížet na rekatolizaci města. Měšťané se možná vyhnuli přímým represím, avšak v dalších letech byli vystaveni častým průtahům vojsk či přímo pobytům vojenských jednotek ve městě. Josef Sakař o prvním pobytu vojska ve městě píše: „*Poněvadž byly Pardubice pokládány za hlavní pevnost českého východu, vtáhlo jménem císaře do našeho města krátce po vítězství bělohorském vojsko saské z pluku knížete Julia Jindřicha Saskolauenburského. Osadivši brány a všecka místa důležitější, pobýlo tu do roku 1622.*“⁵³

Města se nedotkly jen průtahy vojsk, spojené často s drancováním, ale také jejich dlouhodobější pobyty v okolí města či odvody peněz na vojenský lid. To, jak obyvatelé komorního panství trpěli, shrnula následovně ve své studii Zlatuše Kukánová: „*Hlavní zdroj příjmů – komorní velkostatek, byl během války vystaven nadměrnému tlaku ze strany vlastního majitele i ze strany nepřátel. K povinnostem poddaných patřilo vedle běžných úkolů také odvádění mimořádných kontribucí, udržování císařského vojska, jeho stálých posádek a zajištění zimního kvartýru. Stejně utrpení jako císařské oddíly s sebou přinášeli procházející*

⁵¹ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl I.* Pardubice, 1920. s. 95

⁵² Ve své správě psal: „*V tento čas roztržitosti vojenské zámek i hůra Kunětická před vpádem nějakého lidu velmi chatrně jsou opatřeni. Nebo zámku toliko 20 osob, kteří na větším díle po strany i v městě se toulají, a více užralí nežli střeliví jsou, se chová.*“ RŮŽKOVÁ, Zuzana. *Mezi kladivem a kovadlinou. Vrchnostenský aparát pardubického panství v letech 1560 – 1630.* Praha, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. 2013. 227. Vedoucí práce prof. PhDr. Josef Čechura, DrSc. s. 56 - 57

⁵³ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem: Dílu III. část 1., Život náboženský do roku 1900.* Pardubice, 1926. s. 97.

Sasové a Švédové. Všestranně zatěžované obyvatelstvo často už nebylo schopno uspokojovat stále rostoucí nároky a požadavky.“⁵⁴

Jak jsem již uváděla výše, město zasáhla nová vlna rekatolizace spojená s novou osobou, hejtmanem Kašparem Cellarem z Rozentalu. Na základě císařských rekatolizačních výnosů byli nejprve vypovězeni nekatoličtí duchovní a poté se pozornost panovníka obrátila ke šlechtě a měšťanům. Kromě nového hejtmana Kašpara Cellerera z Rozentalu sehrálo v Pardubicích velkou roli také znovuotevření kláštera minoritů při kostele Zvěstování Panny Marie.⁵⁵ První veliký nápor rekatolizace čekal na měšťany v roce 1625. Tehdy byli konšelé města povoláni Kašparem Cellarem na radnici, kde jim sdělil císařský výnos o přestoupení na katolickou víru, který se týkal jich i všech obyvatel města. Páni konšelé co nejdále oddalovali svoji odpověď, až byli povoláni znovu. To už byli měšťané každý zvlášť vyslýcháni, zdali jsou katolíky. Odpověď často zněla, že si přejí zůstat evangelíky. Tato odpověď byla samozřejmě pro hejtmana neuspokojivá a 17. února svolal hejtman konšely znovu. Tentokrát jim pod hrozbou pokuty až 50 kop pozastavil živnosti. Jeho verdikt měl dopad na vaření piva a další výnosné hospodaření města. Kvůli těmto hospodářským sankcím byla tedy do konce roku 1626 většina měšťanů alespoň formálně katolická. O rok později, roku 1627, bylo vydáno obnovené zřízení zemské, které mimo jiné nařizovalo, že jediná povolená víra je katolická. Tím, že měšťané konvertovali ke katolické víře, mohli v roce 1628 požádat o potvrzení starých výsad, které jim byly vráceny. Pod podmínkou katolické víry jim byly také navraceny pozastavené živnosti a městský pivovar.⁵⁶ Tato násilná rekatolizace měla za důsledek odchod některých obyvatel, kteří nechtěli změnit svoji víru.

Pardubice poznamenaly také průtahy vojsk. Ve třicátých letech to byly hlavně průtahy četných vojsk a také mustrování valdštejnských vojsk na půdě Pardubického panství, které ovlivnily i okolí Pardubic. V roce 1631 přišla totiž do Čech Saská armáda, která se pohybovala také ve východních Čechách než ji armáda Albrechta z Valdštejna z území Čech vytlačila. V tuto dobu dokonce ve městě Pardubicích několikrát Albrecht z Valdštejna pobýval.⁵⁷

⁵⁴ KUKÁNOVÁ, Zlatuše. O peníze šlo až v první řadě aneb zábavné čtení z pardubických církevních dějin. In PAZDEROVÁ, Alena (ed.) *Pocta Elišce Čáňové: Sborník k životnímu jubileu*. Praha, 2003. s.91 - 108. ISBN 8085475-95-2. s. 95

⁵⁵ Minorité zastávali funkci rekatolizační komise, kdy měli zjišťovat výsledky rekatolizačních snah. Tamtéž s. 57

⁵⁶ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl I.*, Pardubice, 1920. s. 95-101., BRONCOVÁ, Dagmar. *Kniha o městě Pardubice*. Pardubice, 1999. ISBN 80-86098-12-5. s. 12

⁵⁷ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubice nad Labem: Dílu I. část I.* Pardubice, 1920. s. 104 – 105.

Po odchodu Sasů čekala jak Pardubice, tak celé české země chvíle klidu. Boje se přesunuly do Německa, navíc v roce 1632 zemřel švédský král a velitel švédských vojsk Gustav Adolf a dva roky po něm byl zavražděn i Albrecht z Valdštejna. Po jeho smrti získal vrchní velení nad císařskou armádou hrabě Matyáš Gallas. Právě císařské jednotky pobývaly v první polovině 30. let v Pardubicích. Vojáci těchto jednotek se nechovali zrovna přátelsky, nejenže loupili jídlo, ale také odváděli mladé muže, aby sloužili v armádě.⁵⁸ I když se v Čechách nebojovalo, stále byla města nucena odvádět zemské berně a vojenské kontribuce na chod armády. V roce 1638 byly Pardubice obsazeny vojsky zvláště silně a i přesto musely platit vojenské kontribuce jako ta města, která obsazena nebyla. Proto se konšelé postupně zadlužovali. 7. července 1638 přespal císař Ferdinand III. V Pardubicích, tato jeho návštěva pomohla urychlit městu získání privilegia na pořádání právo křížového jarmarku.⁵⁹ Na jaře v roce 1639 však dorazilo do města dalších 60 vojenských osob k ubytování. To vedlo pardubické konšely k sepsání a podání žaloby ke komornímu úřadu.

V roce 1639 však Pardubicím začaly jiné starosti. Město se dostalo do ohrožení švédskými vojsky pod vedením generála Bannéra, který upustil od obléhání Prahy a vydal se směrem na východ. Velitelem pardubické pevnosti byl leytnant Wardek. Ten při obraně velice silně zasáhl do soukromého majetku a nechal strhnout 49 domů a stodol na Zeleném a částečně na Bílém Předměstí. Tyto domy byly rozebrány a materiál z nich byl použit k zesílení obrany města. Nejenže díky zbouraným domům bylo vidět nepřítel daleko před městem, ale materiál posoužit i na obranné valy města. Pozdější škoda byla vyčíslena na 11 603 kop 30 grošů. K obraně města se nebouraly jenom domy, ale k posílení hradeb byly také pokáceny stromy v zahradách či zničeno obilí, které obyvatelé nestihli sklídit. Za tuto činnost se škoda vyšplhala na částku 9 744 kop míšenských.⁶⁰ Nepřítel dorazil k městu 4. června 1639. Rozložil se na Zeleném Předměstí a začal město obléhat. Škoda při obléhání se vyšplhala na 14 797 kop míšenských.⁶¹ V listech, které pardubičtí konšelé později sepsali a kde vyčíslili škody, napáchané Švédy při obléhání města, se dostali na celkovou částku 66 473 kop míšenských.⁶² Do tohoto čísla jsou započítány jak fyzické škody napáchané vojáky, tak také peníze na platy a výživu oficírů císařské armády, která pobývala střídavě po celý rok u města Pardubice.

⁵⁸ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem, díl I.* Pardubice, 1920. s. 107

⁵⁹ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem, díl I.* Pardubice, 1920. s. 108

⁶⁰ Extrakt škod. Státní okresní archiv Pardubice. Fond archivu města Pardubice. Karton 4. Inventární číslo 1092. Folio 1.

⁶¹ Bylo zničeno 44 domů zajímavostí je, že se nacházeli různě po městě i na jeho opačné straně. – mapa poničených domů viz přílohy.

⁶² Tamtéž fol. 3

Rok 1641 vnesl do vedení války jisté změny. V tomto roce umírá dosavadní velitel Švédské armády generál Bannér a jeho nástupcem se stává Lennart Torsterson, který opět útočí na české země. Švédské útoky se dotkly také Pardubic a jejího okolí, když švédský oddíl narazil na transport císařské armády se střelivem a penězi. Tento transport se však stihl ukrýt do hradeb města. Švédové se pokusili o jeden útok na město, avšak brzy svůj úmysl vzdali a útok skončil jenom poničením několika domů. Úspěch města byl dán především čtrnácti děly posazenými na městských valech, které s sebou přivezl císařský transport. Švédská armáda poté odtáhla k Litomyšli, kterou 15. června roku 1643 dobyla.⁶³

Poslední obléhání zažilo město v roce 1645. Tento rok táhla Tornstensonova armáda po porážce dánského krále Kristiána IV. v Dánsku opět na jih. A i když se proti nim postavila císařská armáda pod vedením Gallase a Getze v bitvě u Jankova, nezastavila jejich tažení. Pod vedením Tornstersona se nepřátelská armáda blížila od města Brna, kde vzdala jeho obléhání. Jádrem Švédské armády šlo k Poličce přes Vysoké Mýto, které vypálilo, k Pardubicím a dále pokračovalo k městu Hradci Králové. Švédská armáda se 24. října rozložila pravděpodobně u Pardubiček. Obráně města velel v tomto čase hrabě Strassoldo, který se zařídil podobně jako lejtman Wardek v roce 1639. A počal bourat domy na obou předměstích a kácet stromy v zahradách. Tornsterson zaútočil tedy 24. října, nejspíše někdy v ranních hodinách. Jak útok vypadal, popisuje obšírná zpráva od pardubických obyvatel zaslaná císaři. „...*na druhý den 25. octobris nepřítel s celou armádou a kusy k městu přitáhl – na město i na zámek Vaši císařské Milosti časem nočním za 7 celých hodin kulemi rozpálenými granáty ohnivými házel, tím způsobem celé město senem i jinou furází vojenskou naplněném – s rathausem, orlojem, při tom klášter blahoslavené Panně Marii s věží, mlýn obecný a 3 pivovary s nemalým počtem obilí setého i v slámách ohněm zkazil, tak že v městě málo něco domův chatrnějších a kostel farní před ohněm zachován jest. Tak pak škoda v městě i na předměstích učiněná do sumy 300 000 zlatých rejnských šacovati se může....*“⁶⁴ Požáry, které založily ohnivé granáty, pohltily velký kus města a také část zámku. I když bylo město spálené, Švédi ho do rukou nedostali.

Již na konci roku a v roce dalším se začalo s budováním silnějšího opevnění. Byly zpevňovány šance, cesty a stavěny nové zátarasy. Požár poničil i množství domů, a to tak, že lidé odcházeli do okolí nemajíce kde bydlet. Pardubičtí konšelé žádali vzhledem k situaci

⁶³ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem, díl I. Pardubice, 1920. s. 110*

⁶⁴ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem, díl I. Pardubice, 1920. s. 120.* Tato citace původně z rukopisu vloženého do „Všelijakých Přípisův“ viz. také koncept purkrabí Daniele Rabštenského dtdo 14. V. 1646,

o prominutí povinnosti ubytovávat vojáky ve městě. Této žádosti však nebylo vyhověno. Až v roce 1647 vyhověl císař částečně prosbám pardubských konšelů a slevil z odváděné dávky na lid vojenský. Brzy po vpádu Švédů byl také vyměněn velitel pardubické posádky, stal se jím baron de Crucceli. I když jeho přítomnost a přítomnost armády nejspíše zabránila dalšímu vpádu nepřátelského vojska, generál po obyvatelích Pardubic vymáhal vyšší sumy, než povolovala kvóta.⁶⁵

Konec třicátých a čtyřicátá léta 17. století byly nejen pro Pardubice, ale také pro celé Čechy pravděpodobně nejobtížnějším obdobím celé války. Bylo to období švédských vpádů a drancování. Dobře toto období popsal profesor Štrof ve svém článku vydaném ve Východočeském republikánu: *„Poslední fáze třicetileté války měla dramatický spád a lze ji nazvat loupežnou. České kraje byly šachovnicí, na které posunovali svá vojska císařští, hned zase Švédové, a tak naše historické země staly se kaleidoskopem vítězství a porážek té nebo oné bojující strany.“*⁶⁶

Důsledky třicetileté války, poválečná obnova města

24. října 1648 byl podepsán vestfálský mír. To však neznamenovalo, že by se okamžitě a všude přestalo bojovat. Například v Praze se bojovalo až do 2. listopadu, kdy do města dojel kurýr se zprávou o míru a boje se zastavily. Dokonce to ani neznamenovalo, že vojenské jednotky ihned opustily města a odešly domů, vojenské oddíly se po Evropě přesouvaly postupně a někdy se dostaly domů až za několik let.

Konec války komentovali velice trefně členové francouzského diplomatického sboru: *„Válka trvala do té míry dlouho, že ji zanechali více pro únavu nežli z pohrutek spravedlnosti. Když po mnoho let proti sobě zvedali meče k útoku anebo k obraně, ohněm a mečem se navzájem potírali, přešli pak k vyjednávání, k zápolení perem a jazykem. Než i to unavilo zápasníky natolik, že se nakonec vrátili domů, aniž přivedli záležitosti ke skutečnému konci.“*⁶⁷

Válka zasáhla velké území Evropy, v Čechách to pak byla zvláště některá území ležící hlavně při důležitých cestách, která byla mnohdy i úplně zdevastována. Mnohé vesnice byly

⁶⁵ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem, díl I. Pardubice*, 1920. s. 130

⁶⁶ SVOBODOVÁ, Anna. *Rekatolizace na Pardubickém panství v letech 1618 – 1680*. Pardubice. 2009. Diplomová práce, Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta. Vedoucí práce: prof. PhDr. Petr Vorel, CSc. Původní citace -

ŠTROF, V. *Pardubicko v době švédského vpádu*. In: *Východočeský republikán* 36, roč. 19, 1937. s. 2. ISSN 1802-517X.

⁶⁷ FUKALA, Radek. *Třicetiletá válka nebo všeobecný konflikt 17. Století? Ústí nad Labem*. 2012. s. 55.

vypáleny, některé zanikly úplně. V mnoha městech, kudy válka prošla, zůstaly takzvané poustky, čili rozbořené a opuštěné domy, které města často velmi dlouho opravovala. Asi nejvíce ohromující číslo se objevuje při sledování demografie, které říká, že na území zemí Koruny české poklesl počet obyvatel asi o jednu třetinu obyvatel.⁶⁸ Takto velký úbytek nebyl však dán převážně bojovými operacemi, ale spíše průvodními jevy války, jako byly epidemie nakažlivých nemocí, mor, hladomory, značná migrace či snížená natalita.

Po uzavření vestfálského míru nastal také čas na více systematickou rekatolizaci. V průběhu války probíhal spíše tvrdší způsob rekatolizace, kdy byli obyvatelé měst a vesnic zastrášováni ekonomickou perzekucí či vojenskou silou. Po skončení války tedy byl větší prostor na rekatolizaci hlavně pomocí vyhlášek a nařízení. Jejich časté vydávání probíhalo hlavně ve 40. a 50. letech 17. století.⁶⁹ Nově vydané patenty sice neříkaly téměř nic nového, co nezaznělo ve 20. letech, ale v dobách míru, kdy se stát mohl více soustředit na problém rekatolizace, vyzněla nařízení výhružněji. Aby se zjistilo, jak úspěšná je rekatolizace, proběhly v roce 1651 dvě akce, které zjišťovaly víru obyvatel. Obě se částečně dublovaly a vyústily v seznam obyvatel, ve kterém bylo zaznamenáno jejich vyznání. Státem nařízený soupis lidí na jednotlivých panstvích byl Soupis poddaných podle víry, církevní soupis měl název Status animarum. Po zjištění situace pak nastala snaha o lepší rekatolizaci. Byla použita metoda reformačních komisí, které vyvíjely byrokratický nátlak na celé obce, dokud všichni lidé nepřešli na katolickou víru.

Pro město Pardubice je důležitý hlavně Soupis poddaných podle víry, který se pro toto město dochoval. Soupis přináší kromě informací o víře obyvatel i spoustu dalších informací, neboť byl zapisován dle předem dané šablony a musel obsahovat jméno, postavení, povolání, věk a příslušnost k víře. Z tohoto soupisu vyplývá, že v Pardubicích žilo v roce 1651 celkem asi 872 lidí, z toho 66 se sídlem na zámku a 806 ve městě a na předměstích.

Ve skutečnosti však toto číslo neodpovídá skutečnému počtu. Soupis totiž neregistroval děti, a to do 5 let vůbec, poté do 10 ojedinele a nejčastěji až po 12. roce života. Bylo to dáno cílem soupisu, kdy se měla zjistit víra obyvatel, tudíž nebyly zapisovány děti předzповědního věku. František Šebek ve svém článku *Pardubice v roce 1651* odvozuje celkový počet obyvatel. Nejprve pomocí počtu manželských párů, ale se zohledněním tehdejší natality a mortality odhaduje počet dětí do 10 roku života v roce 1651 na 200 až 250. Dále

⁶⁸ MIKULEC, Jiří. *České země v letech 1620–1705. Od velké války k dlouhému míru*. Praha, 2016. ISBN – 978-80-7277-553-8 s. 161

⁶⁹ Tamtéž s. 196

k celkovému počtu přičítá 60 Židů žijících v Pardubicích, které soupis neneviduje a také 20 duchovních a jeho personálu, které soupis také nezaznamenává. Dále připočítává také lidi, kteří pozornosti soupisu mohli také uniknout. A to byli lidé zrovna nepřítomní ve městě, tuláci či „padlé ženy“. Po součtu všech těchto osob dochází k číslu okolo 1200 osob žijících ve městě v roce 1651.⁷⁰

Poválečná obnova nejen komorního města Pardubice byla dlouhým procesem. Tento proces prodloužila v Pardubicích další rána. V roce 1650 přišla do již tak poničeného města a celého kraje morová nákaza, jíž se Pardubice snažily ubránit rozestavěním občanské stráže, která neměla do města vpouštět cizince z „podezřelých míst“.⁷¹ V únoru roku 1649 přijel do města generální proviantmistr baron Jindřich Kustoš ze Zubřího a Lipky, který se měl postarat o stanovení nového desátku odvedeného České komoře. Ta se po třicetileté válce snažila o obnovení hospodářství stanovením pevného řádu, což podle ní znamenalo i vizitaci majetku, kterým třicetiletá válka silně otřásla. Baron Jindřich Kustoš sice viděl bídu, která se usídlila v Pardubicích, přesto vypsál nový desátek, ačkoli město neodvedlo svůj podíl ani za roky 1646 – 1648.⁷²

K roku 1650 bylo připravováno vydání nového urbáře, který zaznamenal na celém Pardubickém panství 2658 robotou zatížených statků a v roce 1665 celkem 1393 usedlých. Konkrétně v Pardubicích bylo v roce 1650 evidováno 262 usedlostí. Tato čísla však pravděpodobně ne zcela odpovídají pravdě, neboť při počítání gruntů se zapisující nezajímali o jejich stav. Některé grunty byly ve válce zbořeny a již nebyly postaveny, přesto byly do tohoto počtu započítány. Kvůli nedostatku peněz vznikaly na starých základech kamenných gruntů grunty sice nové, ale dřevěné a méně vzhledné. Některé vyrůstaly ve stínu šancí, kde někdy stály až do konce 17. století. Lépe se pak konšelé starali o město v hradbách, kdy poničené domy byli majitelé nuceni si opravit. Více úsilí pak stálo konšely donutit majitele domů k výzdobě svých domů novými barokními štíty.⁷³

Po skončení války, kdy lidé Pardubického panství museli vyznávat katolickou víru, se jednalo o rekonstrukci farního systému na panství. Změny, které byly provedeny, však nebyly

⁷⁰ ŠEBEK, František. Pardubice roku 1651. In: *Informační zpravodaj klubu přátel pardubického muzea. Pardubice*. 1985. s. 8 – 13.

Více o tomto tématu: PODDANÁ, Jana. Soupis poddaných podle výry 1651 – město Pardubice. In: *Východočeský sborník historický*. č. 4. Pardubice. 1994. s. 91 – 102. MAUR, Eduard. Populační vývoj českých komorních panství po válce třicetileté. In: *Acta universitatis Carolinae, Philosophica et historica*. 1972. s. 31.

⁷¹ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem, díl I. Pardubice*, 1920. s. 133

⁷² Tamtéž s. 134 – 135.

⁷³ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem, díl I. Pardubice*, 1920. s. 134

hned patrný. Dokonce byl v roce 1650 zaznamenán menší počet duchovních působících na panství, než tomu bylo v roce 1640. Avšak v průběhu 50. let se situace zlepšila a ustálila se na počtu osmi kněží, což byl stejný počet jako v roce 1640.⁷⁴ Avšak ne všichni obyvatelé byli zcela pobožní. V roce 1657 bylo podáno nařízení, aby páni radní domluvili farníkům, kteří nechodí ani k velikonoční zpovědi.⁷⁵

I když byla poválečná obnova města zdlouhavá, přeci jen se dařilo město zvelebovat. Oprava domů a budování novostaveb také ulehčilo otevření nedalekého vápenného lomu u Vinařic. Renovací prošlo více staveb na Pardubickém panství; například kladrubská jízdná, zvelebení se dočkaly i lovecké obory a rybníkářství. To dosáhlo velikosti, které mělo za dob pánů z Pernštejna. Důležitým příjmem města bylo také pivovarnictví. O spotřebě piva svědčí i nárůst pivovarů, kdy vedle dašického pivovaru se začalo od roku 1650 pivo vařit i v zámeckém pivovaru. Město získalo dokonce v roce 1651 povolení císaře ponechat si vybrané peníze z povárného, tedy z várek piva. Tato částka, která byla vybírána, byla poměrně značná a městu pravděpodobně velice pomohla.

To, jak si měšťané zvykli na vládu Habsburků, dosvědčují i slavnosti konané na počest korunovace Leopolda I. 28. srpna 1658. Městská rada se rozhodla lidi počastovat pivem a vínem na památku a uctění nového císaře.⁷⁶

3 Správa a podoba města Pardubice

Dříve, než se budu zabývat popisem města v roce 1657, chtěla bych se zmínit o řízení města a o tom, kdo konkrétně zastával v Pardubicích důležité funkce v právě zmiňovaném roce.

Autonomním aparátem, který se podílel na chodu města, byla městská rada, která se skládala z dvanácti konšelů. Jeden z konšelů zastával po celé období působení městské rady funkci primase, neboli primátora. Tento člověk byl nejváženějším ze všech konšelů. Jeho úkolem byla prezentace a zastupování města navenek. Často jednal například s hejtmanem panství či s Českou komorou.

⁷⁴ SVOBODOVÁ, Anna. *Rekatolizace na Pardubickém panství v letech 1618 – 1680*. Pardubice. 2009.

Diplomová práce, Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta. Vedoucí práce: prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.

⁷⁵ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem, díl I. Pardubice*, 1920. s. 138.

⁷⁶ Tamtéž, s. 138 - 139

Všech dvanáct konšelů i s primasem se každý měsíc střídalo v důležité funkci purkmistra. Pořadí, v jakém se měnili, bylo dáno dopředu při obnovování městské rady.⁷⁷ Toto obnovování se v Pardubicích konalo zpravidla každoročně a byli při něm jmenováni do funkce i další lidé. Jednalo se o rychtáře, starší obecní, správce sirotčích peněz, dva starší důchodní, dva správce obecního dvora, kostelníky, dva správce špitálu, cechmistry a dohledčí k chlebům, pivům a sladům.⁷⁸ Jmenování nové rady neboli také její obnovení či „sázení“ bylo vždy provázeno velikou slavností. Ta probíhala jako hodokvas s množstvím jídla a pití a byla doprovázena zpěvem.⁷⁹

Konšel, který toho času vykonával funkci purkmistra, měl za úkol mimo jiné řídit zasedání městské rady. Zasedání se konalo průměrně dvakrát za měsíc. Primátorovi náleželo vedení průběžné evidence vydání a příjmů či dohlížení na obranu města. Těmito úkoly byl tak vytížen, že za daný měsíc v úřadu mu byl vyplácen plat z obecního rozpočtu.

Konšelé si mezi sebou neoficiálně rozdělili dohled nad jednotlivými sférami městského života. Mezi kompetence městské rady patřila oblast veřejného pořádku, kdy se městská rada starala o bezpečnostní a požární vyhlášky, redukovala nošení zbraní či vycházení z domu. Dále zde byla oblast řemeslných aktivit. Zde se rada zabývala povolováním příslušných řemesel, přijímala řemeslné mistry či kontrolovala kvalitu výrobků. V oblasti obchodu se starala o pořádání trhů. Rada měla také na starosti finance města, určovala výši poplatků za pronájem městského majetku a daně pro majitele pozemků, krčem, masných, chlebových či podobných krámů. V pravomoci pardubické městské rady bylo vydávat zhostné listy, které znamenaly privilegium propouštění z poddanství a byly určeny hlavně pro přistěhovalce ze svobodných měst. Samozřejmě, že městská rada musela být také kontrolována. Kontrolu měla na starosti právě Česká komora a hejtman panství.⁸⁰ Konšelé si byli v městské radě rovni a společně rozhodovali o výše vypsanych činnostech, jen purkmistr měl postavení vyšší. Konšelem se mohli stát také jenom ti obyvatelé města, kteří disponovali plným městským právem, což znamenalo, že ve městě museli bydlet a vlastnit na jeho území nemovitost.⁸¹

⁷⁷ WINTER, Zikmund. *Kulturní obraz. Díl I.* s. 671-672, WINTER, Zikmund. *Zlatá doba měst českých.* Praha, 1913. s. 103-112

⁷⁸ Některé seznamy městských rad se dochovali v knihách městských počtů. RŮŽKOVÁ, Zuzana. *Mezi kladivem a kovadlinou. Vrchmostenský aparát pardubického panství v letech 1560 – 1630.* Praha, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. 2013. 227. Vedoucí práce prof. PhDr. Josef Čechura, DrSc. s. 89

⁷⁹ WINTER, Zikmund. *Kulturní obraz. Českých měst: život veřejný v XV. A XVI. věku.* Praha, 1892. s. 649

⁸⁰ CHRBURSKÝ, Miloš. *Řízení měst v historickém vývoji.* Pardubice, 2003. s. 10 - 11

⁸¹ CHRBURSKÝ, Miloš. *Řízení měst v historickém vývoji.* Pardubice, 2003. s. 9

Vedle orgánu městské rady zde byl volen i další správní sbor, a to starší obecní. Do tohoto sboru byli jmenováni měšťané, kteří byli poté dle potřeby zváni na zasedání městské rady, kde řešili hospodářské problémy, prodej majetku či jeho koupi nebo sbírky měšťanstva. Tvořili dozorčí orgán městské radě.

Dozorčím orgánem a výkonným orgánem, který měl za úkol prosazovat nařízení městské rady a udržovat pořádek ve městě, byl rychtář, který velel konkrétně v Pardubicích dvěma biřicům. Ti kontrolovali dodržování jednotlivých nařízení, v případě jejich porušení sloužilo k zadržení podezřelých lidí městské vězení neboli šatlava.⁸² Rychtář ve městě vykonával policejní agendu a také část městského soudnictví. Aby mohl být rychtář nestranný, musel být ekonomicky soběstačný a byla mu udělena určitá privilegia. V Pardubicích měl rychtář vyčleněnou na radnici jednu místnost – kancelář, kde byly skladovány důležité knihy, které musel sepisovat. Byly to knihy rychtářské, ale také přípisy o rukojemství či cedulky restů. Rychtář se mimo vrchnostenských instrukcí musel řídit také zemským zřízením a právem městským. Na lepší ochranu obou pardubických předměstí byly zde zřízeny úřady podružného rychtáře. Ti měli dohlížet na pořádek na předměstích. Ve sledovaném roce 1658 zastával funkci rychtáře Melichar Smetana, který tento post vykonával v letech 1657 – 1659.

Důležitou osobou byl také písař, který měl za úkol sepisovat všechny potřebné dokumenty, spojené nejen s městskou radou, ale i s celým městem. Nebyl však jediným kancelářským personálem. Pro běžné úkony zde byli další, pomocní písaři, kteří se podle potřeby střídali při různých jednáních či soudech. Za své služby získával úřední personál plat, ubytování a stravování.

Podoba města v roce 1657

Dalo by se říci, že město bylo rozděleno na tři části. Hlavní částí bylo „město v ohradě“, což byla část města ohraničená městskými hradbami. Dalšími částmi pak byla dvě předměstí: Zelené Předměstí, kterému se také říkalo dlouhé a Bílé Předměstí.

Hlavní část města tedy tvořilo město v hradbách. Jednalo se o dnešní Pernštýnské náměstí s přilehlými uličkami. Centrem pak byl rynek neboli náměstí. V jeho severovýchodním rohu a na začátku Zámecké ulice stála radnice. Ta zde byla umístěna již od přestavby města Vojtěchem a Janem z Pernštejna.

⁸² ŠEBEK, František. *Dějiny Pardubic nad Labem, Díl I.* Pardubice, 1989. s. 105

Město v hradbách mělo sedm hlavních ulic. Byly to ulice Zelenobranská, která vedla směrem k Pražské bráně, dnes Zelené věži. Ulice Bartolomějská, podle kostela svatého Bartoloměje. Na této ulici se nacházely také masné krámy, proto se jí někdy říkalo ulice Masnokrámská. Další ulicí byla ulice Zámecká, která mířila od radnice směrem k zámku. Ulice Arnoštova se nacházela u Mejtské nebo také Bílé brány. Další hlavní částí města v hradbách bylo dnešní Wernerovo nábřeží. Kdysi se také nazývalo: ulice Proti Mlýnu, neboť zde stál panský mlýn, ulice Jdoucí k pivovarům nebo ulice Pod Sklípky. Poslední větší ulicí byla ulice Kostelní, která se nacházela za masnými krámy, říkalo se jí také ulice Klášterní či ulice Podle Lázní.⁸³

Toto město nebylo obklopeno jenom hradbami, ale také věžemi a branami vedoucími do města. Nejznámější a dodnes stojící brána je Pražská neboli Zelená. K názvu Zelená brána přišla až po roce 1543, do té doby to byla brána Pražská a to díky tomu, že směřovala ku Praze. Tuto bránu chránila Zelená věž, která byla vystavěna nad ní. Ve věži se nacházely byty pro hlásné a trubače. Později se zde byty pronajímaly. Další branou byla brána Mejtská neboli Bílá, ta byla odstraněna až v roce 1840. I tuto bránu chránila věž, Bílá věž. Ta byla v roce 1636 pobořena a i když se postupně opravovala, při chystaném útoku švédského vojska byla v první polovině 40. let 17. století pobořena a zahrnuta do šancí. Ten stejný osud potkal i bránu Sedlářskou, která se nacházela v Labské ulici. Tato brána byla v roce 1644 také rozbořena a zahrnuta do šancí. Brána u špitálu, která stála v západním vchodu na Dlouhé Předměstí, byla spálena již v roce 1639. Bránu v Karlově ulici potkal pak tentýž osud jako bránu U Špitálu.⁸⁴

Přímo ve městě se nacházely dva hlavní kostely - kostel sv. Bartoloměje a Zvěstování Panny Marie. Kostel sv. Bartoloměje si zachovává téměř tutéž podobu, kterou získal na přelomu 16. a 17. století. Jen v roce 1636 bylo opravováno renesanční okno v západní zdi. Kostel Zvěstování Panny Marie dal postavit již Arnošt z Pardubic. Jeho podoba z dob přestavby Viléma z Pernštejna vydržela do útoku švédského vojska v roce 1645, kdy kostel vyhořel. Minorité, kteří pak kostel obnovovali, ho nechali přestavět do barokního slohu. Věž kostela, která byla poničena stejným požárem, však obnovena nebyla. Na Dlouhém Předměstí se pak nacházel kostel sv. Jana Křtitele, který byl vybudován v roce 1510 a který tamtéž, dnes v ulici Bratřanců Veverkových, stojí dodnes.

⁸³ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl IV. Část 2.* Pardubice 1930. s. 149 – 220

⁸⁴ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl IV. Část 1.* Pardubice 1928. s. 61 - 69

V Pardubicích se ještě v roce 1636 nacházela kostnice. Ta byla postavena v roce 1568, ale stála jen do roku 1639, kdy zanikla. Později byla opět obnovena.⁸⁵

Jak jsem se již zmiňovala, Pardubice měly v tomto období dvě hlavní předměstí. Jednalo se o předměstí Dlouhé nebo také Zelené a předměstí Bílé. Předměstí Zelené, jak už napovídá název, stálo za Zelenou bránou ve směru cesty k Praze. I díky svému umístění se toto předměstí velice rychle rozvíjelo. Nacházela se zde také městská struha, která byla ideálním místem k umístění různých řemeslných dílen. Domy na předměstí byly vystaveny kolem dvou hlavních cest, a to cesty Horské a cesty vedoucí k Jesenčanům. Toto předměstí mělo i vybudovanou částečnou obranu, která byla tvořena na určitých místech valy. Nacházely s zde také dvě brány, a to brána Horská u kostela svatého Jana Křtitele a brána umístěná na konci Karlovy ulice.⁸⁶ U tohoto předměstí se také nacházel obecní dvůr. Ten byl umístěn na konci ulice Karlovy.

Za doby třicetileté války se počet domů stojících na tomto předměstí ustálil na 75. To však platilo pouze do roku 1639, kdy bylo v předměstí při očekávaném příchodu švédského vojska mnoho domů pobořeno a z tohoto materiálu byly postaveny šance na obranu města. Zbytek byl po odchodu švédského vojska při útoku na město velice poničen ohněm. Dnes se na místě Zeleného předměstí nachází třída Míru s přilehlými uličkami.

Bílé Předměstí bylo na opačné straně města. Jeho hlavní osou byla cesta vycházející od městské brány, jdoucí přes část nazývanou se Mezi Branami (dnešní Bílé náměstí), poté přes Chrudimku, mezi Dvěma Mosty (jak se tomuto úseku říká i dnes) a pokračující směrem na Chrudim (dnešní Štrossova ulice).⁸⁷ Základem tohoto předměstí však byl dvůr Vystrkov, který byl postaven nejspíš v polovině 14. století. Problémem tohoto předměstí byla dlouhotrvající neměnnost. Ta byla dána polohou u řeky, jejíž blízkost mu dodávala vzhled a atmosféru močálů. Jeho prostředí se trochu zlepšilo výstavbou nového mlýna při cestě směrem k Sezemicím. Postupně se toto předměstí rozrůstalo a již na počátku třicetileté války čítalo asi 82 stavení. Rozvoj tohoto předměstí zastavil pak vpád Švédské armády v roce 1645, kdy bylo toto předměstí silně poničeno a ať už samotným útokem nebo snahou o obranu města. Domy se na předměstí rozebíraly a používaly se na zpevnění opevnění města. Šance,

⁸⁵ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl IV. Část 1.* Pardubice 1928.s. 93

⁸⁶ Tamtéž s. 227

⁸⁷ ŽANDOVÁ, Elvie. Ceny domů v Pardubicích v polovině 16. Století. In: *Východočeský sborník historický* č. 3. Pardubice, 1993. s. 91

kteří tvořily toto opevnění, zanikaly velice pomalu. Více oprav tohoto předměstí pak přichází až v druhé polovině 17. století.⁸⁸

Některé budovy, důležité pro celé město se nacházely právě na obou předměstích. Jednalo se mlýny, pivovar či špitál.

Špitál v Pardubicích založil Vilém z Pernštejna někdy před rokem 1510. Ke špitálu patřil také malý hřbitov a kostelík svatého Jana Křtitele. Od roku 1530 dostával špitál každoročně od města 30 kop míšenských. Tyto peníze měly být použity pro chudé lidi, o které se špitál staral. V roce 1548 jich ve špitále žilo 12. Postupně získával špitál další pozemky, ze kterých mu majitelé, kteří si je pronajímali, platili nájem. Další příjem tvořily odúmrtě odkázané špitálu. Správce špitálu choval při něm také krávy a výrobky z jejich mléka byly zdrojem dalšího příjmu špitálu. Od města nedostával špitál jenom peníze, ale také určité množství potravin a dřeva.

Dalšími významnými budovami byly pivovary. Ty stály při městské říčce. I tyto budovy byly postaveny v roce 1507, avšak po požáru v roce 1538 musely být vystavěny nově. Pivovary patřily měšťanům, kteří odváděli městu poplatek za každou várku piva. Poplatek se lišil podle druhu piva. Pivo se vařilo od nového postavení pivovarů do roku 1645 na třech měděných pánvích, které byly při vpádu Švédů v roce 1645 poničeny. S opravami se začalo hned druhý den po požáru, proto již v roce 1646 se v tomto pivovaru vařilo stejné množství piva jako před požárem a někdy dokonce i více.⁸⁹

Aby se mohlo město Pardubice rozrůst do takovýchto rozměrů, potřebovalo z něčeho čerpat peníze a mít jistá privilegia. Velikou zásluhu na tom měli Vilém a Vojtěch z Pernštejna, kteří pro město některá privilegia získali. Vilém dostal právo k vybírání cla z Labského mostu a na rybaření v řece Chrudimce. Také získal právo ponechat si zisk z poplatků za váhy a šenky a prodeje soli. Dále získal peníze na živění pěti chudých lidí.

Jeho syn Vojtěch pomohl městu získat obec Bukovinu a Lhotku, pivovary, mlýny, masné krámy a 22 vesnických krčem, peníze z pastvišť a rozšíření soudních pravomocí.⁹⁰ Od krále získal pro Pardubice právo na trh Bartolomějský a trhy o Hromnicích.

⁸⁸ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl IV. Část 4.* Pardubice 1933. s. 343 - 344

⁸⁹ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl II. Část 2.* Pardubice 1925. s. 214 - 215

⁹⁰ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl II. Část 2.* Pardubice 1925. s. 205 - 206

Také Jan z Pernštejna rozšiřoval pardubické pravomoci. Město například získalo povolení pečetit dokumenty červeným voskem. Jaroslav z Pernštejna rozšířil počet chudých lidí, o které se město mohlo starat a to z pěti na dvanáct.

Získání potvrzení těchto všech privilegií od dalších panovníků se později stalo silným donucovacím nástrojem k přijetí katolické víry.

4 Pardubice ve světle městských počtů

Nejprve bych chtěla nastínit, co to jsou knihy městských počtů a proč a jak vznikaly. Se vznikem městské samosprávy, která se utvářela v průběhu 13. a 14. století, začala vznikat i městská písemná agenda. Nejprve se jednalo o jednotlivé listiny s aktuálně potřebnými nařízeními, od počátku 14. století pak o nejstarší městské knihy. Nejstaršími dochovanými městskými knihami jsou Staroměstská kniha pražská z roku 1310, Novobydžovská z roku 1311 a Brněnská kniha počtů z roku 1343.

Městské knihy se dělily podle svého zaměření. Ve velkých městech hned při vzniku městských knih, v menších až postupně, dalším faktorem ovlivňujícím vznik různých druhů městských knih byla intenzita hospodářského vývoje města. Hlavními skupinami jsou Knihy pamětí, Knihy městské správy, Knihy městského soudnictví a Knihy vzniklé z přenesené veřejnoprávní působnosti města.⁹¹ Do oblasti knih městské správy patří právě účetní dokumenty, kam se dají zařadit také knihy městského počtu. Poslední skupinou jsou Knihy vzniklé z přenesené veřejnoprávní působnosti města. Do této skupiny patří knihy sirotčí či městského zřízení.⁹²

Rozvoj účetních dokumentů města byl dán jeho hospodářským vývojem. Do této skupiny nepatří jen městské počty, ale také knihy berní a berní rejstříky. Nejstarším typem účetních dokumentů jsou právě berní listiny, zaznamenávající výběr berní. Na našem území je zaznamenáváme již v první polovině 14. století. U hospodářsky rozvíjejících se měst bylo důležité vedení hlavní účetní knihy, to byly právě knihy městských počtů. Jejich vedení je v podstatě všude stejné, jsou zaznamenávány čisté příjmy a čisté výdaje a na konci je porovnání příjmů a výdajů. Tyto knihy vznikaly dvěma způsoby. Buď byly záznamy o příjmech zaznamenávány do již předtištěné knihy nebo byla kniha svazována z postupně psaných listů. Tímto druhým způsobem vznikaly knihy i v Pardubicích.

Pardubice se pod vládou pernštejského rodu silně rozvíjely. Díky tomuto rozvoji bylo čím dál více nutné přehledně evidovat finance města. V roce 1512 vydal Vilém z Pernštejna nařízení, které se mimo jiné týkalo také městských počtů. *„Důchodové městští, kteříkoli přicházejí, kteréhožkoli času, ti aby vybíráni byli a shromažďováni byli za každého purgmistra a při každém pátku aby před purgmistrem a konšely kladeni byli podle počtu (i) aby v registra zapisováni byli. A každý purgmistr za svého purgmistrství jinému purgmistru*

⁹¹ Toto dělení je podle Antonína Haase.

⁹² Tímto tématem se více zabývali: Václav Vojtišek, František Hoffman či Albert Pražák

*aby počet činil. A zvláště což se cla dotýče vybieranie již člověka poručili z některých sused, aby to clo vybieráno bylo.*⁹³ Vedení městských knih měla na starosti městská rada. Kontrolu nad hospodařením města a také nad městskými knihami měli lidé ve funkci starších důchodních. Právě tito lidé kontrolovali purkmistrovské registříky.

Funkci starších obecních zastávali v Pardubicích pravděpodobně čtyři lidé, z toho jeden měl titul přední starší obecní. Nejspíš v první polovině 17. století pak byl zvýšen počet starších důchodních na šest.⁹⁴ Starší důchodní byli do své funkce jmenováni radou. S městskou radou měli také stejně dlouhé funkční období, při obnově městské rady pak skládali důchodní městský počet a byli jmenováni noví starší důchodní.

Postup, jak by se správně měly vést účty, zaznamenal novoměstský písař Prokop, který žil v 15. století. Nejdříve působil jako radní písař na Novém Městě a dokonce o vedení městských knih také přednášel. I když se věnoval převážně rétorice a diplomacii, najdeme zde také poučení, jak správně vést městské knihy.⁹⁵ Do knih počtů mají být podle Prokopa zapisovány příjmy a výdaje. Na začátku počtu má být uveden seznam všech konšelů s purkmistrem na prvním místě, dále pak záznam o obnovení městské rady. Doporučoval též vedení takzvaného malého a velkého počtu. Jeho postup nebyl městům nařízen, byl to spíše příklad, kterým se města při vedení knih mohla řídit.

Celoroční příjem se nemohl psát najednou, ale byl tvořen postupně dílčími zápisy. Těmito zápisy byly registříky purkmistrovské. Vedl si je každý purkmistr během svého funkčního období, to znamená za jeden měsíc. Registříky byly při konci jeho funkčního období předány následujícímu purkmistrovi za přítomnosti konšelů a starších důchodních.⁹⁶ Toto formální předávání bylo vykonáváno při běžném zasedání rady, kdy byla skládána do pokladny i hotovost vybraná na základě purkmistrovských registříků. Registříky, dle kterých se vybíraly peníze, nebyly jenom purkmistrovské ale také solní, pivní, obecního dvoru, špitální či zádušní. Každý registřík určoval pravidla vybírání těch peněz, na které byl vypsán. Dílčím registříkům se říkalo malý počet, přepsáním dílčích počtů vznikl pak velký počet.

Jako první se v pardubických městských počtech uváděl počet peněz, které zbyly v pokladně z předešlého roku. Problém byl, že ne vždy tyto peníze v městské pokladně byly.

⁹³ Knihy rudé, 1. C. Státní oblastní archiv Pardubice.

⁹⁴ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem*. Díl II. část 1. s. 89.

⁹⁵ JÍŠOVÁ, Kateřina. Novoměstský písař Prokop. In: *Historia Slavorum Occidentis*. 1(2). 2012. s. 143 - 145

⁹⁶ WINTER, Zikmund. *Kulturní obraz českých měst, Díl II.*, s. 598

Často byly „zasedlé v rukou sousedů“.⁹⁷ Dále byly zaznamenávány příjmy z domovních peněz, z cel, ze skládky pív a vína, ze dříví, soli, obecního dvora a záznamy o rozličných příjmech. Tak jak jsou psány příjmy v pardubických městských počtech, tak i já tyto příjmy dělím do skupin, které pak porovnávám.⁹⁸

Od raného novověku se stále vyšší položkou stávaly příjmy z vlastního hospodaření měst. Příjmy město často dostávalo z vlastního hospodaření města. Mezi odvětví hospodaření patřilo například hospodaření v obecním dvoře, vlastnictví mlýnů, pivovarů či rybníků. Podle odvětví tohoto hospodaření pak byly vedeny příjmy města. Toto rozdělení, které nám ukazují knihy městský počtů, jsem ve své práci respektovala i já, a příjem města dělím do skupin zapsaných v knihách městského počtu.

Nejstarší dochovaná řada pardubického městského počtu pochází z první poloviny 16. století. Zaznamenává městský počet v letech 1530 – 1560. Městské počty z těchto let jsou pak vázané do jedné knihy. Avšak netvoří kontinuální řadu, ale některé roky chybí. Za celé 16. století máme tři řady městských počtů svázané do třech knih, datující příjmy a výdaje města až do roku 1590. Další dochovaný počet zaznamenává rok 1600. Pozdější počty máme až z válečných let, a to z roku 1636 a do jedné knihy sepsány záznamy z let 1644 – 1647. Posléze se nám dochoval městský počet až z roku 1657 – 1658, tedy z doby až 10 let po válce. Do roku 1778, ze kterého je poslední kniha městského počtu, se nám zachovalo celkem 10 knih.

Výše jsem zmiňovala, že správu knih městských počtů kontrolovali starší obecní (důchodní). Zápisy do ní zapisovali městští písaři. Každý písař byl nejdříve zaměstnán na zkoušku, kdy dostával pouze stravu a ubytování, pokud byl přijat na stálo, získal i písařský plat. K tomuto platu plynul písaři i postranní zisk z výpisů úředních knih, sepisování smluv, soupisů inventářů pro smlouvy tržové či jeho soukromé aktivity, jako bylo psaní ozdobných listin či psaní dopisů.

Knihy městských počtů z roku 1657, která je ve formě registáře přepsaná v této diplomové práci, vznikla v roce 1658 a zaznamenává finanční hospodaření města za rok 1657 a téměř celý rok 1658. Důvodem, proč městský počet přesahuje do dalšího roku, bylo nejspíš čekání na nařízení k sestavení městské rady. Městská rada vždy až na konci svého působení

⁹⁷ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl II. část 2.* Pardubice, 1924. s. 91 - 92

⁹⁸ Dají se utvořit i jiné skupiny, příkladem jsou díla Zikmunda Wintra a jeho díle *Kulturní obraz Českých měst, díl II.* či Františka Hoffmana a jeho díle *České město ve středověku*, a jiných autorů.

tvořila konečný městský počet. Tento počet mnou zkoumaný zaznamenává období celého roku 1657 až přesně do 13. prosince roku 1658. Městský počet byl pravděpodobně sepsán městským písařem Balthazarem Klossem z Olomouce. Ten přijal práci písaře v Pardubicích asi někdy v roce 1658. Jeho předchůdcem, který asi sepisoval dílčí části městského počtu, byl nejspíš Adam Václav Kouřimský z Vilčina, který zastával funkci od roku 1641. Balthazar Kloss z Olomouce si svůj post neutil moc dlouho, neboť již v říjnu 1659 přebírá jeho místo Rudolf Felix Ceyp z Peclínovce, a to z důvodu choroby, na kterou v roce 1661 Balthazar Kloss z Olomouce umírá.⁹⁹ Kdo tedy přesně napsal tento městský počet, nevíme zcela jistě, ale na základě porovnání písma z knihy městského počtu a z pramene, který napsal Adam Václav Kouřimský z Vilčina, je pravděpodobné, že tento městský počet Adam Kouřimský nepsal. Jeho autorem je tedy nejspíš Balthazar Kloss z Olomouce.¹⁰⁰

Knihy městských počtů jsou velice důležitým pramenem, a to hlavně při studiu hospodářských dějin. Ukazují nám ekonomiku města a způsob jeho hospodaření. Bohužel se mnoho těchto knih uchovalo spíše ve fragmentech než v celistvém prameni. Jednou ze vzácných knih, která se dochovala, je kniha městského počtu z Loun z poloviny 15. století.¹⁰¹ Pro město Pardubice se dochovalo také 18 výrazněji neporušených knih městského počtu z 16. a 17. století. Konkrétně se nám dochovaly městské počty z let 1530 – 1560, 1561 – 1580, 1581 – 1590, 1600, 1636, 1644 – 1647, 1657 – 1659, 1659 – 1660, 1662, 1669 – 1673, 1684, 1754, 1768, 1773, 1777, 1778, 1794 a poslední z roku 1795.

Všechny knihy městského počtu, které jsem zkoumala, mají poměrně podobnou strukturu a ani popisovaný městský počet z let 1658 – 1659 není výjimkou. Je vždy rozdělen na dvě části: příjmy a výdaje. Zajímavá je však skutečnost, že data uvedená v městském počtu jsou podrobnější než jsou knihy městského počtu se starším datem sepsání. Například počet z roku 1636 má pouze 90 foliantů, popisovaný městský počet jich má celkem 112. Městský počet je tedy rozdělen na dvě části, přičemž zapsaný příjem je na 45 foliantech a výdaje jsou na 67 foliantech. Bohužel však celý spis je ve velmi špatném stavu, je poměrně špatně svázaný do knihy, a tak některé části textu nelze přečíst. Dalším problémem tohoto pramene je velké poničení stránek od larev hmyzu, proto je text místy nečitelný.

⁹⁹ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl II. část 1.* Pardubice, 1924. s. 60

¹⁰⁰ Porovnávaný pramen: Listina – Adam Václav Kouřimský píše o svém jednání ve věci stížnosti na jednání soldatelský, 1645. SOKA Pardubice, Fond archivu města Pardubice. Karton 2, 814.

¹⁰¹ HOFMANN, František. *České město ve středověku.* Praha, 1992. ISBN 80-7038-182-5. str. 178

Jak jsem již zmiňovala, knihy jsou rozděleny na příjmy a výdaje. V obou částech knihy najdeme ještě rozdělení na konkrétní příjmy a výdaje. Například jsou zde zaznamenány příjmy z gruntů, mlýnů, lesů, obecního dvora a další. Druhá část zaznamenává výdaje města. Nalezneme tady výdaje za obecní dvůr, radnici, úklid města a jiné. Oproti starším knihám městského příjmu jsou zde přehledně rozděleny také výdaje. Zvláště část o platech jednotlivých lidí zaměstnaných městem je sepsána velice pečlivě.

V tomto městském počtu z roku 1657 jsou veškeré částky uváděny v jednotkách kop grošů míšenských. Kopy se pak dělily na menší jednotky. Jedna kopa bylo 60 grošů míšenských a jeden groš pak byl 7 denárů. Jen v některých případech se objevují i převody z kop míšenských na rýnské zlaté, kdy jedna kopa grošů míšenských měla hodnotu přibližně jednoho rýnského zlatého a deseti krejcarů. Je celkem zajímavé, že městský počet z tohoto roku je veden v kopách míšenských, neboť se v tuto dobu v celé zemi postupně zaváděly právě rýnské zlaté.

5 Edice knihy počtů města Pardubic z roku 1657 - 1658

Příjem peněz gruntů za léta 1657 a 1658

Foliant	PČ	Předmět zápisu	Kopy	Groše	Denáry	Tenetur
1	1	Z domu Václava Kratochvíla na Karlově ulici, což koupili od Mikuláše Strahovského Placení těch peněz podle knih městských litt. H 20. Při svatém Jiří	0			25 kop
	2	Z domu Jana Žemličky v ulici naproti mlejnu J. M. krále v létu 1650 prodáno Mikulášovi Laisovi. V podle knih městských gruntovních zelených pod litt. L 11 Placení při památce s. Jiří p 5 kopách	5			
		Za rok 1658 přijato od téhož Mikuláše Laise	5			140 kop
	3	Z domu Jiříka Kalivody vedle ukázání knih městských gruntovních zelených pod litt. P. 4	8			119 kop 15 grošů
	4	Za rok 1655 z tohoto gruntu peněz za rok 1653, 54,55 a 1656 do příjmu 32 kop ale nebylo nic odváděno	0			32 kop
2	5	Z domu Lukáše Záse...ho vedle ukázání knih městských gruntovních zelených pod litt. M. 6. Za rok 1657 a 1658	30			10kop 30g
	6	Z domu Jiříka Ranky zámečníka na malém předměstí vedle šraňku dle knih městských gruntovních K 39	6			32 kop
	7	Z domu Jakuba Polinkara ševce, vedle ukázání knih městských gruntovních zelených pod litt. O. 37 Placení těch peněz k obci 6 octobra				110 kop
3	8	Z domu Mikuláše Zachaně a již nyní Havla	14			59 kop

		Sokola vedle knih městských gruntovních zelených pod litt. 2. 15. Přijato do tohoto počtu za rok 1657 a 1658. Placení těch peněz při s. Havlu vedle knih městských litt. E. 17				
	9	Z gruntu pana Jana Čáslavkého do knih gruntovních zelených 2.17 právem odlišným po Anně Hobilce na obci připadlých. Není do tohoto počtu přijato nic	0			10 kop
	10	Z domu Jiříka Konečného na Ležánkách	0			29 kop
	11	Z domu Václava mladšího Kounického vedle ukázání knih městských gruntovních zelených pod litt. 9. 37přijato d tohoto počtu za rok 1657 Placení těch peněz při památce zvěstování panny Marie	20			
		Od téhož za příjem za rok 1658	20			80 kop
4	12	Z domu Kryštofa (<i>nelze přečíst</i>) vedle ukázání knih městských gruntovních zelených pod litt.? 12. Přijato za rok 1657 Placení těch peněz 20 decembra	7			
		Ittem víceji těch peněz za rok 1658	7			62 kop
	13	Na barvení Zachariáše Caysa za bílou bránu zůstávalo po létu 1656 v tenetur 30 kop 45 grošů. Kterýžto po vystření a počtu Jana Březiny jsouce od (<i>nelze přečíst</i>) přijato a na počtech za příjem uvedeno, s povolením pánů radních podle upsání v knihách městských gruntovních zelených pod litt. Q 17 to zápis s sebou šířeji rozepsáno přináší a tuto s tenetur se s nima 30 kop a tak do tohoto počtu jest za příjem činí obec dojala položeno toliko		45		

	14	Z domu Matyáše Kubče vedle ukázání knih městských gruntovních zelených pod litt. <i>(nelze přečíst)</i> 22. přijato za rok 1657 Placení těch peněz 24 maye	20			
		Za rok 1658 přijato s povolením ppp radních	15			25 kop
	15	Z dvorce Václava Zábilana Vyškově do gruntu demolirovného nepřijali nic Placení těch peněz při památce svatého Víta vedle ukázání knih městských gruntovních zelených M. 20	0			160 kop
5	16	<i>(nelze přečíst)</i> do gruntu demotirováno do tohoto počtu není přijato nic <i>(nelze přečíst)</i> na kterém listu a v kterých knihách jest	0			14 kop
	17	Pana Matěje Šťastného Volsa vedle v každý knih městských gruntovních zelených pod litt Q 45 přijato za rok 1657 Platba při svatém Havlu	2	30		
		Ittem za rok 1658 od téhož přijato	2	30		28k30g
	18	Z domu Jana Polikara ševce, ševce vedle knih městských gruntovních pod litt O 28 přijlo za rok 1657 a 1658	16			32
		Víceji na tomto gruntu vedle ukázání knih městských gruntovních pod litt O 28 náleží k obci 118 kop nato do tohoto počtu není přijato nic Placení těch peněz při Hromnicích				118 kop
	19	Z domu Doroty Sovové				
6	20	Ittem víceji témž gruntu Jan Chelinka k obci skoupených peněz od Víta <i>(nelze přečíst)</i> syna po nebožtíku Havlovi Sovené při každé <i>(nelze přečíst)</i> knih městských pod lit P 20 jejížto placení přijde v létu 1666 po 10	0			190 kop

		kopách, na sumě				
	21	Na gruntu Hanz Jebra Kottlaře v Karlově ulici vedle smlouvy po Pavlovi Rovenským právem odúmrtím mají dle knih gruntovních městských zelených D 2 160 kop jsoucť též grunt demotirovaný do tohoto počtu není přijato nic	0			160 kop
	22	Na domě Jana Kutějova v městě vedle postavení pana Jana Žihunského JMC písaře sirotčího na panství pardubském mají 100 kop a totěch které <i>(nelze přečíst)</i> spálené nikdy Jiřího Sdanova po Pavlovi ...venským k obci náležely aby poctivá obec Pardubická <i>(nelze přečíst)</i> v sumě škody nenesla. Z té příčiny dotěž směna sepsala. Cožtak pod zápisem na knihách městských gruntovních zelených pod litt B 19.natož zaznamenáno jest a placení těch peněz při památce Blahoslavený panny Marie matky boží léta 1657přijde po 20 kopách až do vyplnění té sumy totiž.	0			100 kop
7	23	Na gruntu pana Mikuláše Lauše jich pana Jana Žichánského vedle ukázání knih městských gruntovních zelených pod litt. S 12 majíce k dobírání 34 kop v teneturu položeno	0			34 kop
	24	Z gruntu pana Václava staršího Kutnohorského vedle kázání knih městských gruntovních zelených pod litt.N. 27 mají 204 kop	40			164 kop
	25	Z domu Lukáše Zahálka při šraňku za zelenou bránou poněvadž na tom místě šanc stojí do tohoto počtu není přijato nic knihy	0			126 kop 36 grošů

		gruntovní zelené O. 22 Placení týchž peněz 15 januara				
8	26	Na domu (<i>nelze přečíst</i>) Balthazarovi, Klosovi v létu 1647 prodaným (<i>nelze přečíst</i>) vedle kázání knih městských gruntovních zelených pod litt. P 14 do tohoto počtu přijato za rok 1657 Placení těch peněz při památce početí blahoslavené panny Marie Matky boží	15			
		Ittem víceji od téhož přijato za rok 1658	15			185 kop
	27	Ittem víceji na dvorci kověškopkovským demarilovaným v (<i>nelze přečíst</i>) obce Pardubské zůstávají vedle smlouvy trhové s panou Annou (<i>nelze přečíst</i>) zavezené, skoupených peněz gruntovních mají 642 kop 5 grošů 2 ½ denáru. Čemuž se píše v knihách městských gruntovních zelených pod litt. K. 19. Kteréžto suma pro vědomost tolika až v tom létě v počtu hlavním se klade a dolu s tenetur s nima totiž 642 kop 5 grošů 2 ½ denáru				
	28	Z domu Jana Čola kožišníka v ulici pod Skalou ukázání knih městských gruntovních zelených pod litt. K. 40 přijato za rok 1657 Placení týchž peněz při památce s. Jakuba Velikého	8			
		Ittem víceji od téhož za rok 1658	8			28 kop
9	29	Z dvorce Jakuba Sedlcky na dlouhém předměstí demolirovaného vedle ukázání knih městských gruntovních zelených O 4 mají 70 kop Placení těch peněz při s. Havle	0			70 kop
	30	Z gruntu (<i>nelze přečíst</i>) Posavkého tomuž	6			50 kop

		<i>hedlíškovy</i> prodáno. V ulici jsou Proti mastným krámům vedle knih městských gruntovních zelených pod litt P 7 za rok 1658 Placení těch peněz při památce s. Jiří				
	31	Z gruntu Šovie Pacovskýho na dlouhém předměstí demolirovaného vedle ukázání knih městských gruntovních zelených pod litt. O 32 mají 80 kop Placení těch peněz při památce s. Havla	0			80 kop
	32	Na domě Václava Třisky k zámku jsauc v ulici (<i>nelze přečíst</i>) mají skoupených peněz gruntovních od p. Daniele Samkonovskýho z semechova 198 kop. Do kterýho dáno hotových 85 kop 42 grošů 6 denárů. Do tohoto počtu pokládá se za rok 1657 8 kop a za rok 1658 10 kop	18			170 kop
		Jakož jest na počtu za rok 1655 učiněným peněz gruntovních. Z tohoto gruntu za rok 1656 10 kop Za příjem vydáno avšak nic přijto nejsouc zase do tenetur se vpisuje	0			10 kop
10	33	Z domu (<i>nelze přečíst</i>) Václava Strnada vedle (<i>nelze přečíst</i>) knihměstských gruntovních zelených lit. R 8, do tohoto počtu za rok 1657 přijato peněz gruntovních Placení těch peněz 17 marcii	12			
		Ittem za rok 1658 podobně	12			62 kop
	34	Ittem víceji na témž domu skoupených od Jana vorsta mají 171 kop 20 grošů	0			171 kop 20 grošů
	35	Z domu Mikuláše Knotka vedle ukázání knih městských gruntovních zelených pod litt. N 16přijmají anticipando k obci na místě dědičný po Mathyáši Kounickým Kterýho	10			

		peníze týmž dědicem kdyby se oni ohlašovali zase důchodův obecních navraceno byli. Za rok 1657				
10 - 11	36	Z domu Jana Machka v ulici proti krámům mastným vedle ukázání knih městských gruntovních zelených pod litt P. 85 skoupeno peněz od Salamony Dezory, tak jak smlouva s ní zavázána v knihách obligátních nových 12 v sobě zavírá. Za rok 1657 přijato	6			
11		Za rok 1658	6			56 kop
	37	Na gruntu pana Ondřeje Čapka a již Jana Čapka syna jeho vedle ukázání knih městských gruntovních zelených pod litt. P 13 mají peněz skoupených od Valentýna hospodáře z dědiny Střelice v markrabství Moravském, kterýž pojal manželku po Janovi Kosinovi, jí náležely totiž 10 kop. Za rok 1657 přijato.	10			
	38	Na gruntu Jana Šolakovského, vedle ukázání knih městských gruntovních zelených pod litt. P 17 náleží k obci. Skoupených peněz od Martina Švenci 72 kop 12 grošů 3 denáry kterýto peníze počnou se klásti při památce s. Víta v létu 1667 8 kop a potom létě po 20 kopách až do splacení				72 kop 12 grošů 3 denáry
11 - 12	39	Na témž gruntu Jana Slakovských mají a jíti sobě pak dávají vybírání na létě tak, jakýchto zapsání městských knih gruntovních zelených pod litt. P 17. Po Karolíně Klatovský 171 kop na to do tohoto počtu přijato za roky 1656, 1657 a 1658.	30			
12		Item za rok 1649 z příjmů vyplácených	10			

	40	Za rok 1659 též od pana Jana Čenka z příjmu vypůjčených	30			321 kop
	41	Na domě Jiříka Svobody vedle ukázání knih městských gruntovních zelených pod litt O 14. náleží k obci po <i>(nelze přečíst)</i> neobž. Jana Cotrbana 23 kop. Ittem víceji po kasterovi synu nebožtíka Václava Šrankalka právem odúmrtním což na obec mimo špitál dílu polovičního přijato dá 40 kop. Ittem po též kontribuci Cotrbanové, zle <i>(nelze přečíst)</i> polovičního dílu po otci jím na ni přišlo mimo dílky druhé dcery nebož. Jana Cotrbana 26 kop 40 grošů. Ittem na odkázání v kontribucích zasedělých od pana Pavla Volsa což jemu na tomto gruntu <i>(nelze přečíst)</i> patřilo, náleží k obci Pardubice 53 kop 26 grošů činí vši sumy již větším dílem na tom gruntu zasedělé od léta 1632 k obci náležících				143
13	42	<i>(nelze přečíst)</i> Dorotha <i>(nelze přečíst)</i> Jiříka Svobody. Potom Jana Krajlea a na posledy Ondřeje Tlavky manželka, pro				64k62g3d
	43	Z domu Jana Kaniše vedle ukázání knih městských gruntovních zelených pod litt. P 8 náleží k obci skoupených peněz Judyty Marzistové 53 kop 20 grošů kterých peněz jsou při památce s Jindřicha po 4 kopách za rok 1657 přijato	4			49 kop 20 grošů
	44	Z domu Thobiáše Číševeského vedle ukázání knih městských gruntovních zelených pod litt 9.1. majíce po léta 1656 tenetur 10 kop. Z takových jest vedle ukázání knih městských, poněvadž jeho obec 5 kop	5			

		vlastní, vyplatil a tak zůstalo do toliko 5 kop. Do tohoto počtu				
14	45	Z gruntu (<i>nelze přečíst</i>) Zámbranskýho a je Martina Hadličky (<i>nelze přečíst</i>) za bílou bránou na Ležánkách vedle ukázání knih městských gruntovních zelených pod litt 2. 37 náleží k obci jest k dobírání 12 kop. Do tohoto počtu za rok 1657	3			
		Item za rok 1658 od téhož domu	3			9 kop
	46	Na domě Jana Dolskýho vedle ukázání knih městských gruntovních zelených pod litt 2. 4. Na odkázaných Annou Copovou dobraných 30 kop. Nato do tohoto počtu přijato	30			
	47	Na domě paní Anny Čížkovský a již kláštera Pardubského dle knih městských zelených O 8				40 kop
	48	Z domu Jana Činka vedle ukázání knih městských gruntovních zelených L 11. pokládá se totiž k doložení obci sumu na témž domě býti k vybírání dávno zasadělých peněz, 32 kop.	17			15 kop
	49	Na gruntu Václava Krátkýho zámečníka od Havla Sokola skupovaných dle knih městských zelených R 3				56 kop 20 grošů
15	1	Suma nového příjmu peněz gruntovních	436	45		
	2	Na zlatý rýnský činí	500	32	3	

Příjem cla

Foliant	PČ	Předmět zápisu	kopy	groše	denáry
16	1	(<i>nelze přečíst</i>) z bran vedle obdarování J. M. krále což se z vysumování příjmu městských			

		v přítomnosti pánů starších obecních sečteno jest i jmenovitě.			
2		16 juny léta 1657 až zase do 31 decembra léta 1658 za 19 měsíců přijato v sumě	26	37	
3		Z nákladu a mostu labského když kdo skrz a mimo město vezl a z toho k obci platil vedle vysumování příjmů městských za nadepsaný čas sečteno a přijato	76	32	3
4		Z váhy obecní krom trhů vlněných za nadepsaný čas	7	38	3
5		Cla z hříbat, který lid přespolní o Hromnicích k trhu koňskému i tak v jiné dny na prodej přivedli. Přijali v létě 1657 4 febrary	2	15	
6		Jarmarečného v létu 1657 5 dne měsíce sentábra o jarmarku vavřineckém přijato	8	6	
7		Ittem (<i>nelze přečíst</i>) v létě 1658 6 dne měsíce febrara o hromnicích přijato	7	7	
8		Ittem při (<i>nelze přečíst</i>) křížové v tom létě přijato	6		
9		Ittem léta 1658 5 decembra z jarmáru vavřineckého přijato	9		
10		Suma příjmu cla městského činí	347	16	

Příjem ze skládky vína

Foliant	PČ	Předmět zápisu	kopy	groše	denáry
17	1	Za purkmistra pana Pavla Volsa z Průjezdu od 16 juny až do 27 july léta 1657 za 32 věder vína po 20 groších	13	40	
	2	Za téhož purkmistra a primátora pana Pavla Volsa z Kryksfeldu od 27 july až zase do 24 augusty 1657 skládky vína za 39 věder po 20 groších	13		

	3	Za purkmistra pana Jana Sklalickýho od 24 augusty až zase do 21 dne Měsíce septembra 1657 za 24 věder po 20 groších	8		
	4	Za purkmistra pana Václava starýho Kutnohorskýho od 24 septembra až zase do 19 dne měsíce oktobra 1657 za 20 věder po 20 groších	6	40	
	5	Za purkmistra pana Fendrycha Skaly od 19 dne měsíce oktobra až zase do 16 novembra 1657 za 67 věder vína po 20 groších přijato	22	20	
	6	Za purkmistra pana Václava Krále? Od 16 novembra až zase do 16 dne měsíce decembra 1657 za 24 věder	7	20	
	7	Za purkmistra pana Václava Třísky od 14 dne měsíce decembry 1657 až zase do 11 dne měsíce january 1658 za 52 věder přijato	17	20	
	8	Za purkmistra pana Jana Rambauzka od 11 january 1658 až zase do 8 february téhož léta Za 199 věder přijato	46	20	
	9	Za purkmistra Balthazara Klossa od 8 february až zase do 8 dne měsíce marhy 1658 za 14 věder přijato	4	40	
	10	Za purkmistra pana Jana Cholse od 8 dne marhy až zase do 5 dne měsíce aprl., 1658 za 91 věder přijato	30	20	
	11	Za purkmistra Matěje Rabskýho od 5 dne aprl až zase do 3 dne měsíce may 1658 za 10 věder vína přijato	3	20	
18	12	Za purkmistra a primátora pana Pavla Volsa z Krygsfeldu Od 3 may až zase do 31 may 1658 za 78 věder	19	30	
	13	<i>(není k přečtení)</i> purkmistra a primátora pana Pavla Volsa z Krygsfeldu od 3 may až zase do	14	40	

		28 dne měsíce juny leta 1658 za 44 věder			
14		Za purkmistra pana Jana Klobsattle Z Milhausa od 28 juna až zase do 26 july 1658 za 30 věder	16		
15		Za purkmistra pana Jana Brandýzskýho za 22 věder vína přijato od 26 july až do 23 augusty 1658	7	20	
16		Za purkmistra pana Jana Sklanezskýho od 23 dne augusty až do 20 septembra 1658 za 68 věder přijato	23		
17		Za purkmistra pana Václava Stanskýho Kutnohorskýho od 20 septembra až zase do 18 okt. 1658 za 23 věder přijato	7	40	
18		Za purkmistra pana Fedrycha Škaty od 18 oktobry až zase do 15 novemb. 1658 za 6 věder přijato	2	40	
19		Za purkmistra pana Václava Krále od 15 novembra až zase do 13 decembra 1658 z 60 věder činí a přijato	20		
20		Suma příjmu skládky vína činí	274	50	

Tržného

Folianty	PČ	Předmět zápisu	kopy	groše	denáry
19	1	<i>(nelze přečíst)</i> a dřevěného nádobí vedle vysumování 3 registříků purkmistrovských od 16 dne měsíce juny léta 1657 až zase do 13 decembra 1658 tj. 19 měsíců pořad zběhlých			
	2	Suchých dní v tom roce není přijato nic	0		
	3	Z tunných ryb a herinků není přijato nic	0		
	4	Za ryby rybníka obecního není přijato nic	0		
	5	Z pastvy dobytka koňského od pánův sausedův poněvadž žádost p. starších obecních <i>(nelze přečíst)</i> byla, aby na rolých obecních	0		

	zapříčiněno a vráceno k dobrému obecnímu učiněny, s tou příčinou za rok 1657 není přijato nic			
6	Ittem v roce 1658 od p. sousedův	3	24	
7	Od pekařův domácích nájmu z krámů chlebných od s. Jiří létha 1657 až zase do s. Jiří létha 1658 to jest za jeden rok	3	48	
	Ittem víceji od s. Jiří až zase do s. Havla ¹⁰² léta 1658 za půl léta	1	54	
8	Nájmu z řeky Obecní od Nemošic až městu i příkopy městskými od pana primátora od pánův straších obecních Markovi Baštovskému rybáři pronajaté kterýho nájem každoroční při památce sv. Jana Křtitele zaplatí za rok 1657	3	30	
9	Úroků ze sladovny Jana Kvitoně spálené a demolirované v tom roce není přijato nic	0		
10	Úroků obecního z gruntů, rolí a luk a jiných případnosti sausedský poněvadž po mnoho obtížnosti a čase kontribucí až posavad' od sousedů upomínání nýbrž z nařízení vrchnosti (<i>nelze přečíst</i>) městských obnoveny byly jma při čem se tak s pilnosti: aby ta věc co nejdřívěji vyřízeny byly pracuje z té příčiny do tohoto počtu není přijato nic			
11	Úroků ze mlýna přerovského od Mikuláše Knoska a Ludmily manželky jeho kterýho úrok každoroční při Vánocích a při s. Janu Křtiteli 12 kop se skládá. Přijato za rok 1657	28		
12	Ittem víceji za půl léta jest přijato od téhož mlynáře	14		
13	Nájmu ze mlýna obecního z valchy s pilou	32	5	

		Janovi Čižmakovi mlynáři od památky s. Jiří letha přítomného 1657 až zase do s. Pavla téhož léta tj. za půl léta			
20	14	Ittem víceji od památky s. Havla léta pojminulého 1657 až zase do s. Jiří léta 1658 tj. za půl léta od tého Jana Čižmáka mlynáře nájmu jatého podle pana primátora a pánů straších obecních (<i>nelze přečíst</i>) že se mu mělo (<i>nelze přečíst</i>) do mlýna chasy poněvadž předměstí a dvůr (<i>nelze přečíst</i>) spáleno jest, a on také (<i>nelze přečíst</i>) velice chudobný, aby tím snadněji a časněji nájem odvesti mohl Na zlatá činí 29 kop 10 grošů	25		
	15	Od s. Jiří léta 1658 až zase do památky s. Havla téhož léta, tj. za půl léta, od téhož Jana Čermáka přijato	79	10	
	16	Nájmu z druhého mlýna Klatovského v městě Mikulášovi Krátkýmu mlynářovi od památky s. Jiří léta 1657 až zase do památky s. Havla téhož roku, tj. za půl léta dle pronájmu pana primátora a pánů straších obecních Na zlaté činí 23 kop 20 grošů	20		
	17	Víceji od památky s. Havla léta pojminulého 1657 až zase do památky s. Jiří léta tohoto 1658, od Mikuláše Krátkýho mlynáře přijato nájmu Na zlaté činí 23 kop 20 grošů	20		
	18	Víceji od s. Jiří až zase do s. Havla léta 1658 za půl léta Na zlaté činí 23 kop 20 grošů	20		
	19	Nájmů z valů obecních z té strany za zelenou bránou pod zdmi městskými Jiříkovi Dolinkovi z ob jí strany pronajatých poněvadž	0		

		jich až posavad' ničím nepoužíva. Není přijato nic			
	20	Nájmu z brány za zelenou věží od Klavače přijato za rok pořád zběhlý od památky s. Jiří léta 1657 až zase do památky s. Jiří léta tohoto 1659	4	40	
	21	Ittem víceji od téhož od s. Jiří až zase do s. Havla léta 1658	2	20	
	22	Nájmu z druhé brány za zelenou věží příčinou šancův, poněvadž až posavad' zase k vyzdvižení (<i>nelze přečíst</i>). Není přijato nic	0		
	23	Úroků z veršatů Petra Pelle zámečnicka mezi branami vyzdviženého od památky s. Jiří léta pojminulého 1657 až zase do památky s. Jiří léta tohoto 1658 přijato	0	36	
	24	Ittem víceji od téhož od s. Jiří až zase do s. Havla léta 1658 přijato	0	18	
	25	Úroků z veršatů obecního vedle zelené brány mezi zdmi městskými od Matěje Kolubakováře počítajíž od památky s. Jiří léta pojminulého 1657 až zase do památky s. Jiří léta 1658to jest za jeden rok	1	10	
21	26	Ittem (<i>nelze přečíst</i>) od s. Jiří až zase do svatého Havla léta 1658 tj. za půl léta			
	27	Nájmu (<i>nelze přečíst</i>) Matějovi Strejčkovi pronajaté počítajíce od památky s. Jiří léta pojminulého 1657 až zase do památky s. Jiří tohoto roku 1658 za jeden rok přijato	4	40	
	28	Ittem víceji od s. Jiří až zase do s. Havla léta 1658	2	20	
	28	Nájmu z 25 krámů mastných od řezníků domácích vedle předešlého (<i>nelze přečíst</i>) Což se k dvouročnímu k obci přijímá po 58 kopách	58	20	

		20 grošů i do tohoto počtu za rok 1657 jest přijato			
29		Ittem víceji z týchž 25 krámů mastných od Vánočních dob až do s. Jakuba za půl léta	29	30	
30		Nájmu z domu obecního slově Sladkovskýho od Kateřiny Hubený a Anny Kožíškovy 7 kop Ittem od Ambrože Kloboučníka 5 kop 50 grošů Ittem víceji od Jana tesaře 3 kopy počítající od památky S. Jiří léta pomíjajného 1657 až zase do památky s. Jiří léta tohoto 1658	15	50	
31		Nájmu ze světnice rychtářské a sklípka na rathause, poněvadž Kateřina Kůlová umřela a žádný jiný tam nevostává, nejni do tohoto počtu přijato nic	0		
32		Ittem víceji z domu obecního slově Sladkovskýho od Anny Křížkovy 1 kopa 10 grošů, od Kateřiny Holičky 2 kopy 20 grošů, Ambrože Kloboučníka 2 kopy 55 grošů, Lukáše Černýho tesaře 1 kopa 10 grošů, Ittem od Jana tesaře 1 kopa 20 grošů a Vítka Strnada 1 kopa 10 grošů počítajíc od památky s. Jiří až zase do památky s. Havla léta 1658, to jest za půl léta	10	15	
33		Suma příjmu tržného, též úroků a nájmu z gruntů obecních činí	352	42	

Várky a stočné piva

Foliant	PČ	Předmět zápisu	kopy	groše	denáry
22	1	Za purkmistra a primátora pana Pavla Voesta z Krygsfelduo 16 juny až do 27 july léta 1657 z 6 varů po 3 kopách	18		

2	Za purkmistra pana Jana Klebsatle z Milhauzu od 27 july až zase d 24 augusta za 2 varů	6		
3	Za purkmistra pana Jana Skalickýho od 24 augusta až do 21 septembr. Léta 1657 ze 4 varů	12		
4	Za purkmistra pana Václava Starýho Kutnohorskýho od 21 septem. Až do 19 oktobr. 1657 ze 4 varů	12		
5	Za purkmistra pana Fendyrch Skaly od 19 oktobra až do 16 novembra 1657 z 5 varů	15		
6	Za purkmistra pana Václava Krále od 16 novembra až do 14 decembra l. 1657 ze 4 varů	12		
7	Za purkmistra pana Václava Třisky od 14 decembra 1657 až do 11 january 1658 ze 4 varů	12		
8	Za purkmistra pana Jana Rambouzka od 11 january až do 6 febr. L. 1658 ze 4 varů	12		
9	Za purkmistra Balthazara Klápště od 6 febr. Až do 8 marthy l. 1658 ze 4 varů	12		
10	Za purkmistra pana Jana Chole od 8 Marthy až do 5 aprila l. 1658 ze 4 varů	12		
11	Za purkmistra pana Matěje Rabyho od 5 aprila až do 3 may l 1658 z 5 varů	15		
12	Za purkmistra a primátora pana Pavla Moltha Od 3 may až do 31 may 1658 ze 2 varů	6		
13	Ittem za téhož pana purkmistra a primátora Pavla Volsa z Krygsfeldu od 31 may až do 28 junny l. 1658 ze 3 varů	9		
14	Za purkmistra Jana Klebsatle z Milhausu Od 28 junny až do 26 july 1658 za 2 ½ varů	7	30	
15	Za purkmistra pana Jana Brandovskýho od 26	12		

		july až zase do 23 augusta 1658 ze 4 varů			
	16	Za purkmistra pana Jana Skalického od 23 augusta až do 20 septembra 1658 ze 3 varů	9		
23	17	Za purkmistra pana Václava Starého Kutnohorského od 20 septembra až zase do 18 octobra 1658 ze 4 varů	12		
	18	Za purkmistra pana Fendrycha Skaly od 18 octobra až do 15 novembra 1658 ze 4 varů	12		
	19	Za purkmistra pana Václava Krále od 15 novembra až do 13 decembra 1658 ze 4	12		
	20	Suma varův obecných 72 ½ varů			
	21	Suma příjmu z týchž varů činí	217	50	

Příjem povárného ordinárního od J. M. krále obci Pardubské nejmilostivěji condonirovaného

Foliant	PČ	Předmět zápisu	Kopy rýnské	groše	denáry
24	1	Vedle nejmilostivějšího J. M. krále resoluci k všem městům a městys na panství J. M. v tomto království českém se vztahujícím a pod datum 30 octobr. Léta 1651 výše přijato tácu ordinárního pivního od J. M. krále nejmilostivěji condonirovaného tak jak se na tom celá obec města Pardubic dobrovolně snesla, aby pro položení všem sausedům jednoho každého varu ordinárního tácu toliko po 6 kopách odvozovaného byla vedle vsumování registříků purkmistrovských. Od 20 Juny léta pojímaného 1657 až zase do 31 dna měsíce decembry léta tohoto 1658 to jest za 19 měsacuv pořád zběhlých 7 ½ varů ječných z jednoho každého po 6 kopách	435		

		rýnských			
--	--	----------	--	--	--

24	2	Příjem povárného aneb tranštentu s ním svoleného, poněvadž se na příjmu tak do tohoto počtu neklade za příjem nic	0		
----	---	---	---	--	--

Příjem z užitku várek k obci vykonaných

24	3	Léta páně 1657 8 juny z půl varu piva obecního k obci vykonaného vedle rozepsání Jiříka Děbinka po srážce Všeho nákladu k té várce koupený.	30	13	
25	4	Léta 1657 13 augusti z jednoho varu ječného k obci vykonaného podle vypsání rejstříku pana Jana Pokorného staršího obecního (<i>nelze přečíst</i>) všeho (<i>nelze přečíst</i>) vypůjčených (<i>není k přečtení</i>) 32 koroze sladu ječného od Thomáše Zlanského kterýho se zase tomuž z ourody a rolí obecných zaplatil čistého užitku	90	28	
	5	Léta 1657 23 novembra z jednoho varu obecního k obci vykonaného podle rozepsání pana Jana Pokorného staršího obecního po srážce všeho nákladu i za 6 korců pšenice a 21 korců ječmene koupeného od p. primátora	68	50	3
	6	Léta 1658 8 aprila z jednoho varu obecního k obci vykonaného vedle rozepsání pana Jana Čajnka staršího obecního po srážce toho nákladu mimo 18 korců ječmene od p. purkrabího panství J. M. C. pardubského na zvonice vystavený při s. Janu darovaného též od p. primátora 1 korec a p. Jana Skalickýho 1 korec. Obecního ječmene přidaného čistého	69	54	

		užitku poněvadž <i>(nelze přečíst)</i> ze sklepů k vytažení a vyšenkování nepřišlo, takže i z kyselého za příjem se pokládá			
	7	Léta 1658 10 july z půl varu ječného k obci vykonaného dle rejstříků od pana Jana Pokorného staršího obecního po srážce všeho nákladu mimo jeden korec sladu pšeničného od p. Václava Kule darovaného a druhý korec od p. Ludmily Ježkovy koupený též 12 korců a 2 korce ječmene od p. primátora koupeného každý korec po 36 groších	37	18	
	8	Suma užitku čistého a várek k obci vykonaných činí	297	37	3

Příjem za lesy po straně přerovské

Foliant	PČ	Předmět zápisu	Kopy	Groše	Denáry
26	1	Vedle rozepsání registříků hájenských Mikuláše Lauše, Jana Dolinka a Václava Měkotyod 29 juny léta 1657 až zase do 31 dne měsíce decembra léta 1658 prodáno dříví stojatého	6	41	
	2	Za proutí a roští na té straně není přijato nic	0		
	3	Z třísky po té straně není přijato nic	0		
	4	<i>(nelze přečíst)</i> v tom roce není přijato nic	0		
	5	Suma za dříví stojaté po straně přerovské činí			
Foliant	PČ	Předmět zápisu	sáhy		
26	6	Item dříví sáhového přerovského po počtu za rok 1656 učiněný zůstalo dříví sáhového	12 ½		
	7	Víceji od 20 juny léta 1657 děláno dříví sáhového rozdělaného tvrdého i měkkého vedle rozepsání register hájenských až do 31 decembra léta 1658 na sumu	79		

	8	Suma obojího příjmu i s lesem zůstalým činí	91 ½		
	9	Z toho zase vydáno a prodáno dříví sáhového			
	10	Na děkanství pardubské vedle rozepsání registříků hájenských rozdílným časem počítajíc od 20 juna léta 1657 až zase do 31 dne měsíce decembri léta 1658. Dříví sáhového dubového a měkkého v jedné sumě	44		
	11	Na radhaus po rozdělení převáženo za nadepsaný čas	5		
	12	Pánům radním k povinnostem jich v tom čase vydáno	18		
27	13	Pánům starším obecním podobně v tom čase vydáno	0		
	14	Pánům radním podobně za ten čas vydáno	0		
	15	Do školy vydáno	2		
	16	Panu rychtáři a písaři rychtářskému	2		
	17	Do šatlavy vydáno	1		
	18	V tom čase vedle rozepsání registříků hájenského panu nej vachmistru a jiným oficírům vojenským vydáno	12		
	19	Panu Tomášovi Žďánskýmu sládkovy prodáno	5		
			Kopy	groše	denáry
	20	Každý sáh po 18 groších činí za ně přijato	1	30	
			Sáhy		
	21	Suma dřev dříví sáhového všech z prodaných vydání činí	89		
	22	I tak zůstává k budoucímu počtu dříví sáhového v restu	42 ½		
			kopy	groše	Denáry
	23	Suma za dříví stojaté po straně přerovské i sáhové prodané činí	8	11	

Příjem za lesy po straně bukovinské

Foliant	PČ	Předmět zápisu	kopy	groše	Denáry
27	1	Vedle rozepsaných rejstříků hájenských Jana Broumovského a Jana Janáčka v tomto roce od 20 juny l. 1657 až zase do 31 dne měsíce decembra l. 1658 prodáno po rozdílně lidem dříví stojatého tvrdého i měkkého k potřebám rozličným	8	5	
	2	Za volsi, roští a proutí po té straně Bukovinské v tom nadepsaným čase není přijato nic	0		
	3	Za třísky po té straně není přijato nic	0		
	4	<i>(nelze přečíst)</i> v tom čase není přijato nic	0		
	5	Suma za dříví stojaté po té straně bukovinské	8	5	
				Sáhy	
	6	Počet dřev na sáhy zdělaných po počtu za rok 1656. Dříví sáhového po straně bukovinské v restu		108	
	7	Víceji od 20 juny léta 1657 až zase do 31 decembra léta 1658 uděláno dříví sáhového podle rozepsaní rejstříků hájemského		133	
		Item k tomu víceji přidělaných		4	
	8	Suma všeho dříví sáhového i s předešlým restem činí		245	
28		Vydání téhož dříví			
	1	<i>(není k přečtení)</i> vedle rejstříků hájemských časem rozdílným od 20 Juny 1657 až zase do 31 dne měsíce decembra léta 1658 přivezeno dříví sáhového		38	
	2	Na radhaus též rozdílným časem v tom čase		14	
	3	Panu radním k povinnostem jich v tom čase vydáno		72	

4	Pánům straším obecním podobně k povinnostem jich přidáno a vydáno	32
5	Rychtáři městskému Melicharovi Smetanovi	2
6	Písaři rychtářskému	0
7	Písaři radnímu v tom čase vydáno	20
8	Důchodnímu městskému v tom čase vydáno	0
9	Slanaři městskému Tomášovi Žďárskému	0
10	Oficírům vojenským do kvartýrův jejich v tom čase vydáno po rozdílů	19
11	Do školy	3
12	Do šatlavy	1
13	Janovi Vackovi servusovi	4
14	Suma vydání dříví sáhového v tomto čase činí	219
15	I tak zůstává k budoucímu počtu dříví sáhového v restu	76

Zisku na malé a velké soli

Foliant	PČ	Předmět zápisu	bečky		
28	1	Po předešlém počtu za rok 1656 od Tomáše Žďárského slanaře vykonaném zůstalo na handlu solním soli na větších bečkách	12		
			kopy	groše	denáry
	2	I neb peněz hotových k odpovídání do léta 1657 a 1658	220	11	4
			bečky		
	3	Víceji ze slanařství Tomáše Žďárského Slanaře jest koupeno k zisku obecnímu soli ve velkých bečkách porozdílných od lidí domácích i přespolních jakož to rejstřík jeho slanařský. Kdy od koho koupeno specifice ukazuje a v něm rozepsáno jest totiž od 20 juny léta 1657 až zase do 31 dne měsíce	220		

		decembra to jest za půl druhého léta pořád zběhlého v sumě			
	4	Suma všeho příjmu soli ve velkých bečkách za nadepsané časy i s předešlým rokem	214		
	5	Aby od formanův slově halše v spěškách mělo vedle téhož rejstříku slanařského za nadepsaný čas není kaupeno nic			
	6	Z toho jest zase lidem po rozdílku rozprodáváno panu děkanu na duputat a úředním osobám, pánům starším obecním k povinnostem jejím též panu sirotčímu zámeckému na službu písaři radnímu a důchodním obecním i do špitála k potřebám obecním vedle porůznu rozepsanými rejstříky slanařského za nadepsaný čas od 20 juna 1657 až zase do 31 dne měsíce decembra 1658 vydáno a rozdáno	211		
29	7	Za <i>(nelze přečíst)</i> vedle rozepsaných registříků purkmistrovských za <i>(nelze přečíst)</i> k obci vykonaných, se tak <i>(nelze přečíst)</i> příjem za <i>(nelze přečíst)</i>			
	8	Z <i>(nelze přečíst)</i> soli <i>(nelze přečíst)</i> vedle registříků purkmistrovských <i>(nelze přečíst)</i>			
			kopy	groše	Denáry
	9	Suma všeho příjmu peněz i s předešlým restem po počtu za rok 1656 na handlu solním zůstává činí	377	30	4
			Bečky		
	10	Po strážení vydání v tom čase činí 132 kop 19 grošů 4 denáry zůstává k létu páně 1659 od 31 decembra léta 1658 po tom počtu soli na velikých bečkách	3		
			kopy	groše	denáry

	11	Z těch peněz hotových v handlu solním vedle vypsání registříku slanařského	245	11	
	12	Poněvadž jest důchod obecní vystačiti nemohl muselo se z tohoto restu solního jest činí v 157 kop 19 grošů do příjmu zah(<i>nelze přečíst</i>) jest 24 kop 59 grošů 4 denárya tak za pana Tomáše Žďánskýho slanařem místním na hotově i na dluzích soli a těch peněz v handlu solním býti k příkládá	220	11	4

Šenkování vína

29	1	Příjem peněz z vína k obci vyšenkovaného	0		
----	---	--	---	--	--

Příjem ze dvora obecního

30	1	Koňmi a klisnami obecními poněvadž žádných před rukami není a lidem z (<i>není k přečtení</i>) podle předešlého způsobu (<i>není k přečtení</i>) se posluhovati nemohlo, není za nadepsaný čas přijato nic	0		
	2	Po předešlém počtu za rok 1656 zůstalo žita na zrně v restu	2 korce		
	3	Příjem z obilí třetin rolí obecních žita léta 1657			
			mandele	snopy	
	4	Od Jana Konečného z Dražkovic	11	7	
	5	Od p. Fendrycha Šlaty	13	13	
	6	Od Matyáše Kuhoje	26	5	
	7	Od p. Anny Šumestrový	18	5	
	8	Od Jana Matějka	20	10	
	9	Od p. Jana Rambouzka	9	10	
10	Od Mikuláše Ladného z Popovic	2	4		

	11	Od p. Jana Pokorného	4	
	12	Suma semenného žita 1657	106	10
			strych	
	13	žito jsauce vymláceno přijato	64	
	14	Léta 1658 víceji příjmů z rolí obecních jak z rolí vyplacených, tak z třetího mandele přijato žita zimného		
			mandele	snopy
	15	Z rolí obecních od p. Jana Novomlejského od Hory Kutný vyplacených jsouce oboje zaseto sklizeno	249	6
	16	Z rolí za stodolou kterým též obecním žitem a oboje zaseté bylo sklizeno	52	
	17	Od Matyáše Kůhoje z rolí Kyselovský z třetiny	10	
	18	Od hajného z Popkovic	1	10
	19	Od Jana Marynka z rolí štumfarovský	10	
	20	Od Ondráčka z Nemošic	12	
	21	Od Tobiáše Brandýzskýho ze Straškovic	5	
	22	Od Jiráska z Nemošic	12	
	23	Od pana Jana Kvistově z rolí Sladkovský	9	
	24	Od Matyáše Kůhoje z rolí obecní	6	4
31	25	Od pana Jana Renhajka	5	7
	26	Od Jana Konečného z Draškovic	20	
	27	Od Matěje Kurskýho z Nemošic	3	
	28	Suma ozimného žita léta 1658	404	12
	29	Léta 1657 příjem jarého žita jak k ruce obce setého tak i z přijatého mandele od lidí z rolí přijato		
	30	Od Jana Marinka z rolí Štůmstarovský	3	12
	31	Od Jana Rambouzka z rolí obecních	3	13
	32	Od pana Jana Kritovis z rolí Sladkovských	6	10
	33	Z rolí obecních což sama obec sela po 3 roky	18	12

		Celkem	33	2
	34	Z kterýžto jar. žito jsauce omláceno přijato z něho zrna	12	9
	35	Léta 1658 příjem žita jarého v mandelech takto		
	36	Od Jana Marinka	11	14
	37	Od pana Jana Kritovis z rolí Sladkovského	5	10
	38	Od Matyáše Kůhoje	6	10
	39	Od <i>(nelze přečíst)</i> ze Svítkova	2	
	40	Z rolí obecných za stodolou což sama obec zasela	32	
	41	Od France Klamýra z rolí obecních za Bory což na mandele seto	3	
		Celkem	61	4
	42	Suma všeho příjmu žita ozimného i jarého v slámě za rok 1658 sklizeno v sumě činí		
			strych	věrtel
33	43	Z kterýchto 463 mandele a 1 snopu jest vymláceno 170 mandele a poněvadž žito ozim spolu s jarým žitem všechno v hromadu spojeno jest a z rozličných rolí a vazba nerovná jsouc, někteří snopy malý, a žito jedno <i>(nelze přečíst)</i> chatrnější jest, z těch 170 mandele přijato zrna.	113	2
			mandel	snop
	44	Žita ozimného a jarého zůstává k vymlácení ještě v slámě v restu z ourody 1658	263	1
			strych	věrtel
	45	Suma všeho příjmu žita na zrně ozimného i jarého za rok 1657 a za rok 1658 spolu s předešlým restem činí	392	2
		Z toho vydání		
	46	Z léta 1657 na rolích od pana	27	

	Novomlýnského vyplacených naseto na zru		
47	Od stodoly vyseto na zru	7	2
48	Na jaře u stodoly vyseto	2	2
49	Panu Janovi Cholovi prodáno	2	3 kopy 20 grošů
50	Pánům cechmistrům a mistrům poctivého řemesla pekařského po 48 groších	23	18 kop 24 grošů
51	17 May 1657 J. M. panu děkanu od s. Jiří léta 1657 až zase d s. Jiří léta 1658	6	
52	Matějovi Strožkovi zvoníkovi k službě jeho při s. Havle. Léta 1657 dáno	1	
53	Marianě Třisíkový prodáno	1	48 grošů
54	V létě 1658 na roli od pana Novomlýnského vyplaceno zase na zimu vyseto	24	8
55	10 oktobri pekařům Za ně peněz po 45 groších	11	8 kop 15 grošů
56	23 oktobri vedle snesení pánů radních též pánův starších obecních Balthazarovi Klossovi písaři radnímu od obnovení spravování reyster při knihách městských zelených za recompens dáno	6	
57	Matějovi Stříčkovu zvoníkovi k službě jeho zvonícího při s. Havle léta 1658 vydáno	1	
58	23. žito pekařům na zaplacení úrokův do (nelze přečíst) vyplacení peněz p. Novomlýnskému do Hory Kutný po 45groších vydáno	60	45 kop
59	28. jedný osobě, která tak v palcených (nelze přečíst) obci časem slouží za rekompens vydáno	2	
60	18 decembry pěti pekařům po 45 groších vystaveno	6	4 kopy 30grošů
61	Téhož dne Lukášovi Černému vystaveno	1	45 grošů

34	62	Suma všeho vydaného i prodaného žita jak v roce 1657 tak v roce 1658 činí	185	
	63	I tak rovnaje příjem s vydáním a prodáním, zůstává žita ozimného i jarého k budoucímu počtu na restu	7	7
	64	Suma příjmu peněz činí	81 kop	2 groše
		Příjem pšenice		
	65	Po předešlém počtu za rok 1656. Zůstal pšenice na zrně v restu	3	
	66	Z ourody a třetin rolí obecných v létě 1657 a 1658 v mandelech není přijato nic	0	0
		Vydání pšenice		
	67	1658 6 dne aprila k <i>(nelze přečíst)</i> obecní kterou konal pan Jan Trejnský spolu s panem Janem Čelakovským vydáno	2	2
68	Ittem vedle snesení ppp. radních též p starších obecních, p. Balthazarovi Klossovi, písaři radnímu od spravování a přepisování register při knihách městských, za recompens darováno a vydáno		2	
35	69	Suma vydání pšenice	3	
	70	I tak v slámě ani na zrně v restu nezůstává pšenice nic	0	
		Příjem ječmene		
	71	Po předešlém počtu za rok 1656 nezůstalo ječmene na zrně ani v slámě v restu nic		
		Z ourody a z třetin rolí obecných přijato		
			mandele	snopy
	72	Léta 1657 od Jana Morynka přijato	20	8
	73	Od Jana Dyráska z Nemošic	9	4
	74	Od Matyáše Kuhoje	27	13
	75	Léta 1658 Od Jana Jiráskaz Nemošic	1	14
76	Od Jana Morynka	7	5	

	77	Od Matyáše Kůhoje	15	10
	78	Suma příjmu	82	9
	79	Z kterých jsou vymláčeno 52 mandele 10 snopů jest přijato z něho zrna	44 strychů	3 věrtele
	80	V slámě zůstává ječmene v restu	24	14
36		Z toho vydání zase		
			Strych	věrtel
	81	V létě 1657 žakovstvu školnímu na kraupy je dáno	1	
	82	Matějovi Strejžkovi zvoníkovi na službu jeho při sv. Havle léta 1657 je dáno	1	
	83	Thomášovi Žďánskýmu což 13 měsíce augusta léta 1657 k várce obecní zase oplaceno	32	
	84	23 novembr k várce obecní na slad dáno	3	
	85	Ittem vedle attestati předešlých starších obecných Tomášovi Žďánskému dáno co tak k várce obecní anticipoval totiž 19 may léta 1657 nyní zase oplaceno a vydáno	1	1
	86	J.M. panu děkanu od s. Jiří léta 1657 až zase d s. Jiří léta 1658 stan jeho vydáno	4	
	87	Žakovstvu školnímu v létu 1658 při s. Jiří na kraupy vydáno	1	
	88	6 aprila k várce obecní kterou pan Jan Čenský a pan Jan Šelakovský konali vydáno	1	
	89	10 July k várce obecní, kterou zpravoval Jan Pokorný	2	
	90	Suma vydání ječmene na zrnu	44	2
	91	I tak zůstává v restu ječmene na zrnu	0	
		Příjem ovsa na zrně		
92	Po počtu za rok 1656 (<i>nelze přečíst</i>) nezůstává ovsa na zrně v restu nic	0		
37		Z ourody a třetin rolí obecních		

		mandele	Snopy	
	93	Léta 1657 odpaní Anny Šumpostrový přijato	12	2
	94	Od pana Jana Kvistoně z rolí Sladkovských	8	10
	95	1658 od paní Anny Štumpastový přijato	18	3
	96	Od pana Jiříka Čiezského přijato	7	7
	97	Od Jana Jiráka z Nemošic	5	2
	98	Od Jana Rambouzka	6	8
	99	Od pana Jana Kvistoně z rolí Sladkovských	5	5
	100	Od Jana (<i>nelze přečíst</i>) z rolí Štumsarovských	5	13
	101	Suma příjmu ovsa v mandelých za rok 1657 a 1658	72	3
	102	Z kterého jsauc vymláčeno 55 mandele 13 snopů zrna z nich přijato	42 strychů	
	103	V slámě zůstává v restu ovsa	16	6
		Vydání ovsa		
	104	V létě 1657 od 7 novembra až do 12. Žito na koně pánům comisařům jak z města Hradce Králové nad Labem též i z města Chrudimi kterýž od J. M. slavné komory české k vizitýrování sousedských várek a šenků vína sem do města Pardubic nad Labem deputirovaných byli z (<i>nelze přečíst</i>) vydáno	36	1
	105	1658 22 february panu Nikolay Felixu Orlikovi rytmistru jedouc od J. M. C. až do Polska a zůstavauc zde v městě přes noc vydáno na jeho koně obroku	0	3
38	106	8 Juny panu vachmistru Švancmiklovi od regimentu p. Mareses Mattsei, aby nad soldáty svými zde v městě což jejímu dobrou comentu držeti ráčil darováno od obce ovsa	3	
	107	Matyášovi Kuhýmu zde po dvakráte koně důležité potřebě obecní za zapůjčil vydáno	1	

	108	Panu Pavlovi Volsovi primátoru za 2 panty železný k dveřím jdouc na valy na Zelené bráně vydán	1	
	109	18 octobra Jiříkovi Zelinkovi hospodskému po 24 groších prodáno ovsa	4	1 1 kopa 42 grošů
	110	Jednomu laytmantu se dvěmi rejthary vydáno		2
	111	Od 25 novembra až zase do 31 decembra léta tohoto 1658 přimaširující sem do města Pardubic d regimentu pana Marko panu laytmantu s jedním (<i>nelze přečíst</i>) dle ordinanovy J.M. pánův laytmnanův krajských kraje chrudimského s tím nařízením ab se jim vychování do jistého dalšího nařízení vydali hleděti, jest porozdílně každého dne jakž toho starší páni obecní náležitě rozepsaní (<i>nelze přečíst</i>) týmž osobám na koně jejich všech dvích vydáno	19	3
	112	Suma vydaného ova od léta 1657 až do 31 decembra léta 1658 činí	32	3
	113	I tak zůstává ovsa na zrně v restu	9	3
	114	Suma tržení za oves	1 kopa	42 grošů
	115	Suma tržení za prodané obilí v tomto půldruhým létě činní	82 kop	44grošů
39		Příjem prosa		
	116	Po předešlém počtu za rok 1656 nezůstalo prosa na restu nic		
	117	Z ourody a třetin v tomto čase vysouc žádného na rolích obecných setého není, přijato takto nic		
		Příjem z hrachu		
	118	Po předešlém počtu za rok 1656 nezůstalo hrachu na restu nic		

	119	Z obrody a třetiny letošního roku 1658 Od pana Jana Kvistomis z rolí obecných od domu Sladkovského pod vinicí jsauc k Pardubičkám jest přijato	2 strychy		
	120	Ittem jsouc vymláceno, zrna z něho přijato	5 strychů		2 větele
		Vydání hrachu			
	121	Vedle jistého snesení pana primátora též pánů starších obecných poněvadž jak páni radní, tak páni starší obecní dosti měli práci a starostí o dobro obecní mají, a nemálo nešli mnoho svých obmeškáváním pro práci obecní v čase (<i>nelze přečíst</i>) i snášeli a (<i>nelze přečíst</i>) musejí jest pánům starším obecním a pánům radním za recompens z toho hrachu a a úrody ze dvora obecního po rozdílnu každému vydáno a do jedné sumy sečteno	4 strychů		2 větele
	122	Pro čeládku pana laytmanta do domu Václava mladšího Kutt. dáno			2 větele
	123	Žákovstvu do školy dáno při s. Havlu léta 1658			2 větele
40	124	Pohůnkovi, který nad jmenovaným osobám hrách roznášel, za práci vydáno			1 větel
	125	Suma vydání hrachu	4 strychy		3 větele
	126	I tak zůstává na zrně hrachu			2 větele
		Příjem peněz za všelijaký dobytek obecný			
			kopy	groše	denáry
	127	Poněvadž dvůr ještě k dvoru vyzdvižený nepřišel a dobytka žádného obecního mimo dva býky hospodářské kterýž se pro skot ovcí sausedskýho mají a z nich jeden řezníkům pardubským prodaný. Při tomž dvoře se nevynechají. Počet tohoto nadepsaného býka jednoho do příjmu se tuto pokládá	3		

		Za trávy na lukách obecných prodávané			
	128	Od paní Anny Štumplové jsauc ji louka horní Skopovská zanechaná. Ještě soldáti koňmi nevypásli sklídíce z ní přijato	1	10	
		Víceji od též paní Anny Štumplové za trávu na louce horní Sladkovské od domu obecního, přijato	1	30	
41	129	Ittem v létu od pana Samuela Bobrovského za trávu na louce slově ostrově Vedkovském prodáno	3		
	130	Ittem v létu 1657 od pana Jana Příchuvského a jinších pánův sausedův za sena na kupkách jim po rozdílnu na lukách obecných podáno přijato v sumě	10	9	
	131	Ittem od pana Hendrycha Šlasty z úhora obecního přijato	3		
	132	Ittem od Martina Hotoze za trávu jemu prodanou na lauce slově Hlavěnice přijato	1		
	133	Ittem víceji za votavu a lukách obecních lidem po rozdílnu prodávané přijato	4		
		1658			
	134	Od paní Anny Štumplové z louky horní Sladkovské za trávu jí prodanou přijato	1	30	
	135	Ittem od pana Jana Zichumského z Ostrova Vedkovského přijato	3		
	136	Ittem od pana Fendrycha Šlasty z úhoru obecního přijato	3		
	137	Ittem za sena v kupách lidem po rozdílnu na lukách obecných prodávané přijato	9	1	
	138	Za votavy na lukách podobných lidem po rozdílnu prodávané přijato	5	19	
	139	Od urozeného pana Pavla Volfa z Krygsfeldu a Jana Bělského z pronajatého dvora v nově	2		

		obráceného pokládá se příjem v tomto roce 1658			
	140	Suma tržného za trávy v tomto čase činí	47	39	
	141	Suma všeho užítku tržení ze dvora obecního za obilí, dobytek a za trávy činí	133	23	

42	1	Příjem peněz vyplacených na čistotu	0		
----	---	-------------------------------------	---	--	--

	2	Příjem sbírek číhodných	0		
--	---	-------------------------	---	--	--

	3	Poněvadž se z nich obzvláštní počet činí do tohoto počtu není přijato nic	0		
--	---	---	---	--	--

Více rozdílného příjmu

43	1	<i>(nelze přečíst)</i> mastných počítajíc od jednoho krámu po 12 groších, vedle sečtení registříků purkmistrovských od 20 juny léta 1657 až zase do 13 dne decembra 1658 přijato	6	42	
	2	Od městských zvonův brávají po 7 kopách, nicméně do tohoto počtu není přijato nic			
	3	Pokuty od pekařů domácích od 20. Juny 1657 až do 31 dne decembra 1658 vedle registříků purkmistrovských jako také počtu příčinou a některých sousedů pro neuctivé mluvení k úřadu městskému v tom čase jest přijato	16	30	
	4	Ittem od pánův cechmistrů a mistrů řemesla novoševcovského pro nesvornost mezi sebou pokuty přijato	7		
	5	Z třížně obecní nejsou až posavad' nevyzdvižené do tohoto počtu není přijato nic	0		

	6	Na summu peněz sirotkům městským vedle pojištění slavné a svaté paměti císaře Matyáše do rathausu zapůjčenou do tohoto počtu není přijato nic	0		
	7	Platu z ostrova Šišatkovského vedle milostivé rozhodnutí J. M. komory české léta 1657 dne 18 decembra prostě od pana důchodního zámeckého za rok 1657 přijato	3	30	
	8	Ittem více od pana písaře důchodního dle týchž registrů při s. Havle léta 1658 přijato	3	30	
	9	Od pana primátora a dalších p. konšelů jejich nájmu z bělidla Makolovského za řekou vedle zdí městských u Bílé brány za rok 1657 přijato	2	30	
	10	Ittem od paní Doroty Pokorný z týchž bělidel Makolovských za rok 1658 přijato	2		
	11	Od Zachariáše Daitla podobně z bělidla za řekou za rok 1657	1		
	12	Ittem od paní Anny barvířky podobně za rok 1658	1		
44	13	Od Židů v Pardubických z <i>(nelze přečíst)</i> židovského platíc za rok 1657 přijato	0	30	
	14	Ittem od týchž i téhož <i>(nelze přečíst)</i> Od s. Jiljí až do s. Havla za <i>(nelze přečíst)</i> léta přijato	0	35	
	15	Od Simona Rakovnického nato což obci milostivěji <i>(nelze přečíst)</i> komory české resoluti na místo z úrokův městských zastoupiti musela a on to v předešlých letech za povinnosti rychtářské na něm zůstávajících od sausedův vyvzpomínati měl, poněvadž na tu sumu nic neodvedl není tak do tohoto počtu přijato nic	0		
	16	1658 9 may od pana Jana Míška staršího obecního a pan Štůčka nařízených vyjberčích k vydávání pečeti na vyzdvižení nový zvonice	16		

		k svatému Janu za Zelenou bránou což tak na pomoc kdo z lásky křesťanské učinil a od peněz daroval při přítomnosti pánův starších obecních přijato			
	17	Ittem víceji od J. M. pana laytmanna 1 kopa 30 grošů a pan Jiřího Tejneckého podobně 1 kopa 30 grošů činí obojího	3		
	18	Pokuty od Šalamouna Žida přijato protože bez povolení úřadů pšenici sobě voziti dal a ji prodával	2	20	
	19	1658 19 octobera za prodání koky a proysa z pivovar obecního k záduší s. Bartoloměje totiž za 250 koky a proysa přijato	1	10	
	20	Suma rozdílneho příjmu činí	68	57	
	21	Suma všeho příjmu v tom půldruhém roce činí	2610	23	
45	1	Suma sumárum všeho příjmu i s předešlým restem činí	2805	48	1 ¾

Výdaje

Vydání peněz z nadpřed psaných příjmů

Foliant	PČ	Předmět zápisu	kopy	groše	denáry
46	1	Úrokův ze mlýna, slově z valchy i z též valchy do důchodův J. M. král. Panství Pardubského náležícího celoročního za termín s. Havelský léta 1657 a za termín s. Ondřejský léta 1658, proti kvitancím rychtáře městského odvedeného za jeden rok v jedné sumě 32 kop a na zlatý činí	37	20	
	2	Ittem víceji za termín s. Havelský 1658	18	40	
	3	Úroků z případnosti ke dvoru obecnímu náležících, kterých se tak užívati mohou za nadepsaný termíny proti kvitancím rychtáře	35	15	1 ½

		městského odváděného do důchodův J. M. král. V jedné sumě činí			
	4	Z mlýna obecního v městě Sladového podobně za tři termíny proti kvitancím rychtáře městského odvedeno		29	1 ½
	5	Suma vydání úrokův do důchodův J. M. král. Činí	91	45	

Úroků aneb platu věčného do kaple Betlémské

46	1	Proti kvitanci pana Ondřeje Čížka z Jesijborku a sošeje karolinské pod actum dne 25 měsíce oktobra léta 1657 platu ročního při s. Havlu a sošeje Betlémské povinné vydáno hotových peněz	21		
	2	Proti druhé kvitanci urozeného pana Ondřeje Čížka z Jesijborku hejtmana též accademie karolinské pod datum městských počtých 12 Janu léta tohoto jdoucího 1659 platí ročního při s. Havlu se skládajícího za rok 16 (<i>nelze přečíst</i>) hotových peněz odvedeno a vydáno	21		
	3	Suma úroků do kaple Betlémské činí	32		

		Nákladu na opravu města, bran valů, šraňků i kováři proti aprobacím			
47	1	1658 6 juna Janovi Svobodovi tesaři z domu obecního od udělání dveří a futer okolo nich jsauc na vale skrze zelenou bránu tak se pásti mohly a dobytek tam sausedský vchodil		24	
	2	1 novembra Lukášovi Černýmu tesaři obecnímu od vypobíjení 8 kop šindele na střeše na bráně za zelenou věží vydáno		15	
	3	20 decembra Matoušovi Kondesovy z Hostovic,		42	

		skláři od spravování vokov v zelené bráně když brány zůstává, dle smlouvy jest mu vydáno			
--	--	--	--	--	--

47	1	Náklad na vžzení v rynku v ulicích a kde zapotřebí jest i odvezení kamene a písku	0		
----	---	---	---	--	--

47	1	Náklad na opravu všech mostův i od dělání a přivezení mostnic Proti aprobacím p. primátora a pana staršího obecního předního			
	2	Léta 1657 25 Jůna Lukášovi Černýmu tesařovi od otesání dříví plaveckýho na Zelenou bránu od podšestlování i udělání nového městu při týž bráně též od skládání 1 ½ kopy mostnic jako i tak od válení prádla na řece u mastných krámův vydáno podle smlouvy	2	40	
	3	Týchž dne p. Janovi Klobsatovi od přivezení dřeva (<i>nelze přečíst</i>) u mastných krámův vydáno		12	
48	4	7 jula Janovi Sanáčkovu a Martinovi Hotošovi tesařům od spravování masků rybníčka obecního jest jim vydáno		12	
	5	11 jula Lukášovi Černýmu tesaři obecnímu od udělání v lesích obecních po straně bukovinské poražení tých (<i>nelze přečíst</i>) pro nápravu mostů a cest pod rybníkem spoj (<i>nelze přečíst</i>) položení těch mostnic a spravování co za potřeby bylo městu na den po 15 groších tovaryši po 12 groších vydáno		54	
	6	Téhož dne Jakubovi (<i>nelze přečíst</i>) a Janovi Moravcovu nádeníkům, kteří témuž tesaři trámův týž mostnic pod rybníkem spojlem klásti a dělati pomáhali vydáno na den 8 grošů činí		16	

7	Ittem téhož dne Francovi Klavirovi od nošení mostnic pro napravení cest pod rybníkem spojlem Ittem od převzení jedné fůry tesaných nosnic k mostu Mejtskýmu vydáno		30	
8	Ittem víceji téhož dne Janovi Kučerovi za vsi Pardubiček od přinesení 77 mostnic v lesích po straně bukovinské až k mostu kdež za potřebí bylo dle smlouvy jim učiněno vydáno 1	1	12	
9	Téhož dne Lukášovi Černýmu tesaři od udělání dvouch kop mostnic v lesích po straně bukovinské podle smlouvy vydáno	3		
10	12 july panu Pavlovi Volfovi z Krygsfeldu od přinesení jedné fůry mostnic z lesů po straně bukovinské k mostům		18	
11	2 september Lukášovi Černýmu tesaři od udělání 2 kop mostnic v lesích po straně přerovské dle smlouvy jim učiněných 3 groše Ittem od položení 2 kop 15 mostnic kde za položení bylo dáno 1 kopa 7 grošů činí	4	7	
12	Téhož dne nádeníkům zdejším totiž Jakubovi Hodýmu a jinším při něm pracujícím které v Zelené bráně pod mostem zdvihacím kdež se nový dělati má rumavali a vynesly za 7 dní každému na den po 8 groších vydáno		56	
13	8 septembry třem nádeníkům kteří pod mostem zdvihacím kdo má <i>(nelze přečíst)</i> každému po 3 ½ dni na den po 8 groších vydáno	1	24	
14	16 septembra Jakubovi Čenkovi kováři za 4 hřebíky s širokými hlavami k přibíjení jimi létem na zdvihacím novým mostům v Zelené bráně dle smlouvy vydáno		40	
15	21 septembra Matějovi Volšovi od přivezení půl druhý kopy mostnic z lesů po straně přerovského	1	30	

		až k mostům kde za potřebí bylo dle smlouvy			
	16	1 octobra Václavovi Procházkovi (<i>nelze přečíst</i>) za 2 postranky nový ku potřebě nádeníkům když pod zelenou bránou pod mostem zdvihacím vytahovali a cejdily vydáno		5	
	17	14 octobra Lukášovi Černému tesaři od udělání 1 kopy mostnic ku potřebě mostu v lesích po straně bukovinské vydáno	1	30	
49	18	20 octobra pana Janovi Sklajovskému od přivezení mostnic dubových od pily až k bráně zelené na most		10	
	19	24 octobra Jonovi Janáčkovi a Martinovi Hotešovi tesařům od spravování mostků jdoucích k Svítkovu a položení mostnic		12	
	20	26 octobra Martinovi Bočkovi z Pardubiček od přivezení jedné kopy mostnic ku potřebě mostu z lesů po straně bukovinské	1	20	
	21	28 octobra 3 nádeníkům kteří pod mostem vedle brány po 3 dny šum vybírali, aby se snázeji most nový mohl zdvihati každému za tři dny na den po 8 groších 1 kopa 12 grošů Ittem od vynášení fosen od pily až na (<i>nelze přečíst</i>) mostnic 6 grošů vydaných činí	1	11	
	22	26 octobra třem nádeníkům totéž Jiříkovi Vádychovi Janovi Kožešníkovi a Janovi Čapskému kteří pod mostem novým zdvihacím na zelené bráně (<i>nelze přečíst</i>) a dva roci když to jsou most skládal dělati pomáhali jednomu 8 grošů a druhým dvěma po 12 groších vydáno		12	
	23	21 novembra nádeníkům kteří v bráně Zelené a bílé tesařům obecním když zdvihají mosty v řece (<i>nelze přečíst</i>) zaváděti pracovati pomáhali dáno jim za tři konev piva ječného u Lydmily Čiskový		54	

		za 18 grošů činí			
	24	30 decembra panu Pavlovi Volfovi z Krygsfeldu primátoru od přivážení 10 klád dubových z lesů po straně přerovské až k pile pro podložení mostu též i na fošny na mostě zdvihací od každé po 18 groších vydáno	6		
	25	Léta 1658 10 marci Lukášovi tesaři obecnímu a položení jedny kopy a 40 mostnic na mostech jako i přijetí fošen na zdvihacích mostech kde za potřeby bylo vydáno	1		
	26	14 marci tesaři obecnímu od spravování dláždění na bráně zelené při mostu kde zapotřebí bylo vydáno		24	
	27	19 april Lukášovi tesaři obecnímu od udělání 2 kop mostnic ku potřebě mostu ve lesích po straně přerovské (<i>nelze přečíst</i>). Ittem víceji položil porozdílnu mostnic na mosty kde potřeby bylo a víceji dělal při mostech dle co za potřeby bylo 42 grošů činí všeho	3	42	
	28	24 april panu Janovi Šelakovskému od přivezení z lesů po straně přerovské pro opravení mostů za 2 mostnice dle smlouvy	2	20	
	29	5 may Lukášovi Černému tesaři obecnímu od položení trámův 2 a na mostech městských jednoho a druhého na Labském mostu, kteří (<i>nelze přečíst</i>) byli dle smlouvy jest čemu vydáno		30	1
	30	9 may Matějovi Kunšovi od přivezení 4 borovic a 3 fůr mostnic 6 napravení mostů na obojích jdouc k Matějovu		34	
50	31	9 may Lukášovi Černému tesaři obecnímu od položení jednoho trámu nového pod mostek za Labským mostem vydáno		21	

32	27 juna Lukášovi Černému tesaři obecnímu od udělání v lesích po straně bukovinské mostům na opravu 2 kop mostnic vydáno		3	
33	4 augusti panu Janovi Šelákovskému od přivezení 2 kop mostnic z lesů po straně bukovinské až k mostu Labskému a Mejskému vydáno	3		
34	9 augusty panu Janovi Šelákovskému od přivezení 6 fůr mostnic dubových na pile zřezaných do Zelené brány a bílé ku potřebě mostů zdvihacích. Ittem jednoho dřeva na (<i>nelze přechíst</i>) za Bílou bránou vydáno		36	
35	10 augusta tesaři obecnímu dáno čtvrtému od udělání nového (<i>nelze přechíst</i>) za Bílou bránou na mostě a více od spravení mostu kde co za potřebí bylo dle rozepsání vydáno	2	3	
36	8 septembra témuž tesaři obecnímu od položení 2 kop mostnic na mosty rozdělaných místech jako i stavení mostků jdoucích k Sezemicům vydáno	1	9	
37	29 septembra Jakubovi Čenkovi kováři, od udělání ze železa obecního nárožníky šrouby 2 polonárožníků 17 vřeteny 2 a 2 (<i>nelze přechíst</i>) a hřebů do (<i>nelze přechíst</i>) pro sprovoznění váhy z mostu zdvihacího aby se lépeji zdvihati mohla. Ittem k (<i>nelze přechíst</i>) a řetězy s 2 petlicemi. Ittem 6 skoby pro stažení šraňků smlouvy vydalo		50	
38	6 octobra kováři obecnímu od udělání jedné kopy mostnic v lesích bukovinských i s kladením jich na mosty kde za potřebí jest	1	30	
39	28 octobra p. Janovi Kobsatovi z Milhauzu od přivezení z lesů bukovinských až k mostu mostníků 2 fůry mostnic		45	

	40	5 novembra Lukášovi Černýmu tesaři s tovaryši jeho od podvlečení mostův zdvihacích jak v zelené i bílé bráně a dělajíc ve dne i v noci pro přičinití aby lid jezdit mohl	3	29	
	41	Téhož dne 3 nádeníkům, kteří pod těma mosty rumovali neřád vycejzovali a jinějšího díla tesařům dělati pomáhali dáno		54	
	42	24 novembra Lukášovi Černýmu od udělání 1 kopy mostnic ku potřebám mostu v lese po straně přerovské	1	30	
	43	2 decembra Václavovi Dokonalovi spolu s jeho susedy Mětickými od přivázení 2 ½ kop mostnic z léta po straně bukovinské ku potřebě mostů opravení	3		
	44	15 decembra Lukášovi Černýmu tesaři obecnímu od spravování zábradlí a jedny příčky nový udělaný jak v Zelené tak i v Bílé bráně vydáno		12	
	45	P. Janovi Klabsadlovi vydáno od přivázení z lesů přerovských ½ kopy mostnic ku potřebě mostu		3	
51	46	Suma nákladů na všech mostů i od dělání a přivázení mostnic činí	60	59	
	47	Vydání na most labský proti aprobacím			
	48	Rok 1657 16 septembra Lukášovi Černýmu tesaři obecnímu od udělání 3 kop mostnic v lesích po straně bukovinské k mostu Labskýmu přivezených od každé kopy po 1 kopě 30 groších vydáno	4	30	
	49	25 septembra susedům ze vsi Pardubiček od přivezení těch 3 kop mostnic dělaných v lese po straně bukovinské až k mostu Labskému od každé kopy po 1 kopě 15 groších vydáno	3	45	
	50	30 septembra Lukášovi Černýmu tesaři obecnímu jsau toho veliká a nevyhnutelná	4	12	

		potřeba jest na mostě Labském 2 trámy starý schnilý stahati a jinší (<i>nelze přečíst</i>) podvláčeti museli, dělalo: mostnice kladli, zábradlí a co za potřebí bylo vyspravoval. Vedle smlouvy jim učiněno, mistru za 4 dni na den po 18 groších, staršímu tovaryši za 4 dni na den po 13 groších jinším tovaryšům po 12 groších dáno			
	51	Téhož dne nádeníkům, kteří při témž mostě tesařům dělati pomáhali, první den 5 osob, na den po 9 groších, a 4 osobám po 3 dnech, každému na den po 8 groších činí a vydáno	2	12	
	52	1658 17 januara sousedům ze města Pardubic od přinešení 1 kopy mostnic z lesa po straně Bukovinské až k mostu Labskému vydáno	1	20	
	53	9 february Janovi sausedu z Klyslého při jarmarce Hromnickým 5 (<i>nelze přečíst</i>) a 18 želez ku potřebě na vystavení kobyl na mostu Labským v Labi vydáno	6	5	
	54	17 february podruhům zdejšími dvanácti osobám kteří v času (<i>nelze přečíst</i>) na Labi pod mostem koly a zárovňiky mostu Labského z dvou vysekávali každému po 8 groších vydáno	1		
52	55	Léta 1658 24 febrára až zase do 10 marci když vody na Labi přibývalo a Labe se zdvihalo kry veliké po Labi šly tak že se bylo obávati aby most Labský do (<i>nelze přečíst</i>) s sebou nevzali. všeckni podruzi z města ve dne i v noci téhož mostu (<i>nelze přečíst</i>) a hájiti museli takže i mnohokrát pro tu příčinu v mostu (<i>nelze přečíst</i>) dáti se muselo. A lidé sbíhající se hájiti pomáhali podle rozepsání a podepsání pánův starších obecních k těmto registrům (<i>nelze přečíst</i>) osob týchž podruhův rozepsáno jest za ten čas v sumě	17	39	

	vydáno			
56	10 marci Václavovi Procházkovi provazníkovi za 5 postranků ku potřebě mostu Labského koupených vydáno		12	
57	11 marci Franc Klaminovy od přivezení slámy ze stodoly k Labskému mostu když tam nádeníci hlídali, aby na něčem ležet mohli dáno		10	
58	14 marci formanu který všechny potřeby a prkna zase od Labské mostu když kry jíti přestaly až do města odvozil dáno		10	
59	10 aprila nádeníkům kterýž k mostu Labskému povolání byli aby jeden topol který k mostu připlul a o záporníky se zapřel vypravili a po vodě pryč pustili za práci jejich dáno		24	
60	17 marci podruhý připravivší velké dřevo k mostu opět se nádeníci sjíti museli a tesaři i šlotýři jim pomáhali taky aby se škoda na mostě nestala a jest jim za pivo chléb a sejr dáno		20	
61	19 marci Jiříkovi Premisovi recompensum že od mostu Němčického až k mostu Pardubskému když kry se dolů po Labi posouvali ausiroval dáno		18	
62	23 aprila Janovi Svobodovi tesaři z domu obecního za půl pěti dní když trámů na labském mostu tahati a děliti pomáhal za den po 12 groších dáno		54	
63	12 may rybářům pardubickým od splavení jednoho trámu od louky slově Šmokovský ž k mostu Labskému jest jim dáno za práci		30	
64	17 mají Lukášovi Černému tesaři od děláni 1 kopy mostnic ku potřebě mostu Labského v lesích po straně bukovinské dáno	1	30	
65	Suma nákladu na most Labský	46	50	

53		Od spravování cest dřevem Proti aprobacím pana primátora a p. staršího obecního předního			
66	1657 12 july	Matějovi Šťastnému Volsovi od přinášení 5 borovic na podbízení pod mostnice Ittem od vožení mostnic kulatých jednoho dne, když se cesty pod rybníkem Spojlem napravovali dle smlouvy jest mu vydáno	1	10	
67	1658 10 may	nádeníkům zdejšími totiž 9 osobám od spravování cest jdouc k Matějovci obcemi obecními vedle rozepsání jest všem sumě za 20 (<i>nelze přečíst</i>) za den po 8 groších činí 2 kopy 40 grošů Ittem jest jim přidáno chleba od pekařů vzatého za grošů všeho vydáno	2	50	
68	24 juny	vedle jistého rozepsání p. Jana Pokornýho staršího obecního nádeníkům, tesařům, forakům a jiným osobám kterýž cesty jdouc k Sezemicím mezi obcemi pardubickými spravovali tak podobně na druhé straně jdouc k Svítkovu pod mlejnem Svítkovským a to vše jak též rozepsání sebou přináší v sumě sečteno a vydáno	5	8	
69	4 augusti	p. Janovi Šelakovskému od přivezení z lesů obecních po straně bukovinské 10 fůr haty borových k opravě cest jdoucí k Sezemicím	1	20	
70	22 septembra	Janovi Kučerovi, Václavovi Sosahlovi a Melicharovi od spravování cest jdouc k Sezemicům a hati kládami každému za jeden den po 8 groších vydáno		24	
71	3 oktobra	sausedům ze vsi Pardubiček a Doubravice kteří tak 16 fůr (<i>nelze přečíst</i>) p. Jana Žehuňského když se košem napravovali po		44	

		straně jdouc k Rosicům od vozů po 2 groších 32 grošů a od přivezení jednoho sáhu na polštáře pod traubu proti též třídni p. Jirhanského 12 grošů činí všeho a vydáno			
	72	6 octobra 6 podruhům zdejším od napravení cest pústkou jdouc k Dašicům proti třídni p. Jana Žehuňského též položení srouby dubové za 11 dní a na den po 7 groších činí	1	17	
	73	17 octobra Mikuláši Katějovi kterýž 9 fůr hati přivezl k opravám cest jdoucích k Sezemicům ad každé fůry po 4 groších vydáno		36	
	74	17 octobra 6 nádeníkům kterýž týž cesty napravovali hati k napravení sekali za 8 dní na den po 6 groších dáno		48	
54	75	14 febrary Janovi Čezekovi, Jožíkovi Kašrabovi nádeníkům kteří klátili lesy po straně bukovinské na opravu cest jdoucích k Sezemicům každému za jeden den po 7 groších vydáno		14	
	76	Suma vydání nákladu na opravu cest	14	32	

Od dělání dřeva

54		Od dělání dřev sáhových po straně Přerovské proti aprobacím			
	1	Léta 1657 7 janvary Petrovi Třídníkovi a Antovi podruhé od nadělání 8 sáhů dříví dubového v lesích po straně přerovské od sáhů po 8 groších vydáno	1	4	
	2	8 juny Janovi Kaskovi Jiříkovi Smíškovi nádeníkům od udělání 10 sáhů dříví borového v lesích p straně přerovské pro forot obecní od sáhu po	6	1	
	3	17 septembra Janovi Kratochvílovi Janovi	1		

		Kučerovi a Jiřikovi Murdifovi od udělání 10 sáhů dříví měkkého v lesích po straně přerovské od sáhu po 6 groších vydáno			
	4	Suma od udělání dřev sáhových po straně přerovské	3	4	
55		Od dělání dřev sáhových po straně bukovinské proti aprobacím			
	5	1658 24 marci Barholomějovi a Petrovi nádeníkům z třídně p. Žehuňského od udělání 20 sáhů dřev v lesích po straně bukovinské od sáhu po 6 groších dáno	2		
	6	20 novembry podruhům pardubským od udělání v lese po straně bukovinské ku potřebě obecní 15 sáhů dříví od sáhu po 6 groších vydáno	1	30	
	7	Suma od dělání dřev na sáhy po straně bukovinské	3	30	

55	1	Nákladu na orloj i od spravování hodin			
	2	1657 18 july za purkmistra a primátora pana Pavla Volfa z Krygsfeldu Janovi Nanhovi na špik k mazání hodin dáno		14	
	3	12 augusti za purkmistra pana Jana Klábště z Milhausu Janovi Nankovi na špik k mazání hodin dáno		14	
	4	10 septembra za purkmistra pana Jana Skalického Janovi Nankovi na špik k mazání hodin dáno		14	
	5	8 octobra za purkmistra pana Václava staršího Kutnohorského Janovi Nankovi na špik k mazání hodin dáno		14	
	6	1 novembra za purkmistra pana Fendricha Skaly Janovi Nankovi na špik k mazání hodin dáno		14	

	7	11 decembra za purkmistra pana Václava Kůle Janovi Nankovi na špik k mazání hodin dáno		14	
	8	1658 6 January za purkmistra pana Václava Třísky Janovi Nankovi na špik k mazání hodin dáno		14	
	9	2 febráry za purkmistra pana Jana Rambouzka Janovi Nankovi na špik k mazání hodin dáno		14	
56	10	3 marci za purkmistra Balthazara Klossa Janovi Nankovi na špik k mazání hodin dáno		14	
	11	30 marci za purkmistra pana Jana Chole Janovi Nankovi na špik k mazání hodin dáno		14	
	12	25 april za purkmistra pana Martina Rabskýho Janovi Nankovi na špik k mazání hodin dáno		14	
	13	1658 6 marci za purkmistra a primátora pana Pavla Volfa z Krygsfeldu Janovi Nankovi na špik k mazání hodin dáno		14	
	14	2 juny za purkmistra a primátora pana Pavla Volfa z Krygsfeldu Janovi Nankovi na špik k mazání hodin dáno		14	
	15	16 july za purkmistra pana Jana Klábště z Milhasu Janovi Nankovi na špik k mazání hodin dáno		14	
	16	11 augusti za purkmistra pana Jana Brandýzskýho Janovi Nankovi na špik k mazání hodin dáno		14	
	17	18 septembra za purkmistra pana Jana Skalickýho Janovi Nankovi na špik k mazání hodin dáno		14	
	18	18 octobra za purkmistra pana Jana staršího Kutnohorskýho Janovi Nankovi na špik k mazání hodin dáno		14	
	19	10 novembra za purkmistra pana Fendrycha Skaly Janovi Nankovi na špik k mazání hodin		14	

		dáno			
	20	22 novembra za purkmistra pana Václava Kůle Janovi Nankovi na špik k mazání hodin dáno		14	
	21	1658 20 april Kryštofovi Nankovi zámečníku od sdělení povětrníku nového k hodinám šesti závlač a věci co za potřebí bylo spravoval dáno		35	
	22	19 septembra Jakubovi kováři od udělení háku a tří hřebíků z železa obecního který pro zavěšení zavaří dáno		6	
	23	Suma nákladu na Orloj	5	5	

Náklady na radhaus

57	1	Náklad na rathaus za purkmistra pana Jana Rambouzka			
	2	1658 24 januara Václavovi hrnčiči od vymazování v radním domě dáno		6	
	3	Proti aprobacím pana primátora a pana staršího obecního radního			
	4	1657 25 octobra panu Fendrychovi Skatovi od přivezení 5 sáhů dříví ku palivu na radhaus po straně bukovinské od sáhů po 15 groších dáno	1	15	
	5	28 octobra Francovi Klamirovy od přivezení dvou sáhů dříví na radhaus po straně bukovinské dáno		30	
	6	14 decembra p. Václavovi Strnadovi od svázání 3 knih ku potřebám obecním na radhaus dáno		30	
	7	1658 10 january panu primátorovi od přivezení na radhaus 3 sáhů dříví po straně bukovinské od sáhu po 15 groších dáno		45	
	8	19 january Janovi Janáčkovi a Martinovi Hatošovi šlotýřům od zhotovení svihů ze žlabů na radhaus a na děkanství též od podrobení 2		12	

		borovic na děkanství na louč dáno			
	9	29 january Václavovi Strnadovi od svázání knih městských gruntovních od zelených do nových desek podlepených jich kde jaké potřeba v nich byla dle smlouvy vydáno	3		
	10	9 fabrary za půl třetího páru (<i>nelze přečíst</i>) koupených dáno		30	
	11	14 marci Balthazarovi Klossovi co tak jakou práci při knihách rudých jinších měl a registrům že prý obnovil a přepsal, za recompens dáno	3		
	12	24 marci Franojovi Klanirovi od přivezení jednoho sáhu dříví z lesa po straně přerovské až na radhaus dáno		12	
	13	19 augusta za 2 větele vápna koupeného ku potřebě a opravení (<i>nelze přečíst</i>) kde obilí se sypalo a po stěnách obmítány. Ittem od vyhotovení téhož a tak v sumě činí a vydáno		27	
	14	1 septembra Lukášovi Černýmu tesaři obecnímu od udělání žlabů mezi krovy po straně přerovské i vytřením jeho na fůru a za pobíjení starých zase šindelem dle smlouvy jim zavázáno dáno	1	45	
	15	23 septembry paní Anně Šumptrový od přivezení stromů z lesů po straně bukovinské až na radhaus vydáno		21	4
58	16	29 Václavovi Rojsikovi a Vítovi Strnadovi od napravení půdy dlaždičkami na radhause (<i>nelze přečíst</i>) a nyní obilí obecní se sype, též po stranách vápnem obmítání podle smlouvy jest jim vydáno		45	
	17	19 octobra Jiříkovi Šatránkovi ze vsi Blatá za dva vozy hlíny pro potřebu když se kamna v radní světnici překládati budou za ní 24 grošů Ittem 2 ženám který ji na radhaus v putnách		54	

		vozili po 3 groších 6 kop činí, vydáno			
	18	15 octobra Václavovi Kmarkovi ze vsi Meistic od přivezení jednoho sáhu dřeva z lesů po straně bukovinský dáno		15	
	19	8 novembra Václavovi Fialovi činí vymazání ramen v rychtářské světnici na rathaus vydáno		18	
	20	5 decembra témuž činí od vymazání kamen na radní světnici na radhaus dáno		12	
	21	Suma na radhaus vydáno	14	57	

Za papír vosk červený a vitriolium

	1	Za primátora a purkmistra pana Pavla Volfa z Krygsfeldu od 16 juny až do 20 july 1657 za pečetní vosk k psaní a jiných potřebných a jiných pečetí městských za <i>(nelze přečíst)</i> a vitriolium vydáno		38	
	2	Za purkmistra pana Jana Klábště z Milhausu od 6 july až do 24 augusty 1657 vydáno		17	
	3	Za purkmistra pana Václava staršího Kutnohorskýho od 27 septembry až do 19 octobra 1657 vydáno		7	
	4	Za purkmistra pana Fendrycha Skaly od 19 octobra až do 16 novembra 1657 Za vosk červený k pečetění, psaní a jiných věcí potřebných vydáno		12	
59	5	Za purkmistra pana Václava Kule od 16 novembra až do 14 decembra 1657 za vosk vydáno		23	
	6	Za purkmistra pana Václava Třísky od 14 decembra 1657 až do 11 january 1658 vydáno		12	
	7	Za purkmistra pana Jana Ranthauska od 11 january až do 8 febrary 1658 vydáno		13	

8	Za purkmistra Balthazara Klápště od 8 febrara až do 8 marci 1658 vydáno		33	
9	Za purkmistra pana Jana Chole od 8 marci až do 5 aprila 1658 vydáno		12	
10	Za purkmistra pana Matěje Klábskýho od 5 april až do 3 may 1658 vydáno		12	
11	Za purkmistra a primátora pana Pavla Volfa z Krygsfeldu od 3 may až do 31 may za vosk červený vydáno. Ittem za téhož purkmistra a primátora pana Pavla Volfa od 31 may až do 28 juny vydáno		10	
12	Za purkmistra pana Jana Klábště z Milhausu od 28 juny až do 26 augusty 1658 vydáno		9	
13	Za purkmistra pana Jana Brandýskýho od 26 july až do 29 augusty 1658 vydáno		10	
14	Za purkmistra pana Jana Skalickýho od 29 augusty až do 20 septembra 1658 vydáno		9	
15	Za purkmistra pana Václava Kutnohorskýho od 20 septembra až do 18 octobra 1658 vydáno		12	
16	Za purkmistra pana Fendrycha Skaly od 18 octobra až do 15 novembra 1658 vydáno		10	
17	Za purkmistra pana Václava Kule od 15 novembra až do 19 decembr 1658 vydáno		10	
18	Za 7 rysů papíru v tom půldruhém létu od rozdílných osob a po rozdílné k (<i>nelze přečíst</i>) jeden každý rys počítajíc po 2 kopách ku potřebě obecní vydáno	14		
19	Ittem víceji porozdílně na knihy kupováno z 15 knih a kniha po		8	2
20	Za 2 nůžky kancelářský na radhaus k úřadu purkmistrovskému vydáno		30	
21	V roce 1657 za 7 kalendářů od pana Václava Strnada koupených pro depositi na radhaus p.	1	45	

		primátoru, p. staršímu obecnímu a jinší osoby sedící při obci za každý po 15 groších činí a vydáno			
	22	V roce 1656 za 9 kalendářů k novému létu ku potřebám obecním pana Václava Strnada po 15 groších vydáno	2	24	
	23	Ittem od svázání jedněch lejster slavných za rok 1657 témuž vydáno		12	
	24	Za (<i>nelze přečíst</i>) gummy a vitriolium v tom půl druhém létu vydáno	1	12	
60	25	Suma vydání za papír, vosk, galles, gummy a vitriolium v tom čase činí	26	39	

Vydání na platy

60	1	Náklad na (<i>nelze přečíst</i>) úřadu konšelského a jinších povinností			
	2	1657 27 juny při spisování po rozdílnu všelijakých počtův obecních, špitálních, zádušních a kontribučních též po renovaci úřadu konšelského a jiných povinností za jídlo pivo a víno též jiných victuálií i od (<i>nelze přečíst</i>) všelijakých povinností podle rozepsání pánův starších obecních k tomuto počtu přiloženého v jedné sumě sečteno a za rok 1656 vydáno	81	12	
	3	1657 7 july slovuťnému a vzácnému panu Janovi Žihánskýmu od JMC panství pardubského písaři sirotčímu místo recompensu vydáno 1 bečky soli a vepsaných peněz se počítá	7	30	
	4	Suma všeho činí	88	42	
	5	Panu děkanu pardubskému platu ročního			
	6	Důstojnému a vysoce váženému knězi pánovi Václavovi Chluváčkovi panu děkanu	140		

		pardubskému platu ročního jemu od obce po 30 kopách každého kvartálu vycházejícího a tak od s. Jiří léta pojmiživého 1657 až zase do památky s. Jiří léta tohoto tj. za jeden rok pořad zběhlý činí 120 kop a zlatý počítajíc vydáno			
61	7	Ittem víceji témuž děkanu pardubskému d památky s. Jiří léta 165.. Až zase do památky s. Havla téhož léta, to jest za půl léta (<i>nelze přečíst</i>) vydáno po 30 kopách 60 groších na zlatý vydáno	73		
	8	Ittem témuž panu děkanovi Ryvejskýmu vedle vedle rozepsání registra slanařského to létu 1657 na kvartál s. Jakuba vydání jedna bečka soli (<i>nelze přečíst</i>) čeho za	7	30	
	9	1658 4 januar témuž zase na kvartál svatých tří králů deputátů jemu jemu náležejícího vydána jedna bečka soli za	7	30	
	10	Ittem víceji témuž panu děkanovi v témž létě 1658 9 augusta na kvartál s. Jakuba deputátu jedna bečka soli za	7	30	
	11	Za purkmistra pana Jana Klábště z Milhauzu od 27 july až zase do 24 augusta 1657 témuž panu děkanovi k posvěcení krámu na koření podle starobylého způsobu dáno	1	30	
	12	Za purkmistra pana Václava Třísky od 14 decembra 1657 až do 11 january 1658 k hodům vánočním na koření dáno	1	30	
	13	Za purkmistra pana Matějem Rabskýho 18 april 1658 na koření velikonoční dáno	1	30	
	14	Za purkmistra a primátora pana Pavla Volfa z Krygsfeldu 8 juny na koření k hodám svatodušním dáno	1	30	
	15	Za purkmistra pana Jana Brandýskýho 24 august na koření JM panu děkanu k posvěcení s.	1	30	

		Bartholoměje dle obyčejů starobylých vydáno			
	16	Suma vydání panu děkanu	245		
62	17	Varhaníkovi pardubickému služby			
	18	Povolení pánů purkmistrů pánů radních též pánů starších obecních Janovi (<i>nelze přečíst</i>) Souškovi kterýž službu varhanickou k sobě přidal na (<i>nelze přečíst</i>) jeho vyhledávání i s tou rolí, kterou Jan Šors předešlý varhaník užíval k platu peněžitému jemu nadlepšeno a tak od památky s. Jiří léta přítomného 1657 až do památky s. Jiří léta 1658 tj. za jeden rok přijal zběhlý vydáno 20 kop na zlatý činí	23	30	
	19	Ittem víceji témuž od památky s. Jiří až do památky s. Havla léta 1658 to jest za půl léta vydáno 10 kop na zlatý činí	11	40	
	20	Suma všeho	35		
	21	Kantorovi školnímu služby			
		Kašparovi Čerknickýmu tak jak se každoročně po 4 kopách z důchodův obecních vydává jest od památky s. Jiří léta 1657 až zase do památky s. Jiří 1658 vydáno 4 kopy na zlaté činí	4	40	
	22	Ittem víceji témuž od památky s. Jiří do památky s. Havla léta 1658 tj. za půl léta 2 kopy na zlaté činí	2	20	
	23	Suma všeho	7		
63	24	Pánům purkmistrům na stravu a vychování servusů			
	25	Jakož jest se na (<i>nelze přečíst</i>) celého úřadu města Pardubic nad Labem od JM pana vrchního hejtmana v těch panství JM království českém na (<i>nelze přečíst</i>) jist povolení tak, že jedna každá osoba konšelská (<i>nelze přečíst</i>) držící. Za každé 4 tyhoždne po 20 kopách míti má a to jest	455		

		jednomu každému ordinárie vychází. A jest od začátku rejstříků purkmistrovského pana Pavla Volfa z Krygsfeldu primátora, totiž od 16 dne juny léta 1657 až zase do 13 dne měsíce decembra 1658 tj. za 19 rejstříků purkmistrovských pánům purkmistrům na vychování peněz vydáno v jedné sumě jakýho víc ordinární sunmariter sečteno a <i>(nelze přechíst)</i> za vydání, na zlatý činí			
	26	Týmž pánům purkmistrům vydává se ze slanaře obecní zisku solného po 1 věrteli soli tak jak to všechno v registrech slanařských rozepsáno jest vedle pořádného sečtení po rozdílných peněz v tom nadepsaném čase až do 13 decembra léta 1658 na 19 registříků purkmistrovských vydáno soli za	32	15	
	27	Sumy vydání pánům purkmistrům v tom čase činí	487	15	
	28	Pánům starším obecním			
	29	Podle rozepsání registříků slanařských vydalo se soli pánům starším obecním těmto, panu Janovi Pokornýmu, p. Janovi Čimkovi, Mikulášovi Knoskovi, Janovi Viškovi, Janovi Šelkovskému, Samuelovi Hokovi, jednomu každému po 1 věrteli soli vše v létu 1657 a zase podobným způsobem v roce 1658. Až do 31 decembra vydáno těmž p. Janovi Pokornýmu, Janovi Čimkovi, Janovi Viškovi, Janovi Šelkovskému, Samuelovi Hokovi, též za půl léta každému vydáno po 2 věrtel. Za kteréžto vedle pořádného sečtení registru slanařského v tom půl druhým létě vydání se pokládá peněz	12	4	
64	30	Vydání služeb			

	31	<i>(nelze přečíst)</i> Klossovi písaři radnímu od 8 dne měsíce may léta pojmijivého 1657 až zase do 7 dne měsíce novembra léta 1658to zas za půl druhého léta pořád <i>(nelze přečíst)</i> za rok 40 kop a za půl léta 20 kop na zlatý	70		
	32	Dle rozepsání rejstříků slanařského k službě od 20 juna léta 1657 až zase do 31 decembra léta 1658 to jest za půl druhého léta pořád zběhlého vydáno vydán ze slanaře obecní soli půl druhé bečky a za ní peněz za vydání se klade	11	15	
	33	Suma vydání písaři radnímu	81	15	
	34	Důchodnímu městskému			
	35	To jest Janovi Bělskýmu pokládá se za služby za rok 1657 totiž 20 kop na zlatý činí	23	20	
	36	Ittem témuž vydáno za týž rok tak jak se každoročně důchodnímu městskému přidávalo soli bečka vedle ukázání registříku slanařského	7	30	
	37	Ittem více témuž služby za půl léta vydáno	11	40	
	38	Za půl bečky soli podle registříku slanařského pokládá se	3	14	
	39	Suma důchodnímu vydání činí	46	25	
	40	Slanaři obecnímu			
	41	To jest Tomášovi Žďánskýmu slanaři vedle ukázání register slanařských vydáno služby za jeden rok 6 kop. Ittem víceji za půl léta 3 kopy a na zlatý činí za půl druhého léta	10	30	
65	42	Rychtáři městskému			
	43	To jest panu Melicharovi Smetanovi vydáno k povinnosti jeho rychtářské služby za jeden rok 4 kopy a na zlaté činí	4	40	
	44	Ittem Pavlovi Štočkovi písaři rychtářskému podobně za jeden rok vydáno 4 kopy, činí	4	40	
	45	Ittem p. rychtáři a Pavlovi Štočkovi za půl léta to	4	40	

		jest po 2 kopách činí			
	46	Suma rychtáři a písaři jeho vydání	14		
	47	<i>(nelze přečíst) dvěma</i>			
	48	Platí se služby každému po 1 kopě za měsíc a vedle sečtení registříků purkmistrovských od 16 juny léta 1657 až do 13 dne měsíce decembra léta 1658 tj. za 19 měsícův oběma vydáno v jedné sumě na zlatý rejnský počítajíc	45	30	
	49	Kašným dvěma na věži radhausi			
	50	Od 16 juny léta 1657 až do 13 dne měsíce decembra léta 1658 to jest za 19 měsícův jednomu každému po 1 kopě placeno a vedle sečtení registříků purkmistrovských vydáno v jedné sumě na zlatý činí	45	30	
	51	Zvoníkovi			
		Totíž Matějovi Staričkovi za službu zvonickou a <i>(nelze přečíst)</i> za rok 1657 vedle <i>(nelze přečíst)</i> . Od památky s. Jiří 1657 až do památky s. Jiří léta 1658 zaplaceno a vydáno 6 kop na zlatý činí	7		
	52	Ittem víceji témuž od památky s. Jiří až do památky s. Havla léta 1658 tj. za půl léta 3 kopy na zlatý činí	3	30	
	53	Všeho činí	10	30	
66	54	Brannému v Zelené bráně			
	55	<i>(nelze přečíst)</i> Nankovi v Zelené bráně zůstávajícímu od s. Jiří léta pojmiživého 1657 až zase do s. Jiří léta 1658 služby za jeden rok 1657 vydáno 4 kopy na zlatá činí	4	40	
	56	Ittem víceji témuž od památky s. Jiří až do památky s. Havla léta 1658 tj. za půl léta 2 kopy na zlatý činí	2	20	
	57	Všeho činí	7		
	58	<i>(nelze přečíst)</i> dvoru obecního			

	59	Poněvadž dvůr obecní skažen a demolírován jest a pan starší obecní při shromažďování třtin léta 1657 povinnost a práce téhož správce s outěžkáváním činností svých zastaviti musel jest jim ten plat roční totiž 6 kop na mzdu za odměnu (<i>nelze přečíst</i>) placeno jejich zanechán vydáno na zlatý rýnský	7		
	60	Item víceji týmž osobám za půl léta 3 kopy na zlatý činí	3	30	
	61	Suma všeho	10	30	
	62	Mlynáři obecnímu v městě nic			
	63	Žákovstvu školnímu na pomoc			
	64	Totíž na vychování jejich se každého číhodne expenzi po 35 groších mimoto což k výpdkům vejročním se jim nadepsáno po 35 groších čehož všeho od 16 juny léta pojmiživého 1657 až do 13 dne měsíce decembra léta 1658 tj. za 19 měsíců pořad zběhlých vedle registříků purkmistrovských v jedné sumě jest jim vydáno	48	25	

Výdaje na děkanství

67	1	Náklad na děkanství pardubské proti approbacím pana primátora a prvního staršího obecního			
	2	1657 25 juny panu primátoru od přivezení 9 sáhů dříví od stran přerovské na děkanství od každého sáhu po 13 groších činí a je vydáno	1	57	
	3	7 july za jeden věrtel vápna koupeného na děkanství k bělení velkých a malých světnic		10	
	4	18 july Janovi Kučerovi ze vsi pardubické od přivezení 4 sáhů dříví olšovského ku pálení z lesa po straně bukovinské na děkanství dáno	1		

5	12 septembra Lukášovi Černýmu tesaři od spravení střechy na <i>(nelze přečíst)</i> šindelem jí pobíjení dáno		22	
6	6 septembra o jarmarce Svatoviktorýnským na děkanství každému jedna putna za 13 grošů 3 denáry sítko skrz něj se mlíko cedí za 2 groše 3 denáry <i>(nelze přečíst)</i> za 42 grošů krumpáč za 10 grošů činí a je vydáno	1	8	6
7	8 septembra kominíkům z měst pražských kteří komíny na děkanství a jinde kdež zapotřebí bylo vymetali vydáno		53	
8	12 septembry Šafránkovi ze vsi Blata za vůz slámy ku bělení kamen do malý světničky dle smlouvy vydáno		24	
9	16 octobry Václavovi Fialovy hrnčíři zdejšímu od příkládání kamen v malé světnici a za 18 kachlů nových zelených vydáno	1	55	
10	25 octobry panu Fendrychovi Skalovi od přivezení dříví sáhového 16 sáhů dříví ku pálení na děkanství z lesů bukovinských od sáhu po 15 groších vydáno	4		
11	26 octobry Martinovi Brykovi z Pardubiček od přivezení dvou fůr <i>(nelze přečíst)</i> širokých k udělání stání do maštale vydáno		30	
12	10 decembry panu Fendrychovi Skalovi od přivezení 6 sáhů dříví borového po straně přerovské od sáhu po 12 groších dáno	1	12	
13	17 decembra za jeden věrtel koupeného ku potřebě bílení nim za 13 grošů. Ittem za 3 měsý 3 jizbami a za jednu komoru za to 15 grošů vydáno		27	
14	18 decembra Janovi Pulstrovovi tesaři od spravování <i>(nelze přečíst)</i> též za rámeč nový do		33	

		kuchyně do okna dáno			
	15	Téhož dne Kryštofovi Nankovi zámečníku od udělání pantů do téhož okna a za kroužek nový k týž potřebě dáno		15	
	16	1658 10 january formanu od přivezení 3 sáhů dříví olšového z lesů po straně bukovinské od sáhu po 15 groších		45	
68	17	15 january třem nádeníkům od dělání dříví ze starých mostnic kteréž na děkanství dáno kterýmž na to po 8 groších dáno		24	
	18	18 january Janu Šolakovskému od přivezení dvou sáhů dříví volšového a dvou borovic na louče po straně bukovinské až na děkanství od sáhu po 15 groších od borovice po 18 groších dáno	1	15	
	19	20 januára Francovi Klamírovi od pivovaru dříví suchýho z mostnic udělaného odvezl 3 fůry vydáno peněz		12	
	20	2 february Matějovi Volsovi od přivezení 1 sáhu k svátkům vánočním z lesů bukovinských vydáno		15	
	21	9 february o jarmarce Hromnickým koupeno 3 škopky 4 konve za 24 grošů Ittem nádobí za 48 grošů činí všeho	1	20	
	22	16 february panu primátorovi od přivezení na děkanství z lesů bukovinských 3 sáhů dříví po 18 groších téhož dne bednáři pardubskému za nádobí dřevěné ku potřebám na děkanství vydané		51	
	23	25 february šlotýřům zdejším od shasování sněhu jak na děkanství tak i na radhause ze žlabů podvkráté vydáno		18	
	24	14 marci Janovi Balsovi od přivezení jednoho		37	

		žlabu mezi krovy a jedné lávky borové přes ní se z děkanství až na (<i>nelze přechít</i>) obecní tu na děkanství chodí dáno			
	25	20 marci Kryštofovi Vaňkovi zámečníku od udělání jednoho nového klíče ke sklepě dole a přibití zámku i spravení za průth k oknu kterým sklenář ješi ujímal Ittem v malé světnici k vokenici za dva panty nový i za háček pro zavírání vydáno	46		
	26	24 marci Francovi Klamírovi od přivezení dvou sáhů dříví borových z lesa po straně přerovské vydáno		24	
	27	30 marci provazníkovi za jednu šňůru od vrat před plac až na mázhaus ke zvončeku koupenou vydáno		12	
	28	Téhož dne mistru kominíkům z měst pražských od vysmejčení komína na děkanství vydáno		20	
	29	Téhož dne Matějovi Zoustružníkovi od udělání jednoho kolejka a špalíku dlabaného též od svezení toho do zdi na dráty kvůli šmíru dáno		12	
	30	Téhož dne Francovi Klamírovi od přivezení dřeva z lesa po straně bukovinské až na děkanství dáno 3 sáhů činí		45	
	31	1 april za vápno 1 věrtel koupený ku potřebě na děkanství k bílení světnic a mazhauzu		12	
69	32	10 april Lukášovi Černému tesaři od udělání žlabu ku krovu postrannímu v lesích obecních též od vytažení jeho a přibití. Ittem proti (<i>nelze přechít</i>) přetažení lávky aby se přes ní do hostýřů chodit mohlo (<i>nelze přechít</i>) zapotřebí bylo ten dělal, dáno	1		
	33	17 april Janovi Bělskýmu od přivezení z lesů přerovských 4 sáhů dříví p 15 groších dáno	1		

34	23 april panu Janovi Šolakovskému ze stodoly pana primátora od přivezení kůlu bělího na zahradu na děkanství když se plot od příkopů zámeckých napravoval		10	
35	27 april o jarmarce koupeno nádobí hliněného na děkanství za ně dáno		39	
36	31 april Jakobovi Trnkovi kováři od udělení k haltýřům háků a pantů, též pro zbití háků, 12 hřebíků polou podlažních ze svého železa dáno		12	
37	2 juny Martinovi Bůžkovi ze vsi Rybitví za jedny necky koupené dáno		45	
38	17 juny Štěpánovi Jankovic z lesů po straně bukovinské 6 sáhů. Ittem po straně přerovské 3 sáhů vše na děkanství. Od strany bukovinské od sáhu po 15 groších a ze strany přerovské od sáhu po 12 groších	2		
39	21 juny Matějovi Šťastnému Volsovi od přivezení z lesů po straně bukovinské 2 sáhy a z lesů po straně přerovské 6 sáhů. Od strany bukovinské od sáhu po 15 groších a ze strany přerovské od sáhu po 12 groších činí	1	42	
40	6 july p. Janovi Šolakovskému od přivezení jednoho vozu sena dáno		24	
41	8 july za hrnce koupeno, dáno		18	
42	19 augusty za pět (<i>nelze přečíst</i>) vápna koupeného dáno		15	
43	30 augusty ženám které před posvícením bílily a co více zapotřebí bylo dělaly		12	
44	5 septembra za hrnce vydáno		45	
45	22 septembra Kryštofovi zámečníku od udělení jednoho klíče k malé světnici paklíče na radhaus a okenici na mázhaus z železa obecního dáno		12	
46	29 septembra Lukášovi Černému tesaři od		12	

		spravování starých a vypobíjení 4 kop šindele když zapotřebí bylo jako i kůlnu když kočár pana (<i>nelze přečíst</i>)			
	47	Téhož dne Jakubovi Trnkovi kováři pro stažení strůvky kamenný nad vodou kde zábradlí jest. Ittem od udělání dvou háků ke dveřím do pantu a z půl kopy hřebíků šindelních k opravám starým vydáno	19		
	48	16 octobra sausedům drozdickým od přivezení 2 sáhů dříví dáno		30	
	49	28 octobra Janovi Klabsattlovi žlabů z lesů přerovských do maštale vydáno		15	
	50	1 novembra Lukášovi Černýmu tesaři od udělání téhož žlabu dáno		48	
70	51	2 novembra Fendrychovi Sikalovi od přivezení 8 sáhů dřeva po 15 groších dáno	2		
	52	Téhož dne Martinovi Konečným a Janovi Hauserovi ze vsi (<i>nelze přečíst</i>) od přinesení z lesa po straně Bukovinské 5 sáhů dříví, od sáhu po 15 groších	1		
	53	3 novembra Lukášovi Černýmu tesaři od dělání trhanic i také trámů (<i>nelze přečíst</i>) do maštale na straně na děkanství mistru za dva dni po 14 groších, tovaryši jednomu po 11 groších a dvěma po 10 groších. Činí a vydáno	1	30	
	54	5 novembra z lesů po straně bukovinské od přivezení dvou sáhů dřeva		30	
	55	9 novembra Faltýnovi Židu, od spavování oken kde potřeba bylo dáno	1	30	
	56	12 novembra Mikulášovi Kutříkovi od přivezení jednoho sáhů dříví z lesa po straně bukovinské dáno		12	
	57	30 novembra podruhům zdejším od dělání dříví		48	

		v lese po straně přerovské a od nadělání 8 sáhů dříví borového na louče čeho na děkanství d každého sáhu po 6 groších dáno			
58		9 decembra Lukášovi Černýmu tesaři kterýž dveře jdouc na valy s děkanství spravoval a panty přibíjel. Ittem nad kůlničku trám a z volší <i>(nelze přečíst)</i> položil dáno		12	
59		18 decembra za jeden věrtel vápna k bílení světnic 12 grošů. Ittem za vocel k vocelování kovu 6 grošů dáno všeho		18	
60		21 decembra Václavovi Novotnému a Janovi Kučerovi podruhům zdejším který tak sníh ze žlabů poněvadž nadbytek byl na děkanství a na radhauze shazovali každému za jeden den po 6 groších dáno		12	
61		23 decembra za nádobí hliněné dáno		13	
62		24 decembra Jiříkovi Machkovi a Janovi Zemanovi sausedům ze vsi <i>(nelze přečíst)</i> z lesův po straně bukovinské z olšavy pod rybníkem staročeským od přivezení dvou sáhů dřeva po 15 groších dáno		30	
63		26 decembra Janovi Hynkovi a Janovi Kučerovi sausedům ze vsi Pardubiček od přivezení z lesů bukovinských z týchž olšin dva sáhy dříví dáno		30	
64		28 decembra Matějovi Kuncovi od přivezení dříví a žita ze stodoly obecní vydáno		20	
65		Suma vydání nákladu n děkanství v tom čase činí	45	35	

Náklad na školu proti aprobacím

71	1	1658 2 feb. p. Martin starší Vols přivezl jeden sáh dříví do školy před svátky vánočními z lesů		12	
----	---	---	--	----	--

	přerovských jest mu vydáno			
2	18 feb. Od přivezení do školy z lesů po straně bukovinský 3 sáhů dříví od sáhu po 18 groších vydáno		54	
3	19 april Kryštofovi Ulbrykovi od spravení schodů a co za potřeby bylo ve škole dáno		15	
4	31 may Jakubovi Trnkovi kováři za půl tisíce hřebíků šindelových k pobíjení nimi střechy nad školou za ně dáno		27	
5	2 juny Lukášovi Černýmu tesaři obecnímu od zavedení žlábků za komín a za pobíjení střechy kde zapotřebí bylo dáno		15	
6	29 juny témuž Lukášovi Černýmu tesaři od spravení střechy kterouž vítr odtrhal a pryč shodil s jeho tovaryši vydáno		18	
7	18 octobra dvoum ženám od přinešení 12 puten hlíny do školy na spravení pod kamny z Ležánek dáno		8	
8	9 octobra Václavovi Rajsikovi a Vilovi Strnadovi zedníkům od udělání podkamní volky světnici a nic kde co zapotřebí spravovati bylo dáno	1		
9	3 novembra Václavovi Fialovi od vymazávání dvojích kamen ve škole a na sázení do nich 5 kachlů oprých a 2 polívaných dáno		31	
10	9 novembra Faltýnovi Židu od spravování oken		14	
11	Za termín od s. Jiří léta 1657 až do s. Havla léta 1657 žákům do školy koupeno jeden korec hrachu za něj dáno	1	12	
12	Ittem od s. Havla 1657 až do s. Jiří léta 1658 týmž opět koupen jeden korec prosa poněvadž žádného obecního před rukami nejni za něj dáno	1		
13	Ittem od s. Jiří léta tohoto 1658 až do s. Havla	1	12	

		téhož léta jest témuž opět koupeno na jáhly 1 korec prosa za něj dáno			
	14	20 novembra Václavovi Fialovi hrnčíři od vymazávání dvojích kamen vydáno		36	
	15	Suma vydání na školu	8	17	

Náklady na pivovar

72	1	Náklad na pivovar obecní proti aprobacím			
	2	1657 26 juny Mariáně Těšíkovy od vrácení 11 obručí na malý kádě od jedný každý po 3 groších 3 denárech vydáno		35	3
	3	21 augusty Mariáně Těšíkovy bednářce od (<i>nelze přečíst</i>) 9 obručí na menší kádě pivovarské od každé po 3 groších 3 denárech		31	3
	4	7 septembry Janovi Rájskýmu od přivezení fošen borových z pily až k pivovaru 5 a potom k bráně zelené dubových 10 od toho vydáno		18	
	5	21 septembry Matějovi Šťastnému Volsovi od přivezení 30 fůr cihel z rozdílných míst a hlíny 5 fůr k udělení (<i>nelze přečíst</i>) kotliny pod kotel do pivovaru od každé fůry po 6 groších	3	30	
	6	1658 16 marci Pavlovi Praudovi za čepy do kádi a za věcičky (<i>nelze přečíst</i>) koupeno ku potřebě do pivovaru vydáno		16	
	7	14 marci panu primátoru od přivezení dvou hranic dříví pivovarského vydáno		36	
	8	Téhož dne nádeníkům zdejším od udělení nadepsaných dvou hranic dříví ku potřebě obecní od hranice po 18 groších činí a vydáno	36		
	9	Téhož dne Marianie Těšíkovy s tovaryši jejimi od udělení 13 obručích hrubých na kádě od těch 1 kopa 52 grošů 4 denáry. Ittem za nový džber	2	51	1

		pro nošení piva 15 grošů. Též od spravení kádi slévací když tekla 15 grošů víceji od vráčení 4 obručí hrubých na kád' po 7 groších 28 groších. Ittem od malých 3 obručí na menší kádě vážených od nich po 3,5 groších činí 10 grošů 3 denárů a za 1 škopek 5 grošů činí a vydáno na jedné sumě			
	10	17 aprila Janovi Bulskýmu od přivezení fošny dubový a třech raven dubových pod dno pod kád', když se do ní nový dno dělalo dáno		12	
	11	15 may Jiříkovi synu po nebožtíku Kryštofovi Češíkovi bednáři od udělání v pivovaře obecním jedny kádě slově undterských dáno nového dna též od udělání 4 desek nových a to co věze u ní zapotřebí bylo dělalo dáno	3	47	3
	12	17 may tovaryši kotlařskému od spravování pánve kde zapotřebí bylo dáno		9	
	13	28 july vedle vystření a výchozu JM pana hejtmana, p. primátora, p. purkmistrům a pánům starších obecních při pivovaře obecním pro větší volnost pivovaru v kterých se pivo vaří vedle nich jsouce druhý starý pivovar a v něm komín, nádeníkům od rumování téhož starýho pivovaru a boření komínů od 15 dne july až zase do 19 dne téhož měsíce tj. jedenácti osobám po 2 dnech čtyřem po půldruhým dni a jednomu za jeden ten každému na den po 8 groších činí vydáno	3	52	
	14	10 augusty Václavovi Koisikovi a Vítovi Strnadovi zedníkům od spravování pod pánví kotelní		27	
73	15	24 augusta Jakubovi Hodínu, Janovi Kratochvílovi, Janovi Moravcovi a Jiříkovi	1	4	

		Cihláři kteří tak 20 a 21 augusta na pivovaře starým koním (<i>nelze přečíst</i>) a cihly vyváželi každému na den po 8 groších dáno			
16	27	augusta šlotýřům pardubským, kteří tak po celý čas z ní v stodole obecní obilí (<i>nelze přečíst</i>) z vozů skládati a rovnati pomáhali za práci vydáno	1	6	
17	1	septembra 3 nádeníkům kteří v pivovaře starým komín bořili a co zapotřebí bylo dělali každému po 2 dnech a na den po 8 groších		46	
18	20	septembra Marianě Těšíkovy bednáře a synu jejímu vážení 9 obručí na kád' a od spravování džberu dáno		12	
19	24	septembra 4 nádeníkům kteří v pivovaře starým tam vyváželi, kůrky ze střechy sbírali každému za 2 dny na den po 8 groších dáno	1	4	
20	29	septembra 3 nádeníkům kteří v pivovaře starým krov sbírali a více a více co za potřebí bylo dělali za 8 dní za den po 8 groších dáno	1	24	
21	18	novembra Lukášovi Černému tesaři od tažení žlabu na střese a opravování starých a dělají co za potřebí bylo spravoval dáno		18	
22	11	decembra Janovi Svobodovi zedníku kterýž v pivovaře obecním kotlinu spravovali a pod pánví zeď vycvekoval jako i nádeníkům kterýž mu přidával vydáno	1	4	
23		Suma vydání nákladu na pivovar	25	7	4

74	1	Za šindel, prkna, lati, tesy, krokve, hřebíky větší a menší proti aprobacím			
	2	1658 21 january od Jiříka Zemanova z Rohozného koupeno 35 prken ku potřebám obecním každá po 4 groších dáno	2	20	

	3	1 february Jakubovi Trnkovi kováři od udělání hřebíků podložních 1 kopa a <i>(nelze přečíst)</i> podložních též 1 kopa. Ittem víceji jejich půl kopy ku potřebám obecním dáno		31	
	4	4 february Mikulášovi Friksovi ze vsi Rohozného za 34 prken ku potřebě obecní po 4 groších dáno	2	16	
	5	31may Jakubovi Trnkovi od udělání z obecního železa 37 hřebíků s širokými hlavami k snopům zdvihacím do Bílé brány od nich 17 grošů. Ittem ze svého železa za 4 za ně 4 groše. Ittem za dva kahance a k nim dvou nárožníků k zavěšení jich aby se nočního času loučí na nich svítlo, kde by toho potřeba byla od toho 18 grošů činí		36	
	6	Téhož dne témuž kováři od udělání podlažních 1 kopa za 15 grošů. Ittem polou podlažních 1,5 kopa za ně 15 grošů činí a vydáno		30	
	7	22 septembra Matějovi kováři od udělání 1,5 kop hřebíků podlažních a polou podlažních půl druhý kopy za ně 39 grošů a od udělání jednoho pantu nového ku potřebě do pivovaru 6 grošů vydáno		45	
	8	15 octobra za půl tisíce hřebíků šindelních ku potřebě obecní vydáno		27	
	9	Suma vydání za šindel, prkna, latě a tesy	7	28	

75	1	Poslům od chůze v potřebách obecních vydáno			
	2	Jakož se za čase <i>(nelze přečíst)</i> v potřebách obecních na další a bližší <i>(nelze přečíst)</i> vysílání bývali i tak k poslům krajským s patenty po krajích vysílaným a jejím za službu JMC jdoucím platiti při ouřadě purkmistrovským se dostane jest vedle pořádné <i>(nelze přečíst)</i> v registřících purkmistrovkých vše rozepsáno co kterému poslu			

	kdy kdo a za jakou příčinou jdoucímu placeno byl počítajíc od 16 july 1657 až zase do 13 dne měsíce decembry léta 1658			
3	1657 za purkmistra a primátora Pavla Volfa z Krygsfeldu od 16 juny 1657 až zase do 27 july toho léta	2	41	
4	Za purkmistra pana Jana Klábště z Milhauzu od 27 july až do 24 augusta 1657 dáno		19	
5	Za purkmistra p. Jana Skalickýho d 24 augusta až do 21 septembry 1657 vydáno		37	
6	Za purkmistra pana Václava staršího Kutnohorskýho od 21 septembry až zase do 19 octobra 1657 vydáno		18	
7	Za purkmistra pana Fendrycha Skaly od 19 octobra až do 16novembra 1657 vydáno	5	37	
8	Za purkmistra pana Václava Kůle od 16 novembra až do 14 decembra 1657 vydáno		27	
9	Za purkmistra pana Václava Třísky od 14 decembra 1657 až do až do 11 january 1658 vydáno	1	17	
10	Za purkmistra pana Jana Rambouzka od 11 januara až do 8 februara 1658 vydáno		35	
11	Za purkmistra Balthazara Klábště od 8 febrara do 8 marci 1658 vydáno	1	30	
12	Za purkmistra pana Jana Chole od 8 marci až do 5 aprila 1658 vydáno	1	30	
13	Za purkmistra pana Matěje Rábskýho od 5 aprila až do 3 may 1658 vydáno		36	
14	Za purkmistra a primátora pana Pavla Volfa z Krygsfeldu od 3 may až do 31 may 1658 vydáno		41	
15	Za téhož purkmistra a primátora od 31 may až do 28 juny 1658vydáno		18	
16	Za purkmistra pana Jana Klabsattle z Milhauzu od 28 juny až do 26 july 1658 vydáno		24	

	17	Za purkmistra pana Jana Brandýského od 26 july až do 23 augusta 1658 vydáno		9	
	18	Za purkmistra pana Jana Skalického od 23 augusta až do 20 septembra 1658 vydáno		9	
	19	Za purkmistra pana Václava Kutnohorského od 20 septembra až do 18 octobry vydáno		30	
	20	Za purkmistra pana Fendrycha Skaly od 18 octobry až do 15 novembra 1658 vydáno		30	
	21	Za purkmistra pana Václava Kůle od 15 novembra až do 13 decembra 1658 vydáno	1	7	
	22	Suma vydání poslům	18	28	

76	1	Za lopaty, sekery, motyky, kolečka, klíny a nosatce proti aprobacím			
	2	1658 11 february panu Mikulášovi Knotkovi mlynáři za čepy železný vážící 24 unci ku potřebám obecním koupeno za 1 unci po 3,5 grocích činí a vydáno	1	24	
	3	Za varnu k potřebám obecním	0	0	0
	4	Od vystrahávání blata na rynku	0	0	0

77	1	Náklad na šatlavu proti aprobacím			
	2	1657 7 july za 2 škopky (<i>nelze přečíst</i>) k důležité potřebě vydáno		7	
	3	Téhož za jeden věrtel vápna na barvení zdí dáno		30	
	4	13 july Václavovi Probovatému zedníku od spravování zdí když zapotřebí bylo dáno		54	
	5	13 septembry Petrovi Pallsovi zámečníku od udělení některých trámů (<i>nelze přečíst</i>) pro vězně železných a k nim dva zámky visuté vydáno	1	45	
	6	8 octobry Heldinovi Zitů z Luže od spravování škod kterýž zde byla i přeskládání jich dáno		54	

	7	28 octobra Lukášovi Černýmu tesaři od spravování starých a kdy potřebě bylo prkny pod střechou za pobíjel dáno		4	
	8	26 octobra Martinovi Bříkovi ze vsi Pardubiček od přivezení jedné klády do šatlavy z bělidel JM C vydáno		10	
	9	28 octobra Francovi Klamírovi od přivezení jednoho sáhu dříví z lesův dubových		15	
	10	1568 2 febrary Matějovi Šťastnému Volsovi od přivezení jednoho sáhu dříví z lesu Přerova		12	
	11	20 febrary mistrům kominíkům z měst pražských od vysmejčení komínů a posků vydáno		18	
	12	31 febrary Jakubovi Trnkovi kováři od udělání 3 řetězů (<i>nelze přečíst</i>) nový a potom k tomu 7 (<i>nelze přečíst</i>) vše z železa obecního vydáno		24	
	13	24 novembr Lukášovi Černýmu tesaři od udělání kládí do šatlavy a položení ji po dva dni samočtvrtému mistru po 14 groších. Tovaryši jednomu po 11 groších a dvěma tovaryšům po 10 groších vydáno	1	30	
	14	9 octo. Faltýnovi Zitů z Luže od spravování oken v šatlavě a na zadní světnici novýho udělání vydáno		33	
	15	Suma vydání nákladu na šatlavu	7	21	

78	1	Náklad na krámy masné a kutloff			
	2	1657 26 octobry Kyštofovi Mankovi zámečníku od spravování zámku krytého ke krámům masným a udělání dvou klíčů nových k témuž zámku vydáno		42	
	3	1658 19 juny Lukášovi Černýmu tesaři obecnímu od spravování v krámech masných 4 vík na kterých se maso prodává vydáno		12	
	4	Celkové		54	

1	Náklady na mlejn obecní na městě			
2	1657 26 octobra Faltynovi Jiříku Sklenáři z Luže od spravování oken na mlejně sladovým v městě a špehýrky do svého olova překládaný vydáno		45	
3	1658 14 marci Janovi Bělskýmu od přivezení jednoho sáhu z lesů po straně přerovské k potřebám mlýna obecního dáno		18	
4	19 augusta Kryštofovi Ubníkovi s tovaryšem jeho od spravování zdí nahoře nade mlýnem při štítu a dláždění dáno		33	
5	1 septembry Lukášovi Černýmu tesaři od dělání žlabů nových v lesích po straně bukovinské i s vytažení jeho, za pobíjení za pobíjení na mlejně mezi krovy dáno	1	45	
6	2 octobry od přivezení žlabů z lesů po straně bukovinské mezi krovy k mlýnu dáno		21	
7	21 decembry Martinovi Holubovi od nakládání šij ke mlejnu obecnímu vydáno	1	15	
8	Ittem Mikulášovi Krátkýmu od udělení jednoho kola jenoho na vodu a dvouh příček při položení kola dle smlouvy p. primátora a p. starších obecních z nájmu poráženo	2	20	
9	K tomu stojíc se mlejnu když se <i>(nelze přečíst)</i> 4 dni jemu poráženo		30	
10	Ittem za fůru každou ku potřebě mlýna poráženo dle <i>(nelze přečíst)</i> řezáno		24	
11	Za <i>(nelze přečíst)</i> k mazání strojův mlýnských <i>(nelze přečíst)</i>		35	
12	Suma nákladů na mlejn obecní ve městě	8	46	

79	1	Náklad na mlejn obecní ve valech i s pilou proti aprobacím			
----	----------	---	--	--	--

2	1657 6 septembry jednomu člověku z Hlinskýho za jeden plech nový k pile koupený, v němž se klády (<i>nelze přečíst</i>) vedle smlouvy p. primátora a p. starších obecních vydáno	9	21	
3	19 octobry Kryštofovi Nankovi zámečníku, téhož nadepsaného nového dáno		34	
4	16 decembry nádeníkům zdejšími od zavření rynku nade mlýnem (<i>nelze přečíst</i>) kudy voda ucházela dáno		30	
5	1658 24 aprily Matějovi Holubovi Kováři od nakládání třmenů z obecního železa od toho 39 grošů. Ittem (<i>nelze přečíst</i>) 15 grošů. Činí a vydáno		54	
6	11 augusta dvěma nádeníkům od zavření jímky nad pilou aby voda ucházeti nemohla po 8 groších dáno		16	
7	22 septembry Matějovi Kováři jinak Holubovi od svazování čepů hřídele pily který zlámaný byl dáno		27	
8	23 septembry Matějovi Zelehníku z města Dašice za jeden pilník nový k broušení ním plochy na pile vydáno	1		
9	2 octobry Janovi Bělskýmu od přivezení (<i>nelze přečíst</i>) náležícího k pile na vodě a lesův po straně přerovské dáno		21	
10	11 novembra Jakubovi Hadýnu, Janovi Dašickému a Jakubovi Ludvikovi nádeníkům kteří nad mlýnem jímku kde protržená byla jílem zavázeli a přichovali každému za jeden den po 7 groších dáno		24	
11	29 novembra hrncíři pardubskému od vymazování kamen 5 kachlů vsazených, a modence do kamen vsazených dáno		30	
12	21 decembry Matějovi Holubovi od nakládání a spravování železem obecním do kamen dáno		30	
13	Podle rozepsání mlynáře a učiněno svým (<i>nelze přečíst</i>) p. primátora též starších obecních co tak	6		

		kdy se mlejny (<i>nelze přechíst</i>) musel až do 7 april 1658 pokládá se za 4 (<i>nelze přechíst</i>) za kterýžto jest jednoho kola poráženo po 45 groších a tak ze dvou se poráží a tuto za vydání klade			
	14	V témž roce jest od fůry obří za rok 1657 témuž poráženo		14	
	15	Ittem od přivezení jedné fůry volší na zbraň k (<i>nelze přechíst</i>) nade mlýnem Francovi Klavičků		15	
	16	Ittem víceji jemu se poráží od udělání chodníku k pile dle smlouvy p. primátora a p. starších obecních	5		
	17	Od udělání hřidele novýho když pila na kterouž chodníky kolo udělány chodí a novým vozí vydáno	3		
	18	Ittem víceji od udělání a zavěšení nového kola když pila podobně se poráží zvajnu a to za skoby hotové (<i>nelze přechíst</i>) zase vydáno bylo	1	15	
80	19	Ittem více 15 dne octobry 1658 poráží se témuž mlynáři, když se mlýny tak že se (<i>nelze přechíst</i>) za 4 dny	1		
	20	Za jeden (<i>nelze přechíst</i>) k mazání strojů což se na cedulích úředních přidává podobně se poráží	1		
	21	Ittem od přivezení (<i>nelze přechíst</i>) v tom 1658 roce se poráží		24	
	22	Víceji témuž se poráží od fůry přivezení kamene mlejnského podle (<i>nelze přechíst</i>)	4	40	
	23	Ittem na dvojí (<i>nelze přechíst</i>) fůru poněvadž jest velmi klauzký a malý nad předešlý kameny dle uvážení p. primátora a p. straších obecních poráží se	2	45	
	24	Suma nákladu vydání na mlejn obecní u valchy s pilou	37	17	

	1	Náklad na krámy chlebné	0	0	0
--	---	--------------------------------	---	---	---

	1	Autraty jízdami osob ouředních <i>za purkmistra pana Václava Trísky</i>			
	2	1657 24 decembra panu Janovi Viškovi jdauce do Bohdanče pro ryby k Štědrému večeru a outratu dáno		20	
	3	26 decembra témuž p. Janovi Viškovi když z penězů od obce do Hory Kutný k panu Janovi Bělskýmu chodil na outratu vydáno1	1	30	
	4	<i>Za purkmistra pana Václava Staršího Kutnohorskýho</i>			
	5	1658 5 octobra Jiříkovi Zelinkovi jdauce (<i>nelze přečíst</i>) JM pana hejtmana až do měst pražských vyslán, hledati některých sirotků od města zběhlých na outratu vydáno	2	30	
	6	<i>Proti aprobacím</i>			
	7	1657 26 january p. Václavovi Trískovi co tak v městech pražských při sotícírování utratil i tak co jest od sepsání spisů v německým jazyku k JMC zaplatil a vobecních podstatných příčinách na městě obce založil a vydal zase vydáno	3	30	
81	8	1658 23 februar (<i>nelze přečíst</i>)p. polesného hosknechta Sezenskýho a p. starších obecních když do lesův obecních ze spojil k vyšetření olšiny pod staročeským rybníčkem kterýž k obci pardubské náleží žádajíc o povolení v ní sekati dříví ku palivu (<i>nelze přečíst</i>) se jich zase pro oučtení nadepsaných osob i nikterých p. radních za (<i>nelze přečíst</i>)vína od p. (<i>nelze přečíst</i>) Tejneckýho 13 pint činí a vydáno za ně	3	20	
	9	6 may jsauce pan Jan Pokorný s jedním stasem železa k rozkování do hamrů města (<i>nelze přečíst</i>) kterýžto jsauc tam rozkován ku potřebám obecním zanecháno jest čehož stopu čistého železa vykováno	3	31	

		4 kameny 18 uncí za uhlí kameníků tovaryšům též písaři s propistného z útraty pana Jana Pokorného podvákrate a formanům od fůry všeho vydáno			
	10	Suma nákladu vydání osob ouřadných z útraty činí v tom čase	14	45	

	1	Za pocty v příjezdu poctivých lidí <i>za purkmistra a primátora pana Pavla Volfa z Krygsfeldu</i>			
	2	1657 15 juny jdouc pan primátor Litomyšle skrz město Pardubice do měst pražských zastavic se sem (<i>nelze přechíst</i>) pro uctění jich všech osob vzato vína 5 pint za jednu po 3 groších a za ni vydáno	1	18	
	2	16 juny jsouce dvě osoby radní ku p. Janovi Kouřimskému s penězi jemu od obce jemu (<i>nelze přechíst</i>) depulírovaných po navrácení se jich dáno za 1 ½ pinty vína		18	
	3	18 juny ku panu důchodnímu zámeckému jsouce dvě osoby s příznávacím listem v příčině (<i>nelze přechíst</i>) vínopalných i také (<i>nelze přechíst</i>) po navrácení se jich dána za 2 pinty vína		28	
	4	20 juny do domu p. Kordule a p. Lorence Miky jsouce od ppp. nikteré osoby k spatření deputírovaní jakoby škoda kterému domu nato příčinění (<i>nelze přechíst</i>) se činila vydání po navrácení se jich dána za 2 pinty vína		28	
82	5	21 juny (<i>nelze přechíst</i>) osoby radní a p. starší obecní na výchovu za Bílou bránou (<i>nelze přechíst</i>) kdeby 7 domků židovských stavěti se mělo po navrácení daně za 3 ½ groše		49	
	6	29 juny (<i>nelze přechíst</i>) se pan primas Litomyšlský z měst Pražských přijdouc (<i>nelze přechíst</i>) pro		36	

	uctění jeho vzato vína 4 penty za ně vydáno			
7	Téhož dne jsauce dvě osoby radní k J. M. panu hejtmanu psaním v příčině <i>(nelze přečíst)</i> vysláni po navrácení se jich dáno na 2 penty vína		18	
8	24 juny přicházejíc k <i>(nelze přečíst)</i> J.M. pan děkan v příčinách mnohých jako i tak aby skrze farníky napomínáno bylo aby kteří v svatý zpovědi nebyli časův jich <i>(nelze přečíst)</i> . Pro uctění jeho vzácné osoby vzato vína 5 pint za to	1	10	
9	26 juny přijdouce k <i>(nelze přečíst)</i> služebník pana Kustoše titul s psaním v příčinách platných kdežto se J. M. pan zakazuje, že obci pardubské dobrým patronem <i>(nelze přečíst)</i> věcech býti <i>(nelze přečíst)</i> dodáno 2 penty vína		28	
10	Ittem <i>(nelze přečíst)</i> pylný věci v domě p. primátora panu starší obecní vzato vína 3 penty a dáno za ně		42	
11	29 juny <i>(nelze přečíst)</i> jeden mistr a dva <i>(nelze přečíst)</i> od regimentu Hojserovskýho, peníze které na radhaus k opatrování dány byly pro uctění jich dáno na 3 penty vína		42	
12	30 juny jsauce dvě osoby radní k J.M. panu děkanu s psaním na consistorium patřícím vysláni vzato vína na děkanství 1 ½ penty dáno za ně		21	
13	Ittem téhož dne majíce dvě osoby radní k J.M. panu hejtmanu na zámek s penězi od renovati jíti, vzato vína 1 pinta a dáno za ni peněz		14	
14	2 july při uvádění pana rychtáře městského do šatlavy pro uctění osob s ním deputýrovaných, dána na 1 ½ penty		21	
15	Ittem téhož dne při postupování <i>(nelze přečíst)</i> sirotčího panu písaři Novotnému sirotčímu po navrácení osob k úřadu k tomu deputýrovaných		28	

		dán na 2 pinty vína			
	16	3 july přicházejíce k úřadu purkmistra pana Jakuba Brka, správce J.M. pana Kustose v příčinách některých (<i>nelze přečíst</i>) se J. M. pánu pro uctění jeho aby při J. M. panu úřad pardubský (<i>nelze přečíst</i>), vzato vína z a2 ½ pinty za ně		35	
	17	4 july sausední osoby radní k J.M. panu hejtmanu na zámek v příčinách mnohých obecních zákony také s psáním k tomu J. M. panu Kustošovi náleželo vyslání, po navrácení se jich vzato vína 3 pinty a dáno za ně		42	
	18	6 july jsouce dvě osoby radní k J.M. panu hejtmanu na zámek s nikterýma delegáty ze slavné komory české k úřadu purkmistra pošlýma, po navrácení se jich dáno na 3 ½ pinty vína		49	
83	19	9 july přicházejíc k úřadu purkmistra pan kaplan v příčinách počtu sirotčího (<i>nelze přečíst</i>) některé věci k obci (<i>nelze přečíst</i>) dáno na 2 pinty vína		29	
	20	Ittem téhož dne přicházejíce k ouřadu purkmistra páni starší obecní v příčinách kterých platných i tak v příčině hospodářství obecních a (<i>nelze přečíst</i>) dáno na 6 pint vína	1	24	
	21	11 july jsauce dvě osoby na zámek s Pavlem Stočkem z oučtu s panem důchodním vyslání, po navrácení se jich dáno na 2 pinty vína		29	
	22	12 july přicházejíc k ouřadu pana Listovněse s kázáním od J.M. pana hejtmana v příčinách některých, vína 2 pinty za		29	
	23	15 july tractírujíce páni starší obecní s p. Janem Kouřimským o peníze jemu od obce povinné jako také s panem Janem Květonem o (<i>nelze přečíst</i>) špitálský, vzato vína 8 pint za	1	56	
	24	16 july vedle vykázání pana hejtmana dvě osoby		58	

	radní na zámek vyslány, po navrácení se jich dáno 4 penty vína za			
25	17 july přicházejíce pan děkan k ouřadu purkm. V příčině Petra nádeníka ve vězení šatlavském zůstávajícího dáno pro (<i>nelze přečíst</i>) jeho na 2 ½ penty vína za		36	
26	18 july jsouce několikráte toho dne osoby radní k J.M. panu hejtmanu na zámek v příčině Petra nádeníka, kterýž (<i>nelze přečíst</i>) býti směl, vysláni, po navrácení se jich vypito vína 4 penty a vydáno za ně		58	
27	Ittem téhož dne přicházejíce k večeru páni starší obecní k ouřadu purkm. v příčinách obecních vzato vína 2 penty dáno za ně		29	
28	20 july jsauce některé osoby radní k ouřadu purkm. povoláni v příčině pořízení komory české, k J.M. panu hejtmanu pro (<i>nelze přečíst</i>) a ouřadu k vyrozumění a communicinovaného v příčině židův vzato vína pro uctění jich 3 penty a dáno za ně		43	
29	21 july přijmajíce se některé zprávy v přítomnosti osob radních při ouřadu od jedné ženy v příčině Petra ve vězení zůstávajícího kteréžto správy dvojích radních pánů k J. M. panu hejtmanu na zámek posláni jsou po navrácení se jich zpátky vzato vína 2 ½ penty za		35	
30	22 july činíce páni starší obecní instrukci co dělníkův od všelijkého díla platiti se jmá, kteréžto i tak jeden z pánův officírův zámeckých totiž p. Samuel Sobrovský jest v příčinách některých přijel, vzato vína 5 pint	1	10	
31	24 july přicházejíce k ouřadu purkm. P. (<i>nelze přečíst</i>) s panem Bartovidosem po dvakráte		29	

		v příčinách některých od J. M. pana Hejtmana dáno na 2 pinty vína			
	32	25 july páni starší obecní činice s Havlem Skolem rovnání o peníze obce povinné kterých nemaje činí platiti na den Václava Krátkýho jest jim, co tak v něm ospravedlnosti směl, postoupil, vzato vína 3 pinty dáno za ně		42	
84	33	Ittem téhož dne přicházejíc k ouřadu purkm. (<i>nelze přečíst</i>) v příčině verbuňku a žádajice aby jim kvartýr před (<i>nelze přečíst</i>)dán byl, dáno za 2 pinty vína		29	
	34	6 july (<i>nelze přečíst</i>) osoby radní J.M. panu hejtmanu s některýma správami v příčině (<i>nelze přečíst</i>) vysláni, vedle milostivého poručení, (<i>nelze přečíst</i>) po navrácení se jich dáno za 2 pinty vína		28	
	35	Za purkmistra pana Jana Klábště z Milhauzu od 27 july až zase do 24 augusta léta 1657 vydáno za posly	1	38	
	36	Za purkmistra pana Jana Skalického od 24 augusta až do 21 septembra 1657 vydáno	2	22	
	37	Za purkmistra pana Václava staršího Kutnohorskýho od 21 septembra až do 19 octobr. 1657 vydáno	5	28	
	38	Za purkmistra pana (<i>nelze přečíst</i>) Skaly od 19 octobr. až do 16 novembr. 1657 vydáno	9	56	
	39	Za purkmistra pana Václava Kule od 16 novembr. až do 14 decembra 1657 vydáno	3	15	
	40	Za purkmistra pana Václava Čížka od 14 decembry 1657 až do 11 januara 1658 vydáno	7	34	
	41	Za purkmistra pana Jana Rambouzka od 11 januara až do 8 febrara 1658	4	26	
	42	Za purkmistra pana Balthazara Klosse d 8 febrara	8	31	

		až do 8 marci vydáno			
	43	Za purkmistra pana Jana Chole od 8 marci až do 5 aprila 1658 vydáno	12	42	
	44	Za purkmistra pana Matěje Rábskýho d 5 aprila až do 3 may 1658 vydáno	3	45	
	45	Za purkmistra a primátora pana Pavla Volfa z Krygsfeldu od 3 may až zase do 31 may, podle rozepsaných registříků purkmistrovských vydáno	4	36	
	46	Za pukmistra a primátora zase od 31may až do 28 juny 1658 vydáno	7	42	
	47	Za purkmistra pana Jana Klábště z Milhauzu od 28 juny až do 26 july 1658 vydáno	2	13	
	48	Za purkmistra pana Jana Skalickýho od 26 july až do 23 augusta 1658 vydáno	2	34	
	49	Proti aprobacím			
	50	1657 4 ferby jsauce pan primátor, <i>(nelze přečíst)</i> Skalo a Balthazar Klossa na děkanství u J. M. pana děkana, za příčinou aby se na něčem jinším snesli, kterak by <i>(nelze přečíst)</i> , vypokojení a vypravení přijíti mohl, vzato tam vína 3 pinty, za ně		36	
	51	9 ferby za půl vědra vína panu vachmistru od regimentu p. Hejstera z <i>(nelze přečíst)</i> darovaného aby páni sausedé kteří by nijaké zkrácení od vojáků trpěli, volnosti zastání při němž měli mohli, paní Janě Šumpotrový 2 kopy 18 grošů. Ittem víceji na pinty kterémuž bráno za 1 kopu činí všeho	3	18	
85	52	25 may panu <i>(nelze přečíst)</i> za 9 pint vína při traktaci s pány lytráty <i>(nelze přečíst)</i> povinni k ouřadu purkmistra probrán vydáno	2	8	
	53	10 augusta jsauce jisté osoby k J. M. král. panství pardubského panu purkrabímu na místní obce	<i>nelze</i>	<i>přečíst</i>	

	vyslání (<i>nelze přečíst</i>) mostu Labského poněvadž ulice vpotřebí jest (<i>nelze přečíst</i>) zapotřebí býti mohl, (<i>nelze přečíst</i>) dopochodovali a přijdouce tam J. M. (<i>nelze přečíst</i>) pro (<i>nelze přečíst</i>) a uctění vzato 4 pinty vína a Václavu Voříšku za ně dáno			
54	2 septembra jedný vzácný osobě od obce města Pardubic kterýž časem v dobrým obecním pracujíc jest darováno, půl vědra vína rakouského za ně dáno	2		
55	6 octobra pánům páterům kapucínům do města Chrudimi dodáno od obce města Pardubic půl vědra vína a Janovi Kutějovi zaplaceno	2		
56	1658 12 January outrat dvou páterů karmelitánských (<i>nelze přečíst</i>)z Polska do měst Pražských, žádajících od sausedů šedrunku, co tak od Jiříka Zelenka na hospodě protrávili za pivo a víno vydáno	<i>nelze</i>	<i>přečíst</i>	
57	8 feb. za 3 pinty vína vzatého k panu Janovi Skalickému kterýž někteří páni radní a p. starší obecní tam k oučtu s panem Janem Květoněm k součtem s týmž a z obce deputýrovaný byli		48	
58	22 feb. jedný osobě radní a patronu této poctivé obce součinnýmu v mnohých příčiněních dobrým slovem při (<i>nelze přečíst</i>) a paních (<i>nelze přečíst</i>) za recompens jest jemu od obce vydáno	3		
59	8 marci jedný vzácný osobě do měst Pražských který tam v některé obecní příčině dolicityrujc a oběmi věci vyzdvihující, recompensu odesláno	3		
60	17 marci pánům patronům s Červeným křížemi z Polska do Prahy jdoucím a dvěma služebníkům při nich zastavajícím, posla do Přelouče od ouřadu primátorského žádajícím těm vzácným a jinším	1	46	

		osobám přítomných pro uctění jich za 4 pinty vína vydáno			
	61	Téhož dne přijdouce foryn který u Václava (<i>nelze přečíst</i>) v domě kvartýrující zůstal, ku panu primátoru jménem pana vachmistra a žádajíc od obce sevitermiti, jsauc jemu proti tomu od pánův dána (<i>nelze přečíst</i>) kterýž přestal od takové ferutě vpustil, do takové vydauce (<i>nelze přečíst</i>) do některých pánův sousedův pro uctění jeho a jiných osob tu přítomných za 3 ½ pinty vína po 16 groších dáno		50	
	62	30 marci pro uctění dvou patronův jdaucím z měst Pražských almužny svatě ji dajícím a patent od J. M. krále majícím pro uctění jich vzato vína 2 pinty po 12 groších za ně dáno		24	
	63	18 aprila J. M. panu hejtmanu Zeleného 4 kopy 30 grošů a listovnímu 1 kopa 30 grošů poněvadž mnohdy krátce tako obecné věci čase při rychlosti fadruje vydáno téhož recompens dáno	6		
86	64	13 may paní Lidmile Oříkovy za 19 pint vína proraného, přicházejíce ku p. purkrabímu, p. primátor, páni radní též páni starší obecní poněkoli kráte (<i>nelze přečíst</i>) a některé době věci obecní jest (<i>nelze přečíst</i>) víno po 3 kopách a 30 groších za žejdlík počítajíc vydáno na sumě	4	26	
	65	10 juny Francovi Klavírovi který vozil p. vachmistrovi do města Chrudimi v recompensu 1 žejdlík vína a 3 korce ovsu na místě (<i>nelze přečíst</i>)		24	
	66	17 juny za jedno vědro vína od Jana Kutějova koupeného, a p. vachmistru do města Chrudimě v recompens odesláno za ně vydáno	4	40	
	67	11 july J. M. panu hejtamnovi s pány oficíry zámeckými na vejhody v domě obecním a	3	24	

	v pivovaře zastavíce se u pana primátora pro uctění vzácné osoby a pánů oficírů, jako i tak na radhaus když pan primátor s páni straší obecními jak se k poběhům a jinším všem nádeníkům od odílních děl platiti na <i>(nelze přečíst)</i> , jest vzato vína od paní Marie Kultsaulový, za ně dáno			
68	11 july panu Janovi Víškovi za 8 ½ pinty vína které jež probráno k smlouvě, když se s Janem Kropilem z města Dašic o dluh jemu od obce povinný činilo, vydáno za ně	1	59	
69	20 july za 5 pint vína po 14 groších pro uctění některých vzácných důchodních osob, kteréž s panem děkanem do domu pana primátora přišli, v přítomnosti některých osob radních a starších obecních, vydáno	1	10	
70	28 july když J.M. král. pan <i>(nelze přečíst)</i> za císaře Římského korunován býti ráčil, k <i>(nelze přečíst)</i> jak pro pány oficíry, sausedy a i také přespolní z městeček a města přijelauc osoby z panství J.M. císaře jsauce sem na poručení J.M. pana hejtmana svolání pro budoucí památku a uctění těch osob jest jim vína a piva od obce pardubické darováno: za 2 vědra vína od p. primátora koupené 10 kop. Ittem za 22 čtvrtky piva, čtvrtka po 5 kopách 30 groších jak i také zvoníkovi kterýž tak tuž slavnostní se zvony savoval, dáno 2 konce piva za 30 grošů a tak všeho toho vydání na sumě činí	21	30	
71	10 octobry za 3 pinty vína od paní Doroty Bokrovský do kláštera vzatého když některé osoby radní výchovu s páterem <i>(nelze přečíst)</i> týkající se také obce jest vydáno za pintu 14 grošů činí		42	

	72	27 octobry žádajice toho urozená paní Kateřina Lidmila Jánková poutnice a majíc listy od svatosti papežské aby <i>(nelze přečíst)</i> byla , od ouřadu jedný <i>(nelze přečíst)</i> aby se až do města Bydžova dopravit mohla jejíž té žádosti jsauce <i>(nelze přečíst)</i> Mikulášovi Kutějovi od též fůry vydáno	1	30	
	73	30 novembra přijdauce páni patres kapucíni z města Chrudimi a žádajíc od obce Chetiti pro uctění jich vzácných osob jakož také <i>(nelze přečíst)</i> poněkolikrát, pro uctění téhož vzato vína 8 pint za kteréž jest vydáno	1	52	
87	74	Podle rozepsání pana Jana Pokorného z várek obecních jedný vzácný osobě na <i>(nelze přečíst)</i> obce <i>(nelze přečíst)</i> recompensu darováno	6		
	75	1658 jedný vzácný osobě a patronu této chudé obce jest v den s. Jana Křtitele <i>(nelze přečíst)</i> za recompens vydáno	6		
	76	Suma vydání z pocty v tom čase činí	198	34	

	1	Na vystavení domků židovských			
	2	1658 13 juny za 5 vorů dříví plavícího na vystavení 5 domků židovských na předměstí za Bílou bránou na <i>(nelze přečíst)</i> kterýž to od obce stavené býti mají od Jiříka Bořeckého a Jana <i>(nelze přečíst)</i> ze vsi Čejhova z <i>(nelze přečíst)</i> a panství koupené, a vedle smlouvy jim za ně vydáno	7	48	
	3	Ittem víceji o připouštění téhož po <i>(nelze přečíst)</i> pod branou vydáno		28	
	4	Suma	8	16	

	1	Od stavění a zase boření bud jarmarečných proti aprobacím			
	2	1657 8 septembra Lukášovi Černýmu tesaři obecnímu o jarmarce Viktorýnským od stavění a zase boření bud pro soukeníky a jinší kupce vydáno	1		
88	3	16 septembry Jakubovi Dankovi kovári za jednu kopu hřebíkú podložních a <i>(nelze přečíst)</i>		26	
	4	1658 25 febrara Lukášovi Černýmu tesaři obecnímu od stavění a zase boření bud kramářských vydáno	1		
	5	2 juny témuž Lukáši Černýmu tesaři obecnímu z o jarmarku od stavění a zase boření bud na rynku vydáno	1		
	6	8 septembry témuž tesaři obecnímu o jarmarku Svatoviktorýnským od stavění zase boření bud vydáno	1		
	7	Suma vydání od stavění o boření bud jarmarečných	4	26	

	1	Za svíčky k potřebám obecním i na radhaus			
	2	Léta 1657 za purkmistra a primátora pana Pavla Volfa z Krygsfeldu od 16 juny do 27 july léta 1657 za 8 liber svíček po 8 groších vydáno	1	4	
	3	Ittem za 5 liber panu vachmistrovi od pana hejtmana vydáno		48	
	4	Za purkmistra pana Klábště od 27 july do 24 augusta za 4 libry svíček vydáno		24	
	5	Za purkmistra pana Jana Skalickýho od 24 augusta až do 21 septembry 1657 za 6 liber svíček vydáno		48	
	6	Ittem víceji svrchu psaného pana vachmistra i pro žoldněře v radhause vzato 3 libry vydáno		24	
	7	Za purkmistra pana Václava Kutnohorskýho od 21	1	4	

		septembry až do 19 octobry 1657 za 8 liber svíček vydáno			
	8	Za purkmistra pana Henrycha Skaly od 19 octobry až do 16 novembry 1657 k ouřadu purkmis. vzato svíček 8 liber. Do bran kterýž mosty v noci spravovali jako i tak panu vachmistru do jeho kvartýru 10 liber. Libra po 8 groších vydáno	2	24	
	9	Za purkmistra pana Václava Kůla od 16 novembry do 14 decembry 1657 k ouřadu purk. jakož i panu vachmistrovi do kvartýru vzato svíček 15 liber vydáno	2		
89	10	Za purkmistra pana Václava Třísky od 14 decembry 1657 až do 11 january 1658 za 11 liber svíček vydáno	1	28	
	11	Za purkmistra pana Rambouzka od 11 january až do 8 febrara 1658 za 11 liber. Ittem víceji za <i>(nelze přečíst)</i> vzato za ně vydáno	1		
	12	Za purkmistra pana Balthazara Klábště od 8 febrara do 8 marci za 11 liber vydáno	1	28	
	13	Za purkmistra pana Jana Chole od 8 marci do 5 augusta 1658 za 7 liber vydáno		56	
	14	Za purkmistra pana Matěje Rábskýho od 5 augusty do 3 may 1658 za 6 liber vydáno		48	
	15	Za purkmistra a primátora pana Pavla Volfa od 3 may do 31 may vzato svíček 8 liber po 8 groších vydáno	1	4	
	16	Za purkmistra a primátora od 31 may do 28 juny 1658 za 6 liber svíček vydáno		48	
	17	Za purkmistra pana Jana Klábště od 28 juny až do 26 july 1658 za 5 liber svíček vydáno		40	
	18	Za purkmistra pana Jana Brandýskýho od 26 july do 23 augusta 1658 za 4 libry svíček vydáno		32	
	19	Za purkmistra pana Jana Skalickýho od 23	1	12	

		augusty do 20 septembry 1658 za 9 liber svíček vydáno			
	20	Za purkmistra pana Václava Kůle od 20 septembry až do 18 octobry za 8 liber vydáno	1	4	
	21	Za purkmistra pana Henrycha Skaly od 18 octobry do 15 novembry 1658 za 9 liber svíček	1	12	
	22	Za purkmistra pana Václava Kule od 15 novembry do 13 decembry 1658 za 10 liber svíček vydáno	1	20	
	23	Suma vydání za svíčky	23	8	

	1	Šlotýřům od tlučení soli k prodeji			
	2	1657 a 1658 vedle speciálního rozepsání registříků slanařských od 20 juny léta pojminulého 1657 až do 31 decembry léta tohoto 1658 to jest za půl druhého léta pořad zběhlého, šlotýřům od snášení soli z vozů do slanaře a tlučení ji vydáno za práci soli za	2	24	

90	1	Za plst a střevíce vypsaný proti aprobacím			
	2	1658 28 decembry panu Janovi Chalovi kožešníkovi za jeden kožich (<i>nelze přečíst</i>) hlásnému a spodky kožený a čepici kunovou na hlásku k věci koupenou dle smlouvy vydáno	3	20	
	3	Náklad na váhu obecní proti aprobacím			
	4	Jakubovi Trnkovi kováři od spravení váhy v radhause co při ní zapotřebí bylo tak aby když se váží vždycky v cajku stála a žádnýmu v ničem (<i>nelze přečíst</i>) vydáno		5	
	5	Náklad na rybníček	0	0	0
	6	Od cejzení příkopů obecních	0	0	0

91	1	Pohořalým a chudým lidem			
	2	Za purkmistra a primátora Pavla Volfa z Krygsfeldu od 16 juny do 27 july 1657 jak časem důchodním i světským pomoci (<i>nelze přečíst</i>) svaté dle rozepsání registříků purkmistrovských	3	33	
	3	Za purkmistra pana Jana Klábště z Milhausu od 27 july až do 24 augusta	0	21	
	4	Za purkmistra pana Jana Skalickýho od 24 augusta až do 21 septembra 1657 vydáno	1	39	
	5	Za purkmistra pana Václava staršího Kutnohorskýho od 21 septembry až do 19 octobra 1657 vydáno	1	53	
	6	Za purkmistra pana Fenrycha Skaly od 19 octobra až do 16 novembry vydáno	3	21	
	7	Za purkmistra pana Václava Kůle od 16 novembry až do 14 decembry 1657 vydáno	3	34	
	8	Za purkmistra pana Václava Třísky od 14 decembry 1657 až do 11 januara 1658 vydáno	1	33	
	9	Za purkmistra pana Jana Rambouzka od 11 january až do 8 febrara 1658 vydáno	1	40	
	10	Za purkmistra pana Balthazara Klábště od 8 febrara až do 8 marci 1568 vydáno	1	49	
	11	Za purkmistra pana Jana Chole od 8 marci až do 5 aprila 1658 vydáno	1	26	
	12	Za purkmistra pana Matěje Rábskýho od 5 aprila až do 3 may 1658 vydáno	1	33	
	13	Za purkmistra a primátora pana Pavla Volfa z Krygsfeldu od 3 may až do 31 may 1658 vydáno	2	39	
	14	Za téhož purkmistra a primátora od 31 may až do 28 juny 1658 vydáno	3	31	
	15	Za purkmistra pana Jana Klábště od 28 juny až do 26 july 1658 vydáno		49	
	16	Za purkmistra pana Jana Brandýskýho od 26 july		32	

		až do 23 augusta 1658 vydáno			
	17	Za purkmistra pana Jana Skalickýho od 23 augusta až do 20 septembry 1658 vydáno	1	38	
	18	Za purkmistra pana Václava staršího Kutnohorskýho od 20 septembry do 18 octobry 1658 vydáno	2	19	
	19	Za purkmistra pana Fendrycha Skaly od 18 octobra až do 15 novembra 1658 vydáno	2	10	
	20	Za purkmistra pana Václava Kůle od 15 novembry až do 13 decembry vydáno chudým 1 kopa 13 grošů. Ittem víceji J.M. panu patronovi Hurianovi dle <i>(nelze přečíst)</i> celého majestátu a pánům starším obecním almužny na vyzdvižení jednoho zvonu do kláštera Blahoslavené Panny Marie v městě Pardubicích 10 kopa a tak obojího činí	11	13	
	21	Suma vydání pohořalým	47	10	

92	1	Slanaři obecním			
	2	<i>(nelze přečíst)</i> Žďánskýmu co jest po rozdílně soli k nasolování <i>(nelze přečíst)</i> dal k várkám obecním a pro chudé do špitála Pardubského i pro soldáty u města ložirujících vydal	0	0	0
	3	1657 a 1658 ze slanaře obecní vydáno soli k várkám obecním i pro <i>(nelze přečíst)</i> podle rozepsání registříků slanařských a od Thomáše Žďánskýho složeného	2	19	4
	4	Ittem pánům oficírům vojenským do kvartýrův jejich od rozdílných regimentů dle toho rozepsaného registříku vydáno soli za	3	2	
	5	Celkem	5	21	4

	1	Outraty na lid J. M. C. vojenský <i>za purkmistra a primátora pana Pavla Volfa z Krygsfeldu</i>			
	2	Od 16 juny až do 27 july 1657 od vození (<i>nelze přečíst</i>) pro koně pana vachmistra od regimentu pana (<i>nelze přečíst</i>) vydáno		10	
	3	Jiříkovi Jelínkovi hospodskému za jídlo a pivo co tak u něho jeden capral se třemi mušketéry z města Hradce jdouc, protrávil, a to se jemu od obce zaplatilo, vydáno		20	
	4	<i>Za purkmistra p. Jana Skalického</i>			
	5	1657 9 septembra od Jiříka Jelínka hospodského za 2 věrtele ovsu pro koně pana vachmistra vydáno		15	
	6	Ittem více od přinesení slámy ze stodoly obecní témuž panu vachmistru do kvartýru		4	
	7	<i>Za purkmistra pana Fendrycha Skaly</i>			
	8	1657 27 octobra jednomu kaprálu s 5 mušketéry jdoucím skrz město k pánům hejtmanům krajským, dáno jim šebrunku		40	
	9	7 april 1658 Matějovi Kunovi od přivezení 2 sáhů dříví do kvartýru pana vachmistra		24	
	10	<i>Proti aprobacím</i>			
	11	1658 30 may Janovi Kutějovi od přivezení dvou sáhů dříví ze strany bukovinské panu vachmistrovi vydáno		33	
93	12	9 juny (<i>nelze přečíst</i>) pana vachmistra jako i samu paní v nebytu paní (<i>nelze přečíst</i>) a za 6 neděl jak v kuchyni tak také (<i>nelze přečíst</i>) pracovala každý ten den po 12 groších činí a vydáno	1		
	13	28 octobry Francovi Klamírovi od přivážení 4 sáhů do radhausu do kvartýru pana vachmistra z lesů po straně bukovinské od sáhů po 15 groších	1		

	vydáno			
14	13 novembra Francovi Klamírovi od přivezení 1 sáhu dříví z lesů po straně přerovské a od mostu Labského a též 1 sáh dříví do kvartýru pana vachmistra vydáno		15	
15	8 decembra Jakubovi Hrdýmu od udělání 1 sáhů dříví do kvartýru panu (<i>nelze přečíst</i>)		8	
16	9 decembra Francovi Klamírovi od přivezení dvou sáhů dříví do kvartýru panu vachmistru z lesů přerovských dáno		30	
17	10 decembra k outratě soldátům od pana Lacrona kterýž tak februňkům žádali pana Jiříka Jelínka hospodskýho za jídlo a pivo protrávili vydáno	0	18	
18	27 decembra Francovi Klamírovi od přivezení 1 sáhu dříví do kvartýru pana forýra z lesů přerovských vydáno		15	
19	1658 12 januáry Francovi Klamírovi od přivezení jednoho sáhu dříví z lesů přerovských do kvartýru pana forýra vydáno		15	
20	10 febrára Francovi Klamírovi od přivezení 2 sáhů dříví do kvartýru pana forýra z lesův po straně bukovinské vydáno po 15 groších		30	
21	22 febrara outraty co tak jeden rytmistr (<i>nelze přečíst</i>) u Jiříka Jelínka když k armádě skrz Pardubice jeli majíce od J.M. C. aby tady stravováni byli protrávili za jídlo pivo i jinší věci vydáno	1		
22	11 marcí Francovi Klamírovi za přivezení 1 sáhu dříví do kvartýru pana forýra z lesů po straně přerovské vydáno		15	
23	14 aprila Francovi Klamírovi od přivezení z lesů po straně přerovské jednoho sáhu dříví do kvartýru pana forýra a potom od Bílé brány	0	18	

		k Zelený bráně trhaný mezi branou na dláždění			
	24	4 novembra Jakubovi Kredymu od udělání u mostu Labského z trámův starých 3 sáhů dřeva a danýmu do kvartýru pana vachmistra, od sáhu po 8 groších		24	
	25	5 novembra Francovi Klamírovi od přivezení 1 sáhu dřeva do kvartýru pana vachmistra dáno	0	15	
	26	15 novembra Václavovi Komárkovi ze vsi Mnotic od přivezení 1 sáhu z lesů po straně bukovinské do kvartýru pana <i>(nelze přečíst)</i>	0	30	
	27	Suma outraty vydaný na lid J. M. vojenský v tom čase	9	59	

94	1	Outraty na kurýry J.M.C. vojenské	0	0	0
	2	Těž na placení příjmech vyslaných a na koně poštovské	0	0	0
	3	Outraty neb nákladu na slanař obecní	0	0	0
	4	Podle rozepsaného registříku slanařského za půl druhého léta na slisování téhož registříku a založení <i>(nelze přečíst)</i> vydáno za papír		30	
	5	Vydání peněz které se od sausedův i od nájemníkův pro soldáty, bád v krajích neb v ulicích ložírujících porozdílně vedle diepoziti J.M. pánův hejtmanův Pražských <i>(nelze přečíst)</i> vybírali zase za vydání kladli.	0	0	0
	6	Na opláčení peněz p. purkmistrům	0	0	0
95	7	Vydání z transferů	0	0	0
	8	Na opláčení peněz do sumy sirotčí			
	9	Léta 1657 15 dne měsíce july jakož jsauc v pojminulém 1641 roce páni radní a starší obecní na městě celé obci z jistých <i>(nelze přečíst)</i> příčin a potřeb z sumy sirotčí jedno sto zlatých rýnských	50		

		sirotkům po nebož. Janovi Otčenáškovvi náležících za správce Valentýna Budějovského písaře městského vypůjčili, na kteréžto sumě (<i>nelze přecíst</i>) Jan Vajil, na městě a krátce Kateřiny manželky své po rozličně 50 kop. Panu Janovi Stešanovi Kouřimskému z Vitěšina a paní Dorotě manželce jeho jest v tomto roce 1657 dostává vyplacena a tuto se za vydání pokládá			
	10	19 novembra 1657 vedle deorenu J.M. pana hejtmana jakož jest vynáší Matějovi sirotku Jakuba Račera dílu jeho spravedlnosti dle register sirotčích v listu 97 na psané 16 kop 5 grošů 6 denárů, kteráž suma jest se Petrovi Pallovi zámečníku manželi jejímu skrze (<i>nelze přecíst</i>) J. M. pana hejtmana z práva propuštěna od stanouc s tímž Petrem Pullem jistě (<i>nelze přecíst</i>) jest jemu z důchodu obecního za těch nadepsaných 16 kop 5 grošů 6 ½ denáru hotových vydáno a zaplaceno 14 kop na zlatý činí	16	5	6 ½
	11	Suma	60	20	

96	1	Na čistoty lidem placeno			
	2	1657 15 july proti kvitanci pana Jana Květoně správce špitála Pardubského na (<i>nelze přecíst</i>) odvedeno a vydáno hotových peněz k špitálu pardubskému 10 kop na zlatý činí	11	40	
	3	1658 20 marcí proti druhé kvitanci proti správcův špitála pardubského na porážku odvedeno a vydáno hotových peněz k špitálu pardubskému 10 kop na zlatý činí	11	40	
	4	Víceji za sůl a dříví probráno sečteno	14	50	
	5	1657 29 decembry proti kvitanci slovutného pana Jana Novomlýnského měšťana a horníka na	35		

		Horách Kutných podle traktaci s ním učiněné pod actum 3 novembery léta 1656 na sumě 400 kop se <i>(nelze přečíst)</i> za rok 1657. Při slavné památce narození Krista pána a spasitele našeho je to 30 kop míšenských. Odvedeno a vydáno na zlatý číní			
	6	1659 8 january proti druhé kvitanci pana Jana Novomlýnského po datum 8 january léta 1659 na tuž traktaci za rok 1658 pojminulý odvedeno hotových a za vydání se pokládá	35		
	7	1658 25 may panu Pavlovi Slaninovi do města nového Kolína nad Labem vedle smlouvy o traktaci o spravedlnost dědickou <i>(nelze přečíst)</i> v knihách městských obligatinum <i>(nelze přečíst)</i> činí se na onen čas obec anticipovala. Vydáno za rok 1656 10 kop na zlatý číní	1	40	
	8	1658 16 augusta Janovi Kropilovi sausedu z města Dašice majíce jistotu na obci se obci se vytaující na 12 snopů žita za snop po 4 kopách. Otcí jeho vlastnímu sluhu povinného o kterého podle decretu J.M. pana hejtmana a nařízení traktaci se stala, za kterýho sluhy tuž celou sumu totiž 44 kop jest <i>(nelze přečíst)</i> obecním města Pardubice, proti navrácení jistoty vydáno 30 kop na zlatý číní	35		
96 – 97	9	Majíce se panu Pavlovi Volsovi z <i>(nelze přečíst)</i> primátoru vedle <i>(nelze přečíst)</i> z register farních za víno k obci od nich vzaté a v létu 1641 k ruce obcí vyšenkované 39 kop za tu sumu dle kontaktu jim 22 juny léta 1657 <i>(nelze přečíst)</i> a v knihách nových oblijat. v listu 83 <i>(nelze přečíst)</i> 6 kop. Z důchodů vydali a ty se skládkou vína <i>(nelze přečíst)</i> a vaření piva vypraviti a vyprovázeti mají a jest, na tu sumu jest poraženo dvě vany po 3 kopách a za vydání se pokládá	6		

97	10	1657 dne 4 juny (<i>nelze přečíst</i>) jsauce před pp pány radními a pány starší obecní města Pardubic. Pan Jan Pokorný měšťan města Pardubic nad Labem kvittance pod datum 15 dne měsíce octobra léta 1656 vlastní rukou nebož. pana Jiřího Hulmana psanou vztahující se na sumu 12 kop a 50 grošů kteroužte sumu že jest zapůjčil na zaplacení mlynáře malého při břehu a obecním místě v ulici vystavěného. Panu Mikulášovi Knotkovi po vystě(<i>nelze přečíst</i>) věci za spravedlnými sluhy jest učiníce pan primátor a pan starší obecní s panem Janem Pokorným smlouvu, že se má takovou 12 kop 50 grošů, když várku piva k ruce dnes konati, a nebo šenkovat vína měli bude do vyplacení porážeti se jma. I jest je na to poráženo a tuto se vydali, pokládá	3	45	
	11	Suma vydání na čistoty	164	32	

	1	Za peníze na gruntech štrované			
	2	1658 12 july majíce Jan Rajsik na domu Mikuláše (<i>nelze přečíst</i>) majíce po Jiříkovi Kounicovi bratru jeho vlastním jistou sumu totiž 40 kop k vybírání vedle jisté traktaci pana primátora a p. starších obecních města tohoto Pardubic nad Labem, s tímž Janem Rajsikem (<i>nelze přečíst</i>) za tuž nadepsanou sumu od obce z důchodův obecních vydáno dle traktace z várky obecní jeden sud piva hořkýho a druhý sud zase jemu se vydávati jmá, když várka obecní konati se bude. A tak do tohoto počtu za vydání se klade	6		
	3	Janovi Svobodovi na spravedlnost jemu a (<i>nelze přečíst</i>) manželce jeho náležící na gruntu někdy Kateřiny Krátký již k obci patřící koupenou, o	9	10	

		čemž se píše v knihách městských pamětných na listu 43 vedle terminu rozepsaných z gruntu Jana Chola, vydáno za rok 1659			
	4	Ittem za rok 1658 podobně témuž podle též traktace činí již dojima 4 kopy na zlatý	4	40	
98	5	(nelze přechíst) za 56 kop 20 grošů na gruntu Václava Krátkého za (nelze přechíst) dle knih městských zelených R 5 dáno 36 kop 32 grošů dáno	48	38	
	6	Suma vydání za peníze na gruntech skoupeno	62	39	

	1	Nákladu na dvůr obecní proti aprobacím p. primátora a p. staršího obecního			
	2	1657 9 july Matějovi Kuhojovi (nelze přechíst) zrna do stodoly obecní z luk obecních od každého po 17 groších vydáno		51	
	3	Ittem téhož dne p. Janovi Kepsattovi od přivezení jednoho sáhu dřeva na děkanství dáno		18	
	4	12 july těmž nádeníkům kterýchž ve stodole obecní vyklízeli a desky dělali i stodolu těmiž desky opravovali, vydáno (nelze přechíst) po 8 groších na den činí		24	
	5	20 july nádeníkům zdejším kteří tak na lukách obecních trávy sekali a hrabali i do kup snášeli pekařům za chléb a sýr pro týž (nelze přechíst) koupený vydáno	1	56	
	6	1 augusta paní Anně Šumpetrových od (nelze přechíst) a to z úhorův od každého za práci po 21 groších vydáno	3	30	
	7	Téhož dne podruhům zdejším od pokosení (nelze přechíst) na rolích obecních a od svázání ji 30 grošů. Ittem od přivezení týž pšenice 19 mandele 31 snopů činí a vydáno	1	3	

	8	8 septembry dvěma mladcům od mláčení obilí totiž ovsa ve stodole obecní každému za 6 dní na den po 8 groších činí a vydáno	1	36	
	9	16 septembry Hodanovi Malýmu a Janovi Kučerovi mladcům kteří v stodole obecní žito k <i>(nelze přečíst)</i> každému za 6 dní na den po 8 groších vydáno	1	6	
	10	30 <i>(nelze přečíst)</i> mladcům, kteří v stodole obecní žito mlátili každému za 9 dní na den po 8 groších 2 kopy		24	
99	11	14 octobra <i>(nelze přečíst)</i> Matějovi kterýž na stodole obecní obilí mlátil 11 dní a za den po 8 groších činí za 21 dní vydáno	8		
	12	Téhož dne Janovi Kutilovi od 4 záprahů za práci koní na roli obecní k sobě <i>(nelze přečíst)</i> voraných vydáno od záprahu po 18 groších	1		
	13	21 octobry <i>(nelze přečíst)</i> a Janovi Maštalířovi od mláčení žita v obecní stodole každému za 5 dní po 8 groších vydáno	1		
	14	Téhož dne Matějovi Macháčkovi a Václavovi N. podruhům zdejším dělajícíe při rolích obecních příkopy a brázdy, kde žita seta jsau vyhazovali, každému za jeden den po 8 groších vydáno		10	
	15	26 octobra šlotýřům zdejším od rozsívání obilí na rolích obecních za práci jeho vydáno		13	
	16	28 octobra Francovi Klamířovi od přivezení 10 korců ovsa ze stodoly obecní na rathaus a 8 korců žita dáno	0	19	
	17	18 decembra Jiříkovi Němci a Pavlovi Charvátovi mladcům od mláčení žita v stodole obecní každému za 8 dní na den po 7 groších dáno	1	52	
	18	20 decembry od přivezení ze stodoly obecní na sladovnu a na rathaus porozdílnu ječmena 44		57	

		korců a žita várného 13 korců od korce po 1 groši činí a vydáno			
	19	19 aprila Ondráčkovi a Matějovi (<i>nelze přečíst</i>) sausedům ze (<i>nelze přečíst</i>) od zvorání rolí obecních za stodolou k jarnímu žitu pod 2 (<i>nelze přečíst</i>) i zase vrácením dle smouvy vydáno	1	48	
	20	5 may 3 nádeníkům kteří pleli na zábradlí a kolem pastvišť obecních i příkopův zámeckých od zabradlí děkanského spravovali všem za 5 dní každému po 8 groších dáno		48	
	21	15 may Pavlovi nádeníku od udělání v stodole obecní pobřísel půl sedmé kopy mandele, k obecní potřebě od kopy po 10 groších	1	5	
	22	30 novembra 2 mladcům od mlácení v stodole obecní ječmena každému za 8 dní každému po 8 groších vydáno	2	8	
	23	1658 6 july Janovi Raskovi a Václavovi Svíčkoví nádeníkům, kteří v stodole obecní vyklizovali, střechy na stodole opravovali a příkopy kolem stodoly zdvihali každému za jeden den po 8 groších vydáno		48	
	24	28 july podruhům zdejším kterýž na lukách (<i>nelze přečíst</i>) porozdílně trávy, sena hrabali a do kup snášeli, jim chleba sejra a za trnk piva podle snesení p. primátora a pánů starších obecních místo platu vydáno	3	22	
	25	4 augusta Francovi Klamírovi od přivezení jedné fůry olší z lesů bukovinských na patro do stodoly obecní kterýž i sám tam sekal vydáno		33	
100	26	4 augusta podruhům zdejším kteří obilí na rolích obecních v čase žní žali (<i>nelze přečíst</i>) jest jim podle naučení pana primátora a pánů starších obecních všem zaplaceno a vydáno	9	47	

27	9 augusta pánům Janovi Šolakovskému od přivezení 2 fůr borovic z lesův přerovského (<i>nelze přečíst</i>) stoh obilný a potom na ně došky přibráli tak aby se na obci v stohu zůstávajíc žádná škoda nedala vydáno		20	
28	8 augusta Janovi Konečným z Dražkovic od podvorávání rolí obecních dvěma pluhu, to jest za 4 přípreže od zápřeže po 18 groších dáno	1	12	
29	Téhož dne Janovi Bělskému od zvorání jedny zápřeže vydáno		15	
30	12 augusta stáři samodruhému od (<i>nelze přečíst</i>) stohu při stodole obecní dáno		16	
31	Téhož dne Jiříkovi Mundychovi, Janovi Moplišilovi a Václavovi porduhu od Meřinka kteří žito jaré za stodolou na roli obecní po půl třetím korci posekali, vydáno		20	
32	11 augusta Francovi Klamírovi od přivezení 4 fůr proutí na plot k opletení jim stohu v stodole obecní dáno		24	
33	18 augusta témuž od svezení z rolí obecního žita jarého 32 mandele do stodoly obecní od mandele po 1 groši 3 denárech vydáno		24	
34	20 augusty 5 nádeníkům (<i>nelze přečíst</i>) obecní a při (<i>nelze přečíst</i>) dělali co zapotřebí bylo pracovali vedle pořádného rozepsání p. starších obecních jest vydáno	3	30	
35	31 augusta nádeníkům a ženám pardubským kterýž žito jaré nahrabovali, vázali a do mandelův snášeli jakž (<i>nelze přečíst</i>) v ten den rozepsáno to za sebou šireji přináší, 12 osobám každé po 2 groších vydáno		24	
36	5 septembry na jarmarce za dva (<i>nelze přečíst</i>) po 3 groších. Item za 2 (<i>nelze přečíst</i>) každá po 6		19	

		groších ku potřebám obecním vydáno			
	37	8 septembry Lukášovi tesaři obecnímu co tak ještě při stohu v stodole obecní zapotřebí bylo dělal dáno		10	
	38	Téhož dne Francovi Klamírovi od přivezení ze stodoly p. primátora 18 kop došků k přikrytí stohu v stodole obecní dáno		25	
	39	18 septembry 5 nádeníkům kteří ve stodole obecní skládali (<i>nelze přečíst</i>) obilí rovnali i tak co více zapotřebí bylo dělati pomáhali, dáno	1	45	
	40	Téhož dne p. sausedům od svežení obilí (<i>nelze přečíst</i>) rolí novomlýnských do stodoly obecní od 249 mandele od mandele po 1 groši 3 denárech dáno	6	13	3
	41	Ittem rolí za stodolu od 57 mandele od 1 mandele po 1 groši vydáno		39	
	42	Téhož dne podruhům zdejším od posekání trav na lukách obecních na votavy, shrabání jich a do kup svežených za chléb a sejr i trunk piva a tuž práci vydáno	2	15	
101	43	22 septembry Matějovi Kuhymu od zvorání na rolích od novomlýnského vyplacených (<i>nelze přečíst</i>) na setí žitům od zápřeže vydáno po 17 groších 3 denárech činí	5	59	
	44	29 septembry Francovi Klamírovi od vláčení rolí obecních půl dne vydáno		32	
	45	6 octobry Jiříkovi Kařankovi, Václavovi Dostálovi mlacům od mlácení obilí ve stodole obecní každému po 7 groších za 8 dní vydáno	1	30	
	46	14 octobry sausedům ze vsi Čepí když na rolích obecních na setí žitům vorali jest jim trunk vína a snídani za to jejich dobrodiní učiněné koupeno k útraty jimi vzešlo	1		

47	Téhož dne Matějovi Kuncovi od zvorání na setí žitům (<i>nelze přečíst</i>) od těch po 18 groších činí 36 grošů a vláčených 7 zápreží od zápreže po 12 groších. 1 kopa 24 grošů a tak jest všeho vydáno	2		
48	Téhož dne koupeno 30 loket plátna tlustého na pytle ku potřebě dvora obecního jinším potřebám z něho šití (<i>nelze přečíst</i>) i od šití týchž po 1 groši a za loket po 3 groších vydáno	1	45	
49	19 octobry Jiříkovi Kořínkovi a Václavovi ze Mlejnce (<i>nelze přečíst</i>) v stodole obecní hrách a žito mlátili každému za 9 dní činí 18 dní a za den po 7 groších vydáno	2	6	
50	23 octobry panu Janovi Čelakovskému od zavlačování žita zasetého na rolích obecních od 4 zápreží po 12 groších vydáno		48	
51	28 octobry Francovi Klamírovi od 3 zápreží vláčených žita na rolích obecních 36 grošů. Item od přivezení ze stodoly 13 korců žita na radhaus po 1 korce 14 grošů, a více jedný fůry olší na patro do stodoly 12 grošů činí všeho a vydáno	1	21	
52	Téhož dne panu Janovi Klobšatlovi od vorání rolí obecních (<i>nelze přečíst</i>) žitův 9 zápreží od zápreže po 18 groších vydáno	2	42	
53	4 novembry 2 mlaticům kteří v (<i>nelze přečíst</i>) kteří ve stodole obecní mlátili, každému na den vydáno po 8 groších činí	1	42	
54	14 novembry panu Fendrychovi Skalovi od zvorání 4 zápreží na rolích obecních k setí žita vydáno		40	
55	Téhož dne panu Janovi Klabsattovi od zvorání jedný zápreže na setí na roli obecní kde řepa byla vydáno		18	
56	Téhož dne Janovi Bělskýmu od zvorání 5 zápreží	1	55	

		k setí žita na rolích obecních od zápřeže po 18 groších. Ittem od vození obilí jak na role k setí tak na radhaus ze stodoly od 17 korcích 2 vědrech od korce po 1 groši vydáno			
102	57	<i>(nelze přečíst)</i> na pivo poněvadž mnohokráte na spěch jeti <i>(nelze přečíst)</i> dáno		9	
	58	17 novembry Jiříkovi Kořínkovi a Václavovi Dostálovi podruhům od mlácení žita každému za 10 dní na den po 7 groších dáno	2	20	
	59	Téhož dne Janovi Rambouzkovi od 2 zápřeží od vláčení žita zasetého vydáno		27	
	60	19 novembry mlatcům od mlácení ječmene ve stodole obecní každému za 8 dní po 8 groších dáno	2	8	
	51	30 novembry Jiříkovi Kořínkovi a Václavovi Dostálovi od mlácení žita a ovsa ve stodole obecní každému za 8 dní po dni 7 grošů vydáno		57	
	52	8 decembry Francovi Klamírovi od přivezení ze stodoly obecní 14 korců 2 věder vydáno		12	
	53	14 decembry Jiříkovi Kořínkovi za 6 dní Václavovi Dostálovi za 11 dní a Jakobovi Hedymu za 5 dní mlatcům, kteří žito a oves ve stodole mlátili na den po 7 groších činí a vydáno	3	34	
	64	15 decembry Janovi Marinkovi od přivezení ze stodoly obecní na radhaus hrachu 5 korců 2 věrtele a žita 11 korců, korec po 1 groši vydáno		16	3
	65	31 decembry Janovi Bělskýmu od přivezení 14 korců ovsa ze stodoly obecní na radhaus a 19 korců žita do mlýna k valše vydáno		33	
	66	Téhož dne Jiříkovi Kořínkovi a Václavovi Dostálovi mlatcům od mlácení žita, každému za 6 dní po 7 groších dáno	1	24	
	67	Vedle žádosti pánů starších obecních na pány	4	3	

		sausedy domácí i tak do vesnic vzlezení když ouhory vorali a vláčeli role obecní jako i tak zase na setí převorávali spropitných čeládkám a hospodářům z vesnic za trunk piva a jídlo porozdílně dle rozepsání pana Jana Pokorného dáno			
	68	Ittem sekáčům a hrabačům od sekání a hrabání otavy na lukách obecních za chléb, sýr a 2 konve piva též za louče do Bílé a Zelené brány když mosty zdvihací spravovali, vydáno	2	21	
	69	Suma vydání na dvůr obecní	102	32	3

103	1	Náklad na krchov při s. pánů proti aprobacím			
	2	1657 2 juny panu Janovi Klebsatlovi z Milhausu od přivezení 58 vozů kamení, tak z města od Bílé brány tak také od Labského mostu od jedný každý ku pomoci po 7 groších, 6 kop 46 grošů. Ittem od přivezení 14 vozů hlíny k špitálu do nové zdi od vozu po 4 groších. 56 grošů. Činí a vydáno	7	46	
	3	24 juny témuž panu Janovi Klebsatlovi od přivezení k špitálu 26 vozů písku po 4 groších a 1 fůry cihel po 7 groších činí a vydáno	1	48	
	4	Téhož dne Václavovi Novotnému od nakládání písku na týž vozy za jeden den dáno		8	
	5	13 augusta Jakubovi sousedu ze vsi Kostelce vápeníku za 2 fůry vápna za každou fůru dle smlouvy pánů straších obecních po 2 kopách 15 groších činí 4 kopy 30 grošů. Ittem Jakubovi Hrubému z Prachovic za jednu fůru 2 kopy 36 grošů ku potřebě obmítání jim zdi okolo krchova u svatého Jana vydáno	7	6	
	6	25 augusta Janovi Maršálovi, Janovi a Petrovi Moravcovi nádeníkům kterýchž cihly v jistých		48	

		místech rumlovali ku potřebě dělali při s. Janu každému po 8 groších vydáno			
	7	10 septembry Matějovi Štastnému Volšovi od přivezení od přivezení 5 fůr písku k svatému Janu ku potřebě (<i>nelze přečíst</i>) fůry po 4 groších vydáno		28	
	8	1657 od 11 juny až do 6 decembry téhož léta Janovi Svoldovi mistru zedníku kterýž tuž zed' okolo krchova sv. Jana na Dlouhém předměstí za Zelenou branou dodělával a vedle vyměření a vykázání jí v přítomnosti některých pánů starších obecních a Václava Číka mistra zednického po předešlých 125 sáhů vykázanych ještě jak na starém gruntu zdi tak taky na novém pro kterého sám příkopy a laustrobny dělal (<i>nelze přečíst</i>) se jemu na místě. 10 septembry Matějovi Štastnému Volšovi od přivezení 5 fůr písku k svatému Janu ku potřebě (<i>nelze přečíst</i>) fůry po 4 groších vydáno. Nad (<i>nelze přečíst</i>) 56 sáhů a (<i>nelze přečíst</i>) vyměřil učiní od sáhu po 30 groších 28 kop 22 ½ groše. Na kteroužto sumu jest v počtu za rok 1656 učiněný vydáno psáno a položeno 18 kop (<i>nelze přečíst</i>) a tak v tomto počtu za vydání se klade	10	12	
	9	Ittem témuž Janovi Svobodovi zedníku od obmítání zdi za 9 dní mistru po 21 groších na den vydáno	3	9	
	10	Ittem tovaryši jeho na den po 10 groších za 9 dní vydáno	1	30	
	11	Suma vydání nákladu na zed' kolem krchova u svatého Jana	32	31	3

104	1	Outraty na přistěhování pana děkana	0	0	0
-----	---	--	---	---	---

1	Nákladu na vyzdvižení pastuší chalupy			
2	1657 6 decembry panu Janovi Čelakovskému 10 fůr dříví z lesů po straně přerovské na vystavení chlívku u pastoušky po též straně přerovské dle smlouvy s ním učiněné od každé fůry po groších vydáno	1	50	
3	8 decembry Lukášovi tesaři obecnímu od stesání dříví a vystavení chlívku při též pastoušce za Zelenou branou vedle smlouvy jim učiněné vydáno	3	45	
4	Téhož dne Pavlovi nádeníku od udělání 16 kop došků na stodole obecní od kopy po 4 groších 2 denárech vydáno		40	
5	10 decembry sausedům ze vsi Pardubiček od přistěhování na 2 fůry pastuchy z měst Vezenic až do pastoušky za Zelenou bránou vydáno	1	6	
6	11 decembry Jakobovi (<i>nelze přečíst</i>) od podšívání deskami (<i>nelze přečíst</i>) nad chlívkem novým při pastoušce za Zelenou bránou vydáno		9	
7	1658 23 novembry Janovi Mařínkovi podle smlouvy s ním učiněné že jest na vystavení pastoušky za Zelenou bránou z lesův po straně přerovské, všecko dříví svezl vydáno	3	30	
8	Ittem jednomu nádeníku kterýž (<i>nelze přečíst</i>) takového dříví na vůz a zase z vozu skládati pomáhal vydáno za půl (<i>nelze přečíst</i>) dne		21	
9	24 novembry Pavlovi Kulhavému nádeníku od udělání 14 kop došků na stodole obecní ku potřebě přikrytí týž pastoušky od kopy po 2 groších 3 denárech vydáno		21	
10	31 decembry od Jiříka Zemana (<i>nelze přečíst</i>) na přikrytí pastoušky za 12 ½ kopy šindele kopa po 5 groších vydáno	1	2	3

	11	1658 17 septembry vedle smlouvy pana primátora a pánů starších obecních s Janem Janáčkem a Martina Sotoša tesaři, od vystavení pastoušky za Zelenou bránou. Pro službu dle týž smlouvy mají jim z důchodův 11 kop 30 grošů vydati. Na kterou sumu jest již týmž hotových peněz k dalšímu tractu do 22 decembra vydáno a tuto za vydání se pokládá	4	51	
	12	Suma vydání na vyzdvižení pastuší chalupy	17	35	3

105	1	<i>(nelze přečíst)</i> obecní od Kateřiny Krátký postoupeny proti aprobacím			
	2	1658 3 may vedle <i>(nelze přečíst)</i> pláště kloboučníka co jest tak na zapsání a zdvižení komor v témž domě obecním vynaložil, a tesaři od vyzdvižení komory za 45 prken každý za 4 groše 1 kopa 40 grošů. A jinší potřeby k tomu náležící s tesařem vydal k čemuž páni starší obecní dvě povolení dali a jest jemu zase vydáno i z nájmu považeno	3	28	
	3	31 may Jakubovi Trnkovi kováři od udělání ke dvojím dveřím dva páry pantů háků a do nich hřebíků vše z obecního železa náležících do domu sladkovskýho též víceji jednoho hřebíku s petlicemi od toho všeho vydáno		24	
	4	29 juny Lukášovi Černýmu tesaři, kterýž na domě obecním na hoře pod krovy kde se seno skládati má trám jeden položil a prken 39 na týž trám pokladl dle smlouvy vydáno za práci		12	
	5	Suma vydání nákladu na dům obecní	4	4	

	1	Náklad na zvony svatého Bartoloměje			
	2	1658 23 juny Lukášovi Černému tesaři obecnímu od vyzdvihnutí zvonu sv. Bartoloměje a v Remlicích (<i>nelze přečíst</i>) též více co za potřebí bylo přitěmž spravoval za práci jeho		24	
	3	2 septembry Václavovi Procházkovi provazníku za jeden nový provaz koupený k zvonu slově svatému Václavu podle smlouvy za něj vydáno		21	
	4	Suma		45	

106	1	Outrata na pány comisaře jak z města Chrudimi týž z města Hradce Králového nad Labem, kterýž od J. M. slavné komory České nařízení byli, sem do města Pardubic na příčině (<i>nelze přečíst</i>) sausedských (<i>nelze přečíst</i>), kdo jak dům volný buď pro šenk vína a vaření piva s týmž od 9 novembry až do 12 novembry léta 1657. Nákladu jak na jídlo, víno a pivo po ty dny vzešlé podle obšírného rozepsání pana Jana Pokorného a pana Jana Čenka starších obecních složeného a podepsaného na sumě za všelijaké victuálie vydáno	42	9	4 ½
	2	Outrata a náklad na funus Kateřiny Kůlový			
	3	Chudobné ženy kterážto na radhaus 5 dne novembry léta 1657 život svůj dokonala a umřela jiný se žádný z přátel jejich ujíti ani na funus nakládati nechtěl, nýbrž od obce na funus nákladu vzešlo podle rozepsání pana Jana Pokorného a pana Jana Víška J. M. panu děkanu od průvodu a jinším rozdílným způsobem v sumě vydáno	8	24	

	1	Na rozdílné vydání v příčinách rozličných jak toho rejstříci (<i>nelze přečíst</i>) dotvrzují a specifice v nich rozepsáno se nachází			
	2	Za purkmistra a primátora pana Pavla Volfa z Krygsfeldu od 16 juny až do 27 july 1657 vydáno porozdílně peněz v sumě	4	13	
	3	Za purkmistra pana Jana Klebsattle z Milhausu od 27 july až do 24 augusta 1657 vydáno		15	
	45	Za purkmistra pana Jana Skalického od 24 augusta až do 21 septembry 1657 vydáno	0	0	0
	6	Za purkmistra pana Václava staršího Kutnohorského od 21 septembry až do 19 octobry vydáno	2	20	
	7	Za purkmistra pana Fendrycha Skaly od 19 octobry až do 16 novembry vydáno		22	
107	8	Za purkmistra pana Václava Chole od 16 novembry až do až do 14 decembry 1657			
	9	Za purkmistra pana Václava Třísky od 14 decemby 1657 až do 11 jan. 1658		30	
	10	Za purkmistra pana Jana Rambouzka od 11 jan. až do 8 febrara vydáno		41	
	11	Za purkmistra pana Balthazara Klábště od 8 febrara až do 8 marci 1658 vydáno		8	
	12	Za purkmistra pana Jana Chole od 8 marci až do 5 aprila 1658 vydáno	1		
	13	Za purkmistra pana Matěje Rambského od 5 aprila až do 3 may 1658 vydáno		<i>nelze přečíst</i>	
	14	Za purkmistra a primátora pana Pavla Volfa z Krygsfeldu od 3 až do 31 may 1658 vydáno		12	
	15	Za purkmistra a primátora od 3 may až do 28 juny 1658 vydáno	1	30	
	16	Za purkmistra pana Jana Klebsattle od 28 juny až do 26 july 1658 vydáno		42	

17	Za purkmistra pana Jana Brandejskýho od 26 july až do 23 augusta 1658 vydáno		18	
18	Za purkmistra pana Jana Skalickýho od 23 augusta až do 20 septembry 1658 vydáno		30	
19	Za purkmistra pana Václava staršího Kutnohorskýho od 20 septembry až do 18 octobry 1658 vydáno		12	
20	Za purkmistra pana Fendrycha Skaly od 18 octobry až do 15 novembry 1658 vydáno		20	
21	Za purkmistra pana Václava Kůle od 15 novembry až do 13 decembry 1658 vydáno		25	
22	Proti aprobacím pana primátora a pánů starších obecních			
23	1657 8 augusty Jakubovi Trnkovi kováři od udělení hřebíků šindelských půl (<i>nelze přečíst</i>) ku potřebě obecní k stvrzení střech za ně 27 grošů. Ittem za hřebíky podlažních 32 a nárožníky 2 za ně 12 grošů činí a vydáno		39	
24	28 augusty dvěma pánům starším obecním a jednomu sausedu z města, kteří vysláni byli do (<i>nelze přečíst</i>) s cedulí od J. M. pana hejtmana (<i>nelze přečíst</i>) na panství když k městu náleží, zdali v nich městské pivo a nebo jinší šenky, na outratu vydáno		38	
25	28 septembry dvěma nádeníkům kteří trativod jdoucí skrz školu vyzdvihovali též zase přikryli a kudy trauby nové položili (<i>nelze přečíst</i>) se voda stavovala a jinším p. sausedům skrz to se škoda dělala vydáno jim		38	
26	25 septembry Kryštofovi Nankovi zámečníku od spravování 9 mušket obecních které do bran potřebovat jměli když sem J. M. Král. pan pan (<i>nelze přečíst</i>) přijeti míti ráčili od týchž vydáno		45	

	27	2 decembry 5 podruhům zdejšími kteří v lesích po straně přerovské duby poráželi z nich klády vyřezávali vše ku potřebám obecním každému za dva dni za den po 8 groších činí a vydáno	1	28	
	28	1658 18 aprila vedle učiněného oučtu p. starších obecních s p. Matějem Kuncem co tak kdy s potahem svým k obci pracoval a že se vždycky když svezl neohlásil aby mu cedulka dána byla, jest to do jedné sumy (<i>nelze přečíst</i>) a v témž roce psané a tuto se za vydání pokládá	2	40	
108	29	30 aprila outrata p. starších obecních spolu s panem polesným kterýž to do lesův obecních za spojil pro vysečení olšiny pod rybníkem sovic staročeským, zdali k obci Pardubicím náleží, jsauc k tomu forcknecht sezemský povolán jejich díl z outraty s nimi učiněném vydáno		54	
	30	9 may Václavovi ze Mlejnce a Janovi Kučerovi nádeníkům kteří při pile obecní klády obecní začišťovali a na pile zavalovali každému po 7 groších vydáno		14	
	31	18 may spropitného pacholkovi p. primátora který tak mnoho (<i>nelze přečíst</i>) p. primátora k obci a za časté práci vedl dáno		12	
	32	19 may Francovi Klamírovi kterýž z radhausu na děkanství 6 strychů žita a 4 korce ječmene J. M. panu děkanu náležícího vydal dáno		6	
	33	22 may šrotýřům kteří žito a ječmen na radhausu měřili na vůz i z vozu dolů snášeli, náležící J. M. panu děkanu, kvartálu jeho což se přidává to jest 10 korců. Ittem víceji týmž za práci jejich když zde (<i>nelze přečíst</i>) slámu a seno ze stodoly obecní do města vozili vydáno		15	
	34	28 may podruhům všem kteří tak dříví v lesích	2		

	obecních po obou stranách dle rozvržení na ně učiněného dělali a aby tím při obecních pracech v času žní senných i obilných (<i>nelze přečíst</i>) byli, jest jim z obecní várky kterou (<i>nelze přečíst</i>) pan Jan (<i>nelze přečíst</i>) a pan Jan Šolakovský, 8 konví darováno konev po 15 groších činí a za ně poněvadž na (<i>nelze přečíst</i>) k příjmu se klade tuto za vydání se pokládá tolik			
35	2 juny tesaři obecnímu od udělání půl kopy tesej k jarmarku v lesích obecních jest jemu vydáno za práci jeho		33	
36	Téhož dne tomuž tesaři obecnímu který dva žlaby v domě Václava Čížka na maštali pro koně spravoval a na místo (<i>nelze přečíst</i>) vydáno		18	
37	21 juny Matějovi Šťastnému Volsovi od přivezení z lesů po straně přerovské ku potřebám obecním půl druhé kopy tesej vydáno		20	
38	20 july Jiříkovi nádeníkovi a Václavovi Pospíšilovi nádeníkům od vnošení mostnic z pily až k (<i>nelze přečíst</i>) klády uřezaných, jako od spravování cesty v olšinkách, latí kladených, (<i>nelze přečíst</i>) za vození a strůhy pod dělávání od toho jest jim vydáno		32	
39	7 augusty za 2 kůže skopové k potažení jimi bubnu obecního každá za 15 grošů. Ittem za špakáty 15 grošů. Za poličky dřevěné 6 grošů činí a vydáno		51	
40	4 septembry Jiříkovi (<i>nelze přečíst</i>) za 55 (<i>nelze přečíst</i>) ku potřebám obecním koupených, každý za 3 ½ groše vydáno	3	12	3
41	20 septembry jedný (<i>nelze přečíst</i>) osobě do měst Pražských, kteráž tak v důležitých a platných příčinách obci tam jsauc za recompens odesláni 2 (<i>nelze přečíst</i>) za 54 grošů 2 (<i>nelze přečíst</i>) za 18	1	42	

		grošů a poslu na pivo dáno který takové outraty dodal 30 grošů.			
109	42	22 septembry Kyštofovi Sankovi od spravování 2 tupláků, 5 mušketů když triumf za J. M. C. brán byl vydáno	1		
	43	Téhož dne Matějovi Holubovi kováři od udělání 2 háků nových k pantům, též řetězů se dvěma petlicemi ke dveřům novým jdoucím na valy v Zelené bráně a od sváření řetězů při mostu zdvihajícím v týž bráně vydáno		12	
	44	8 octobry Vítovi Strnadovi s tovaryšem jeho od vsazování a spravování laviček štukových pro sedění na děkanství nad vodou vydáno		18	
	45	9 octobery Havlovi Sokolovi šipáři od šipování 2 mušketů novým osypem a spravení co v nich zapotřebí bylo vydáno	1	10	
	46	18 octobery Francovi Klamírovi od přivezení slámy a sena ze stodoly obecní do domu paní Salomonkovský pro koně p. comisařův jako i tak jednoho sáhu sena od mostu Labského do domu primátora vydáno		17	
	47	18 octobery městským komíníkům od vysmejčení na faře dvouh komínů ve škole 2 a na radhausu 1 komínu od každého po <i>(nelze přečíst)</i> groších činí a vydáno		50	
	48	21 octobra za 4 prkna koupené ku potřebě udělání žlabu pro koně p. nej. vachmistra do jeho kvartýru a spravení dveří 1 prkna do školy po 5 groších		25	
	49	24 octobra Francovi Klamírovi od přivezení jednoho vozu <i>(nelze přečíst)</i> ze stodoly obecní do domu obecního dáno		6	
	50	Z registříku várného p. Jiríka Jelínka jest vydáno formanům který od špitála až na zábradlí vozil 12		27	

		grošů. A formanům od vození obilí na faru 9 grošů. Ittem hajným p. primátora dáno piva 6 korců. A tak činí všeho a jest vydáno			
	51	Ittem z registříku várek obecních od pana Jana Pokorného složeného v rozdílných příčinách obecních (<i>nelze přečíst</i>) vydáno	1	15	
	52	Za rok 1651 a 1656 od připisování dvou počtů (<i>nelze přečíst</i>) od každého vydáno po 2 kopách 20 groších činí vydáno	4	40	
	53	Za prach mušketýrský 6 (<i>nelze přečíst</i>) J. M. C. coronati vydáno		20	
	54	Za téhož jest v počtu za rok 1655 učiněným (<i>nelze přečíst</i>) peněz gruntovních po 8 kopách. Z gruntu Jiříka Kalivody za příjem položeno 32 kop. Takové nejsouce od nich složeny, (<i>nelze přečíst</i>) knih městských domu za nim k vykázání zůstávali on (<i>nelze přečíst</i>) pro jeho chudobu odkud takových peněz (<i>nelze přečíst</i>) víceji za nim nevykazovali zase z předu do tenetur vepsané jsau a tuto za schodek se pokládali 32 kop	37	26	
110	55	(<i>nelze přečíst</i>) a vydá téhož počtu z grunthu p. Václava Trísy za příjem (<i>nelze přečíst</i>) a svedených 10 kop	11	40	
	56	Suma rozdílného vydání	90	20	3
	57	Jiné vydání			
	58	Mistru p. právnímu 6 may 1658 poslu právnímu od vyvolávání na rynku aby se zatím trav na lukách ani škola na zahradách pánům sausedům od žádného nedalo vydáno		14	

110	1	Suma sumárum všeho vydání v tom půl druhém létě činí	2576	24	$\frac{1}{2}$
	2	I tak rovnaje příjem s vydáním zůstává peněz na	319	24	$1 \frac{1}{2}$

		hotové i na různu mezi lidmi			
--	--	-------------------------------------	--	--	--

111	1	Ten rest zůstávajících 319 kop 24 grošů ½ denáru takto se vykazuje za rok 1651 neštímujících (<i>nelze přečíst</i>) pan Václav starší Kutnohorský jsauc toho čase (<i>nelze přečíst</i>) k městu Pardubskému jest a z nařízeného takové a důchodové vydáno jsau neb zase z desátého mandele z obilí (<i>nelze přečíst</i>) do důchodu navraceného býti mají	26	4	
	2	Za panem Janem Kvintonem nedodalého várného	7	6	
	3	Za panem Janem Hanyšem nedodalé contribuce za příjem do počtu uvedeno	2	30	
	4	Celkem	36	40	
	5	Na rest pana Jana Čejnka toto se vykazuje			
	6	Za Jiříkem Dolinkem slanařem pardubským což do počtu léta 1652 s užitku solního za příjem se uvedlo a mimo všeckno vydání v hotovosti do důchodu obecního od vsi se smělo k solnímu důchodu sobě (<i>nelze přečíst</i>) jak (<i>nelze přečíst</i>) jeho slanařská za týž rok slanaři 31 kop 32 grošů 3 denáry (<i>nelze přečíst</i>) vykazuje a již za důchodem solním v sumě vesírující téhož důchodu solního zůstává	19	20	
	7	Za panem Janem Křištofem z vykonané (<i>nelze přečíst</i>) v létě 1652 8 dne july a skládky vína v tomž létu 3 kopy a pan Jan Skalický vykazuje za týmž skládky vína (<i>nelze přečíst</i>) 5 kop a tak všeho činí a vykazuje se	34		
	8	Za Kateřinu Kulovou ze světničky slove rychtářské ji pronajaté v dodalého restu	3	15	
	9	Za p. Matějem Gabrielem rychtářem a již Thobiášem (<i>nelze přečíst</i>) po něm na podniku zůstalo nedodalého várného	2	18	
	10	Za paní (<i>nelze přečíst</i>) pivovaru várného v létu	9		

		1654 6 grošů v létu 1656 3 kopy podobně várného činí			
	11	Ze vdovce pana Jana Žehunského na Dlouhém předměstí za příjem za léto 1652 2 kopy 1653 54 55 a 1656 po 6 kopách činí 20 kop a na zlatý rýnský	30	20	
	12	Za Mikulášem Laušen hajným ještě <i>(nelze přečíst)</i>	1	34	
	13	Za paní <i>(nelze přečíst)</i> Rakovnickou várného dodalého		58	
	14	Za paní Lidmilu Jeříkovou várného létu 1655 kteréhož odvedeno nyní vykazuje	6		
	15	Za <i>(nelze přečíst)</i> Hedličkovou tkalcovou <i>(nelze přečíst)</i> proti vejkazu a jich za příjem uvedení do počtu Jana Trínka za rok 1655 a 1656 po 9 kopách a ona nemajíce klásti jen toliko po 6 kopách <i>(nelze přečíst)</i> vykázáno za ní	4		
	16	Za p. Lorence Mikau vykazuje se ještě rest	5		
	17	Cletem	98	22	
112	18	V létu 1657 a 1658 k restu vykázáný			
	19	<i>(nelze přečíst)</i> várného nadodalého	3	30	
	20	Za Václavem starším Kutnohorským podle účtu pod datum 2 dne novembry 1658 vy <i>(nelze přečíst)</i> jest	22	2	1
	21	Za panem Janem Čenkovským gruntovních peněz nedodalých za rok 1658 vykazuje se	4	17	
	22	Ittem víceji za týmž panem Čenkem se vykazuje co jest z domu Jana Čelakovského v létu 1655 z příjmu vypustil a do tohož přijal nyní se za ním 10 kop a na zlatý činí a vykazuje	11	40	
	23	Za panem Janem Brantejským vykazuje	2	20	
	24	Za Jiříkem Kalivodou gruntovních peněz nedodalých	1	10	
	25	Za Václavem mladším Kutnohorským vykazuje se	9	20	
	26	Za Marianou Těšíkovou gruntovních peněz	8	10	
	27	Za Janem Pelikánem <i>(nelze přečíst)</i> gruntovních	9	20	

	peněz			
28	Za Balthazarem Klossem dvojích peněz gruntovních po 15 kopách 30 groších na zlatý činí	35		
29	Za Annou Hrdličkovou gruntovních peněz	7		
30	Za Janem Mackem tkalcem gruntovních peněz	7		
31	A na hotov se býti pokládá na důchodu	17	58	5 ³ / ₄
32	Celkem	184	57	5 ¹/₄
33	Suma všeho restu činí	319	24	1 ¹/₄

6 Hospodaření města v roce 1657

Celkový příjem a vydání města

Na úvod této kapitoly bych chtěla uvést celkový příjem a výdaj města v období 1657 – 1658. Poté bych se věnovala některým dílčím příjmům a výdajům.

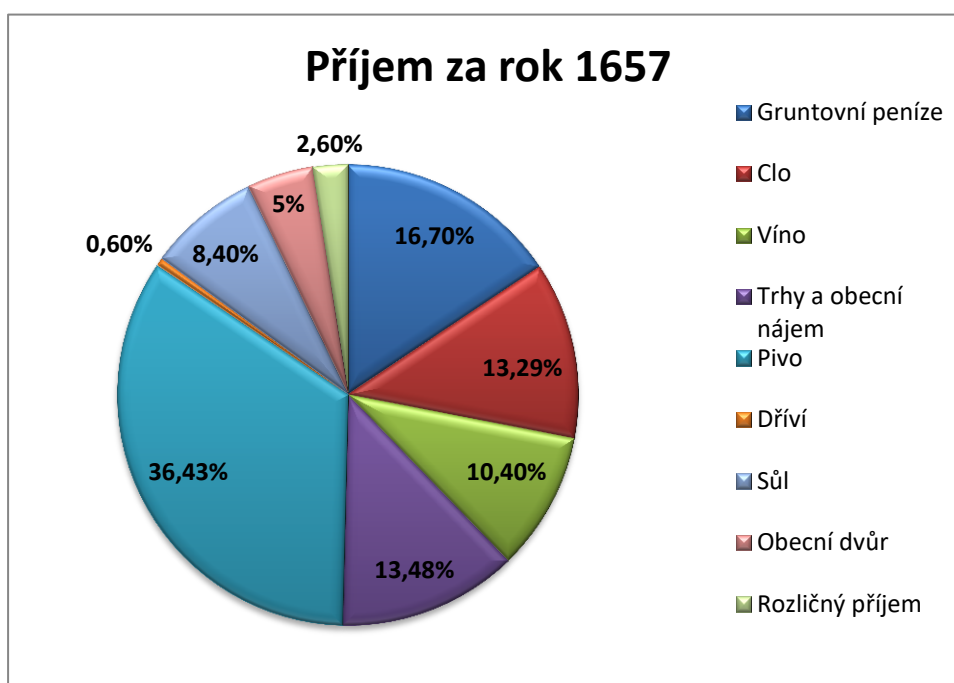
Příjmy

Za sledované období v tomto městském počtu přijalo město celkem 2610 kop grošů míšenských (dále již jen kop) a 10 grošů a když písař započítal i zůstatek z předešlého roku, vyšla mu částka 2805 kop 48 grošů 1 $\frac{3}{4}$ denáru.

Pro lepší přehled zde uvádím tabulku dílčích příjmů, a to i s vyjádřením na procenta.

Příjem města za rok 1657				
Příjem	kopy	groše	denáry	procenta
Gruntovní peníze	436	45		16,7 %
Clo	347	16		13,29%
Příjem z vína	274	50		10,4%
Tržného a nájmu obecního	352	42		13,48%
Příjem z piva	951	9	3	36,43%
Příjem z prodeje dřeva	16	16		0,6%
Příjem za sůl	220	11	4	8,4%
Obecní dvůr	133	23		5%
Rozličný příjem	68	57		2,6%

Tab. č. 1.



Graf č. 1.

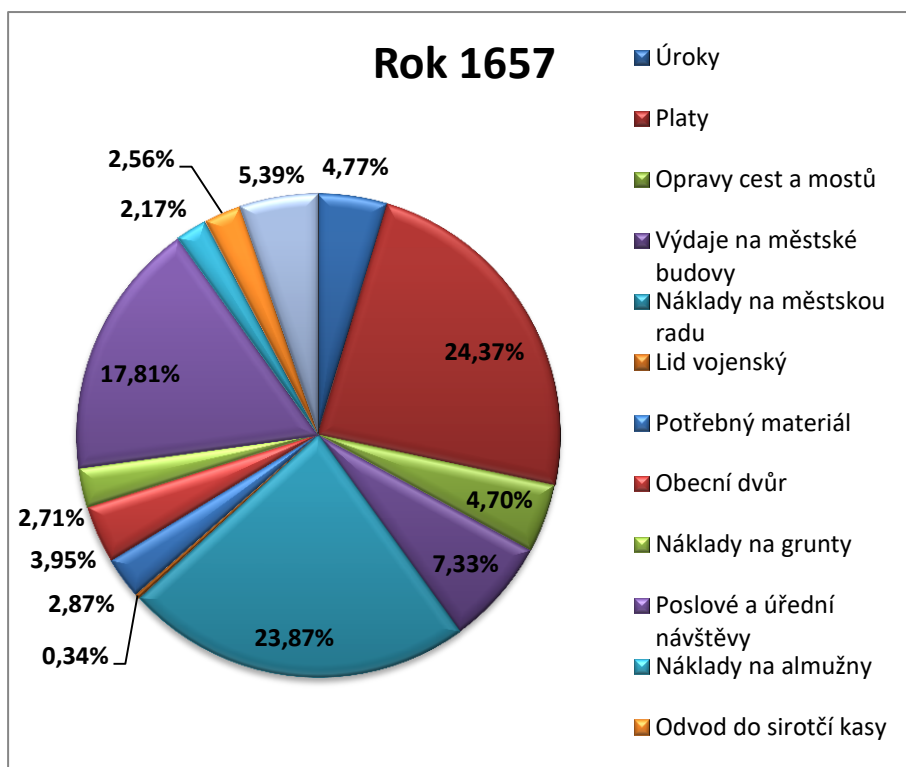
Z tabulky a následně z grafu vyplývá, že největší příjem města tvoří příjmy z piva, a to 36,43%. Druhou nejvyšší položkou příjmu jsou gruntovní peníze 16,70%, což je téměř o polovinu méně než za pivo. Na třetím místě je obecní nájem, který stejně jako příjem z cla tvoří asi 13% veškerého příjmu. Proč je příjem z piva tak vysoký a co všechno do této oblasti spadá, se budu věnovat později.

Výdaje

Stejně jako byl rozdělen příjem, byly rozděleny i výdaje města. Ty byly rozepsány v tomto roce velice pečlivě, a to hlavně při rozepisování platů lidí zaměstnaných městem. Celkové výdaje ve sledovaném období měly hodnotu 2576 kop 24 grošů ½ denáru. Jedná se o částku jen o něco málo menší než celkový příjem.

Celkové výdaje města		
Výdaje	Výdaje v kopách	Výdaje v %
Stavby (opravy města, městských valů, šraňků a další)	122	4,7%
Cesty a mosty	122	4,7%
Provoz města (náklady na radhaus, za papíry, náklady na konšely, náklady na starší obecní a další)	689	23,8%
Výdaje na děkanství (za opravy děkanství, za dřevo a na celkový chod budovy)	45	1,7%
Platy (písaři, slanaři, učitelé, varhaníkoví a dalším)	628	24,3%
Výdaje na posly (úřední návštěvy, posli)	459	17,8%
Gruntovní peníze	70	2,7%
Lid vojenský (náklady na dřevo pro vachmistra, náklady za stravu pro vojáky a další)	9	3,4%
Kontribuce	0	0,3%
Úroky (platba do kaple Betlémské, úroky z mlýna či obecního dvora)	123	5,4%
Obecní dvůr	102	3,9%
Almužny	56	2,1%
Různé	151	5,8%

Tab. č. 2



Graf č. 2.

Největší suma, kterou město vydalo, šla na platy lidí zaměstnaných městem, jako byli městský písař, děkan, učitel, zvoník atd. Tato suma tvořila 24,3% všeho vydání. Dalším značným výdajem, druhým v pořadí, bylo vydání na městskou radu, kam se počítají výdaje za stravu, papíry, vosk, radnici a další, což bylo také téměř 23,8%, a další značnou sumu vynaložilo město na posly a úřední návštěvy, a to téměř 17,8% celého vydání města.

Podrobnější specifikace

Gruntovní peníze

V úvodu každého městského počtu jsou vždy uvedeny příjmy za domovní peníze. Domovní peníze byly příjmy města, které získávalo koupí pohledávek na domech či gruntech. Dále mohly být tyto pohledávky odkázány městu či na město mohly přejít zabavením majetku po zběhlém obyvateli. Také mohlo město získat dům či část domu odúmrtí. Toto privilegium získaly Pardubice v roce 1509 listinou od Viléma z Pernštejna. Odkazování majetku městu začalo být častější od poloviny 16. století. V té době tento důchod tvořil značnou část městského příjmu.¹⁰³

¹⁰³ STEHLÍKOVÁ, Barbora. *Hospodaření poddanského města Pardubice v letech 1530 – 1590 ve světle knih počtů*. Pardubice 2015. Diplomová práce. Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta. Vedoucí práce doc. Mgr. Jiří Kubeš. s. 74

Dříve bylo téměř nemožné, aby si kupující koupil dům za hotové peníze. Většina lidí nedokázala ze svých příjmů našetřit a složit částku mezi 300 – 600 i více kopami.¹⁰⁴ Proto kupující zaplatili jen závdavek, který tvořil většinou mezi 10 – 30% ceny domu. Každoročně pak platili splátky několika kop podle dohody až do splacení celé sumy. Bylo běžné, že tímto způsobem spláceli jeden dům i několik desetiletí.

První pohledávky získalo město ve třicátých letech 16. století, více jich pak získalo po požáru v roce 1538. Většinou se jednalo o získání pohledávek ve formě odúmrťí či hlavně po požáru, prodejem. Nákup dalších pohledávek je pak zaznamenán v 50. letech 16. století, od té doby byl další nákup jen občasný.¹⁰⁵

Zde ve zkoumaném městském počtu z roku 1657 jsou uvedeny pohledávky z 62 domů.¹⁰⁶ Z nich získalo město celkem 436 kop 45 grošů.

Důležité je zmínit, že ceny domů se lišily umístěním domu v různých částech města. Hodnota byla dána právě lukrativností místa. Asi nejméně lukrativní byla oblast na Ležánkách na Bílém Předměstí. Usazovali se zde nejvíce hrnčíři, cihláři či nádeníci. Zajímavý je vývoj cen domů na tomto místě. Na začátku 16. století se pohybovaly v průměru v ceně 6 kop míšenských, v polovině století pak cena stoupla na 42 kop míšenských.¹⁰⁷ Tyto ceny platily však pouze za levné domy na okraji předměstí, domy, které byly umístěny blíže městu, stály o mnoho více. Také zvláštní budovy umístěné u hradeb měly vysokou cenu. V polovině století je uváděna cena za rybárnu 400 kop a cena za sladovnu 302 kop. Když se spočítá průměr cen domů na celém Bílém Předměstí, vyjde pro první třetinu 16. století pro Bělobranské náměstí 122 kop a pro Labskou ulici 42 kop. V polovině 16. století je to již jinak, průměrně se cena na Bělobranském náměstí pohybuje kolem 173 kop a v Labské ulici kolem 105 kop míšenských.¹⁰⁸

Domy přímo v městě obehnaném hradbami měly daleko vyšší cenu. Na poměrně malém prostoru stálo roku 1566 109 domů. Jejich průměrná cena v první třetině 16. století do

¹⁰⁴ ŽANDOVÁ, Elvie. Ceny městských domů v Pardubicích v první polovině 16 století. In: *Východočeský sborník historický 2*. Pardubice. 1992.

¹⁰⁵ STEHLÍKOVÁ, Barbora. *Hospodaření poddanského města Pardubice v letech 1530 – 1590 ve světle knih městských počtů*. Pardubice. 215. s. 74

¹⁰⁶ STEHLÍKOVÁ, Barbora. *Hospodaření poddanského města Pardubice v letech 1530 – 1590 ve světle knih městských počtů*. Pardubice. 215. s. 74. Kniha městského počtu, Státní okresní archiv Pardubice. Číslo knihy 5, E 20. NIKLOVÁ Martina. *Pardubice v letech 1644 – 1647 ve světle městských počtů*. Pardubice. 2014. Regestář městského počtu z roku 1657 – 1658.

¹⁰⁷ ŽANDOVÁ, Elvie. Ceny domů v Pardubicích v polovině 16. století. In: *Východočeský sborník historický č. 3*. Pardubice, 1993. s. 94

¹⁰⁸ Tamtéž s. 99

požáru v roce 1638 činila 131 kop míšenských. Po požáru a přestavbě města cena poměrně stoupla a v polovině 16. století se pohybovala kolem 333 kop míšenských.¹⁰⁹ Avšak i ve vnitřním městě byly veliké cenové rozdíly mezi prodávanými domy, a to hlavně před požárem. Bylo možno zakoupit dům v hradbách i za 50 kop. Dokonce ve skupině levnějších domů do 200 kop jich bylo více než v dražší skupině, přesněji 76,3%. Situace se změnila po požáru, kdy v podstatě vymizely domy, které se daly pořídit do 100 kop. Nejvíce domů po požáru stálo v rozmezí 101 – 450 kop. Dokonce zde bylo 18% domů ve skupině za 501 – 1100 kop míšenských.¹¹⁰

Domovní peníze tvořily druhou nejvyšší položku příjmu, tedy téměř 17% veškerého příjmu. Důležitý byl potenciál domovních peněz, který spočíval v nevybraných pohledávkách splatných několik desítek let. Důležité bylo, že tyto pohledávky neztrácely časem na své hodnotě. Město proto mělo díky těmto domovním penězům zdánlivě stálý příjem nejen díky vybírání pohledávek, ale i také díky obchodování s domovními penězi. Výše pohledávek však nezhodnocovala inflaci, což při zvýšení inflace vedlo ke snížení hodnoty pohledávky. Výše pohledávek na jednotlivých domech se velmi lišila, pohybovala se v rozmezí 1 - 800 kop. Nejvyšší pohledávky jsou zaznamenány ve zkoumaném městském počtu z roku 1657, kdy u dvou domů, dvorce Václava Jakuba a domu Lukáše u Šraňku u Zelené brány, měly hodnotu přes 800 kop. Celková částka pohledávek za rok 1657 tvořila asi 6619 kop.

Placení pohledávek velmi často vázlo, a to nejen v době války, ale i po ní. V roce 1657 mělo město vybrat pohledávky celkem z 62 domů. Avšak vybralo je jen z 62% domů, 38% pak z různých důvodů pohledávky nezaplatilo.

Gruntovní peníze z roku 1657 z 62 domů	
Vybraná částka	435 kop 45 grošů
Pohledávky na domech	6619 kop

Tab. č. 3

¹⁰⁹ ŽANDOVÁ, Elvie. Ceny domů v Pardubicích v polovině 16. století. In: *Východočeský sborník historický* č. 2. Pardubice, 1992. s. 84

¹¹⁰ ŽANDOVÁ, Elvie. Ceny domů v Pardubicích v polovině 16. století. In: *Východočeský sborník historický* č. 2. Pardubice, 1992. s. 84

Příjem z trhů a cla

Pardubice jako město, v němž sídlila správa celého panství, bylo pro obchod celkem významné. Poplatky za účast na trzích a jarmarcích jsou dalším významným příjmem, který zvyšoval částku v městské kase. První privilegium na pořádání výročního jarmarku udělil městu král Vladislav Jagellonský roku 1498. Jednalo se o jarmark Vavřinecký, který se konal na den svatého Vavřince. Zpravidla začínal tři dny před tímto datem, tedy 7. srpna a trval osm dní.¹¹¹ Roku 1528 na žádost Vojtěcha z Pernštejna byl pak termín jarmarku změněn a přesunut se na dobu o dva týdny dřív. Tímto se datum jarmarku dostalo mezi výroční trhy v Chrudimi a Hradci Králové, a proto se pro kupce z větší dálky stal jarmark ještě přitažlivější, neboť svoji cestu mohli spojit s jarmarky v okolních městech.¹¹²

Do zavedení tohoto výročního jarmarku se ve městě pořádaly jenom klasické týdenní trhy, kam se sjížděli pouze lidé z okolí. Na výroční jarmark naopak jezdili obchodníci i z větší dálky. Díky získání tohoto privilegia Pardubice začínaly hrát významnější obchodní roli na spojnici mezi Chrudimí, což bylo krajské město, a Hradcem Králové.

Dalším výročním trhem, který se ve městě pořádal, byl trh Koňský. Povolení k tomuto trhu zařídil u Ferdinanda I. Vojtěch z Pernštejna roku 1533. Konal se na předměstí Zeleném vždy první středu po Hromnicích a trval tři dny.¹¹³ Roku 1638 byl povolen v Pardubicích díky Ferdinandu III. další trh, s názvem Křížový. Podle Josefa Sakaře se konal na místě starých Vlněných trhů ve dnech o svatém Jiří a při Božím vstoupení.¹¹⁴

S rozvojem města bylo spojeno i budování a údržba cest v okolí města. Tyto výdaje byly placeny městem a na oplátku mu bylo umožněno vybírat clo a mýtné a výtěžek si ponechávat.¹¹⁵ K pořádání jarmarků patřilo také vybírání takzvaného jarmarečného. Jarmarečné byly poplatky, které se vybíraly za umístění stánku na náměstí. Kdyby nějaký trhovec prodával své zboží bez poplatku v postranní uličce, musel by zaplatit pokutu 10

¹¹¹ ŠEBEK, František. *Dějiny Pardubic. 1 díl*. Pardubice, 1990. s. 100

¹¹² ŠEBEK, František. *Dějiny Pardubic. 1 díl*. Pardubice, 1990. s. 114

¹¹³ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl II. Část 1*. Pardubice 1924. s. 94

¹¹⁴ Poslední trh byl zaveden roku 1710 Josefem I. a konal se v úterý po Početí Panny Marie. Od poloviny 18. století se doba trvání těchto trhů zkracovala na jeden den. SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl II., část 1*. Pardubice, 1924. s. 94

¹¹⁵ STEHLÍKOVÁ, Barbora. *Hospodaření poddanského města Pardubice v letech 1530 – 1590 ve světle knih počtů*. Pardubice 2015. Diplomová práce. Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta. Vedoucí práce doc. Mgr. Jiří Kubeš. S.80

grošů.¹¹⁶ Na oplátku město připravovalo náměstí pro jarmark uklízením bahna z náměstí či stavěním jarmarečních bud. Město nevybíralo poplatek pouze za účast na trzích či za pokuty. Trhovci museli určité druhy zboží také povinně vážit a měřit, za což si město účtovalo další poplatek.

S pořádáním trhů souvisí také vybírání cla za zboží, které bylo dováženo do města. Je zde potřeba rozlišit pojem clo a mýto. Clo představovalo poplatek ze zboží, kdežto mýto poplatek za jeho přepravu. Tyto poplatky se vybíraly za všechno zboží, které bylo přepravováno přes městské brány. Avšak nevybíralo se jen u městských bran, ale asi nejvyšší položkou bylo clo vybírané z Labského mostu. Most byl postaven kolem roku 1494 a byl důležitou spojnici cesty mezi Pardubicemi a Hradcem Králové. Tento most stál v místech blízko dnešního zdymadla.¹¹⁷ Clo nejprve vybírali majitelé Pardubického panství, od roku 1507 šel tento příjem do městské kasy. Clo nebylo spojeno jenom s jarmarky a trhy, ale vybíralo se vždy za průchod městem či přechod po mostě.

Poplatky z trhů a příjem cla z roku 1657	
Poplatky z trhů	9 kop 6 grošů
Příjem cla	347 kop 16 grošů

Tab. č. 4

Příjem z nájmu obecního majetku

Další příjmem, který byl v městském rozpočtu znát, byl příjem za obecní pronájmy. Jednalo se o majetek města, který si lidé pronajímali; to znamená o domy, byty ve věži, různé části říček, role, louky, pastviny atd., ale také o masné krámy, lázně či mlýny. Po požáru v roce 1507 byla započata přestavba města. Díky této přestavbě bylo pro masné krámy (neboli kutlof či jatka) vyčleněno místo na kraji ulice. Po požáru v roce 1538 byly tyto krámy znovu vystavěny. Celkem bylo masných krámů 25¹¹⁸ a poplatky z jejich nájmu tvořily značnou část příjmů, přesněji okolo 13% celkového příjmu města. Vybíraly se vždy na den sv. Jiří.

Při městské strouze v Kostelní ulici stály městské lázně, které byly v provozu již na počátku 16. století, avšak již v roce 1636 byly pusté.¹¹⁹ Nájem se platil také z mlýnů. Město

¹¹⁶ STEHLÍKOVÁ, Barbora. *Hospodaření poddanského města Pardubice v letech 1530 – 1590 ve světle knih počtů*. Pardubice 2015. Diplomová práce. Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta. Vedoucí práce doc. Mgr. Jiří Kubeš. s.81

¹¹⁷ ŠEBEK, František. *Dějiny Pardubic. 1 díl*. Pardubice, 1990. s. 96

¹¹⁸ Kniha městských počtů 1636. SOkA Pardubice, fond Archivu města Pardubice. Číslo knihy 5, E 20. Fol. 12

¹¹⁹ Tamtéž. Fol. 1.

vlastnilo mlýn obecní, který se nacházel poblíž městských lázní. Až do roku 1639 platila náklady na mlýn obec, avšak byly větší než zisky, které z něj přicházely. Proto v roce 1636 začal být tento mlýn pronajímán. V roce 1626 se do majetku města dostal také mlýn, který byl pronajímán hned, ale v roce 1631 byl spálen saským vojskem. V městských počtech se objevuje znovu v roce 1636, kdy je z něj opět vybírán nájem.¹²⁰

Příjem z obecního nájmu	
1657	343 kop 42 grošů

Tab. č. 5

Příjem z lesů

Do první poloviny 18. století bylo hospodaření v lese řízeno jenom jednotlivými instrukcemi. Avšak v 18. století začal být obecně problém s nadměrným užíváním dřeva a hrozilo vyčerpání tohoto zdroje. Proto byla zavedena určitá opatření. Do té doby se v lesích hospodařilo jen nárazově, od 16. století přicházely příkazy v podobě instrukcí či nařízení majitele lesů. Díky špatnému hospodaření v lesích docházelo postupně během 15. století ke zhoršování kvality lesa a také k jeho úbytku. Tento problém měly řešit pokyny vydávané jak pro nejvyššího lovčího, tak také pro jednotlivá panství. Pro Pardubické panství zde máme instrukci vydanou v roce 1513.¹²¹ Zajímavé je, že některé pokyny upravovaly také těžební postupy, čímž se dosud nikdo nezabýval.

Obecně se předpokládá, že lesní skladbu pro období raného novověku tvořil buk a jedle. Tak tomu bylo na většině území českých zemí, ale v Polabské nížině, díky nižší nadmořské výšce a většinou písčité půdě, se zde dařilo především dubu a borovici, které tu byly také těženy.¹²²

Již od středověku se těžilo formou „toulavého způsobu“, který spočíval ve vybírání stromů podle aktuální potřeby, nejlépe pak na snadno přístupných místech a nedaleko cest. Tímto způsobem bohužel vznikaly nekvalitní části lesa, které byly řídké a na kterých rostly jen méněcenné druhy dřevin. To byly například: bříza, olše, osika, vrba či jeřáb. Dalším nešetrným zacházením byla pastva dobytka v lesích, která tehdy byla celkem běžná. Takto spásaný les se nemohl sám obnovovat, neboť zvířata (nejčastěji hovězí dobytek, ovce, kozy či prasata) spásala rašící malé stromky. Navíc lidé tehdy lesy neobnovovali, musel se obnovit

¹²⁰ SAKAŘ, Josef. Dějiny města Pardubic nad Labem. Díl II. část 1. Pardubice, 1924. s. 115

¹²¹ ŘEZÁČ, Jan. *Lesy a lesní hospodářství na přelomu tisíciletí*. Kolín. 2001 s. 39

¹²² Knihy městských počtů (1657 – 1658) Státní okresní archiv v Pardubicích. Fol. 54

sám pomocí náletu či výmladky. Výmladky jsou výhonky z pařezu, které se nechávaly růst do palivové síly dřeva a později se kácely (v rozmezí od 8 do 20 let).¹²³

Skutečnost, že i bez jasně daných pravidel lesního hospodářství lesy vydělávaly, se dozvídáme v knize městských počtů. V roce 1657 přijalo město z městských lesů 16 kop. V této sumě je započítán příjem za stojící, tedy čerstvé dřevo, a to hlavně dubové. Je zde také zmíněno, že v tomto roce za souše a za proutí nebylo přijato do městské pokladny nic.

Příjmy z prodeje soli

České země nikdy neměly svá vlastní solná ložiska, která by dostatečně pokryla domácí poptávku. V minulosti sice došlo k pokusům o nalezení ložisek na našem území, nikdy jich však nebylo dostatečné množství. Díky této skutečnosti se sůl stala jedním z důležitých artiklů mezinárodního obchodu. Od 12. století do Čech dováželi sůl pouze tři dodavatelé. Byl jím pasovský biskup, který sůl kupoval od salcburského arcibiskupa. Tato sůl, nazývaná též pasovská, směřovala do Prachatic a okolí. Dalším dodavatelem bylo Sasko, odkud sůl směřovala do severních Čech směrem na Litoměřice. Posledním dodavatelem bylo Polské království. Od poloviny 16. století pak přibývají další dodavatelé, kterými jsou bavorský vévoda a český král.

Postupně si nejvýznamnější postavení získala pasovská sůl. Pocházela především ze solných dolů z okolí Halleinu. Odtud byla po řece posílaná do Pasova, odkud cestovala až do Čech, konkrétně směrem na Prachatice. Odtud byla distribuována na trh do Prahy a také do východních Čech až do Pardubic.¹²⁴ Cesta soli z Pasova do Prachatic byla tak významná, že se pro ni vžilo označení Zlatá stezka. Na důležitosti stezka začala nabývat ve 14. století, ale zlatou éru zažila v polovině 16. století. Od té doby začala postupně pasovskou sůl vytlačovat z trhu sůl královská, pro kterou se vžilo označení císařská či gmundenská.

Do roku 1509 měla výhradní právo na prodej soli vrchnost, od tohoto roku předal toto privilegium Vilém z Pernštejna městské obci. Původně se sůl skladovala na městské radnici, od roku 1548 již tento prostor nestačil a sůl se začala skladovat v budově obecního mlýna. O sůl se staral slanař s pacholky, který nejenže ji skladoval, ale také prodával lidem. Výdělek z tohoto prodeje šel do městské kasy. Sůl, kterou město nakoupilo, nejen že ji prodávalo

¹²³ PRŮŠA, Eduard. *Přírozené lesy České republiky*. Praha, 1990.

¹²⁴ TOMEČKOVÁ, Petra. *Solní obchod v pamětech prachatických občanů*. České Budějovice. 2007. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Josef Hrdlička, PhD. s. 49, Více informací o této problematice v VOLF, Miloslav. *Boj o solný monopol v Čechách v 17. A na počátku 18. Století*. In: *ČČH/ Praha historický klub* 39, č. 2, č. 3-4. Praha, 1933. s. 297 – 326, 505 – 536.

lidem, ale také sloužila jako část výplaty pro lidi pracující pro město. Od třicetileté války se tato část výplaty zvětšovala a sůl byla dávana v jednotkách beček. Obdarovávaní byli děkan (2 bečky) a písař radní (1 bečka). Později pak přicházela sůl do obecního špitálu, do kuchyněk vojákům či na solení ryb.¹²⁵

Monopol na prodej soli platil po celý rok kromě doby pořádání jarmarků. Tehdy si mohli lidé koupit sůl od projíždějících formanů. Město na prodeji soli poměrně vydělávalo a to dokonce tolik, že v roce 1657 tvořil příjem za sůl 8,4% celkového příjmu. V tento rok přijalo město konkrétně 220 kop 11 grošů a 4 denáry.

Příjem z piva

Tento příjem se skládal z více druhů příjmu. Základem byl příjem z vaření piva, kdy město přijímalo poplatky za jednotlivé várky piva. Vařily se dva druhy piva, a to bílé a ječné pivo. Za jeden var obecního piva přijímalo město od měšťanů, kteří várky zadávali, 3 kopy. Za sledované období se uvařilo celkem 72 ½ varů, což, převedeno na kopy, vyneslo městu celkem 217 kop a 50 grošů.¹²⁶ Další částí příjmů z piva jsou pak příjmy z užitku várek k obci vykonaných. To byly várky, které si nechávala vařit městská rada pro svůj užítek. Do těchto příjmů jsou již započítané a odečtené náklady na várku, a to například za nákup sladu či pšenice. Vybraná částka činí 297 kop 37 grošů 3 denáry.

Asi největší sumou započítanou do příjmů z piva tvoří příjem povárného ordinárního. To je určitá suma, kterou mělo město Pardubice posílat jako poplatek za možnost vařit pivo císaři. Avšak kvůli strastem třicetileté války bylo městu umožněno již od roku 1651 si tento poplatek nechávat pro vlastní potřeby. Částka se v tomto roce vypočítávala také z obecních várek, přičemž poplatek byl 6 kop. Celkem tato částka činila 435 kop. Byla to pro město značná a také v jeho tehdejší ekonomickém stavu důležitá částka.

Položky příjmu	kopy	groše	denáry
Příjem obecních várek	217	50	0
Příjem z užitku várek obci vykonaných	297	37	3
Příjem z povárného ordinárního	435	0	0
Celkový příjem	950	27	3

Tab. č. 6.

¹²⁵ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem*. Díl II. část 1. Pardubice. 1924. s. 115

¹²⁶ SOA Pardubice. fond Archiv města Pardubice. Kniha městských počtů 1657 – 1658. D3. Fol. 23

Příjem z vína

I tato položka se skládá z více druhů příjmů. Jedním je příjem za šenkování vína. Tento rok však za tuto část příjmů z vína nevybralo město nic. Druhou část tvoří částka za skladování vína. Víno se skladovalo ve vědrech a uskladnění jednoho vědra se počítalo za 20 grošů. Celková částka pak činila 274 kop 50 grošů. Na takovou sumu se příjem vyšplhal díky množství skladovaného vína, které čítalo často kolem 60 věder.

Položky příjmu	kopy	groše	denáry
Příjem z šenkování vína	0	0	0
Příjem ze skládky vína	274	50	0
Celkový příjem	274	50	0

Tab. č. 7

Obecní dvůr

Základem pardubického obecního dvora byl pozemek zakoupený měšťany od Viléma z Pernštejna v roce 1507. Pozemek je stál 100 kop grošů českých a nacházel se na západní straně města za špitálem. Tento grunt však nebyl moc využíván. Část byla používána jako pastviště, zbytek byl pronajímán. Když se městský dvůr přesunul na nové místo, byl starý dvůr využíván na chov volů, později tam byl vybudován obytný dům a pronajímán návštěvníkům.

Nový dvůr se nacházel za Karlovou ulicí, dnes na sídlišti Karla IV. Tento pozemek koupil v roce 1548 Jan z Pernštejna od soukromého vlastníka za 300 kop. Rok poté ho podstoupil městské vrchnosti za 400 kop.¹²⁷ Město samozřejmě tuto sumu nezaplatilo najednou, ale nejdříve zaplatilo 150 kop a zbytek splácelo do roku 1522 po 20 kopách. Tomuto novému dvoru se také říkalo dvůr Markvartovský. Ke dvoru též patřila štěpnice a haltýř, který město pronajímalo.

Držení obecního dvora však obci nepřinášelo značný výtěžek. Město si tento dvůr drželo pravděpodobně hlavně pro chov koní k potřebám obce či měšťanů. Správcem obecního dvora býval šafář. Pro vykonávání tohoto postu bylo lepší, když byl dotyčný finančně zajištěn, neboť na výnosech dvora vydělávat nemohl. Jako ostatní lidé městské správy byl i šafář jmenován každoročně. Odměnou za práci mu byl jak stálý plat, tak také naturální dávky

¹²⁷ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl II. část I.* Pardubice, 1924. s. 98 - 99

v podobě různých dávek obilí či soli.¹²⁸ Město dávalo plat kromě šafáře také čeledínům a nádeníkům. Díky těmto výdajům a výdajům spojeným s provozem dvora byl tento dvůr prodělečný. Názor, že je dvůr zbytečný a prodělečný, měli i někteří konšelé. Avšak dvůr si město ponechalo a dokonce ho postupně i zvětšovalo. Dvůr získal pozemky od dvora Preysovského v Karlově ulici a také městu připadl právem odběžným dvůr Culikovský.¹²⁹ Když však město mělo nedostatek peněz, byly pozemky náležející ke dvoru jedny z prvních, které rozprodávalo, a tak tomu bylo zvláště za třicetileté války.

Velkou ránu zasadil dvoru vpád švédského vojska v roce 1639, při kterém byl dvůr vypálen. Při dalších vojenských útocích byla pak spálena uložená úroda. Josef Sakař ve své publikaci uvádí, že obecní dvůr byl znovu postaven až v roce 1663, avšak již v roce 1658 je v knihách městských počtů záznam o příjmu z dvora obecního.

V roce 1657 tvořily sumu příjmů hlavně peníze z prodeje dobytka, ale také potravin vypěstovaných na polích náležejících k obecnímu dvoru. V tomto roce jen drobná částka šla z prodeje dobytka, a to konkrétně 3 kopy za prodej dvou býků. Další, již větší část, pak tvořil příjem z prodeje trávy z obecních luk, a to konkrétně 47 kop 39 grošů. Největší zisk pak dvoru a posléze městu plynul z prodeje obilnin či jiných pěstovaných rostlin. Pěstovalo se například žito, hrách, proso, oves či ječmen. Za prodej těchto plodin pak bylo utrženo 82 kop 44 grošů.

Položky příjmu	kopy	groše	denáry
Příjem z prodeje dobytka	3	0	0
Příjem z luk obecných	47	39	0
Příjem z prodeje plodin	82	44	0
Celkový příjem	133	23	0

Tab. č. 8

Z těchto čísel je patrné, že i když byl obecní dvůr pravděpodobně značně poškozený, vykazuje poměrně dobrý zisk.

¹²⁸ ŠEBEK, František. Dějiny Pardubic. Díl I. Pardubice, 1989. s. 193. WINTER, Zikmund. Kulturní obraz českých měst, Díl II. s. 515

¹²⁹ SAKAŘ, Josef. Dějiny Pardubic nad Labem. Díl II. část I. Pardubice, 1924. s. 100

Podrobné vydání města

Vydání na stavby a opravy městských budov

V době pánů z Pernštejna byli měšťané nuceni podílet se na reprezentaci města. Byl hlídán stav budov a estetika města. Páni z Pernštejna museli dbát na svoji reprezentaci, a tak i na reprezentativnost celého města. Za éry komorního města bylo vydáváno více peněz na opravy cest a mostů, které udržovaly město ve spojení s okolním děním. Ve městě se po požáru v roce 1538 nestavěly nové budovy, spíše se opravovaly ty již postavené a právě na tyto opravy šly městské finance.

Nejčastějšími opravami na těchto budovách byly opravy oken, dveří, střech či kamen. Velice časté investice byly také na bělení světnic vápnem. U většiny budov město platilo i materiál na jejich opravu. Další budovy, do kterých město investovalo, se nacházely na jeho předměstích. Jednalo se například o městský mlýn, který byl umístěn na Bílém předměstí.

Město v roce 1657 dle knih městského počtu vydalo na opravy za dané období přibližně 122 kop. V roce 1657 bylo asi nejvíce investováno do Zelené brány, kde se opravovala futra či se pobíjela se střecha novými šindeli. Zmíněna je v městském počtu také šatlava, do které se však neinvestovalo nic.

Vydání na opravu mostu Labského a cest

Tento druh výdajů byl velice důležitý. Most přes řeku Labe představoval nejrychlejší cestu směrem k Hradci Králové. Většina vydaných peněz pak šla na práci tesařů či pohůnků. Tesařům za otesávání mostnic a výměnu trámů u mostu, pohůnkům často za přepravu vhodného dřeva z městských lesů. Ty byly dva a nazývaly se podle směru, kam se ubíraly – les po straně Přerovské a les po straně Bukovinské.

U tohoto výdaje bych zdůraznila jedno jméno, a to Lukáše Černého, což byl tesař, kterému město asi zadávalo většinu svých zakázek. Ve sledované knize městského počtu se objevuje tento tesař poměrně často. Zadanou práci od města si vydělal celkem 51 kop a 1 denár. Je to velice značná částka, která převyšuje například i plat kantora či varhaníka. K této částce musíme připočítat také výdělky za práci, kterou nezadávalo město, i když jejich výšku nemůžeme odhadnout. Díky tomu se můžeme domnívat, že tento tesař Lukáš Černý se měl velice dobře.

Neopravoval se jenom most, ale musely se udržovat také cesty jak ve městě, tak vedoucí z města. Od pernštýnských dob postupně přibývalo dlážděných cest, a to primárně ve městě obehnaném hradbami, které vedlo k větší čistotě ve městě. V tomto roce se však opravovaly i cesty mimo město a to cesty vedoucí k Sezemicím, Dašicím či Rosicím. Město na opravu všech cest vydalo v roce 1657/58 14 kop a 32 grošů.

Město celkem za opravy jak Labského mostu, tak i cest ve městě a okolí vydalo v roce 1657 přibližně také 122 kop.

Výdaje na vystavení domků židovských

Tento výdaj města není značný, ale přesto stojí za zmínku. Židům na celém území Čech se od doby panování Rudolfa II. a po celou první polovinu 17. století nedařilo špatně. Samozřejmě také jim válka, jako všem lidem, přinesla mnoho potíží. Ale díky panovníkům Ferdinandovi II. a Ferdinandovi III., kteří za dobu své vlády udělovali Židům různá privilegia, byla jejich situace příznivá.

Vše se změnilo v polovině 17. století, kdy panovník i státní úřady přestávají být židovskému obyvatelstvu nakloněni. Vydávají různá nařízení k omezení svobod Židů, které se ještě v dalších letech přiostrují. V 70. letech 17. století vydává Leopold I. nařízení, ve kterém praví, že Židé nemají být trpěni tam, kde nebyli usazeni do roku 1657.¹³⁰ A právě v tomto roce je v Pardubicích na Bílém Předměstí budováno 5 nových domů pro Židy. Město vydalo na dřevo potřebné ke stavbě těchto domů 8 kop 16 grošů.

Vydání na platy

Poměrně velká část vydání města byla odváděna na platy městských zaměstnanců. Kromě platů purkmistra, konšelů a starších důchodních dostávali plat také písaři, kantoři a další městský personál. Většina zaměstnanců nedostávala jenom peněžní částku, ale také výplatu v naturáliích, hlavně v soli a stravě. Většině městských pracovníků byl vyplacen plat najednou v den svatého Jiří. Avšak město zaměstnávalo také různé pohůnky, pomocníky či lidi na jednorázovou speciální práci, kteří dostávali svůj výdělek vždy za splněný úkol dle předcházející dohody.

¹³⁰ MIKULEC, Jiří. *České země v letech 1620 - 1705. Od velké války k dlouhému míru*. Praha. 2016. ISBN – 978- 80-7277-553-8 s. 188

Mezi lidmi placené za úkony patří třeba kominíci, kteří byli zvaní každoročně k vymetání komínů na městských budovách, pohůnci, kteří byli placeni za potřebné práce pro město, jako například při úklidu a chystání výročních jarmarků či vymetání sněhu při velkých kalamitách. Zmínka o jedné kalamitě je právě z roku 1658, kdy museli pohůnci odmetat sníh ze střech, aby se nezničily. Za tuto práci dostali nádeníci za dva dny 18 grošů.¹³¹ Tyto menší práce město odměnilo většinou výplatou čítající jen pár grošů.

V roce 1657 vydalo město na platy celkem 628 kop, což tvořilo 24% všech výdajů. Více se však o vydání města na platy svých pracovníků zmíním ve své práci až později, neboť právě u platů je zajímavé pozorovat jejich vývoj v rozmezí několika let. Právě toto porovnávání bude náplní pozdější kapitoly.

Vydání rozličné

To je část výdajů, kde jsou započítány veškeré drobné výdaje města. V této knize městských počtů je tato kapitolka poměrně obsáhlá. Je zapsána na 4 foliantech a výška městského vydání činí 90 kop 20 grošů a 3 denáry. Jsou zde často započítána vydání za přinesení či odnesení určitých věcí, vydání formanům za zboží, vydání za materiál na spravování kvartýrů, vydání za slámu či vydání kominíkům za smežčení komínů.¹³²

Dalšími zajímavými vydáními jsou například vydání za opravu trativodu či vydání za dvě skopové kůže k potažení bubnu, za které město vydalo dohromady 30 grošů.

¹³¹ Kniha městských počtů 1657 – 1658. Fol 68.

¹³² Kniha městských počtů 1657 – 1658.

7 Výsledky městského hospodaření z roku 1657

Zde bych chtěla porovnat příjem a vydání města za rok 1657 – 1658.

Srovnání příjmů s výdaji	kopy	groše	denáry
Celkový příjem města	2805	48	1 $\frac{3}{4}$
Celkové vydání města	2576	24	1/2
Zůstatek po srovnání příjmů a výdajů	319	24	1 $\frac{1}{4}$

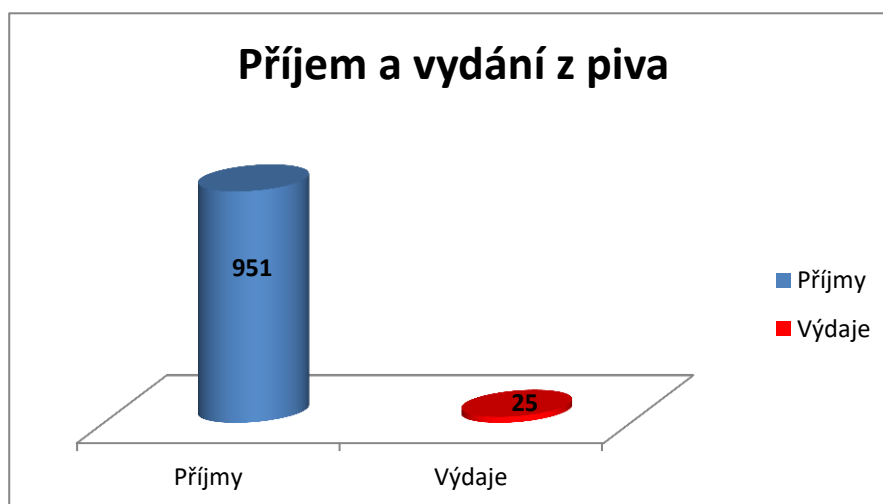
Tab. č. 9

Již deset let po válce město hospodařilo s mírným přesahem příjmů nad výdaji. I když mělo stále co dohánět, městu již zůstávala jistá částka do příštích let. Nebyla to částka velká, pouze kolem 300 kop, proto taky tak pomalu a opatrně město investovalo do oprav, které musely po válce přijít. Navíc město opravovalo pouze to, co zrovna nutně potřebovalo a ne tedy všechno najednou.

Zajímavé srovnání se zde nabízí nejen u celkových příjmů a výdajů, ale také u některých budov či provozů, ze kterých město nejen čerpalo peníze, ale také do nich investovalo. Toto srovnání lze nejlépe ukázat na příkladu pivovaru a obecního dvora.

Pivo	kopy	groše	denáry
Příjem z piva	951	9	3
Výdaje na pivovar	25	7	4
Celkový příjem	925	1	6

Tab. č. 10

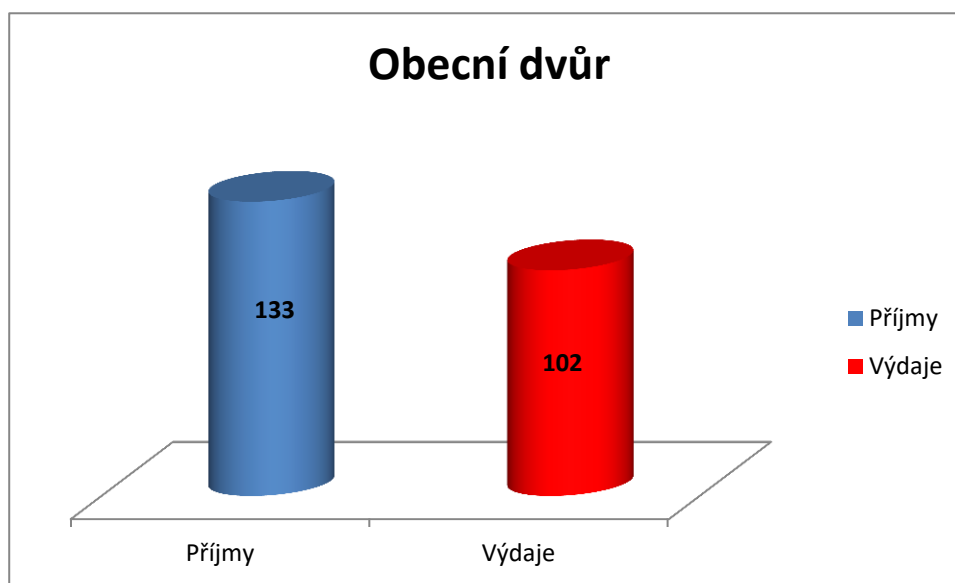


Graf č. 3

Z tabulky a grafu je patrné, jak moc bylo vaření piva pro město výnosné, zvláště když městu plynul i příjem z pivního tácu. Popisovaný rok je i u výdajů znát, že i u výdajů nebyly zapotřebí v pivovaru žádné větší opravy či nákupy.

Obecní dvůr	kopy	groše	denáry
Příjem obecního dvora	133	23	0
Výdaje obecního dvora	102	32	3
Celkový příjem	30	41	3

Tab. č. 11



Graf č. 4

Na tomto porovnání již není tak patrná výhodnost uchování si obecního dvora. Avšak i kdyby město v některých letech na tomto dvoře prodělávalo, stále by bylo výhodné si dvůr držet. Jednou z výhod byla například možnost ustájení si městských koní či koní poslušů přebývajících v Pardubicích. Další výhodou bylo zásobování radhausu potravinami. Výdaje na městský dvůr kromě oprav po válce obstarával také plat čeládce a správci dvora.

8 Srovnání hospodaření města v první polovině XVII. století na základě analýzy vybraných městských počtů

I když je v nadpisu uveden časový údaj první polovina 17. století, je zde zkoumáno období mírně přesahující tuto dobu. Porovnávány jsou zde městské knihy z let 1589, 1636, 1644 – 1647 a 1657 - 1658. Ty sepsali postupně písaři Jan Budějovský, Tobiáš Kočík, Adam Václav Kouřimský a Balthazar Kloss z Olomouce. Městské počty z let 1589, 1636, 1644 – 1647 jsou již zpřístupněné v edici bakalářských a magisterských prací¹³³, městský počet z roku 1658 je dostupný v této magisterských práci.

U zkoumaných městských počtů musíme brát v potaz, v jaké době vznikají. I když zkoumám a porovnávám pouze čtyři městské počty, knihy těchto počtů zaznamenávají více let. Je poměrně veliký rozdíl mezi počtem z roku 1589, který zapisuje příjmy a vydání skoro třicet let před dlouhou válkou, a záznamy pořízenými ve válce. Nejde ani tak o způsob vedení městského počtu či informace které přináší, ale spíše o strukturu celého městského počtu a o jeho vizuální stránku. Zatímco v roce 1589 nebyl rozdělen příjem ani výdaj téměř žádnými nadpisy, postupně jich přibývalo. I když bylo nadpisů v roce 1658 poměrně málo, některé se shodovaly po celou zkoumanou dobu. Byly to nadpisy k části městského počtu o příjmech z domovních peněz, příjmech z trhů či cel. Měnil se též způsob hospodaření města. Zatímco v roce 1589 investovalo město do rozvoje městského hospodaření, ve válečném období, ale také ještě 10 let po válce, do obnovy města zničeného válkou. Navíc v období třicetileté války muselo město vybírat a vydávat peníze na kontribuce a různé válečné výlohy, které se do městského počtu promítly také. V městských počtech, které jsem srovnávala, jsou všechny částky uváděny v kopách míšenských, jen občas zde najdeme přepočtené z kop na rýnské zlaté.

¹³³ STEHLÍKOVÁ, Barbora. *Hospodaření poddanského města Pardubice v letech 1530 – 1590 ve světle městských počtů*. Pardubice. 2015. MORCHOVÁ, Nela. *Regestář a analýza městského počtu města Pardubice z roku 1636*. Pardubice. 2015. NIKLOVÁ, Martina. *Pardubice v letech 1644 – 1647 ve světle městských počtů*. Pardubice. 2014.

9 Příjmy města v letech 1589 - 1657

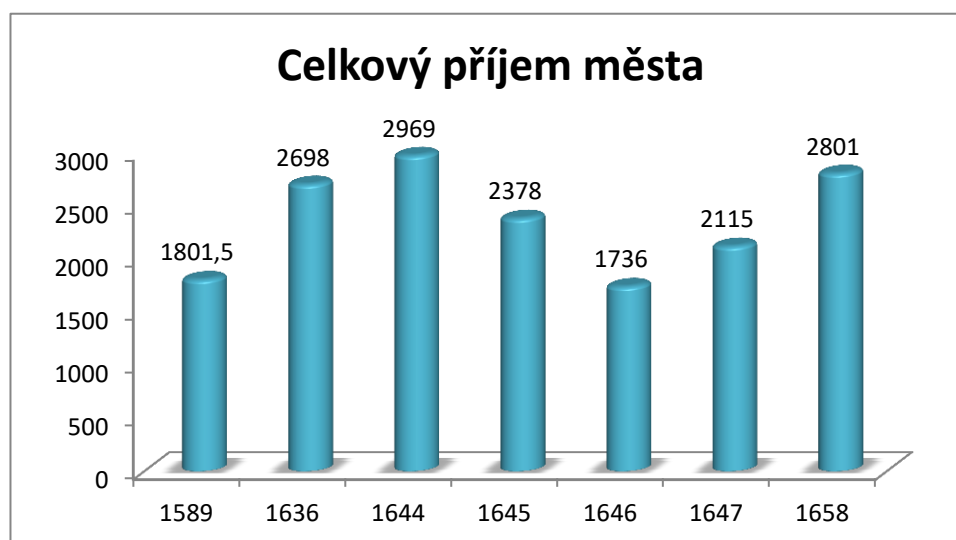
Celkový příjem města

Město mělo za 69 let, které sleduji, poměrně stálé druhy příjmů. Stálé příjmy pocházely z gruntovních peněz; cel; trhů; lesního hospodářství; prodeje soli; várky, šenkování a skládky piva a vína. Příjmy z obecního dvora se sice také objevovaly ve všech letech, ale jelikož byl dvůr během válce poničen, jeho zisky byly minimální. Velkou položkou za války však byly kontribuce na lid vojenský. Výběr poplatku na kontribuce se zapisoval jako všechny ostatní příjmy, avšak v zápisech o vydání se předával dál.

V následující tabulce číslo 12 je uveden celkový příjem měst v jednotlivých letech.

Celkový příjem měst	
Rok 1589	1801,5 kopy 9,5 grošů 1,5 denárů
Rok 1636	2698 kop 58 grošů 1 denár
Rok 1644	2969 kop 12 grošů 2 denáry
Rok 1645	2378 kop 37 grošů 3 denáry
Rok 1646	1736 kop 27 grošů 6 denárů
Rok 1647	2115 kop 11 grošů 3 denáry
Rok 1658	2801 kop 30 grošů

Tab. č. 12



Graf č. 5

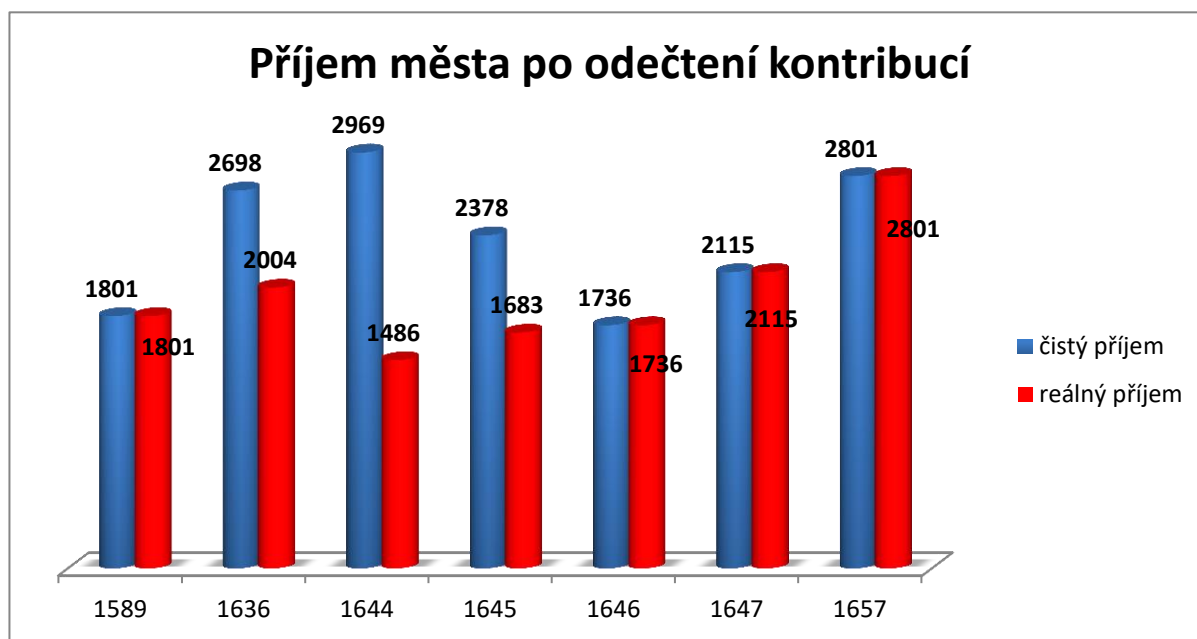
Z grafu číslo 5 je patrné, že pokud se budeme řídit mým výpočtem pro rok 1589, jednalo se tehdy o druhý nejnižší příjem města za sledované období. Úplně nejnižší byl příjem v roce 1646, což je pochopitelné, neboť tehdy město bylo po zvláště silném útoku švédského vojska. Nemělo skoro žádný příjem z obecního dvora a nejspíš mnoho lidí po útoku odešlo z města. Zajímavé je, že nejvíce peněz město přijalo v roce 1644, kdy byly jak město, tak celá země již vyčerpány dlouho trvající válkou.

Graf číslo 5 zaznamenává totiž pouze čisté příjmy. Ty je však potřeba zohlednit, neboť město přijalo spoustu peněz, které městskou pokladnou pouze protekly a město z nich nemělo žádný užitek. Jednalo se hlavně o peníze z kontribucí či o peníze ze sbírek určené ke konkrétnímu účelu. V roce 1636 to byla například sbírka na Labský most, který byl poničen velikou povodní a bylo nutné ho opravit. Avšak více se vybíralo právě na kontribucích, což byly peníze vybrané od měšťanů a určené pro určité vojenské jednotky. Podle velitelů těchto jednotek dostávaly kontribuce svůj název (například kontribuce Vylpbergerovská či Raucherovská, vypsané v roce 1636). Jak moc ovlivnily kontribuce reálný příjem města je patrné z následující tabulky číslo 13 a grafu číslo 5.

V tabulce č. 13 a následujícím grafu č. 6 jsou použity termíny čistý a reálný příjem. Čistý příjem zde představuje příjem i s kontribucemi, který je uvedený v městském počtu jako souhrnný výsledek. Reálný příjem pak zahrnuje příjmy, které městu zůstaly a mohlo s nimi nakládat, jak uznalo za vhodné a které městskou pokladnou jen neprošly. Je to výsledek příjmu po odečtení kontribucí a v roce 1636 také po odečtení sbírky na Labský most.

Příjem z kontribucí a ovlivnění reálného příjmu města							
	1589	1636	1644	1645	1646	1647	1657
Čistý příjem	1801,5k 9,5g 1,5d	2698k 58g 1d	2969k 12g 2d	2378k 37g 3d	1736k 27g 6d	2115k 11g 3d	2801k 30g
Příjem kontribucí	0	694k 11g 6d	1486k 36g 6d	695k 6g 6d	0	0	0
Reálný příjem	1801,5k 9,5g 1,5d	2004k 46g 2d	1486k 35g 3d	1683k 30g 4d	1736k 27g 6d	2115k 11g 3d	2801k 30g

Tab. č. 13



Graf č. 6

Z tohoto grafu číslo 6 je jasně patrné ovlivnění příjmu, které přinesly kontribuce. Zvláště pak právě v roce 1644, kdy město sice vybralo na příjmech značnou částku, ale téměř polovinu tohoto příjmu tvořily kontribuce, které pak byly odvedeny dál.

Důležité je zmínit ještě jednu věc, která může zkreslovat celkový pohled na příjmy potažmo hospodaření města. Je nutné všimnout si zůstatku v městské pokladně z předcházejících let. Ten teprve určuje pravou míru hospodaření města a jeho výdělečnost. Kdybychom posuzovali hospodaření města pouze z hlediska čistého nebo i reálného ročního příjmu, neukázaly by se tolik výkyvy dané válkou, avšak s přihlédnutím k zůstatku v městské kase se nám ukazuje veliký propad způsobený těmito okolnostmi.

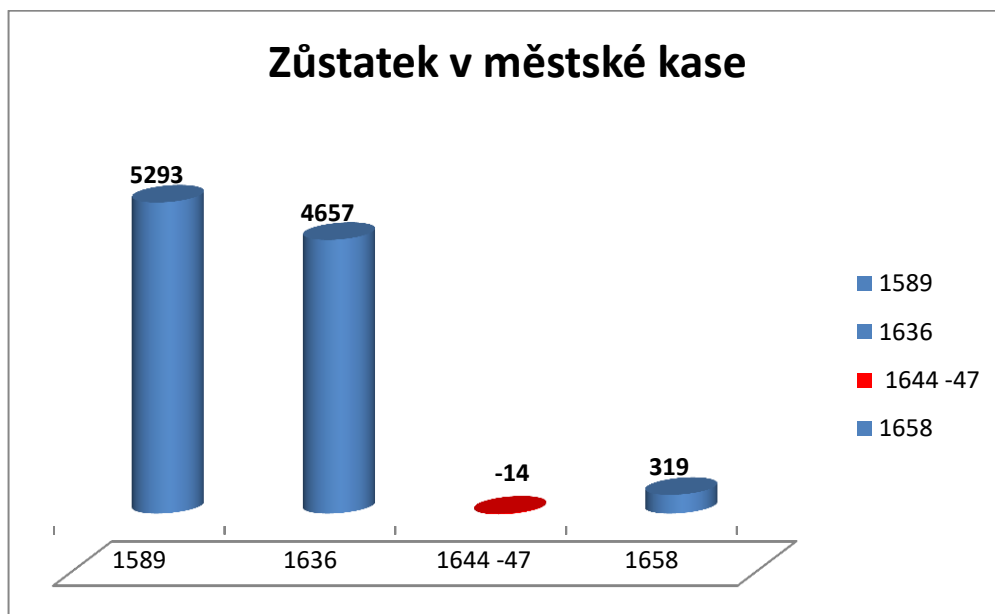
Zůstatek peněz v pokladně v jednotlivých letech včetně popisovaných let

1589	5293kop 13grošů 6 ½ denárů
1636	4657 kop 12grošů ½ denáru
1644 - 1647	-14kop 16grošů 4denáry
1658	319kop 24grošů 1 ½ denáru

Tab. č. 14

Z tabulky č. 14 je patrné, jaké bylo hospodaření města před, v průběhu a po válce. Zatímco 30 let před válkou, ale také ještě částečně v průběhu války, si město vedlo dobře, po útocích na město byl městský rozpočet vyčerpán. Právě v zaznamenaných letech 1589 a 1636 zůstatek v pokladně činil postupně 5293 a 4657 kop, což byla značná částka. Avšak již po 8

letech od tohoto zůstatku bylo město v mínusu, a to čtrnácti kopami. Ze všech dluhů se město vzpamatovávalo velice dlouho, neboť jak vyplývá z tabulky č. 14, ještě deset let po válce bylo městské hospodaření sice v kladných číslech, ale zůstatek peněz v pokladně byl šestnáctkrát menší (tedy skoro o 5000 kop méně) než před válkou.



Graf č. 7

Je jisté, že jiné byly druhy příjmu třicet let před válkou a jiné ve válečném období. Grafy, které se nacházejí v příloze, ukazují nejen proměnu druhů příjmu, ale také jak se vyvíjely jednotlivé skupiny příjmů vzhledem k příjmu celkovému. Příjmy města jsem rozdělila do stejných skupin, které jsem pak porovnávala v průběhu let. Jedná se o 14 skupin:

- Gruntovní peníze
- Clo
- Trhy a jarmarky
- Pronájmy města
- Příjmy z piva
- Příjmy z vína
- Příjmy z obecního dvora
- Příjmy ze soli

- Příjmy z městských lesů
- Kontribuce
- Úroky vrchnosti
- Příjmy z obecního mlýna
- Různé příjmy

Z grafů, které se nacházejí v příloze, je zřejmá proměna městského hospodaření. Je patrné, že válka dokázala přeměnit příjem města. Zatímco před třicetiletou válkou byly základem příjmů města gruntovní peníze, které tvořily asi 27% veškerého městského příjmu, ve válečných letech tvořil příjem z těchto peněz v průměru kolem 6%. Deset let po válce je patrná změna v příjmu gruntovních peněz, které opět zahrnují podstatnou část městského příjmu, avšak jen 16% celkového příjmu.

Asi největší rozvojem prošel příjem z piva a vína, to znamená příjem z vaření piva, ze skládky piva a vína a ze šenkování vína. Tyto položky tvoří hlavní příjmy z těchto nápojů ve válečných letech, ale také po válce i hlavní příjem města. Nejpatrnější rozdíl ve velikosti příjmů je mezi léty 1589, kdy příjem z piva a vína tvořil jenom kolem 3% a rokem 1646, kdy příjem z piva a vína překonal 60% celkového městského příjmu. Je více možností, čím byl tento trend způsobený. Ve válečných letech mohl být nárůst těchto příjmů zapříčiněn přítomností vojska ve městě a jeho potřebě nějakého nápoje. Je nutné brát v potaz, že voda v tehdejší době nepřestavovala bezpečný nápoj a lidé místo ní používali pivo či ředěné víno.

Trend zvyšujícího se příjmu z piva a vína se nevytratil ani po válce, neboť tento příjem i v roce 1658 tvořil přes 40% celkového příjmu města. Mimo příjmů z prodeje piva a vína je do tohoto příjmu nutné započítat i vybrané peníze z ordinárního platu a vinného tácu. Jednalo se o poplatek za dovolení vařit pivo, který město vybíralo. Jak vysoký byl tento poplatek před třicetiletou válkou bohužel nevíme, avšak například v roce 1646 tvořil 40% příjmu z piva a vína, po válce, v roce 1658 to bylo 35%. Tyto peníze však městskou pokladnou jen prošly a pokračovaly dále k České komoře.

Velkou změnou také prošly příjmy z obecního dvora, které před válkou v roce 1589 tvořily kolem 11% celkového příjmu města, avšak v roce 1639 byl obecní dvůr zničen a tudíž do jeho obnovy z něj město nemohlo mít skoro žádné příjmy. Jeho obnova byla velice

pomalá, avšak již v roce 1647 se zde objevuje velice malý příjem a po válce v roce 1658 již příjem z obecního dvora činí 4% celkového příjmu města.

Gruntovní peníze

O gruntovních penězích jsem se již zmiňovala výše, zde bych chtěla poukázat na vývoj vybírání těchto peněz.

Ten byl ve sledovaných letech velmi ovlivněn dlouho trvající válkou. To je asi nejvíce patrné z poklesu počtu domů, odkud byly vybírány domovní peníze. Zatímco v roce 1589 město vybíralo pohledávky z 60 domů, v roce 1636, uprostřed války, dostávalo příjmy jen z 30 domů. Situace se opět změnila s koncem války, kdy trh s domovními penězi zaznamenal značné oživení. Město Pardubice tak v roce 1657 bralo pohledávky již z 62 domů.¹³⁴

Jak jsem již uváděla výše, město nedostávalo domovní peníze jen koupí podílů z domů, ale také odkazem zemřelých osob nebo právem odběžným. Při uplatnění práv odběžného získalo město domovní peníze člověka, který z města odešel bez propuštění z městských práv. To se stávalo hlavně za války, kdy tímto způsobem získalo město v roce 1636 jeden dům a v letech 1644 – 1647 dva domy. Právem odúmrtím přibylo městu domů více, ve sledovaných městských počtech je zaznamenáno 13 domů získaných tímto způsobem. Nejčastěji tedy město domy kupovalo, přesněji řečeno kupovalo podíly na nich. Pro město to byla vhodná investice, mohlo si dovolit skupovat domovní peníze od lidí, kteří potřebovali hotovost a odprodávali svůj díl za hotové peníze. Tyto podíly se bohužel pro majitele prodávaly vždy značně pod cenou. A jelikož si město mohlo dovolit prodat svoje podíly na domě později, čekalo na správnou dobu a prodalo svůj díl se ziskem.¹³⁵

Potenciál domovních peněz se skrýval v pohledávkách na domech uložených. V tabulce číslo 15 je zaznamenán jak příjem z domovních peněz, tak i počet domů, na kterých město mělo své pohledávky. Je zde zaznamenán právě i potenciál domovních peněz, a to pomocí celkové sumy dlužných pohledávek.

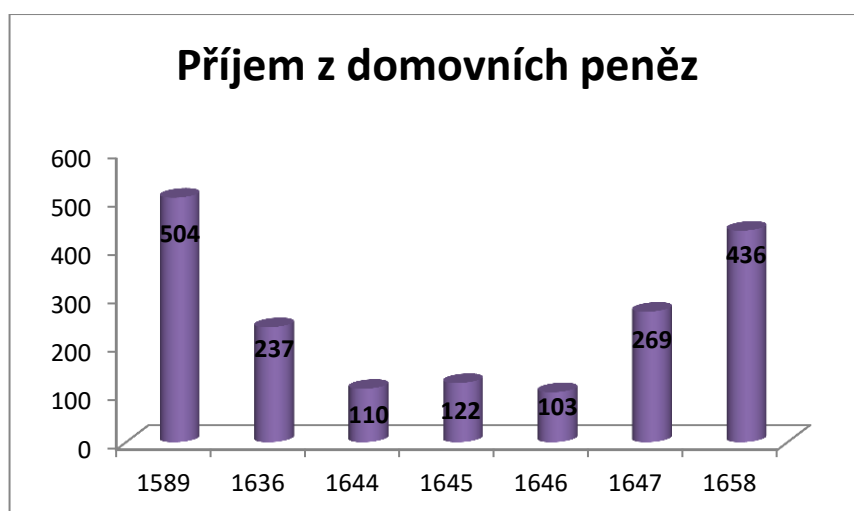
¹³⁴ STEHLÍKOVÁ, Barbora. *Hospodaření poddanského města Pardubice v letech 1530 – 1590 ve světle knih městských počtů*. Pardubice. 215. s. 74. Kniha městského počtu, Státní okresní archiv Pardubice. Číslo knihy 5, E 20. NIKLOVÁ Martina. *Pardubice v letech 1644 – 1647 ve světle městských počtů*. Pardubice. 2014. Regestář městského počtu z roku 1657 – 1658.

¹³⁵ PROCHÁZKA, Vladimír. *Česká poddanská nemovitost*. Praha. 1963. s. 353

Rok	Počet domů	Příjem z domovních peněz	Výška pohledávek	Množství domů platící pohledávky
1589 1590	60	504 ½ kopy	6148 kop	82%
1636	30	237 kop	2248 kop	74%
1644 – 1647	45	604 kop 38 grošů 4 denáry	4367 kop	47%
1657 - 1658	62	436 kop 45 grošů	6619 kop	62%

Tab. č. 15

Domovní peníze byly poměrně značným příjmem města, ale ne zásadním. Tedy až na rok 1589, kdy příjem z domovních peněz činil 27% celkového příjmu, pokud vycházím ze mnou vypočítané sumy. Nejmenší podíl měl pak v roce 1644, ve kterém přijali celkem 110 kop a celkový příjem města činil 2969 kop. Podíl domovních peněz činil tedy 3,6%. Kromě roku 1647, kdy se podíl domovních peněz vyšplhal na 12%, nepřekročil v období války 10%. Jak jsem zmínila, nejvíce bylo vybráno domovních peněz v roce 1589, druhá nejvyšší částka pak byla vybrána v roce 1658, to znamená v poválečných letech. Nejméně pak bylo vybráno v roce 1646 (pouze 103 kop). Bylo to dáno zničujícím útokem Švédů na město v roce 1645, kdy byla část města vypálena. Navíc se po tomto útoku část obyvatel na určitou dobu odstěhovala do okolí města také kvůli nedostatku obytných domů ve městě.



Graf č. 8

Na tomto grafu číslo 8 je nejvíce patrný výkyv ve vybírání domovních peněz, které zapříčinila třicetiletá válka.

Příjem z cla a trhů

Clo bylo pro město jedním z důležitých a stálých příjmů. Platilo se při potřebě průchodu městem u městských bran a také na Labském mostě. Z tabulky číslo 16 je však patrný pokles příjmů z cla, a to hlavně v roce 1645, kdy činil příjem je 59 kop. Menší příjem se nám ukazuje ještě v roce 1646, avšak již postupně stoupá. Tento výkyv mohl být dán přítomností vojska ve městě, a tudíž i neochotou lidí do města chodit. Téměř deset let po válce zde však máme značný nárůst, a to na částku 347 kop, čímž příjem z cla tvořil přes 13% celkového příjmu města v daný rok.

Příjem z cla	
1589	192 kop 13 grošů 5 denárů
1636	270 kop 2 groše 1 denár
1644	261 kop 39 grošů 5 denárů
1645	59 kop 3 groše
1646	94 kop 4 groše 1 denár
1647	106 kop 56 grošů 1 denár
1657	347 kop 16 grošů

Tab. č. 16

Také pokles příjmů z trhů je dán patrně válkou. Zatímco v roce 1589 tvořily příjmy z trhů 10% celkového příjmu, v roce 1645 to byly jenom 2%. Ani po válce se částka příjmů z trhů moc nezvedla. V roce 1657 bylo přijato jenom 9 kop a 6 grošů. Pokles příjmů z trhů, který vyplývá z tabulky číslo 17, je pravděpodobně dán válkou. Nejistá situace v té době vedla nejspíš ke zmenšování trhů a k neochotě obchodníků k delším cestám až do Pardubic.

Poplatky z trhů	
1589	257 kop 21 grošů 5 denárů
1636	90 kop 98 grošů 3 denárů
1644	41 kop 33 grošů 1 denár
1645	12 kop 24 grošů 3 denáry
1646	8 kop 54 grošů 6 denárů

1647	8 kop 40 grošů 5 denárů
1658	9 kop 6 grošů

Tab. č. 17 ¹³⁶

Příjem z pronájmu obecního majetku

Město na pronájmu obecního majetku poměrně značně vydělávalo, zvláště v některých letech. Například v roce 1636 tvořil příjem z pronájmů téměř 16%. V dalších válečných letech je pak patrný postupný pokles příjmů z nájmu, a to tak, že v roce 1646 je přijato jenom 34 kop a 30 grošů, což je asi dvanáctkrát méně než v roce 1636. Postupné Snižování částky je dáno patrně probíhající válkou a útokem švédské armády na město, a to jak roku 1639, tak i roku 1645, kdy bylo město značně poškozeno, a tudíž byl poškozen i obecní majetek.

Příjem z pronájmu obecního majetku	
1589	380 kop 5 ½ grošů
1636	431 kop 29 grošů 3 denáry
1644	234 kop 42 grošů 1 denár
1645	154 kop 13 grošů 5 denárů
1646	34 kop 30 grošů
1647	86 kop 51 grošů 3 denáry
1658	343 kop 42 grošů

Tab. č. 18

Ve sledovaných letech se navíc změnila i skladba pronajímáných objektů. Mezi obecní majetek, který byl pronajímán téměř každý sledovaný rok, patřily hlavně mlýny. Například v roce 1636 bylo přijato za nájem nového Časlavského mlýna 190 kop. Dalším mlýn, který byl pronajímán, byl například mlýn Klatovský (v roce 1657 za 40 kop) či mlýn Cržkovského (v roce 1644 za 140 kop). Dalším stálým příjmem, kromě roku 1646, byl příjem za krámy masné, kdy každý rok přijímalo město z nájmu 25 krámů 50 kop. Dále město stále pronajímalo například městské valy či vybíralo nájmy z městských bran a věží a další.

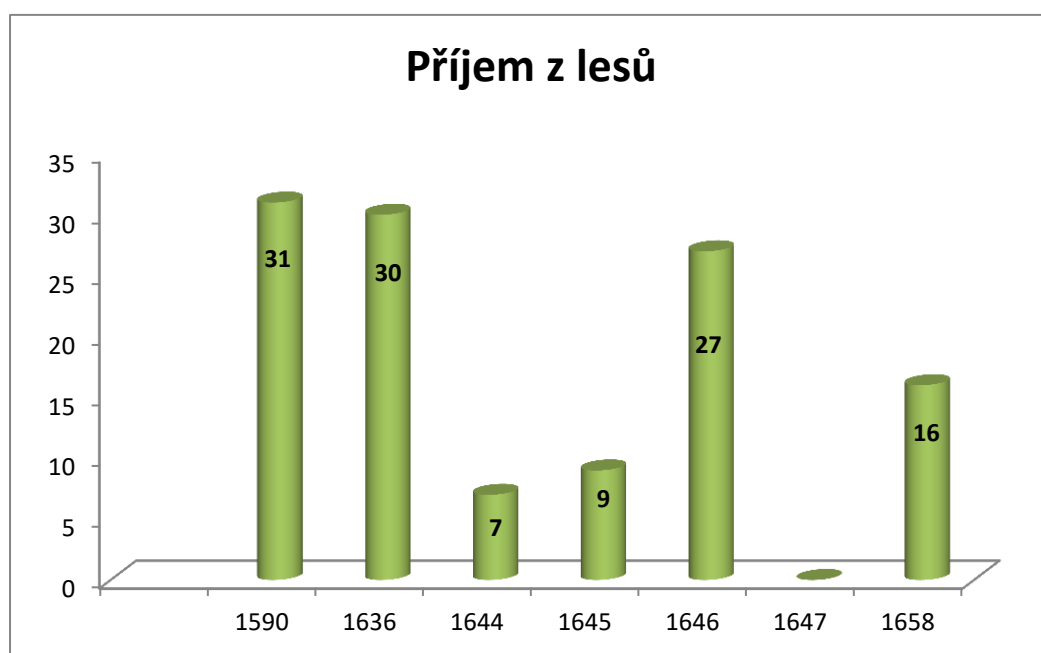
Některý pronajímáný majetek se však změnil. Například v roce 1589 město pronajímalo 7 smejdířských krámů, rybníky či kus řeky. To se již v roce 1636 nepronajímalo.

¹³⁶ Knihy městských počtů – za rok 1589 – 1590, 1636, 1644 – 1647, 1657 – 1658. SOkA Pardubice.

Ve válečných letech tvořil strukturu tohoto příjmu hlavně pronájem z bran a mlýnů. Po válce se pak přidává i pronájem z obecních domů.

Příjem za lesy

Nakolik město hospodařilo se svými lesy a jak byly výdělečné, nám ukáže graf, který porovnává příjmy z prodeje dřeva za zkoumané roky. Je patrné, že před válkou se těžilo, a tudíž i prodávalo dřeva více. Avšak ne po celou dobu trvání války měly Pardubice nízký příjem z prodeje dřeva. Příkladem je rok 1646, kdy dosáhl zisk z prodeje dřeva téměř stejné částky jako před válkou. To mohlo být dáno potřebou města, kdy se v tento rok budovalo opevnění města a také potřebou zabezpečit částečně vyhořelé domy z předešlých let. V grafu jasně vyniká i rok 1647, kdy nebyl zaznamenán žádný zisk za prodej dřeva, což neznamená že se dřevo nemuselo prodávat.



Graf č. 9

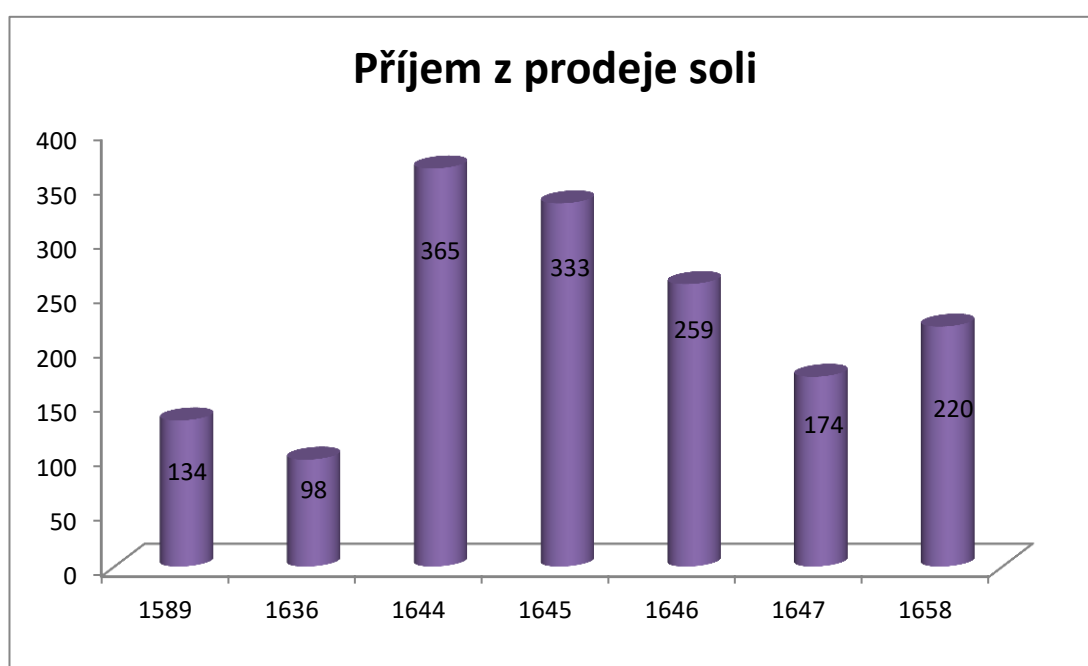
Příjem z prodeje soli

Příjem z prodeje soli		
Rok	Částka	Procenta z celkového příjmu
1589	134k 17g 3d	2%
1636	98 kop 52 grošů 6 denárů	3,5%
1644	365 kop 15 grošů	11,99%

1645	333 kop 8 grošů 2 denáry	13,73%
1646	259 kop 40 grošů 3 denáry	14,63%
1647	174 kop 42 grošů 2 denáry	7,82%
1658	220 kop 11 grošů 4 denáry	8,4%

Tab. č. 19¹³⁷

V tabulce číslo 19 a následně v grafu číslo 10 opět vidíme porovnání příjmu za jednotlivé roky. Kvůli značným částkám příjmu ze soli jsem pak dodala do tabulky informace, kolik procent tvořil příjem za sůl v rámci celkového příjmu.



Graf č. 10

Z předchozí tabulky číslo 19 je patrné, že i když příjmy ze soli byly někdy podobně vysoké, vzhledem k výši celkového příjmu tvořily vyšší či nižší procentuální zastoupení příjmu. Největší rozdíl je mezi lety 1646, v době trvání války a rokem 1658. V roce 1646 přijali za sůl jen o 39 kop více, než v roce 1658, avšak procentuálně činí sůl přijatá v roce 1646 o 6,2% vyšší složku příjmu než v roce 1658. I když nejvíce se za prodej soli vybralo v roce 1644 (365 kop, 11,9% z celkového příjmu), největší příspěvek do celkového příjmu za prodej soli je právě z roku 1646, kdy bylo vybráno 259 kop (14,6% z celkového příjmu) tedy o 106 kop méně. Poměrně vysoký příjem z prodeje soli ve 40. letech 17. století může být dán

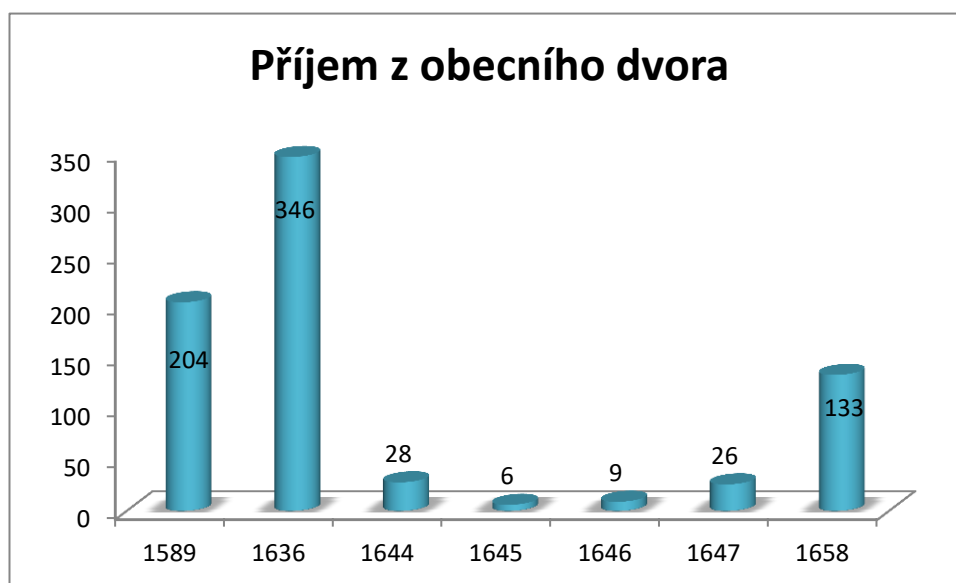
¹³⁷ Knihy městských počtů – za rok 1589 – 1590, 1636, 1644 – 1647, 1657 – 1658. SOkA Pardubice.

pobytem vojáků ve městě, kteří povinně dostávali od města sůl, kterou však město muselo samo zaplatit.

Příjem z obecního dvora

Obecní dvůr byl pro město důležitý. Drželo si ho kvůli chovu koní pro potřeby měšťanů či pro pěstování plodin také k potřebě města. Město si obecní dvůr drželo i přes značné náklady na jeho chod, které v některých letech dokonce převýšily příjmy tohoto dvora. Velkou ránu zaznamenal dvůr v roce 1639 při vpádu švédského vojska, kdy byl vypálen. Následující graf číslo 11 pak ukazuje propad v příjmech z tohoto dvora, zapříčiněném právě tímto poškozením.¹³⁸

Před tímto poškozením tvořil příjem z obecního dvora jak v roce 1589, tak v roce 1636 okolo 11% veškerého městského příjmu. V roce 1657 to však bylo pouze 5%. To bylo zapříčiněno právě velikým poškozením dvora v roce 1639, neboť podle Josefa Sakaře, který se o obecním dvoru ve svém díle zmiňuje, byl opraven až v roce 1663, což znamená, že nejspíš přes značné poškození, byl obecní dvůr schopen městu přinášet určitý příjem.



Graf č. 11

¹³⁸ Více o poškození obecního dvora viz kapitola číslo 5 Hospodaření města v roce 1657, strana 50

10 Výdaje města z let 1589 - 1657

Celkové výdaje města

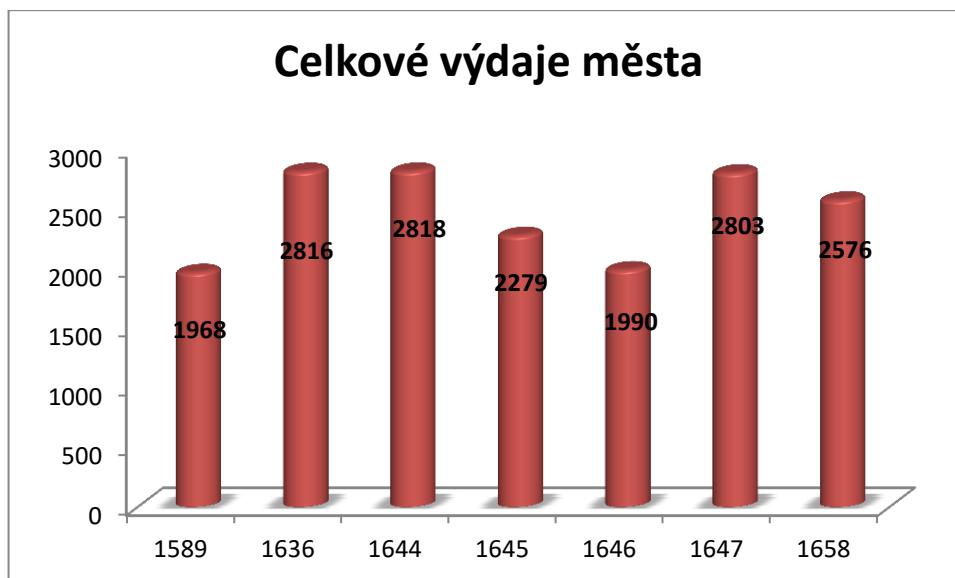
Tak jako jsem rozdělila příjmy do stejných, porovnatelných skupin, rozdělila jsem také výdaje. Dělení zde bylo poněkud těžší, neboť čím starší pramen, tím byl stručnější a neuváděl tolik zajímavých a detailních informací, jako pramen novější.

Nejprve bych však chtěla porovnat celkové vydání za sledované období. V následující tabulce číslo 20 jsou uvedeny celkové hodnoty těchto výdajů. Zajímavostí je, že i když se liší cíle výdajů za jednotlivé roky, celkově jsou odváděné částky podobné. Tato skutečnost je zajímavá, neboť v průběhu sledovaného období muselo město reagovat jak na prosperitu před válkou, tak na válečné období, při kterém muselo snášet válečné útrapy. A přestože po válce město začalo s obnovou některých zničených budov, na celkových výdajích města to není moc patrné. Což může být zapříčiněno zadlužením města válkou nebo také pomalou opravou města, kdy se opravovalo opravdu jen to nejnnutnější a ne vše najednou.

Jak u příjmů, tak i u výdajů některé peníze městskou pokladnou jenom prošly a pokračovaly dál. Byly to například peníze za ordinární platy či vinný tác, který se odváděl pravidelně již od roku 1547, kdy ho na Pardubice uvalil Ferdinand I. Dále pak to byly v době válečné například kontribuce. Ty byly odváděny kromě roku 1589 po všechny sledované roky. I když v roce 1657 činila jejich výška pouhých 9 kop 59 grošů, ve srovnání s rokem 1644, kdy výdaje na kontribuce činily 1382 kop 30 grošů 2 denáry, byla téměř polovina veškerých výdajů města.

Celkové výdaje	
Rok 1589	1968 kop 8 kop 1 ½ denárů
Rok 1636	2816 kop 27 grošů 5 denárů
Rok 1644	2818 kop 49 grošů 6 denárů
Rok 1645	2279 kop 44 grošů 3 denáry
Rok 1646	1990 kop 56 grošů 6 denárů
Rok 1647	2803 kop 32 grošů 3 denárů
Rok 1658	2576 kop 24 grošů ½ denárů

Tab. č. 20



Graf č. 12

V sérii grafů v příloze bych stejně jako u příjmů chtěla poukázat na skladbu výdajů. Výdaje města jsem rozdělila do 13 skupin:

- Výdaje na stavby
- Výdaje na cesty a mosty
- Výdaje na provoz města
- Výdaje na děkanství
- Výdaje na platy
- Výdaje na posly
- Výdaje na domovní pohledávky
- Výdaje na vojenský lid
- Výdaje na kontribuce
- Výdaje na úroky
- Výdaje na obecní dvůr
- Výdaje na almužny
- Různé vydání

Částky výdajů na určité položky se v průběhu sledované doby značně měnily, jak nám ukazují zmíněné grafy v příloze.

Největší rozdíl ve změněných výdajích je hlavně mezi rokem 1589 a zbylými lety. Zatímco v roce 1589 tvoří největší položku výdajů vydání na platy, v dalších letech se o prvenství stará převážně vydání na provoz města, které tvoří náklady na radnici, výdaje za papíry, vosk a další podobné potřeby, náklady na konšely, starší obecní a další. Toto vydání tvoří většinou kolem 25% celkového vydání. Vydání na platy vzrostlo znovu až po válce, kdy opět, podobně jako v roce 1589, tvoří téměř 25% celkového vydání.

Stejně jako u příjmů, i u výdajů jsou největšími položkami v letech 1644, 1645 a 1646 výdaje na kontribuce, které, jak jsem popisovala již výše, městským počtem jenom procházejí.

Zajímavá odchylka v grafu číslo 13 v příloze se ukázala v roce 1647, kdy je téměř 37% celkového městského příjmu odvedeno na posly. Je možné, že tento výkyv zapříčinila snaha města o snížení vinného tácu a ordinární platby, které se městská rada snažila vyjednat.¹³⁹ Díky těmto jednáním byli posli posíláni na cestu častěji, tudíž se zvýšila i celková částka výdajů na ně.

Jak jsem se již zmínila výše, nejvyšší položkou výdajů bylo vydání na provoz města. Tato položka zahrnuje nejen výdaje na různé práce ve městě, jako například čištění komínů či úklid města, ale také výdaje na městskou radu či reprezentaci představitelů rady při různých významných návštěvách. Jelikož však nejsou knihy městských počtů stejně podrobné, musela jsem tyto výdaje pro lepší orientaci spojit dohromady.

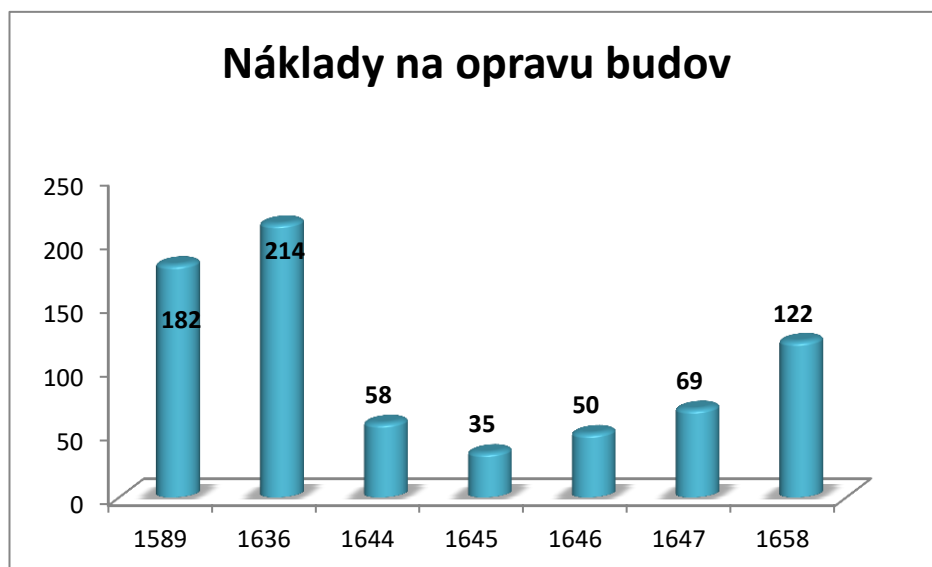
Vydání na stavby a opravy městských budov

Abychom věděli, kam město investovalo své výdaje, je zapotřebí si přiblížit podobu Pardubic mezi léty 1589 – 1658. Do období třicetileté války se město změnilo jenom minimálně. Později došlo ke změně hlavně v roce 1639, kdy shořela či byla zbořena větší část obou předměstí, a v roce 1645, kdy vyhořela část města.

Z následujícího grafu číslo 13 je patrné, že před válkou a stále ještě v roce 1636 byly na opravy budov vynakládány značné částky. Nejednalo se však o opravu konkrétní budovy, ale výška částky byla ovlivněna nákupem materiálu na různé opravy a je zde započítána nejen

¹³⁹ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem, díl I. Pardubice*, 1920. s. 129

vnější oprava budov ale například i bílení světnic či opravy pokojů. Ve čtyřicátých letech se pak náklady na opravy budov výrazně zmenšily, za což může nejen méně oprav domů, ale i nedostatek peněz v městské kase, díky kterému na tyto opravy nebyly finance. Již deset let po skončení války, jak je z grafu patrné, však město opět vynakládalo na opravy více jak 100 kop. Přesto tato částka ještě nedosáhla úrovně výdajů na opravy budov na konci 16. století.

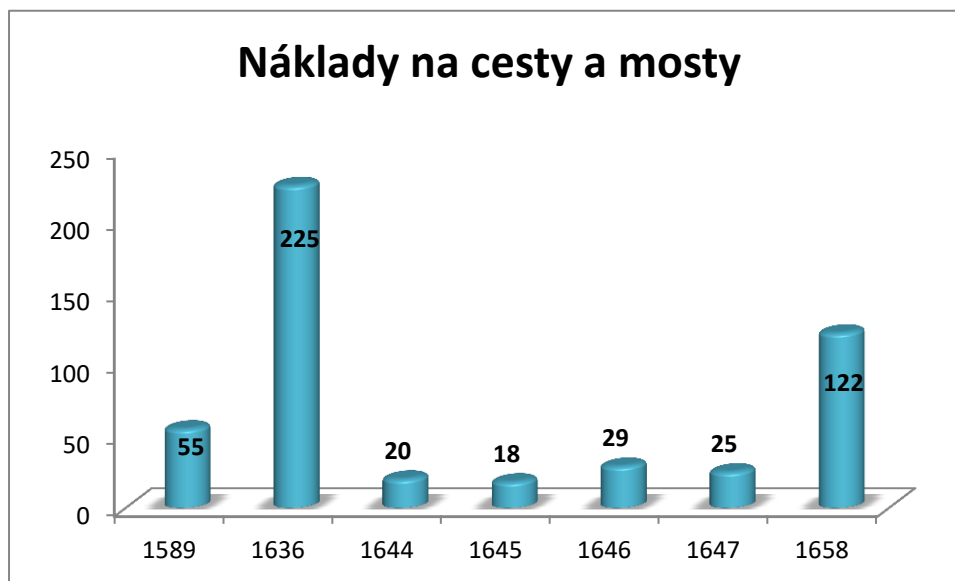


Graf č. 13

Výdaje na mosty a cesty

V následujícím grafu si můžeme povšimnout dvou změn, a to v roce 1636 a 1657/58. Oba tyto výkyvy jsou dány velkými výdaji na poničený Labský most. V obou těchto letech byl most zničen povodní a bylo potřeba vynaložit více prostředků na jeho opravu, protože, jak jsem se již zmínila, nejen že by bez mostu město přišlo o značné příjmy ze cla, které na něm bylo vybíráno, ale most také představoval jedinou dostupnou trasu přes řeku Labe a tím i jediné spojení s krajinou severně od města. V roce 1636 bylo poškození tak veliké, že byla na jeho opravu vypsána i městská sbírka. Tou se vybralo 203 kop 12grošů.

Oprava mostu spočívala v nákupu dřeva na jeho opravu, jeho dovezení, ale také přivezení fůr kamení a písku. Placeni byli nejčastěji tesaři a kováři, kteří most opravovali. Vyšší příjem dostávali potom ti pracovníci, kteří se potápěli k pilířům mostu, aby je opravili.



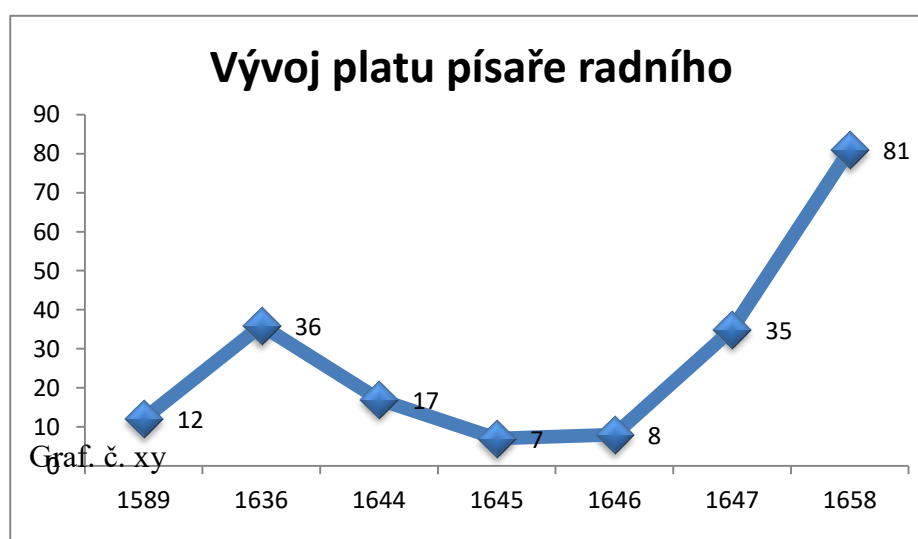
Graf č. 14

Vydání na platy

V této kapitole bych chtěla podrobněji rozepsat, jak velký plat dostávaly jednotlivé osoby zaměstnané městem a jak se jejich plat v průběhu let vyvíjel.

Městský písař

O městských písařích jsem psala již dříve, avšak nyní bych chtěla porovnat jejich platy. Celkově všechny platy postupně během času rostly a totéž platí i o platech písařů.



Graf č. 15

Zde je patrný obrovský nárůst v platu písaře. Zatímco Jan Budějovický, který sepsal první knihu počtů, kterou jsem zkoumala, dostával pouze 12 kop, Balthazar Kloss, který sepsal městský počet v roce 1658, dostal již 81 kop. V tomto platu jsou také započítány výdaje na jednu bečku soli, kterou písaři od města dostávali. Jak jsem uváděla již dříve, písař nedostával jenom tento plat, protože byl odměňován i za jiné služby. Byly to například výpisy z městských knih, sepisování smluv či přepisy dopisů, atd.

Rychtář a jeho písař

Dalším stálým výdajem je rychtář a jeho písař. Rychtář měl za úkol dohlížet na pořádek ve městě. Byl vždy volen společně s městskou radou při jejím obnovování. Tuto funkci měl vykonávat člověk, který je skromný, spravedlivý, silný a opatrný, což byly čtyři vysoce ceněné vlastnosti.¹⁴⁰ Někdy se také stávalo, že funkci rychtáře dostal člověk, který předtím sloužil městu jako konšel. Již v roce 1512 píše Vilém z Pernštejna, co má rychtář dělat. „...*A tajž rychtář soudí, kteréž kolivěk předeň přijdú, domácí neb přespolní o to mezi lidmi miesta bez prótahou aby dělal. A tež rychtář aby s konšelským pacholkem a s biřicem pro nočnie pokřiky a sedanie aby šel a hry aby zastavoval. A také rychtář, když by purgmistr s konšeli seděli na radhúze, vždy při nich býti má a odcházeti nemá bez odpuštění.*“¹⁴¹ Bohužel se někdy stávalo, že někteří rychtáři svoji pravomoc překročili, když tak učinili a přišlo se na to, skončili před konšelským soudem a byli potrestáni. V letech, které sleduji pomocí knih počtů, to byli tito rychtáři: v roce 1589 Daniel Staňkov, 1636 Petr Fiala, 1644 a 1645 Šimon Rakovnický, 1646 a 1647 Jan Rambousek a 1657 – 1658 Melichar Smetana.

Rychtáři za své služby dostávali plat 4 kopy k tomu také jednu bečku soli. Rychtářům pomáhal také písař rychtářský, který zapisoval vše, co rychtář vyšetřil. Ke svému působení měli na rathauzu svoji světnici, kde byly uloženy všechny spisy. Písař, stejně jako rychtář, dostával plat 4 kopy.

Rychtář spravoval také šatlavu (šerhovnu), která sloužila jako vězení. Pardubická šatlava byla umístěna při východní městské zdi, za domy dnešní Pernštýnské ulice. Stavba byla kamenná a usprádaná do dvou místností. Vepředu se nacházela menší světnice, která sloužila jako obydlí pro biřice a dle potřeby i jako místnost pro zasedání soudu. Druhá, zadní místnost byla větší a sloužila jako vězení. Vězni zde byli spoutáni jak na rukou, tak na nohou

¹⁴⁰ NOVOTNÝ, David. Královští rychtáři ve věnných městech v předbělohorském období na příkladu Chrudimi, Vysokého Mýta a Poličky. In: *Paginae historiae* 16, Praha. 2008. s. 59

¹⁴¹ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl II. část I.* Pardubice, 1924. s. 48

a přikování ke kládě. I když zde byli poutáni, pro nedostatek financí na vězeňskou stravu byli nuceni chodit s biřicem na žebrotu. V roce 1623 přišli vězni s takovým výdělkem, že si za něj koupili pivo, opili se a zabili jak biřice, tak i jeho ženu, a poté z vězení utekli. Tento příběh se nestal jen ve zmiňovaném roce, ale opakoval se častěji.¹⁴²

Pod rychtáře pak spadali další lidé, které zaměstnával, jako byli branní v bránách či trubači, kteří dostávali zapláceno od města zvlášť. Branný dostával plat stejně jako rychtář a jeho písar, to je 4 kopy ročně.

Kantor a vydání na školu

*Zdá se, že od dob, kam lidské paměti sahají, učitelé mládeže co do důchodů nikdáž neměli se valně dobře. Hovoří o tom klasikové řečtí a římští, dotýká se toho v rané době křesťanské sv. Pavel, a nebylo by nesnadno ze všech pozdějších dob shrnouti nemalý počet dokladů o bídě stavu učitelského.*¹⁴³ Takto popisuje Zikmund Winter ve své publikaci *Život a učení na partikulárních školách*, plat učitelů. Tento citát platí i pro období poloviny 17. století. Ještě v roce 1589 není v městském počtu o výdajích na kantorský plat ani zmínka. Nejspíš proto, že patronové školy neplatili učiteli nic a ten musel peníze na obživu vybírat od žáků.¹⁴⁴ Již v 16. století sice některá města zaváděla stálý kantorský plat, jiná se mu však vyhýbala a to nejspíš právě i Pardubice. To se postupně měnilo a již v roce 1636 je zaznamenáno vydání na kantorský plat, a to ve výši 4 kop ročně. Tuto výšku si pak uchoval i v následujících letech. K tomu si však mohl přivydělat i jinak. V roce 1644 dostal za muzicírování s žáky 1 kopy a 25 grošů a v roce 1645 dostal na Velikonoce odměnu přes jednu kopy za dobré vychování žáků.

V Pardubicích již brzy existovala škola při staré faře. Jan z Pernštejna, který se snažil o rozšíření vzdělání a tím i prestiže města, nechal v roce 1543 zbudovat Pernštejnskou kolej, což byla latinská kolej nacházející se v místech opuštěné řeholní cely.¹⁴⁵ Nejvíce se žáci vzdělávali v náboženské nauce, což znamená, že při rekatolizaci v období třicetileté války se cíle jejich výuky poněkud změnily. A často se měnily také výdaje na školu. Na školách se vždy šetřilo a šetří se do dnešní doby. To dokazují i výdaje na školu ve sledovaných letech. V roce 1589 vydalo město na opravu pouze 3 kopy 2 groše a 5 denáry. V dalších letech se

¹⁴² Tamtéž. s. 85

¹⁴³ WINTER, Zikmund. *Život a učení na partikulárních školách v Čechách v XV. a XVI. století*. Praha 1901. s. 231

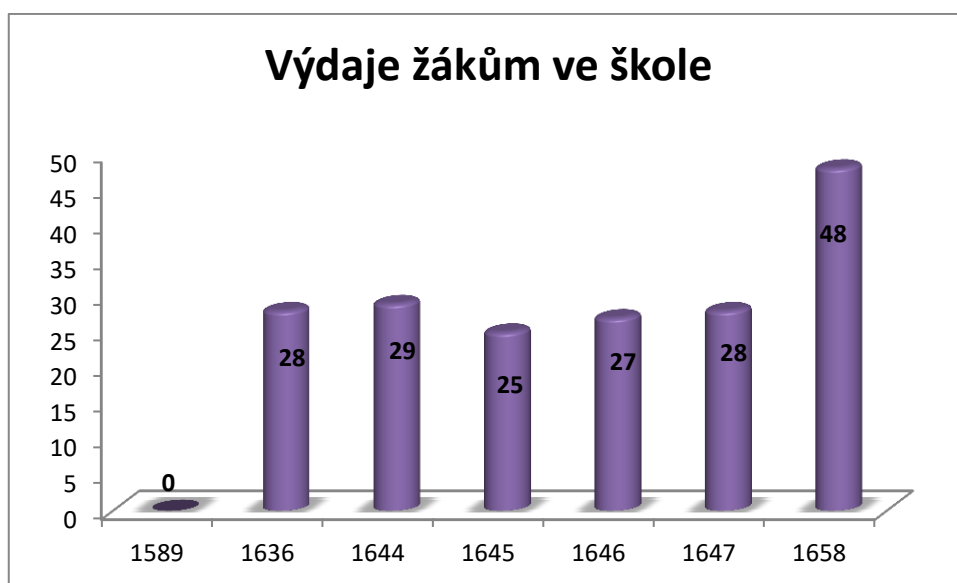
¹⁴⁴ Tamtéž. s. 232

¹⁴⁵ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. díl 4, část 1*. Pardubice, 1928. s. 104.

výdaje na opravy pohybovaly v průměru kolem 6 kop. Většinou to byly výdaje za vápno na bělení, hřebíky na opravu střechy a za další drobné opravy.

Škola z městských peněz nehradila pouze opravy školy a později i kantorský plat, ale také dostávala peníze na pořizování dříví a jídla pro žáky. K jídlu kupovala škola většinou hrách či proso na kaši, jen na Zelený čtvrtek dostali žáci ryby a na Štědrý den husu.

V letech 1636 – 1647 dostávala škola 30 grošů týdně a jen o svátcích, které jsem zmínila výše, bylo možno koupit něco speciálního. V roce 1658 neměli žáci ani ryby, ani husu, zato se pro ně kupoval hrách a proso na kaši.



Graf č. 16

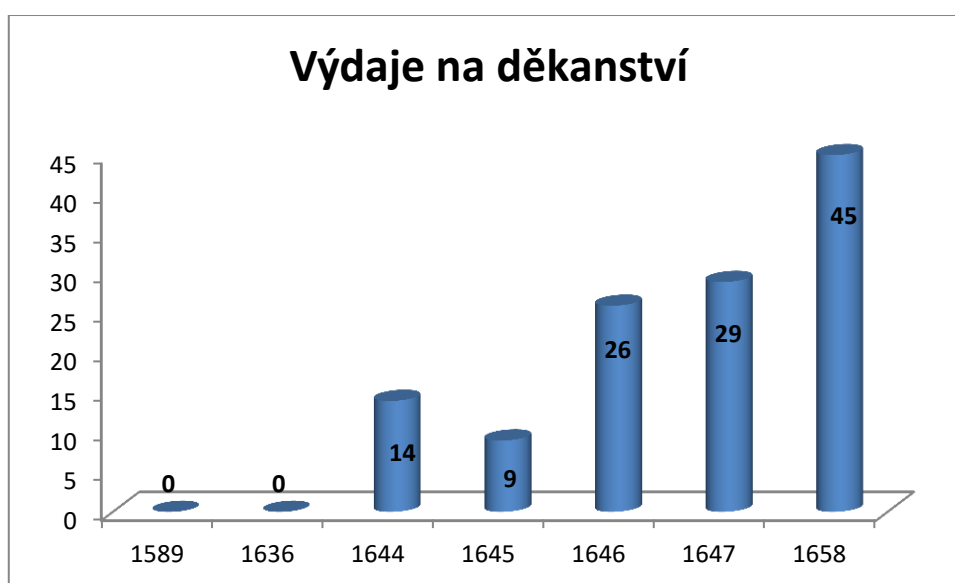
Z grafu číslo 16 je patrný vývoj nákladů na školní žáky a nárůst nákladů po třicetileté válce. Ten mohl nastat možná také díky postupující rekatolizaci, kdy se u žáků dbalo na katolickou víru, žáci se věnovali nacvičování představení a později i působení v kostele.

Děkanský plat a náklady na děkanství

Město Pardubice mělo právo zasahovat do výběru děkana při uvolnění tohoto místa. Od roku 1512 ho dokonce obec jmenovala, důsledkem toho mu však musela vyplácet i roční plat. Děkan dostával nejen peněžní plat, ale také výplatu v naturální podobě, většinou ve formě dvou beček soli. Náklady představovalo také jeho nové jmenování na děkanství, které bylo

spojeno s výdaji za jídlo, pití či obrok pro koně.¹⁴⁶ Plat děkana činil po celé sledované období 120 kop. K tomu se připočítávaly i výdaje na sůl a maso, které dostával o Velikonocích a Vánocích.

Investice do děkanství zahrnovaly také náklady na budovu děkanství a na její chod. Nejvíce peněz bylo vždy vydáno za dříví potřebné na zimu. Další výlohy byly za vykonanou práci kominíkům, za nádobí, různé nářadí atd. V následujícím grafu je vidět rozdíl v nákladech na opravu budovy dle potřeby.



Graf č. 17

Zatímco v letech 1589 a 1636 nebylo vydáno na děkanství nic, výdaje v roce 1658 dosáhly 45 kop. Nárůst byl dán speciálními výdaji na opravu budovy kvůli počasí, neboť v tomto roce se přihnal silný vítr a zničil střechu děkanství. Další speciální výdaje byly na odklizení sněhu, neboť ho napadlo v tomto roce více než obvykle a hrozilo poničení střechy. Kromě opravy budov byl nejspíš plat děkana ovlivněn také postupným prosazováním katolické víry. Před válkou a na jejím začátku se město stále snažilo bránit rekatolizaci, což se promítlo i do platu děkana. Nárůst platu hlavně po válce je možné vysvětlit i postupným úspěchem rekatolizace a přijímáním katolické víry, i když to mohlo být jen zdánlivé mínění.

¹⁴⁶ PRCHAL, Vítězslav. Úřednický personál na pernštejnském panství Pardubice. In: *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis*. Olomouc, 2003. s. 93-94.

Výdaje purkmistrům

Tyto náklady se objevují kromě roku 1589 také každoročně. Šlo o peníze určené na stravu a na vychování servusů. Výdaji za jídlo je pravděpodobně myšleno vydání za nákup jídla při pohoštění na městských radách a zasedáních či na jiné potřeby městské rady. Výdaje na vychování servusů tvoří výplata sluhům. Ti dostávali plat 1 kopy měsíčně, někdy také 2 kopy. V letech 1644 – 1647 dostali dva sluhové tedy každoročně po 26 kopách. Částka, která je tedy uváděna v grafu číslo 18, je tedy spíše než platy servusů tvořena výdaji na purkmistry a chod rady. Tato částka se každoročně zvyšovala. Malá suma byla proplacena v roce 1589, kdy bylo na stravu vydáno z pokladny 65 kop. Avšak v této sumě nejsou započítány platy sluhům, o nichž chybí záznam, dá se ale předpokládat, že se jejich plat výrazně nelišil od jejich odměny v dobách třicetileté války.



Graf č. 18

Jak jsem již poukazovala výše, nebyla tato částka tvořena jenom platy sluhům, ale i výdaji na chod rady. Patřily sem například náklady na sůl, kterou městská rada platila a přidávala ji dalším zaměstnancům k jejich platu (například písaři, radním a dalším).

Další výdaje na platy

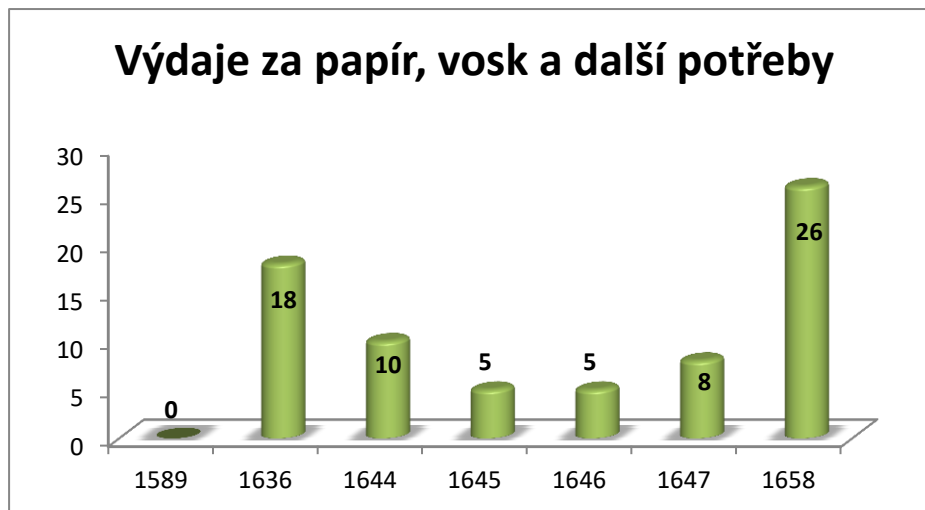
Dalšími zaměstnanci, kteří dostávali plat od města, byli například pardubický varhaník, slanař obecní, důchodní městský, šafář obecní a další. Starší obecní dostávali také příspěvky, hlavně tedy na sůl či jídlo. Mezi léty 1644 – 1647 nedostával šafář ze dvora obecního nic, protože dvůr vyhořel, avšak již v roce 1658 dostává opět plat, a to 55 kop ročně. Dále město platilo zvoníkovi, který dostával ročně po 3 kopách. Dalšími zaměstnanci města byli branní, kteří sídlili na Zelené a na Bílé bráně. Brannému na Zelené bráně byly placeny každoročně 3 kopy, branný na bráně Bílé je zmiňován jen v roce 1644, kdy mu jsou za rok a půl vyplaceny 4 kopy. Toto zaměstnání je poprvé zmíněno právě v roce 1644, avšak udrželo se i v roce 1658, kdy jsou brannému v Zelené bráně vyplaceny také 4 kopy.

Další rozličné výdaje

Jak jsem již uváděla, skupiny výdajů města se časem značně měnily, proto je není lehké porovnávat. Avšak ráda bych ještě zmínila další zajímavé výdaje, které se sice neobjevovaly v každém zkoumaném roce, ale některé nám mohou také ukázat pohyb a vývoj cen v určitém časovém úseku.

Jedním ze zajímavých výdajů je vydání na městský orloj. Udržování chodu takového stroje znamenalo určitá vydání, a to hlavně vydání na špek, kterým se hodiny promazávaly. Bohužel ne každý rok je zaznamenána cena špeku zvlášť. Zajímavý záznam pochází z let 1644, 1645 a 1658, kdy se dozvídáme jeho cenu. Zde vidíme, že ve válečných letech byl poněkud dražší a stál 25 grošů a 5 denárů, deset let po válce výrazně zlevnil a stál tak o 10 grošů méně, tedy přesně 14 grošů. Z dalších let bohužel nemáme dostatečné záznamy. V letech 1646 a 1647 není uvedena o vydání na orloj žádná zmínka a v roce 1636 je vydání na údržbu orloje zaznamenáno souhrnně. Byla vydána 1 kopa 4 groše a 2 denáry jak na špek, tak i na nový třmen a hák. Nejmenší částka na údržbu orloje byla vyplacena v roce 1589, kdy za opravu i za špek bylo zaplaceno 45 grošů a 5 denárů.

Dalším vydáním jsou náklady na vosk, papír a vitriolium, které si každoročně objednávali na radnici. I když to byl jistě velice potřebný materiál, v roce 1589 nejsou žádné záznamy o jeho nákupu.



Graf č. 19

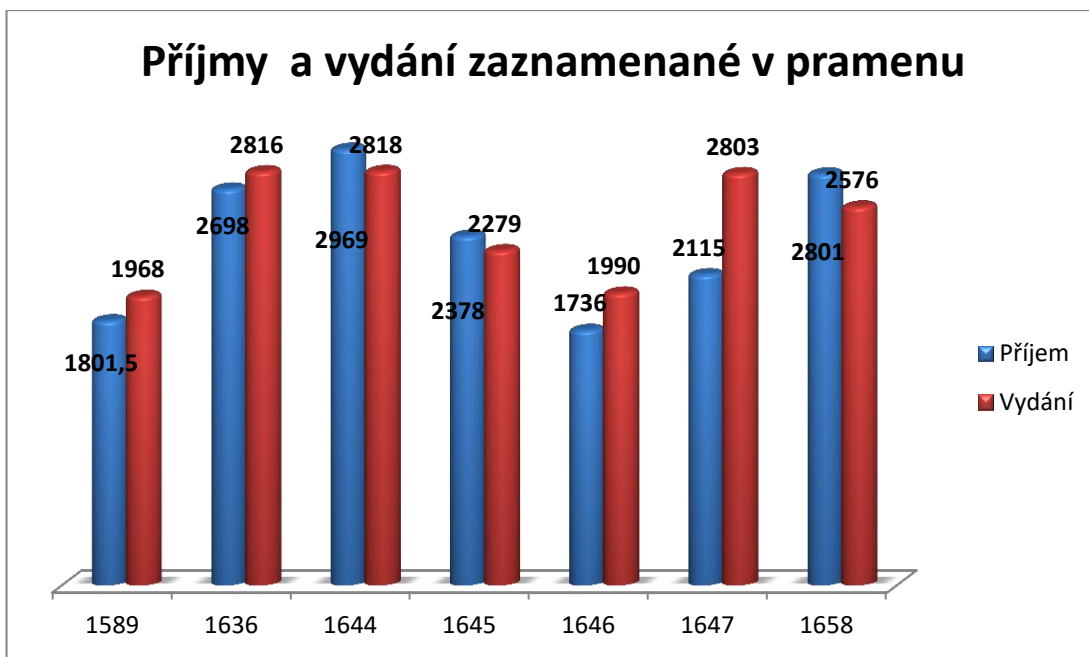
Velké zvýšení cen v roce 1658 lze vysvětlit buď větším objemem nakupovaného zboží či zdražením nakupovaných artiklů. Dalším možným vysvětlením, které by mohlo souviset i se zvýšením platu písaře, je možnost, že se zvýšilo množství úřední agendy. To by znamenalo větší spotřebu materiálu a mohlo by to vysvětlit i vyšší plat písaři.

Porovnání příjmů s výdaji

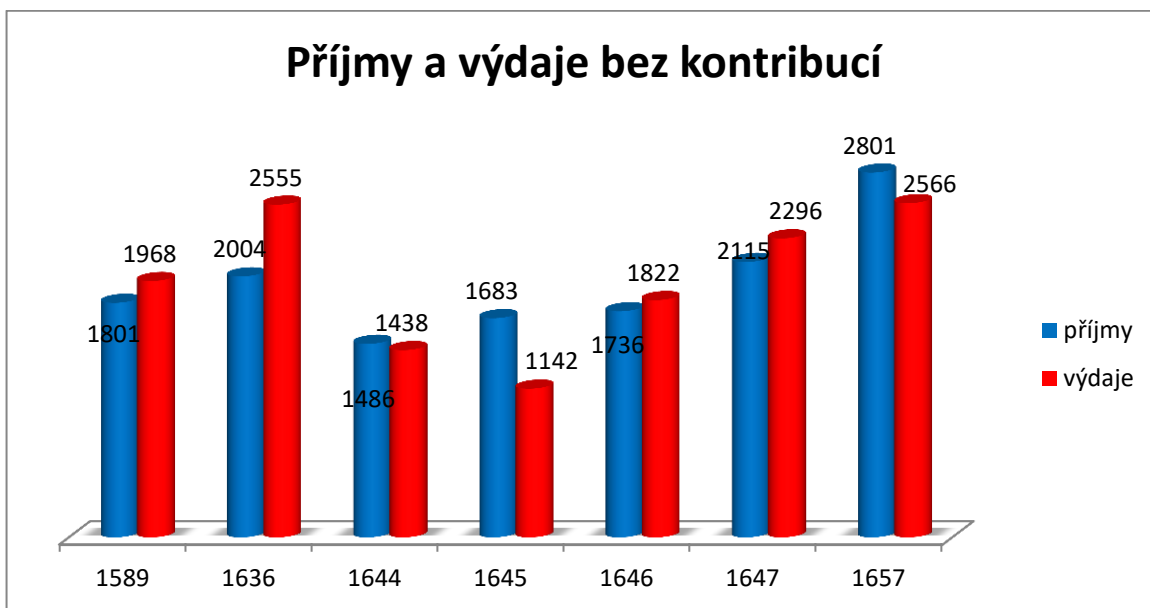
V závěru bych chtěla porovnat příjmy s výdaji v jednotlivých letech tak aby vznikl ucelený pohled na pardubické městské hospodaření v první polovině 17. století.

Příjmy a výdaje v tomto období byly značně poznamenány válkou nejen kvůli zvláštním vydáním města na různé opravy či podobně, ale hlavně kvůli kontribucím, které jenom propluly městskou pokladnou a tím tak zkreslily pohled na hospodaření města.

V prvním grafu, číslo 20 jsou vedle sebe uvedeny příjmy a výdaje tak, jak jsou zaznamenány v knize městských počtů, to znamená i s penězi z kontribucí či sbírek určených ke konkrétním účelům. V dalším grafu číslo 21 je pak uveden vedle sebe taky příjem a vydání měst za jednotlivé roky, ale již bez těchto peněz, se kterými město hospodařit nemohlo a muselo je po výběru zase předat dál.



Graf č. 20



Graf č. 21

Z grafu číslo 20 i 21 je patrné, že ne každý rok se dařilo městu vycházet v kladných číslech. To, že město hospodařilo ztrátově, je ve válečných letech pochopitelné, zvláště pak pro rok 1646 a 1647, kdy se vzpamatovalo z válečných útrap. Je vidět, že již 10 let po válce město zvládlo ztráty nahradit a hospodařit v kladných číslech. V záporných číslech je zde také hospodaření za rok 1589, avšak tento výsledek nebyl tehdy pro město zdrcující, neboť v městské pokladně byl nahromaděn značný zůstatek z roků minulých. To se však nedá říct o

dalších letech, kdy zůstatek v městské pokladně z minulých let stále ubýval, až bylo město po roce 1647 v mínusu 14 kop. Po válce se městu dařilo hospodařit lépe a v roce 1657 tvořil zůstatek v městské pokladně 319 kop. Což však bylo stále téměř o 4000 kop méně než před válkou a dokonce i o skoro 3500 kop méně než v roce 1636, kdy se již 18 let válčilo.

Město zvláště pak ve 40. letech 16. století mělo výdaje tak vysoké, že si muselo občas půjčit, to se však dozvídáme z jiných pramenů, v městském počtu o tom nejsou žádné zmínky. Pouze v letech 1644 – 1647 jsou zaznamenány splátky dluhů, které město platilo. V roce 1644 – 1645 se jednalo jen o částku kolem padesáti kop, kterou splácelo, v následujících dvou letech pak byla částka vysoká přes 100 kop. Avšak v roce 1658 již nejsou o splácení dluhu žádné zmínky.

11 Závěr

První polovina 17. století byla ve znamení obecné krize a hlavně třicetileté války. To přineslo období plné změn. Jako každá válka, tak i ta třicetiletá přinesla určité inovace. Hlavní změny se dotkly vojenské oblasti, v podobě nových zbraní ale i způsobem boje. Touto válkou skončilo období středověkého válečnictví, kdy se panovník země vrhal do boje v čele své armády. Další oblastí, kterou válka změnila, byla kultura lidí. Toto období bylo dobou přerodu renezanace a baroka, které přináší nový architektonický, ale i umělecký a hudební sloh.

I pro město Pardubice byla první polovina a zvláště pak třicetiletá válka obdobím plným změn. Město prožívalo válečné útrapy, dotkly se ho útoky nepřátelských armád a nepříjemné ložirování císařských vojsk. Změnila se také tvář města, a to hlavně kvůli dvěma útokům švédských vojsk v roce 1639 a 1645, kdy bylo město nejen armádou, ale i kvůli obraně města poničeno. Změnilo se také hospodaření města, především pak skladba příjmů a výdajů.

Zatímco v roce 1589 tvořily nejvyšší příjem města gruntovní peníze, a to přes 27% veškerého příjmu, po šedesáti osmi letech v roce 1657 již příjem z gruntovních peněz tvořil jen 15%, zato příjem za pivo tvořil 33% celkového příjmu. Celkově je možné v průběhu třicetileté války zaznamenat stoupající tendenci u příjmů jak z piva, tak vína. Zatímco v roce 1636 tvořil příjem z piva pouhých 8% celkového příjmu, již o 9 let později, v roce 1645 to již bylo 27%.

Neměnila se však jenom skladba příjmů, ale částečně i skladba výdajů. Asi největší změnou při porovnání roku 1589 s ostatními léty je vydání na gruntovní peníze. V roce 1589 na nákup pohledávek město vydalo 21% veškerého vydání. To se již v následujících letech neopakovalo. Další roky město na pohledávky nevydávalo téměř nic. Postupně však rostly výdaje na provoz města a od roku 1644 také vydání na posly, a to do takové míry, že na provoz města bylo vydáváno v průměru okolo 26% z celkového vydání. Částka na posly se pohybovala okolo 12%, tedy kromě roku 1647, kdy toto vydání překonalo 36% celkového vydání.

Městský počet v období třicetileté války asi nejvíce ovlivnily kontribuce či výdaje na lid vojenský. I když kontribuce byly peníze, které městskou pokladnou pouze procházely, tvořily značnou část jak příjmů, tak výdajů. Město na kontribucích vybralo od měšťanů za

roky 1636, 1644 a 1645, kdy byly kontribuce zmiňované, okolo 2875 kop. Vydáno je však, kromě roku 1589, po všechny zbývající zkoumané roky asi 3389 kop. To bylo o 514 kop méně, než se vybralo od lidí. Nejvíce se příjem a výdaj kontribucí projevil v roce 1644, kdy město přijalo celkem 1486 kop 30 grošů 6 denárů a vydalo na kontribucích 1380 kop 33 grošů a 2 denáry. Částka přijatých kontribucí byla menší než vydaných, v následujícím roce se situace otočila. Příjmy i výdaje kontribucí činily v roce 1644 okolo 50% veškerých příjmů a výdajů, v roce 1645 to bylo u příjmů o něco méně, pouze 29% ale výdaje na kontribuce dosáhly téměř 50% celkového vydání města.

Asi největším problémem města bylo, že během válečných let přicházelo o naspořené peníze z doby před válkou. V roce 1589 činil zůstatek v městské pokladně 5293 kop, v roce 1636 ještě 4657, tedy sice méně ale nejednalo se o závažnou částku. Po roce 1647 již bylo město 14 kopami v mínusu. Z období mezi léty 1636 a 1644 se nám bohužel nedochovaly městské počty, ale je možné, že tyto veliké výdaje mohly jít na kontribuce, vojenský lid, opravy města po útocích v roce 1639 a 1645 či na nějaké jiné potřeby města. Deset let po válce, tedy v roce 1657/58 se nám již jistý malý zůstatek v městské pokladně objevuje. Jedná se o částku 319 kop, což je téměř o 4000 méně než z dob před válkou. Přesto je to známka pomalinku se vzímajícího hospodaření města.

Třicetiletá válka je pojem, pod kterým si většinou představíme naprostou zkázu a rozvrat ekonomiky. Analýza městských počtů poukazuje na to, že i při velikých útrapách dokázali lidé šetrně hospodařit a poměrně značnou část války se jejich hospodaření pohybovalo v kladných číslech. Útrapy války a zadlužení města je potkalo až na konci války, v období poloviny 40. let. Po válce trvalo dlouho, než se město začalo ze svých dluhů vzímhat. Nepomáhala tomu ani skutečnost, že ještě deset let po válce muselo město vydávat náklady na vojenský lid. Přes problémy válečných let však město dokázalo najít způsob výdělků a díky změně skladby příjmů a výdajů, hospodařit poměrně dobře.

12 Seznam literatury

Prameny

Státní okresní archiv Pardubice, fond Archiv města Pardubice

Knihy městských počtů III (1581 – 90), dodatek II D3

Knihy městského počtu č. knihy 5, E 20.

Knihy městských počtů, počet obecní za leta 1644, 1645, 1646, 1647. č. 8

Knihy městského počtu 1657 – 1658.

Extrakt škod. Státní okresní archiv Pardubice. Fond archivu města Pardubice. Karton 4. Inventární číslo 1092. Folio 1.

Soupis gruntů, ze kterých nemůže být vybrán zadrželý úrok. Státní okresní archiv Pardubice. Fond archivu města Pardubice. Karton 4. Inventární číslo 1091.

Knihy rudé 1 C

Stížnost na jednání soldatelský 1645. Státní okresní archiv Pardubice. Fond archivu města Pardubice. Karton 2. Inventární číslo 814.

Literatura

BRONCOVÁ, Dagmar. *Knihy o městě Pardubice*. Praha, 1999. ISBN 8086098125.

FIALA, Zdeněk. kol. aut. *Hrady, zámky a tvrze v Čechách na Moravě a ve Slezsku. Východní Čechy VI*. Praha, 1989

FUKALA, Radek. *Třicetiletá válka nebo všeobecný konflikt 17. Století? Ústí nad Labem*. 2012.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka. – JANÁK, Jan. – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost*. Praha 2005

HOFFMANN, František. *České město ve středověku*. Praha, 1992.

CHRBURSKÝ, Miloš. *Řízení měst v historickém vývoji*. Pardubice, 2003.

KILIÁN, Jan. *Město ve válce, válka ve městě, Mělník 1618 – 1648*. Praha, 2008.

KILIÁN, Jan (red.). *Věnná města za třicetileté války a jejich poválečná obnova*. Mělník. 2004. ISBN 80-903453-1-X

KUKÁNOVÁ, Zlatuše. O peníze šlo až v první řadě aneb zábavné čtení z pardubických církevních dějin. In PAZDEROVÁ, Alena (ed.) *Pocta Elišce Čáňové: Sborník k životnímu jubileu*. Praha, 2003. s.91 - 108. ISBN 8085475-95-2

MIKULEC, Jiří. *České země v letech 1620 - 1705. Od velké války k dlouhému míru*. Praha. 2016. ISBN – 978- 80-7277-553-8

MÍKA, Alois. *Slavná minulost českého rybníkářství*. Praha 1955

MORCHOVÁ, Nela. *Regestář a analýza městského počtu města Pardubice z roku 1636*. Pardubice 2015. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. František Šebek.

NIKLOVÁ Martina. *Pardubice v letech 1644 – 1647 ve světle městských počtů*. Pardubice. 2014. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. František Šebek.

NOVOTNÝ, David. Královští rychtáři ve věnných městech v předbělohorském období na příkladu Chrudimi, Vysokého Mýta a Poličky, *Paginae historiae* 16, 2008

PEŠÁK, Václav. *Dějiny královské české komory od roku 1527. Začátky organizace české komory za Ferdinanda I*. Praha. 1930.

POLIŠENSKÝ, Josef. *Třicetiletá válka a evropské krize 17. století*. Praha, 1970.

PROCHÁZKA, Vladimír. *Česká poddanská nemovitost*. Praha. 1963

PRŮŠA, Eduard. *Přirozené lesy České republiky*. Praha, 1990

REZEK, Antonín. *Děje Čech a Moravy za Ferdinanda III. až do konce třicetileté války (1637 – 1648)*. Praha 1890.

ROSŮLEK, František. *Pardubicko, Holicko, Přeloučsko III. Dějinný a místopisný obraz*. Pardubice. 1909.

RŮŽKOVÁ, Zuzana. *Mezi kladivem a kovadlinou. Vrchnostenský aparát pardubického panství v letech 1560 – 1630*. Praha, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. 2013. 227. Vedoucí práce prof. PhDr. Josef Čechura, DrSc.

ŘEZÁČ, Jan. *Lesy a lesní hospodářství na přelomu tisíciletí*. Kolín. 2001

SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl I*. Pardubice, 1920.

SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl II*. Pardubice, 1925.

SEDLÁČEK, August. *Hrady, zámky a tvrze Kralovství českého XII. Čáslavsko*. Praha 1900

SKALNÍK, Miroslav. *Dělostřelectvo v době třicetileté války*. Diplomová práce, Brno. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta. 2015. Vedoucí práce: prof. PhDr. Mgr. Tomáš Knoz, Ph.D

STEHLÍKOVÁ, Barbora. *Hospodaření poddanského města Pardubice v letech 1530 – 1590 ve světle knih počtů*. Pardubice 2015. Diplomová práce. Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta. Vedoucí práce doc. Mgr. Jiří Kubeš.

SVOBODOVÁ, Anna. *Rekatolizace na Pardubickém panství v letech 1618 – 1680*. Pardubice. 2009. Diplomová práce, Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta. Vedoucí práce: prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.

ŠEBEK, František. *Dějiny Pardubic díl I*. Pardubice, 1989. ISBN 80-900069-1-4

ŠINDELÁŘ. Bedřich. *Vestfálský mír a česká otázka*. Praha. 1968

ŠIMEK, Tomáš. kol. aut. *Hrady, zámky a tvrze v Čechách na Moravě a ve Slezsku, Východní Čechy*. Praha, 1989. s. 169

TOMEČKOVÁ, Petra. *Solní obchod v pamětech prachatických občanů*. České Budějovice. 2007. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Josef Hrdlička, PhD.

VOREL, Petr – Lemberk, Vladimír. *Opatovický kanál. Stavebně – historický, technický a přírodní klenot Pardubicka*. Pardubice, 1999. ISBN:80-238-3177-1

VOREL, Petr. *Páni z Pernštejna, vzestup a pád rodu zubří hlavy v dějinách Čech a Moravy*. Praha, 1999. ISBN 808618224X.

VOREL, Petr. *Dějiny města Přelouče I.* Přelouč, 1999.

VOREL, Petr. a kol. *Historický atlas měst České republiky.* Praha, 1995. ISBN 8085268353

WINTER, Zikmund. *Kulturní obraz českých měst – život veřejný XV. a XVI. věku. Díl I.* Praha, 1890.

WINTER, Zikmund. *Kulturní obraz českých měst život veřejný XV. a XVI. věku. Díl II.* Praha, 1892.

WINTER, Zikmund. *Zlatá doba měst českých.* Praha, 1991. ISBN 80-207-0244-X

WINTER, Zikmund. *Život a učení na partikulárních školách v Čechách v XV. a XVI. století.* Praha, 1901.

Studie

JÍŠOVÁ, Kateřina. Novoměstský písař Prokop. In: *Historia Slavorum Occidentis. 1(2).* 2012

KUBÁTOVÁ, Ludmila. K otázkám ústřední a české zemské finanční správy 16. – 19. Století. In: *Sborník archivních prací.* Roč. 25, č. 1. Praha, 1975

PRCHAL, Vítězslav. Úřednický personál na pernštejnském panství Pardubice. In: *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis.* Olomouc, 2003

ROUBÍK, František. Slavatův pokus o nezávislost České komory, in: *Sborník prací věnovaných Janu Bedřichu Novákovi k šedesátým narozeninám (1872-1932),* Praha 1932

ŠEBEK, František. Pardubice roku 1651. In: *Informační zpravodaj klubu přátel pardubického muzea. Pardubice.* 1985

ŠIMEK, Tomáš. Správa pardubického komorního velkostatku v předbělohorském období, In: *Východočeský sborník historický.* 1. Pardubice 1991

PODDANÁ, Jana. Soupis poddaných podle víry 1651 – město Pardubice. In: *Východočeský sborník historický.* č. 4. Pardubice. 1994. s. 91 – 102

VOREL, Petr. Nejstarší urbář pardubického panství a jeho vypovídací hodnota o vývoji Pardubic v letech 1506 až 1516. In: *Informační zpravodaj klubu přátel pardubického muzea historického klubu. Příloha.* Pardubice 1990

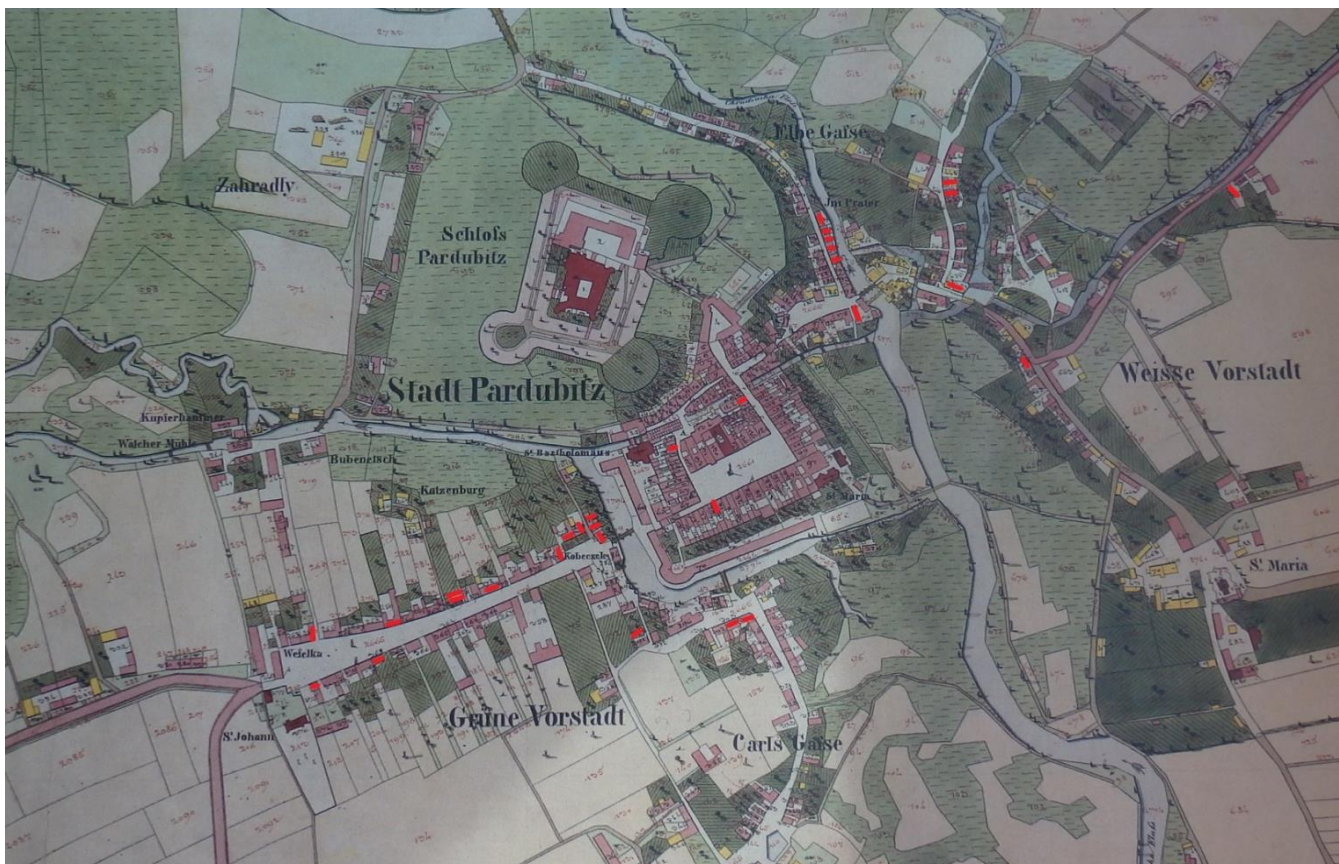
VOREL, Petr. Peníze a peněžní početní jednotky v 16. století. In: *Theatrum historiae*. č. 6. Pardubice. 2010. s. 219 - 233

ŽANDOVÁ, Elvie. Ceny městských domů v Pardubicích v první polovině 16 století. In: *Východočeský sborník historický 2*. Pardubice. 1992.

13 Přílohy

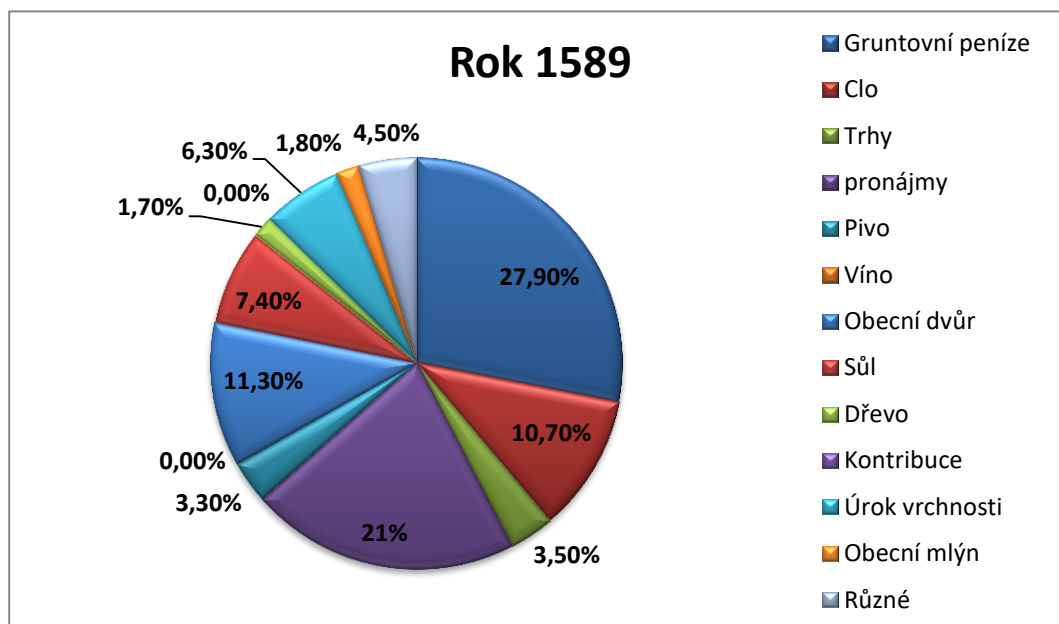
1589	1636	1644 - 1647	1658
Příjem z gruntů	Příjem z gruntů	Příjem z gruntů	Příjem z gruntů
Clo, skládka vína, tržného, nájem obecní, lesy	Příjem ze soli	Příjem z cla	Příjem z cla
Příjem ze dřeva	Příjem z cla	Příjem ze skládky vína	Příjem ze skládky vína
Příjem z obecního mlýna	Příjem z obecního nájmu	Příjem z várného bílého piva	Příjem z tržného
Příjem ze dvora obecního	Jiný drobný příjem	Příjem z várného ječného piva	Příjem z várky a stočného piva
	Příjem ze dřeva	Příjem peněz z tácu ordynárního vinného a pivního	Příjem povárného
	Příjem z obecního mlýna	Příjem z užitku várek k obci vykonaných	Příjem z užitku várek k obci vykonaných
	Příjem ze soli	Příjem ze dřeva	příjem za lesy po straně přerovské
	Příjem z obecního dvora	Příjem na malé a velké soli	příjem za lesy po straně bukovinské
	Příjem za dobytek	Příjem ze dvora obecního	Příjem na malé a velké soli
	Rozličný příjem	Příjem z dobytka	Příjem ze šenkování vína
	příjem za rest předešlých důchodních	Příjem sbírky téhodní a sabatale	Příjem z obecního dvora
	Kontribuce	Rozličný příjem	Rozličný příjem

Tab. Č. 1 Seznam kapitol v knihách městského počtu – příjem

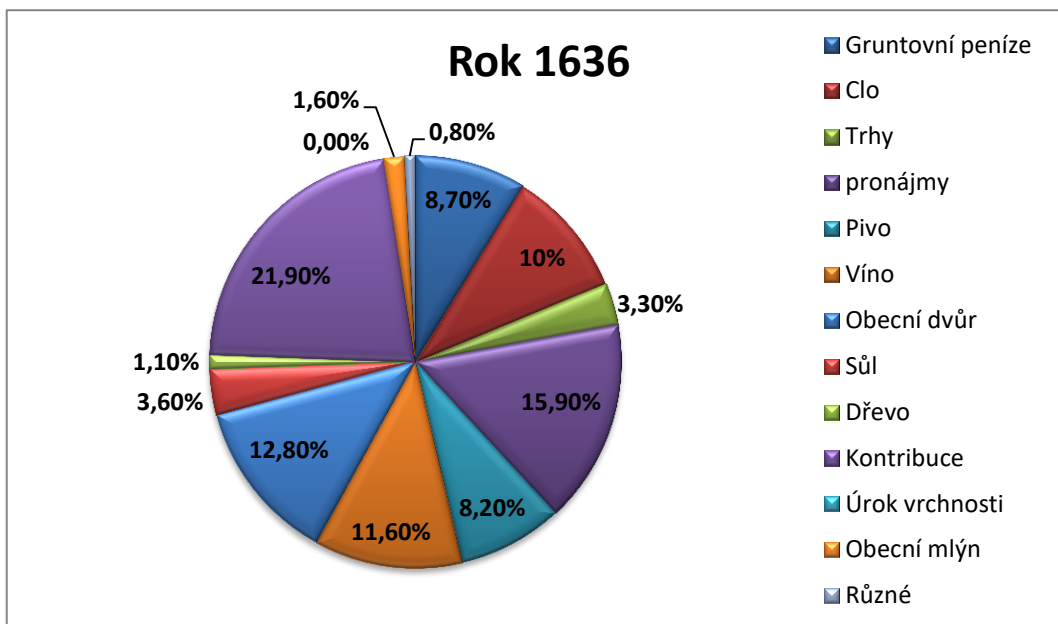


Obr. 1. Císařský povinný otisk 1836 označené jsou zničené domy při Švédském útoku 1639

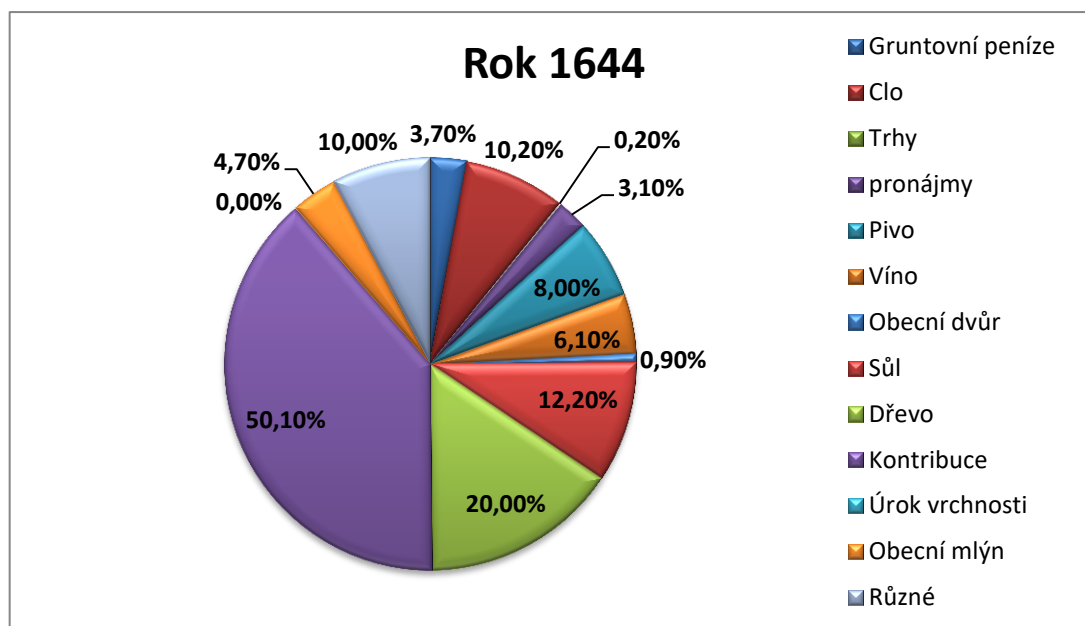
Příjmy města:



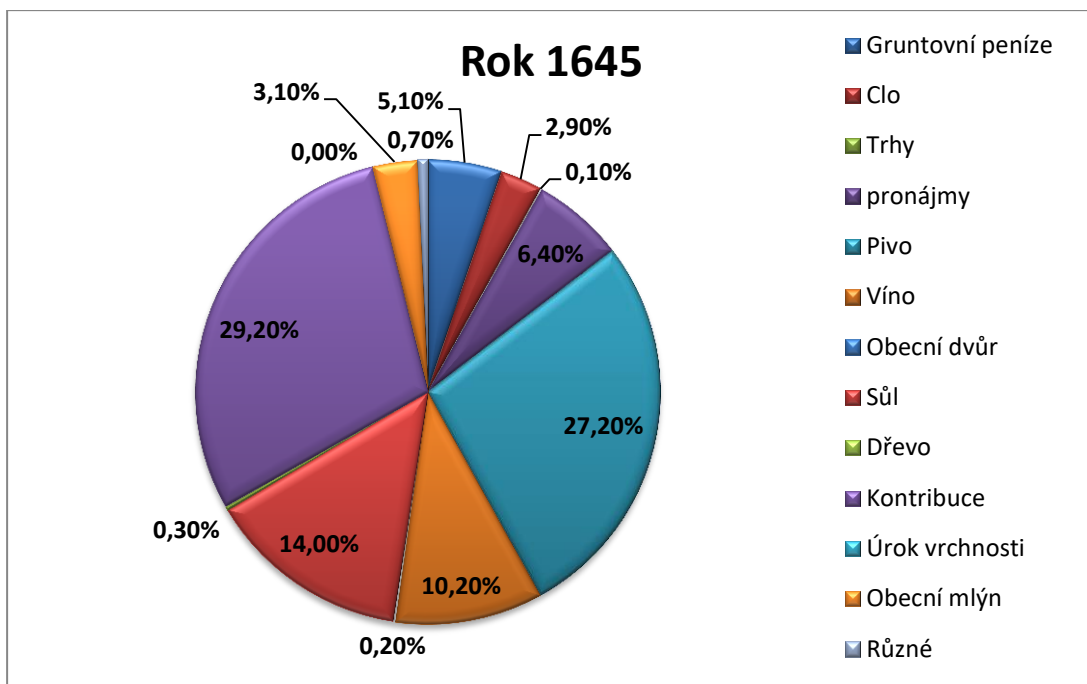
Graf č. 1 Příjmy města v roce 1589



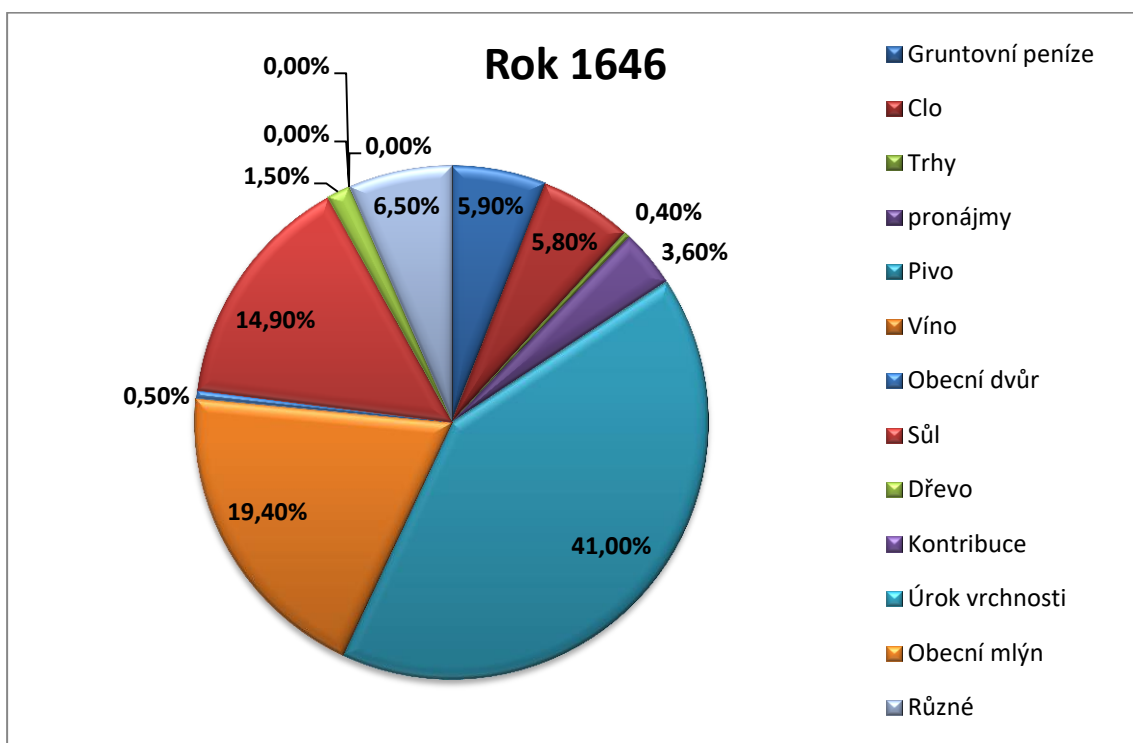
Graf č. 2 - Příjmy města v roce 1636



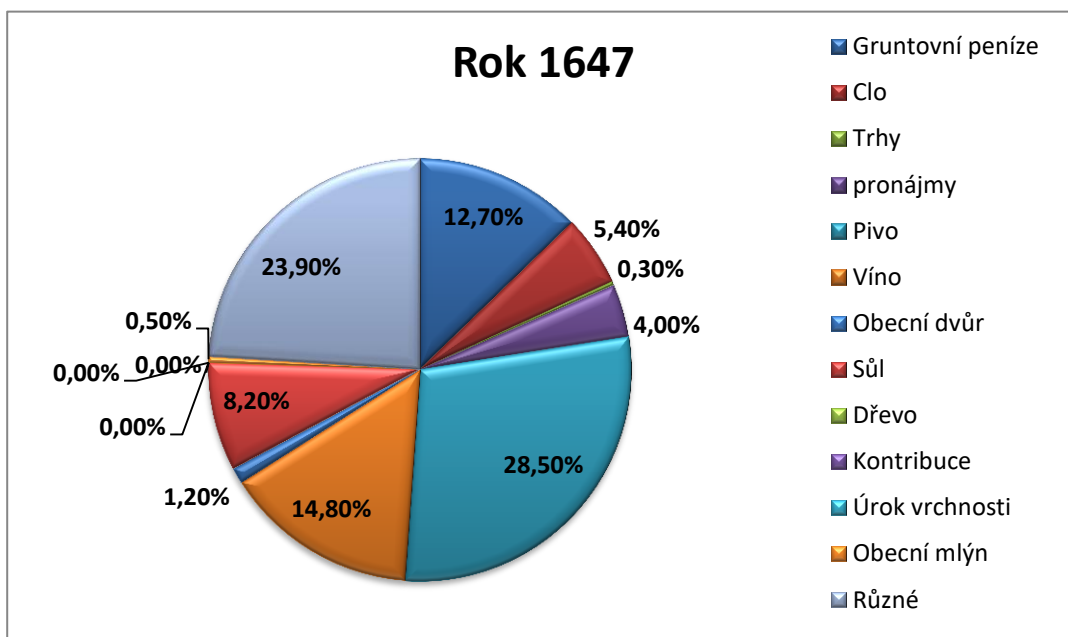
Graf č. 3 - Příjmy města v roce 1644



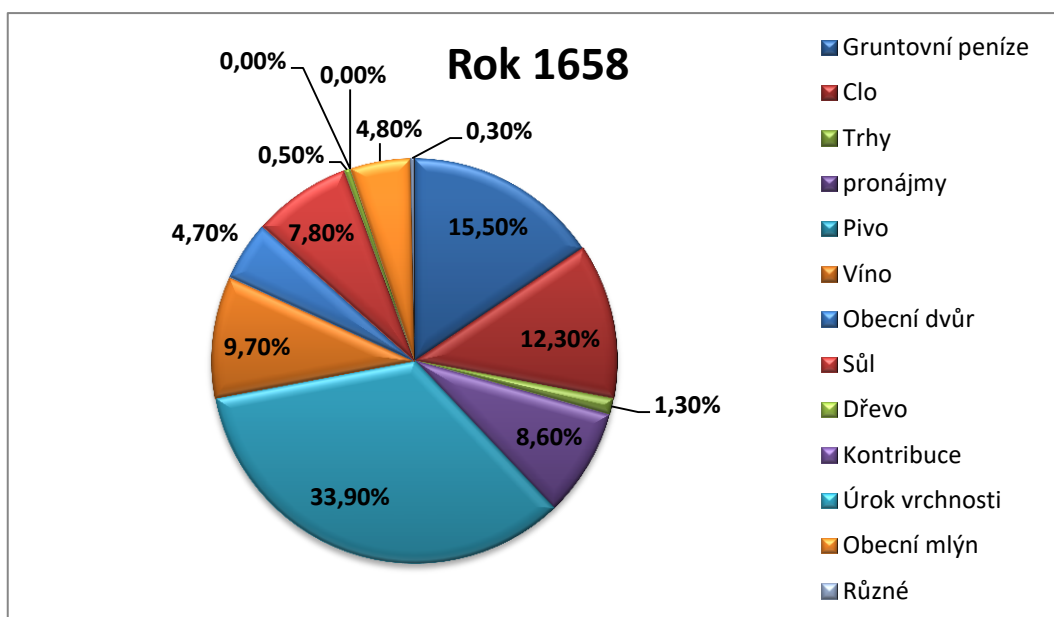
Graf č. 4 - Příjmy města v roce 1645



Graf č. 5 - Příjmy města v roce 1646

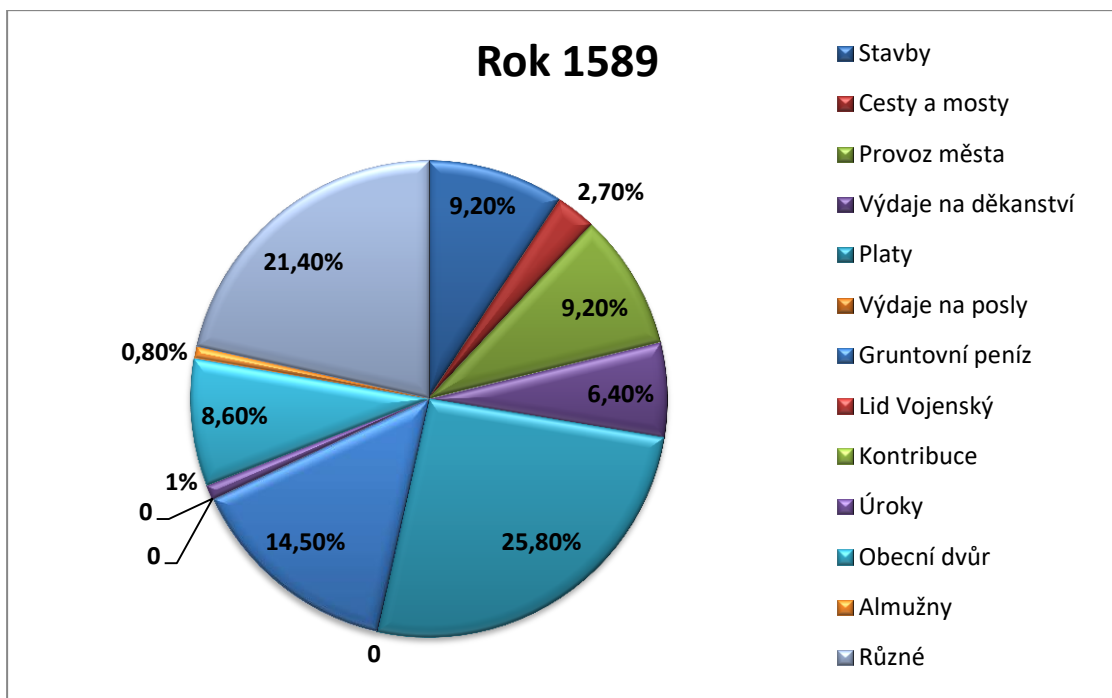


Graf č. 6 - Příjmy města v roce 1647

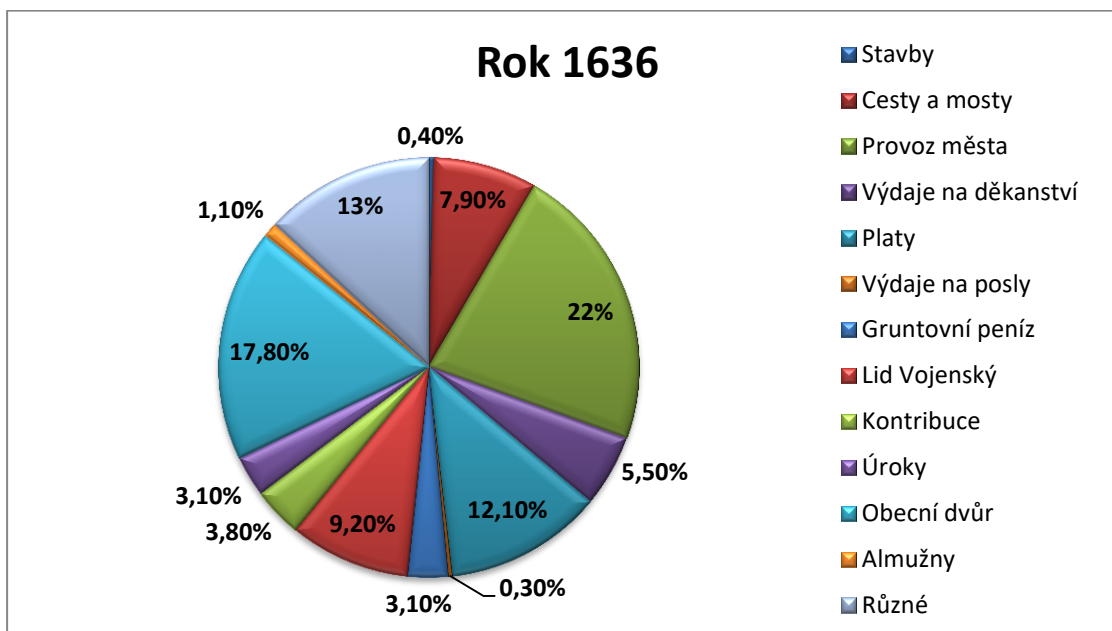


Graf č. 7 - Příjmy města v roce 1658

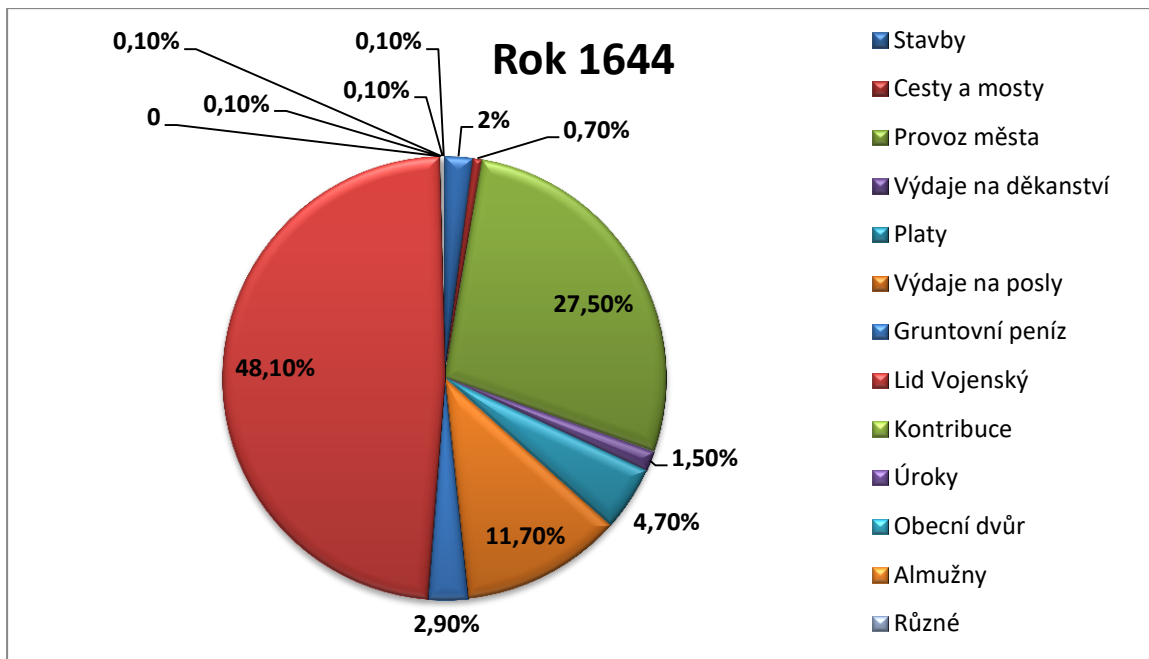
Vydání města



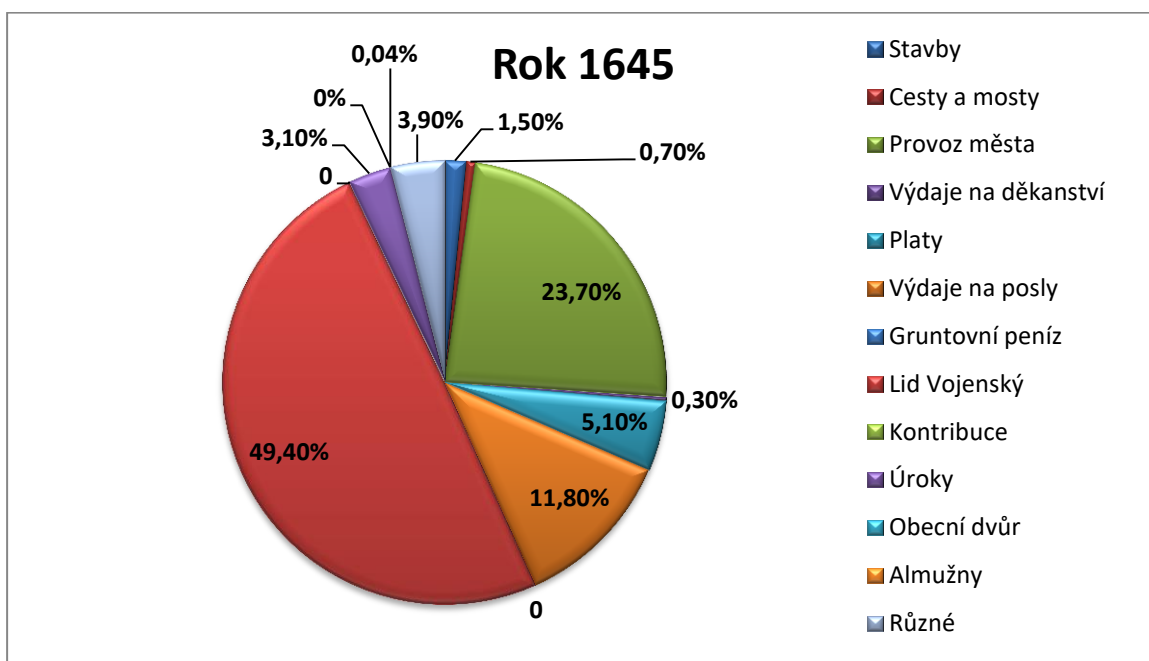
Graf č. 8 - Vydání města v roce 1589



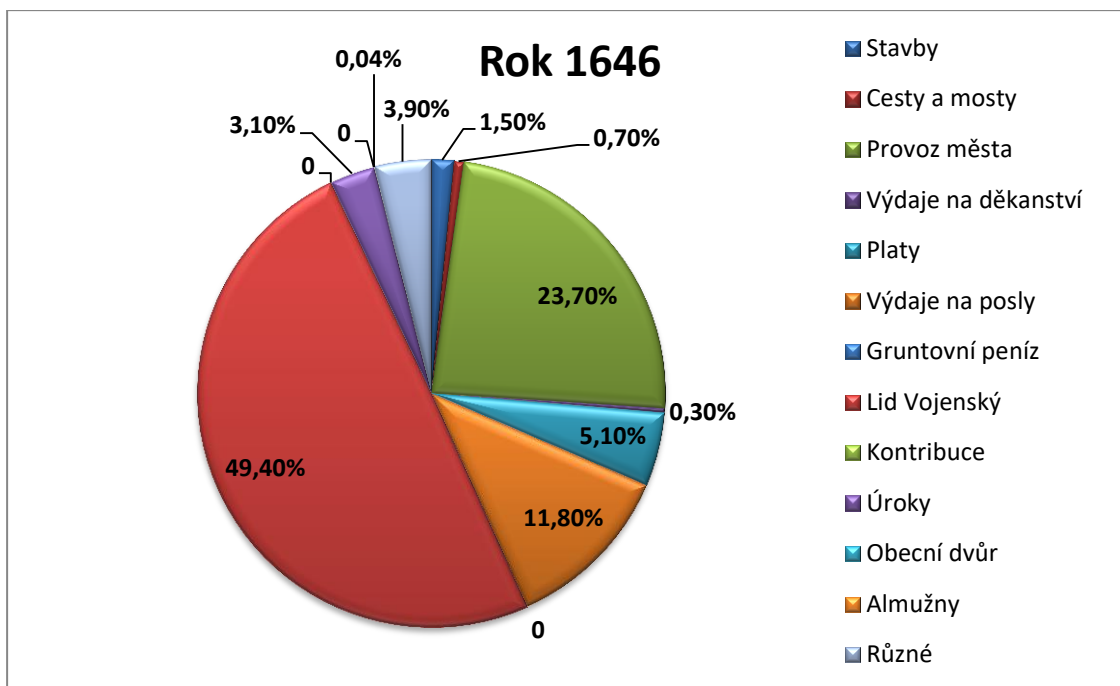
Graf č. 9 - Vydání města v roce 1636



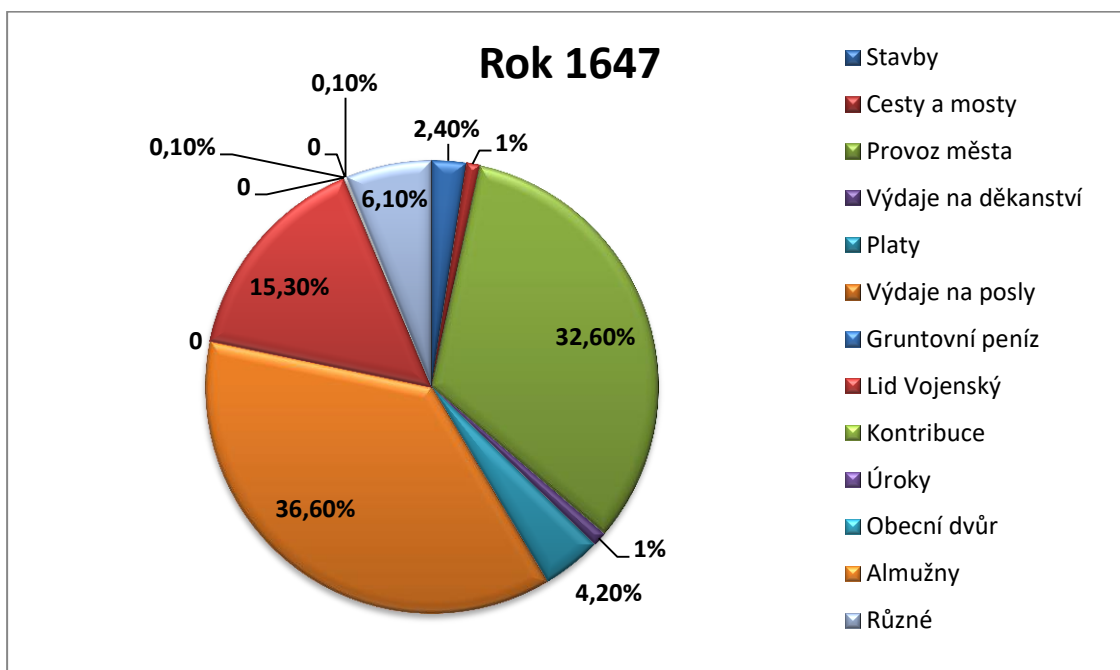
Graf č. 10 - Vydání města v roce 1644



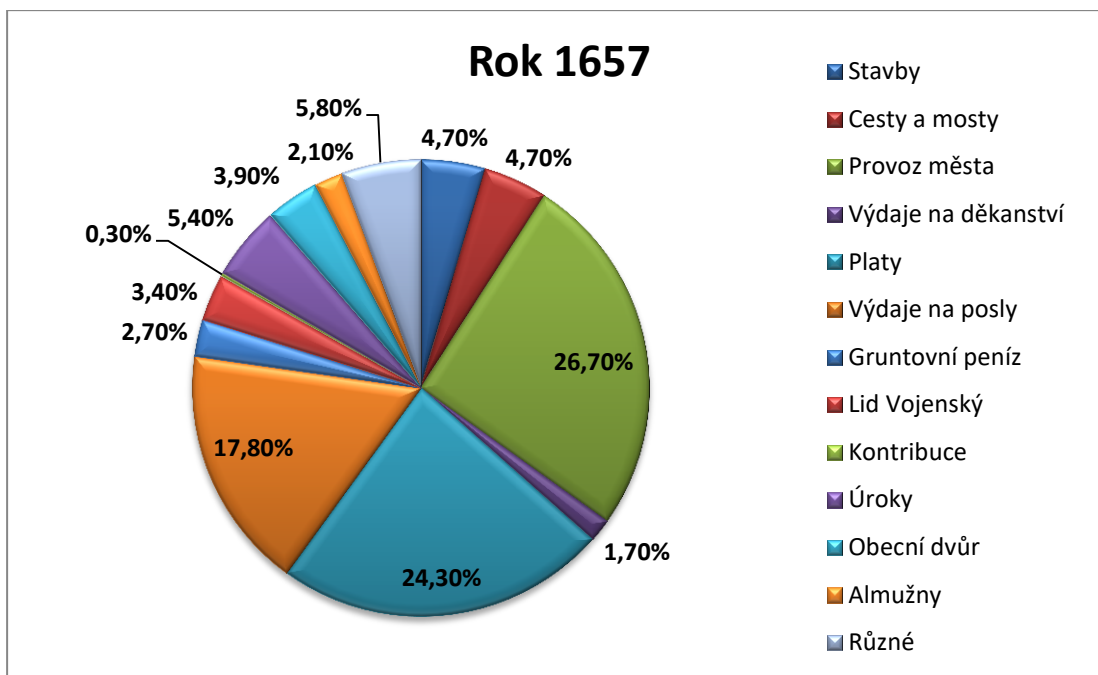
Graf č. 11- Vydání města v roce 1645



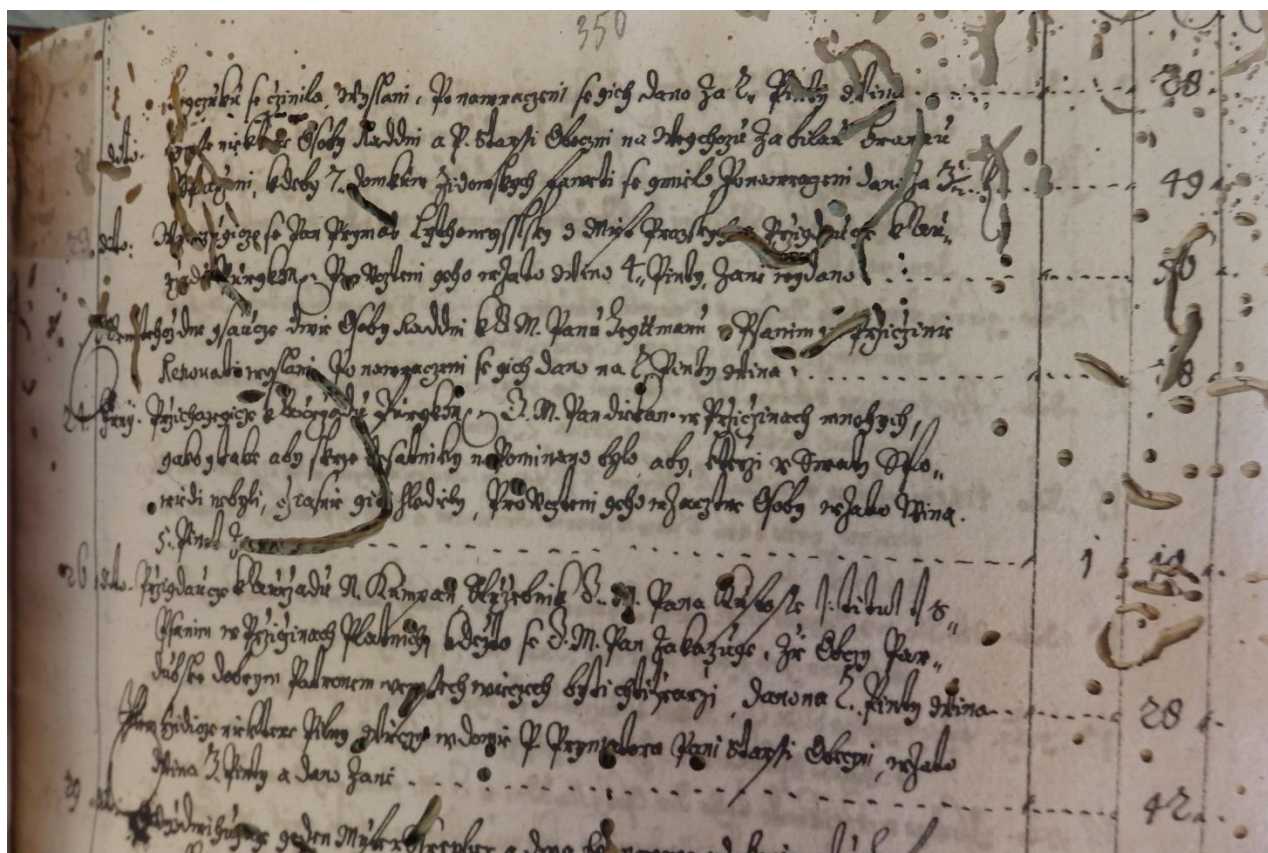
Graf č. 12 - Vydání města v roce 1646



Graf č. 13 - Vydání města v roce 1647



Graf č. 14 - Vydání města v roce 1658



Výňatek z knihy městských počtů z roku 1657/58

